

741
Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΥ

ΜΑΔΥΤΙΟΥ

Δ. Φ. Καθηγητοῦ καὶ ἰδρυτοῦ τοῦ ἐν Πέτραις Ἑλληνογαλλικοῦ Λυκείου,
τῆς Νέας Παλίδος.

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

ΤΗΣ

ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΦΙΛΟΠΟΝΗΘΕΙΣΑ

ΚΑΤΑ ΤΑ ΕΞΑΓΟΜΕΝΑ ΤΗΣ ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑΣ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΩΝ

Διὰ τοῦτο εἶμαι ἡμᾶς παῖδας ὄντας
τάς τῶν ποιητῶν γλώσσας ἐμμανθάνειν.
Ὡς ἄνδρες ὄντες αὐταῖς χρῶμεθα.

ΑΓΣΧΙΝΗ.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

Γ. Ι. ΣΕΪΤΑΝΙΔΗΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΗΣ

Ἐν Γαλατῇ, ὁδῷ Μαρμαρῆς, ἀρ. 7 καὶ 9.

1895

ВІБЛІОТЕКА

АМБ'

430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500

Lupinus

M. E. J. v. d. V.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΥ

ΜΑΔΥΤΙΟΥ

Α. Φ. Καθηγητοῦ καὶ ἰδρυτοῦ τοῦ ἐν Πάτρᾳ Ἑλληνογαλλικοῦ Παρθεναγωγείου,
τῆς Νέας Παλλάδος.

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

ΤΗΣ

341

ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΦΙΛΟΠΟΝΗΘΕΙΣΑ

ΚΑΤΑ ΤΑ ΕΞΑΓΟΜΕΝΑ ΤΗΣ ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑΣ

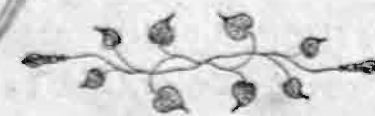
ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΩΝ.

Διὰ τοῦτο οἶμαι ἡμᾶς παῖδας ὄντας
τὰς τῶν ποιητῶν γνώμας ἐκμανθάνειν,
ἐν ἄνδρες ὄντες αὐταῖς χρώμεθα.

Αἰσχίνης.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

Γ. Ι. ΣΕΪΤΑΝΙΔΗΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΗΣ

Ἐν Γαλατῇ, ὁδῷ Μαχμουδιέ, ἀρ. 7 καὶ 9.

1895

Πᾶν ἀντίτυπον μὴ φέρον τὴν ὑπογραφήν τοῦ συγγραφέως
θεωρεῖται κλοπιμαῖον καὶ καταδιώκεται.

Ἄδεια τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως
ὑπ' ἀριθ. 268 καὶ ἡμερομ. 20 Μουχαρέμ 1312, 1 Ἰουλίου 1311=1895.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΝΕΟΛΟΓΟΥ
(Ὁδὸς Κλουτσούκ Χενέκ, ἀριθ. 29 καὶ 31)

ΤΗ,

ΜΑΚΑΡΙΑ ΣΚΙΑ ΤΟΥ ΑΙΜΙΝΗΣΤΟΥ

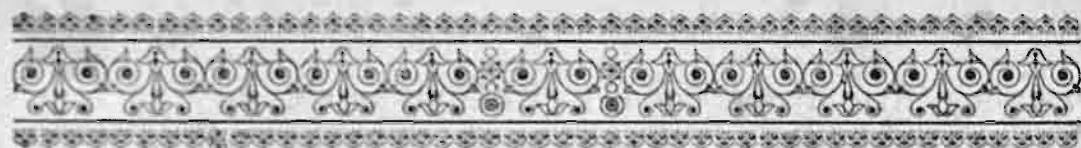
ΖΑΝΝΗ ΣΤΕΦΑΝΟΒΙΚ ΣΚΥΛΙΤΣΗ

ΕΥΣΕΒΩΣ

ΤΗΝ ΒΙΒΛΟΝ ΤΗΝ ΔΕ

ΑΝΑΤΙΘΕΙΝ

Ο ΣΥΓΓΡΑΦΕΥΣ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Πλὴν τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν οὐδεμία ἴσως ἄλλη ἐπιστήμη ἀνεπτύχθη καὶ ἐπέδωκεν ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ μᾶλλον τῆς συγκριτικῆς γραμματικῆς. Ἡ ἀνάπτυξις δὲ αὐτῆς ἀφορμὴν λαβοῦσα ἐκ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς σανσκριτῆς, ἥτις ἐν τῇ γραμματικῇ αὐτῆς κατασκευῇ ἔχει στενοτάτην σχέσιν πρὸς τὴν ἑλληνικὴν, λατινικὴν, γερμανικὴν κτλ. καὶ εἰς τὴν κατανόησιν τῆς γραμματικῆς συναφείας τῶν δύο μνημονευθεισῶν κλασικῶν γλωσσῶν πρὸς ἀλλήλας καὶ τῆς σχέσεως αὐτῶν πρὸς τὴν γερμανικὴν, λιθουανὴν καὶ σλαυικὴν ἔδωκε βάσιν ἐδραίαν καὶ ἀκράδαντον, μεγάλως ἐπέδρασεν εἰς τὴν ἀναμόρφωσιν τῶν γραμματικῶν ἀρχῶν καὶ θεωριῶν ἀπασῶν μὲν ἐν γένει τῶν ἰνδογερμανικῶν ἢ ἰνδοευρωπαϊκῶν γλωσσῶν μάλιστα δὲ τῆς ἑλληνικῆς καί, ὅπου πρότερον ἐπεπόλαζε νεκρὸς μηχανισμός, ἐκεῖ ἔδωκε νέαν ζωὴν καί, ὅπου ἡ τύχη πρότερον ἐπαιζε τὸ αὐθαίρετον αὐτῆς παιγνίδιον καὶ ὁμοειδῆ ἑτεροειδέσιν ἀνεμίγνυνεν, ἐκεῖ κατέβαλε βάσιν στερεάν, τὰ μὲν ἀπὸ τῶν δὲ διέκρινε καὶ διεχώρισε καὶ ἐπὶ πολυάριθμα σημεῖα τῆς γραμματικῆς καὶ φαινόμενα τῆς γλώσσης, ἅτινα πρότερον ἦσαν νεκαλυμμένα ὑπὸ πυκνοῦ σκότους ἢ ἔκειντο παρ' ἀλλήλα ἐπισεσωρευμένα ἐν ἀσαφεὶ συγχύσει καὶ ἀταξίᾳ, φῶς καὶ τάξιν διέχυσε.

Τίς πρὸ ὀλίγων δεκαετηρίδων ἠθέλε φαντασθῆναι, ὅτι ἐκ τῆς ἀπωτάτης ἀνατολῆς θὰ ἐκομίζετο εἰς τὴν Εὐρώπην

γλώσσα, ἥτις ἀκολουθεῖ τὴν Ἑλληνικὴν εἰς πάντας τοὺς τύπους, οἵτινες εἶνε αὐτῇ ὡς κτῆμα ἐμπεπιστευμένοι, ἐνί-
τε δὲ ὑπερτερεῖ αὐτῆς καὶ πανταχοῦ εἶνε ἐπιτηδεῖα νὰ δια-
λύη τὸν ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ ὑπάρχοντα ἀγῶνα τῶν
διαλέκτων, δεικνύουσα ποῦ ἐκάστη αὐτῶν διετήρησε τὸν
γνησιώτατον καὶ ἀρχαιότατον τύπον.

Ἐντεῦθεν λοιπὸν ἔπεται, ὅτι εἰς τὴν ἀκριβῆ σπουδὴν
τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσῃς εἶνε ἀναγκαῖα καὶ ἀπαραίτητος
βοηθὸς ἡ συγκριτικὴ γραμματικὴ, διότι εἰ καὶ ὁ γλωσσο-
λόγος ἐρμηνεύων γλώσσάν τινα ὀφείλει νὰ ἐρμηνεύῃ αὐτὴν
ἐξ αὐτῆς τῆς ἰδίας, τοῦ βίου καὶ τοῦ πνεύματος τοῦ λα-
λοῦντος αὐτὴν λαοῦ, ἀλλ' ὅμως καὶ ἡ ἀκριβεστάτη γνῶσις
τῆς γλώσσῃς, ἐὰν μένῃ αὐτῇ κεκλεισμένη ἡ ἐσωτερικὴ
σχέσις καὶ συνάφεια πρὸς τὰς ἀδελφὰς γλώσσας, θὰ ἐγκα-
ταλίπῃ αὐτὸν εἰς πολλὰ χωρία, ὅπου ἔν μόνον βλέμμα εἰς
τὴν συγκριτικὴν γραμματικὴν θὰ παράσχῃ αὐτῷ τὸ λαμ-
πρότατον φῶς καὶ τὰς μάλιστα ἀπροσδοκίτους ἐξηγήσεις.
Ὁ γλωσσολόγος λοιπὸν ἀνευ τῆς συγκριτικῆς γραμματι-
κῆς ἢ θὰ καταλίπῃ πολλὰ τῶν σπουδαιοτάτων γλωσσικῶν
φαινομένων παντάπασιν ἀνεξήγητα ἢ πορευόμενος τὴν
ὀλισθηρὰν ὁδὸν κενῶν εἰκασιῶν θὰ ἐκτεθῇ εἰς τὸν κίνδυν-
ον τοῦ νὰ περιπέσῃ εἰς γελοίας πλάνας. Ποσάκις ἡ ἐρ-
μηνεία φαινομένου τινὸς ὑπάρχει ἐν αὐτῇ τῇ γλώσσῃ, δὲν
φαίνεται ὅμως, διότι λείπει τὸ συνδετικὸν μέλος, ὅπερ μία
ἢ πλείους τῶν ἀδελφῶν γλωσσῶν ἡμῖν παρέχουσιν.

Ἀναγκαῖας λοιπὸν ἐκ τῶν ἥδη εἰρημένων καταδειχθεί-
σης τῆς συγκριτικῆς γραμματικῆς, εἶνε αὐτόδηλον, ὅτι
πᾶσα συντασσομένη νέα Ἑλληνικὴ γραμματικὴ πρέπει ν'
ἀνταποκρίνηται εἰς τὰς προόδους τῆς συγκριτικῆς γραμμα-
τικῆς, νὰ περιέχῃ δὲ ὡς βιβλίον διδακτικὸν μόνον τὰ ἐκ

τῶν ἐρευνῶν αὐτῆς κτιθέντα βέβαια καὶ ἀσφαλῆ πορίσματα.

Πηγὰς εἰς σύνταξιν τῆς μετὰ χειρὸς γραμματικῆς εἶχον
τὰς γραμματικὰς τῶν ἐπισημοτέρων γραμματικῶν τῆς σο-
φῆς καὶ φιλολόγου Γερμανίας, ὧν τινες καὶ καθηγηταί μου
ἐγένοντο, παραδίδων δὲ αὐτὴν τῷ δημοσίῳ εὐχομαι νὰ χρη-
σιμεύσῃ ὡς ὄργανον εἰς τὴν σπουδὴν τῆς Ἑλληνικῆς
γλώσσῃς, ἥτις πρέπει νὰ εἶνε τὸ κυριώτατον σπούδασμα
παντὸς ὁμογενοῦς.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ 28 Αὐγούστου 1895.

Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

Μαδύτιος

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ.

- Σελ. 2 ἀντὶ γ, κ, γ ἀνάγν. γ, κ, γ.
 » 4 πρόσθ. 3. Τὸ ἀρχτικὸν λέξεως ρ δασύνεται· οἷον, ῥήτωρ, ῥόδος, εἰάν δὲ ἐν τῇ μέσῳ τῆς λέξεως ὑπάρχουσι δύο ρρ, τὸ μὲν πρῶτον φιλοῦται, τὸ δὲ δεύτερον δασύνεται· οἷον, Πύρρος.
 » 4 ἀντὶ συμπίπτει ἀνάγν. συμπέσει.
 » 7 ἀντὶ λέξεων ἀνάγν. τῶν λέξεων.
 » 20 ἀντὶ οὕτως ἐποίει ἀνάγν. οὕτω ποιεῖ.
 » 39 ἀντὶ τὸ θέμ. θέμα, ἀνάγν. τὸ θεματ. φωνῆεν.
 » 44 ἀντὶ κλ. λέων ἀνάγν. λέον.
 » 64 ἀντὶ ἀπόλ. ἀριθμ. ἀνάγν. 1. ἀπόλ. ἀριθμ.
 » 69 ἀντὶ αὐτοῦ ἀνάγν. αὐτοῦ.
 » 107 ἀντὶ τῶν τύπων ἀνάγν. τύπων.
 » 108 ἀντὶ μονοληκτικῶς ἀνάγν. μονολεκτικῶς.
 » 111 ἀντὶ ἐκκρύουσι ἀνάγν. ἐκκρούουσι.
 » 128 ἀντὶ περίθις ἀνάγν. περίθεις.
 » 145 ἀντὶ εὐχρηστος ἀνάγν. εὐχρηστον.
 » 147 ἀντὶ impet-us ἀνάγν. impet-us.
 » 164 ἀντὶ Μίτλητος ἀνάγν. Μίλητος.

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

ΤΗΣ

ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΦΘΟΓΓΟΛΟΓΙΚΟΝ

Ἀλφάβητος § 1.

Ἡ ἑλληνικὴ ἀλφάβητος ἔχει εἴκοσι τέσσαρα γράμματα τὰ ἐξῆς :
 α, β, γ, δ, ε, ζ, η, θ, ι, κ, λ, μ, ν, ξ, ο, π, ρ, σ (ς), τ, υ, φ, χ, ψ, ω.

Σημ. Ἐκτὸς τῶν εἴκοσι τεσσάρων τούτων γραμμάτων εἶχεν ἐν ἀρχαιοτάτοις χρόνοις ἡ ἑλληνικὴ ἀλφάβητος καὶ τὸ γράμμα Ϝ, ὅπερ διὰ μὲν τὸ σχῆμά του, δίγαμμα τ. ἢ διπλοῦν γάμμα ὀνομάζεται, διὰ δὲ τὴν προφορὰν του Ϝαῦ=βαῦ· οἷον, Ϝῆνος λ. vinum. Ϝῆκος λ. vicus, ἐτι δὲ καὶ τὸ γράμμα j ἰώτ.

Διαίρεσις τῶν γραμμάτων § 2.

1. Τὰ εἴκοσι τέσσαρα γράμματα διαιροῦνται εἰς φωνήεντα καὶ σύμφωνα.

2. Τὰ φωνήεντα εἰνὶ ἑπτὰ· α, ε, η, ι, ο, υ, ω, ὀνομάζονται δὲ οὕτω, διότι καὶ καθ' ἑαυτὰ ἐκφωνούμενα ἀποτελοῦσι τελείαν φωνήν, τὰ δὲ σύμφωνα εἰνὶ δέκα ἑπτὰ· β, γ, δ, ζ, θ, κ, λ, μ, ν, ξ, π, ρ, σ, τ, φ, χ, ψ, ὀνομάζονται δὲ οὕτω, διότι μόνον μετὰ φωνηέντων συνεκφωνούμενα ἀποτελοῦσι τελείαν φωνήν.

3. Τὰ φωνήεντα κατὰ μὲν τὸν χρόνον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου προφέρονται, διαιροῦνται

εἰς βραχέα ε καὶ ο
» μακρά η » ω
» δίχρονα α ι υ

κατὰ δὲ τὴν θέσιν, ἣν λαμβάνουσιν εἰς τὸν σχηματισμὸν τῶν διφθόγγων, εἰς προτακτικὰ α, ε, ι, ο, ω καὶ ὑποτακτικὰ ι, υ.

Σημ. α'. Τὸ ε καὶ ο ὀνομάζονται βραχέα, διότι οἱ παλαιοὶ προέφειρον αὐτὰ ἐν βραχεῖ χρόνῳ, τὸ δὲ η καὶ ω μακρά, διότι ἐξεφώνουν αὐτὰ ἐν διπλασίῳ χρόνῳ παρὰ τὰ βραχέα, τὰ δὲ α, ι, υ δίχρονα, διότι ἔχουσι διπλοῦν χρόνον, τ. ἔ. ἄλλοτε μὲν εἶνε βραχέα, ἄλλοτε δὲ μακρά.

Σημ. β'. Ἡ μακρὰ καὶ βραχεῖα ποσότης τῶν φωνηέντων ὀνομάζεται χρόνος, ὅστις εἶναι διττός, μακρὸς καὶ βραχύς· τὸ σημεῖον τοῦ μὲν μακροῦ χρόνου τῶν διχρόνων εἶναι εὐθεῖα γραμμὴ (-), τοῦ δὲ βραχείου καμπύλη (—)· οἷον τιμή, μοῦσζ.

4. Ἐκ τῆς συμπλοκῆς τῶν προτακτικῶν φωνηέντων μετὰ τῶν ὑποτακτικῶν γίνονται αἱ δίφθογγοι.

α'. Αἱ κύριαι· αἰ, εἰ, οἰ, αὐ, εὐ, οὐ.

β'. Αἱ καταχρηστικαί· α, η, ω μετὰ ἰῶτα ὑπογεγραμμένου, τὸ ὅποιον ὅμως εἰς τὰ κεφαλαία γράμματα προσγράφεται· Αι, Ηι, Ωι.

Σημ. Τὸ ι τοῦτο εἴτε ὑπογεγραμμένον εἶνε εἴτε προσγεγραμμένον δὲν ἐκφωνεῖται.

5. Προσέτι ἡ ἐλληνικὴ γλῶσσα συμπλέκει τὰ ὑποτακτικὰ φωνήεντα υ καὶ ι εἰς τὴν δίφθογγον υι, ἥτις ὅμως μόνον πρὸ φωνηέντων εὐρίσκεται· οἷον, μῦσα, μητριά.

Σημ. Ἐὰν δύο φωνήεντα, ἅτινα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀποτελοῦσι δίφθογγον, πρέπη νὰ ἐκφωνηθῶσι χωριστά, συνήθως τίθεται ἐπὶ τοῦ δευτέρου φωνήεντος τὸ διαλυτικὸν σημεῖον ·· οἷον αὔλος, αἶδος, ἀλλὰ ἀλλῶς πρὸς § 4. 2. θ.

6. Τὰ σύμφωνα διαιροῦνται εἰς ἄφωνα καὶ ἡμίφωνα.

α'. Ἄφωνα εἶνε κ, γ, χ, δ, τ, θ, β, π, φ· τὰ ἄφωνα κατὰ μὲν τὸ ὄργανον τοῦ στόματος, δι' οὗ προφέρονται, διαιροῦνται

εἰς οὐρανισκόφωνα κ, γ, χ
» ὀδοντόφωνα δ, τ, θ
» χειλιόφωνα β, π, φ,

κατὰ δὲ τὴν λεπτὴν ἢ παχεῖαν ἢ μέσην πνοήν, ἥτις ἐξίρχεται ἐκ τοῦ λάρυγγος καὶ συνοδεύει αὐτά, ὅταν προφέρονται, διαιροῦνται

εἰς ψιλὰ κ, τ, π
» δασέα χ, θ, φ
» μέσα γ, δ, β.

β'. ἡμίφωνα εἶνε λ, μ, ν, ρ, γ πρὸ οὐρανισκοφώνων καὶ σ (ἔτι δὲ F καὶ j).

Τὰ ἡμίφωνα ὑποδιαιροῦνται α' εἰς ὕγρά λ, μ, ν, ρ, ἐξ ὧν τὸ μ, ν καὶ τὸ γ πρὸ οὐρανισκοφώνων ὀνομάζονται καὶ μὲ τὸ ἰδιαιτέρον ὄνομα ἔνρινα· β' τὰ συριστικὰ σ (F, j).

7. Τὰ ζ, ξ, ψ εἶναι βραχύτερα σημεῖα δύο γραμμάτων, τὸ ζ τοῦ γι, δι, σδ· τὸ ξ τοῦ κς, καὶ τὸ ψ τοῦ πς, διὰ τοῦτο δὲ καὶ διπλὰ ὀνομάζονται.

Συνοπτικὸς πίναξ τῶν ἁφώνων καὶ ἡμιφώνων.

	1. οὐρανισκόφ.	2. ὀδοντόφωνα	3. χειλιόφωνα	
1. ἄφωνα	γ	δ	β	μέσα
	κ	τ	π	ψιλὰ
	χ	θ	φ	δασέα
2. ἡμίφωνα	γ	ν	μ	ἐνρινα (ὕγρά)
	j	σ	F	συριστικὰ
	οὐδενὶ ὀρισμένῳ ὄργανῳ ἀνήκονσι λ. ρ.			ὕγρά

Πνεύματα, τόνοι καὶ θέσεις τῶν τόνων
καὶ τῶν πνευμάτων § 3.

1. Πνεύματα.

1 Τὰ πνεύματα εἶνε δύο, τὸ δασύ πνεῦμα ἢ ἡ δασεία καὶ τὸ ψιλόν πνεῦμα ἢ ἡ ψιλή, προελθόντα ἐκ τῆς διχοτομήσεως τοῦ ἐν τῇ λατινικῇ γλώσσῃ ἔτι σωζομένου [-], λοιπὸν ἐκ τοῦ [- καὶ -].

2. Πάν ἄρκτιζόν λέξεως φωνήεν ἢ δίφθογγος λαμβάνει τὸ δασύ πνεῦμα (τὴν δασείαν) ἢ τὸ ψιλόν πνεῦμα (τὴν ψιλήν)· οἷον, ἱστορία, Ἀπόλλων.

Σημ. α'. Τὸ πνεῦμα καίεται ἐπὶ τοῦ ἄρκτικοῦ φωνήεντος, εἰν αὐτὸ εἶνε μικρόν,

πρὸ αὐτοῦ δέ, εἰν κεφαλαῖον· οἶον, ἄγγελος, 'Αὐτῶν· τῶν δὲ κυρίων διφθόγγων τὸ πνεῦμα κεῖται πάντοτε ἐπὶ τοῦ δευτέρου φωνήεντος· οἶον, οἶκος, Εὐρώπη· τῶν δὲ καταχρηστικῶν τὸ πνεῦμα κεῖται ἐπ' αὐτοῦ μὲν τοῦ φωνήεντος, εἰν αὐτὸ εἶναι μικρόν, πρὸ τοῦ πρώτου δὲ φωνήεντος, εἰν αὐτὸ εἶναι κεφαλαῖον· οἶον, ὦδή, ἀλλὰ Ὡδή.

Σημ. δ'. Τὸ πνεῦμα ἐκλείπει, εἰν τὸ φωνῆεν διὰ σύνθεσιν τῆς λέξεως παύη δὲ ἀρκτικόν· οἶον, ἐν εἶναι=ἐνεῖναι.

Σημ. γ'. Πολλοὶ παραλείπουσι τὸν πνευματισμὸν τῶν δύο ρρ, ὡς μὴ ἀναγκαῖον· οἶον, ἐπίρρημα.

2. Τόνοι.

1. Πάσης λέξεως μία συλλαβὴ τονίζεσθαι δυνατότερον τῶν ἄλλων, ὅπερ δηλοῦται δι' ἰδιαιτέρων σημείων, ἅτινα καλοῦνται τόνοι.

2. Οἱ τόνοι εἶναι τρεῖς·

α'. Ἡ ὀξεῖα (προσῳδία)· πρὸς δήλωσιν τοῦ ὀξέος ἢ ὑψηλοῦ τόνου· οἶον, λόγος, φηγός. β'. Ἡ περισπωμένη (προσῳδία)· πρὸς δήλωσιν τοῦ παρατεινομένου τ. ἔ. τοῦ πρώτου ὑψωμένου καὶ ἑπειτα ταπεινωμένου τόνου· οἶον, σῶμα, ἀγαπῶ. γ'. Ἡ βαρεῖα (προσῳδία)· πρὸς δήλωσιν τοῦ βαρέος ἢ τοῦ χαμηλοῦ τόνου· οἶον, θεός· σέβου, τὴν ἀρετὴν φίλει.

3. Θέσις τῶν τόνων καὶ τῶν πνευμάτων.

1. Ἡ ὀξεῖα τίθεται ἐπὶ τῆς ληγούσης, παραληγούσης καὶ προπαραληγούσης, ἢ δὲ περισπωμένη μόνον ἐπὶ τῆς ληγούσης καὶ παραληγούσης, ἢ δὲ βαρεῖα μόνον ἐπὶ τῆς ληγούσης· ἴδε §. 8. 3.

2. Εἰς τὰς διφθόγγους κεῖται ὁ τόνος ἐπὶ τοῦ δευτέρου φωνήεντος ὡς §. 3. σημ. α' τὸ πνεῦμα· οἶον, φεύγει, τοῦτο.

3. Ἐάν πνεῦμα καὶ τόνος συμπέσωσιν ἐπὶ φωνήεντος, ἢ μὲν ὀξεῖα (ἢ ἢ βαρεῖα) τίθεται δεξιᾷ τοῦ πνεύματος, ἢ δὲ περισπωμένη ἐπὶ τοῦ πνεύματος· οἶον, Ἦρα, ἦν, Εὐρος, οἶνος, οὗτος, ἦθος· εἰς κεφαλαία δὲ φωνήεντα καὶ διφθόγγους καταχρηστικῶς τόνος καὶ πνεῦμα τίθενται ἀριστερᾷ αὐτῶν· οἶον, Ὁτος, Ὁμηρος, Ἰων, Αἶδης, ἀλλὰ ἄδης, οἶκου, οἶνου.

Σημ. Ἐάν τὸ διαλυτικὸν σημεῖον .. συμπίπτῃ μετὰ τῆς ὀξείας ἢ τῆς περισπωμένης, ἢ μὲν ὀξεῖα τίθεται μετὰ τῶν δύο στιγμῶν, ἢ δὲ περισπωμένη ἐπὶ τῶν στιγμῶν· οἶον, αἰδώς, πρᾶναι.

Σημεῖα στίξεως καὶ ἄλλα γραπτὰ σημεῖα § 4.

1 Τὰ σημεῖα τῆς στίξεως εἶναι·

α'. Ἡ τελεία στιγμὴ· τιθεμένη εἰς τὸ τέλος τῆς περιόδου.

β'. Ἡ μέση στιγμὴ· τιθεμένη εἰς τὸ τέλος τοῦ κώλου.

γ'. Ἡ ὑποστιγμὴ, τιθεμένη εἰς τὸ τέλος τῆς προτάσεως.

δ'. Τὸ ἐρωτηματικόν· τιθέμενον εἰς τὸ τέλος τῆς ἐρωτήσεως.

2. Ἄλλα γραπτὰ σημεῖα εἶναι·

α'. Ἡ παρένθεσις (), ἐν ᾗ περικλείεται ἔννοια πρὸς ἐπεξηγήσιν ἄλλης συνήθως.

β'. Ἡ παύλα —, δι' ἧς σημειοῦται, ὅτι διακόπτεται ἡ συνέχεια τοῦ λόγου.

γ'. Τὰ εἰσγωγικὰ « », ἐν οἷς περικλείεται αὐτολεξεῖ ὁ λόγος τρίτου τινός.

δ'. Τὸ ἀποσιωπητικόν ..., δι' οὗ σημειοῦται, ὅτι ἀποσιωπᾶται τι, ἰδιαιτέρως δὲ δυσάρεστον.

ε'. Τὸ ἐπιφωνηματικόν ἢ θαυμαστικόν! τιθέμενον εἰς τὸ τέλος σχετλιασμῶν καὶ προσφωνήσεων· οἶον, βαβαί, ὦ τοῦ θαύματος!

ς'. Τὸ διαιρετικόν -, δι' οὗ χωρίζονται αἱ συλλαβαὶ τῆς λέξεως.

ζ'. Ἡ ἀπόστροφος ' πρὸς δήλωσιν τῆς ἐκθλίψεως ἢ τῆς ἀραιρέσεως φωνήεντος· οἶον, πρ' ἐμοί, 'καῖνος.

η'. Ἡ κορωνίς ' πρὸς δήλωσιν τῆς κράσεως· οἶον, κἀγαθός=καὶ ἀγαθός.

θ'. Τὸ διαλυτικόν .. τιθέμενον ἐπὶ τῶν φωνήεντων· καὶ υ πρὸς δήλωσιν, ὅτι τὰ φωνήεντα ταῦτα δὲν συναποτελοῦσι διφθόγγον μετὰ προηγούμενου φωνήεντος, ἀλλ' ἐκφωνοῦνται χωριστά· οἶον, αὔλος, αὔπνος, αἰδρις, αἰδρος.

Σημ. Ὅταν ὁ τόνος κεῖται ἐπὶ τοῦ πρώτου τῶν δύο φωνήεντων, ἅτινα συνήθως συναποτελοῦσι διφθόγγον, τὰ δύο ταῦτα φωνήεντα πρέπει νὰ ἐκφωνηθῶσι χωριστά· οἶον αὐπνος, λαίπην ἢ ἔσις τοῦ τόνου ποιεῖ ἐνταῦθα περιττὴν τὴν θέσιν τοῦ διαλυτικοῦ .. πρὸς §. 5 Σημ.

Συλλαβὴ § 5.

1. Φωνῆεν ἢ διφθόγγος μόνη ἢ μεθ' ἐνός ἢ μετὰ πλειόνων συμφώνων ἐκφωνούμενα ἀποτελοῦσι συλλαβὴν· οἶον, α, οι, λο, φαι, κλει· μίξ δὲ ἢ

πλείονες συλλαβαί αποτελοῦσι τὴν λέξιν· οἶον, γῆ, μήτηρ, φιλόστοργος.

2. Συλλαβὴ συναποτελουμένη ἐκ δύο ἢ πλειόνων συμφώνων μετὰ φωνήεντος ἢ διφθογγου ὀνομάζεται κυρία· οἶον, Ἀριστείδης, στρίφω, ἢ δ' ἔχουσα ἐν μόνον φωνῇ ἢ διφθογγῳ καταχρηστική· οἶον, χιώνιος.

3. Ἡ λέξις κατὰ τὸ ποσὸν τῶν συλλαβῶν ὀνομάζεται μονοσύλλαβος μὲν, ὅταν ἔχῃ μίαν μόνον συλλαβὴν, δισύλλαβος δέ, δύο, πολυσύλλαβος δέ, πολλάς· οἶον φῶς, ἀκτίς, ἥλιος, ἀκτινοβόλος.

4. Ἡ τελευταία συλλαβὴ τῆς λέξεως ὀνομάζεται λήγουσα, ἡ δὲ πρὸ τῆς ληγούσης παραλήγουσα, ἡ δὲ πρὸ τῆς παραληγούσης προπαραλήγουσα· οἶον, δίκαιος.

5. Ἡ λήγουσα ὀνομάζεται καθαρὰ, ὅταν ἀρχομένη ἀπὸ φωνήεντος ἢ διφθογγου δὲν ἔχῃ πρὸ ἑαυτῆς σύμφωνον· οἶον, τίμιος, μακάριος, ἅγιος, ἄλιος, Πειραιεύς, Εὐβοεύς, Δωριεύς, Πλαταιεύς.

Συλλαβισμός § 6.

1. Σύμφωνον μετὰ δύο φωνηέντων συλλαβίζεται μετὰ τοῦ ἐπομένου φωνήεντος· οἶον, ψυ-χή.

2. Δύο ἢ τρία σύμφωνα συλλαβίζονται μετὰ τοῦ ἐπομένου φωνήεντος, ἐὰν εἴνε ἀρκτικά λέξεις, εἰ δὲ μή, χωρίζονται· οἶον, ἀ-στήρ (στήλη), ἀ-σπίς (σπουδή), ὕ-πνος (πνεῦμα), ἔ-γνων (γνώμη)· ἀλλὰ ἄρ-μα, σπλάγ-χνα, ἱπ-πος, Βάκ-χος, Σαπ-φώ.

Σημ. Μετὰ τοῦ ἐπομένου φωνήεντος συλλαβίζονται.

α'. Ἄφωνον μετὰ μ ἢ ν καὶ ὅταν οὐχὶ αὐτὸ τὸ ἄφωνον, ἀλλὰ μόνον ἄφωνον τοῦ αὐτοῦ ὀργάνου μετὰ μ ἢ ν εἴνε ἀρκτικά λέξεις· οἶον, φά-τνη (θνήσκω), Δά-φνις (πνεῦμα).

β'. Τρία σύμφωνα, ἐξ ὧν τὸ πρῶτον μετὰ τοῦ δευτέρου ἢ τοῦ διυτέρου μετὰ τοῦ τρίτου εἴνε ἀρκτικά λέξεις· οἶον, ἐ-σθλός (σθίνος, θλάω), ἐχθ-ρός (χθών, θρόνος), αἰ-σχρός (σχῆμα, χρόνος).

3. Αἱ σύνθετοι λέξεις χωρίζονται εἰς τὰ συνθετικά αὐτῶν μέρη· οἶον, συν-έχω, ἐξ-άγω, συν-έκ-δημος.

Σημ. Σύμφωνον, ὃ τὸ τελικὸν βραχὺ φωνῇ ἐν συντάξει ἢ ἐν συντάξει ἐξελί-βη, συλλαβίζεται μετὰ τοῦ ἐπομένου φωνήεντος· οἶον, πα-ρί-χω, πα-ρ' ἐ-μοῦ.

Χρόνος τῶν συλλαβῶν § 7.

Ἡ συλλαβὴ κατὰ τὸν χρόνον τοῦ φωνήεντος εἴνε·

1. Φύσει βραχεῖα, ὅταν ἔχῃ βραχὺ φωνῇ ἐν οἶον, θεός.

2. Φύσει μακρά, ἔταν ἔχῃ μακρὸν φωνῇ ἢ διφθογγῳ· οἶον, ἦρως, κοινός.

Σημ. Καὶ ἡ ἐκ συναιρέσεως δύο φωνηέντων προκύπτουσα συλλαβὴ εἴνε μακρά· οἶον, ἄκων ἐκ τοῦ ἀέκων, ἰχθὺς ἐκ τοῦ ἰχθύς.

3. Θέσει μακρά, ὅταν εἰς βραχὺ φωνῇ ἀκολουθῶσι δὲ ἡ πλείονα σύμφωνα ἢ ἐν διπλοῦν οἶον, σάλπιγξ, ἐχθρός, κόραξ, τράπεζα.

4. Συλλαβὴ ἔχουσα βραχὺ φωνῇ δύναται νὰ εἴνε κοινή, τ. ἔ. βρα-χεῖα ἢ μακρά, ὅταν εἰς τὸ βραχὺ φωνῇ ἀκολουθῇ ἄφωνον μετ' ἀμετα-βόλου λ, ρ, ν, μ· οἶον, ἄτεκνος, ἀπεπλος, ἀκμή, βότρυς, δίδραχμος. Ἀλλ' ὅμως ἡ συλλαβὴ εἶναι ἐξ ἀνάγκης μακρά.

α'. Ὅταν τὸ ἄφωνον εἴνε τελικὸν τῆς προηγουμένης λέξεως, τὸ δὲ ἀ-μετάβολον ἀρκτικὸν τῆς ἐπομένης· οἶον, ἐκ νηῶν, ἐκ ρεύματος· καὶ ἐν συνθέσει, ἐν αἷς τὸ ἄφωνον εἴνε τοῦ πρώτου συνθετικοῦ τῆς συνθέτου λέξεως· οἶον, ἐκλέγω.

β'. Ὅταν ἄφωνον β, γ, δ συμπέσῃ μετὰ λ, μ, ν· οἶον βίβλος, τάγμα, ἰχιδνα.

Τονισμός λέξεων. Ἀναστροφὴ § 8.

1. Πᾶσα λέξις πλὴν ὀλίγων τινῶν § 9 λαμβάνει ἓνα τῶν τριῶν τό-νων κατὰ τοὺς ἐξῆς θεμελιώδεις περὶ τοῦ τονισμοῦ κανόνας.

α'. Πᾶσα βραχεῖα συλλαβὴ καὶ πᾶσα θέσει μακρὰ τονιζομένη ὀξύνε-ται· οἶον, νέος, λόγος, λέξις, ὄξος, ὄρκος.

β'. Μακρὰ παραλήγουσα πρὸ μακρᾶς ληγούσης τονιζομένη ὀξύνεται· οἶον, ἐκτείνω.

γ'. Ἡ προπαραλήγουσα τονιζομένη πάντοτε ὀξύνεται· οἶον, ἄνθρωπος.

δ'. Ἡ προπαραλήγουσα δὲν τονίζεται, ὅταν ἡ λήγουσα εἴνε φύσει ἢ θέσει μακρά· οἶον, δικαίου, ὁμήλιξ, νυκτοφύλαξ, ἀλλ' ὅχι δίκαιου, ὁμη-λιξ, νυκτόφυλαξ.

ε'. Ἡ μακρὰ παραλήγουσα τονιζομένη περισπᾶται, ὅταν ἡ λήγουσα εἴνε φύσει βραχεῖα ἢ μόνον θέσει μακρά· οἶον, δῶρον, αὐλαξ, ἀλλὰ δῶρου, θῶραξ.

2. Αἱ δίφθογγοι αἱ καὶ οἱ, ὅταν εἶνε ἐν τῇ ληγούσῃ ἄνευ τελικοῦ συμφώνου λογίζονται ὡς πρὸς τὸν τονισμόν βραχεῖαι· οἷον, ἄνθρωποι, προφῆται, ποιῆσαι· δὲν λογίζονται δὲ βραχεῖαι.

α'. Ἐν τοῖς τύποις τῆς εὐκτικῆς ἐγκλίσεως· οἷον, παιδεύοι, παιδεύσαι.

β'. Ὅταν προκύπτωσιν ἐκ συναιρέσεως· οἷον, Ἑρμαῖ=Ἑρμαί, χρυσοῖ=χρυσέοι, πειθοῖ=πειθοῖ, ἀλλ' εὐπλοῖ, εὖνοι.

γ'. Ἐν τοῖς τοπικοῖς ἐπιρρήμασιν, οἴκοι, Ἰσθμοὶ, Μαγαροὶ, Πυθοί.

3. Κατὰ τὸν τονισμόν ἡ λέξις ὀνομάζεται ὀξύτονος, ὅταν ἔχῃ ὀξεῖαν ἐπὶ τῆς ληγούσης· οἷον, βασιλεὺς.

Παροξύτονος, ὅταν ἔχῃ ὀξεῖαν ἐπὶ τῆς παραληγούσης· οἷον, χώρα.

Προπαροξύτονος, ὅταν ἔχῃ ὀξεῖαν ἐπὶ τῆς προπαραληγούσης· οἷον, δίκαιος.

Περισπωμένη, ὅταν ἔχῃ περισπωμένην ἐπὶ τῆς ληγούσης· οἷον, ἀγαπῶ.

Προπερισπωμένη, ὅταν ἔχῃ περισπωμένην ἐπὶ τῆς παραληγούσης· οἷον, μῆλον.

4. Λέξεις, ὧν ἡ λήγουσα δὲν τονίζεται (παροξύτονοι, προπαροξύτονοι καὶ προπερισπωμέναι), καλοῦνται καὶ βαρύτονοι.

5. Ἡ ὀξεῖα τῆς ὀξύτονου λέξεως μεταβάλλεται εἰς βαρεῖαν, ὅταν ἡ ὀξύτονος λέξις δὲν χωρίζηται ἀπὸ τῆς ἐπομένης διὰ τινος σημείου στίξεως· οἷον, ὀργή δὲ πολλὰ δρᾶν ἀναγκάζει κακὰ· ὁ ἀληθὴς χριστιανὸς τηρεῖ τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ.

Σημ. Ἡ ἐρωτηματικὴ ἀντωνυμία τίς, τί πάντοτε ὀξύνεται· πρβλ. §. 56.

6. Εἰς τὰ σύνθετα συνήθως ἀναβιβάζεται ὁ τόνος, ὅταν ἐπιτρέπῃ ὁ χρόνος τῆς ληγούσης, ἀλλ' οὐδέποτε πέρα τῆς ληγούσης τοῦ πρώτου συνθετικοῦ· οἷον, ἀπόδος, συν-ἐκ-δος.

7. Ὅταν δισύλλαβος προθεσις ἀκολουθῇ εἰς πτώσιν ἐξαρτωμένην ἐξ αὐτῆς, ἀναβιβάζεται ὁ τόνος τῆς ἀπὸ τῆς ληγούσης εἰς τὴν παραλήγουσαν, ὁ δὲ ἀναβιβάσμος οὗτος τοῦ τόνου ὀνομάζεται ἀναστροφή· οἷον, τούτου πέρι.

Προκλιτικὰ ἢ ἄτονα § 9.

Λέξεις τινὲς μονοσύλλαβοι τόσον στενῶς μετὰ τῆς ἐπομένης λέξεως

συνδέονται, ὥστε δὲν λαμβάνουσιν ἴδιον τόνον καὶ διὰ τοῦτο ἄτονα ἢ προκλιτικὰ ὀνομάζονται· εἶνε δὲ αἱ ἐξῆς δέκα·

1. Οἱ τέσσαρες τύποι τοῦ ἄρθρου, ὁ, ἡ, οἱ, αἱ.

2. Αἱ τρεῖς προθέσεις, ἐν, εἰς ἢ ἐς, ἐκ ἢ ἐξ.

3. Οἱ δύο σύνδεσμοι, εἰ, ὥς.

4. Ἡ ἄρνησις οὐ, οὐκ, οὐχ. §. 20. 4. 6.

Σημ. α'. Τὸ ὡς τονίζεται ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ ὅπως, λαμβάνεται δὲ ἐπὶ τῆς σημασίας ταύτης μόνον ἐν ταῖς φράσεσι καὶ ὡς, οὐδ' ὡς, μὴδ' ὡς· προσέτι δὲ παρὰ ποιητῆς, ὅταν ἀκολουθῇ εἰς τὴν παραβαλλομένην λέξιν· οἷον, θεὸς ὡς ἐτίετο.

Σημ. β'. Οὐ τονίζεται εὐρισκόμενον ἐν τῷ τέλει προτάσεως· οἷον, φῆς, ἢ οὐ.

Ἑγκλιτικὰ § 10.

1. Λέξεις τινὲς μονοσύλλαβοι καὶ δισύλλαβοι τόσον στενῶς μετὰ τῆς προηγούμενης λέξεως συμποφέρονται, ὥστε ἡ ἀποβάλλουσι τὸν τόνον των ἢ μεταβιβάζουσιν αὐτὸν εἰς τὴν λήγουσαν τῆς προηγούμενης λέξεως ὡς ὀξεῖαν. Αἱ λέξεις αὗται ὀνομάζονται ἐγκλιτικαί. Εἶναι δὲ αἱ ἐξῆς·

α' Οἱ τύποι τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν, μοῦ, μοί, μέ, σοῦ, σοί, σέ, οὐ, οἱ, ἐ.

β' Ἡ ἀόριστος ἀντωνυμία τις, τί ἐν πάσαις ταῖς πτώσεσι πλὴν τοῦ ἄττα.

γ' Ἡ ὀριστικὴ τοῦ ἐνεστώτος τοῦ εἰμί καὶ φημί πλὴν τοῦ β' προσώπου ἐνικοῦ εἰ καὶ φῆς.

δ' Τὰ ἀόριστα ἐπιρρήματα, ποῦ, πῇ, ποί, ποθέν, ποτέ, πῶς, πῶ.

ε' Τὰ μόρια, γέ, τέ, τοί, νύν, πέρ καὶ τὸ ἀχώριστον τοπικόν δέ.

2. Ἡ ἐγκλισις τοῦ τόνου γίνεται κατὰ τοὺς ἐξῆς κανόνας·

α' Μετὰ λέξιν ὀξύτονον ἢ περισπωμένην τὸ ἐγκλιτικὸν ἀποβάλλει τὸν τόνον του, τῆς δὲ ὀξύτονου ἢ ὀξεῖα δὲν μεταβάλλεται εἰς βαρεῖαν. οἷον, δὲς μοι, κληὸν ἐστίν, φιλῶ σε, χωρῶν τινον.

β' Μετὰ λέξιν προπαροξύτονον ἢ προπερισπωμένην τὰ ἐγκλιτικὰ μεταβιβάζουσι τὸν τόνον των εἰς τὴν λήγουσαν ὡς ὀξεῖαν· οἷον, τράπεζά τις, γλῶσσά τις.

γ' Μετὰ λέξιν παροξύτονον τὸ μὲν μονοσύλλαβον ἐγκλιτικὸν ἀποβάλλει τὸν τόνον του, τὸ δὲ δισύλλαβον φυλάττει αὐτὸν· οἷον, χώρα τις, ἀλλὰ χώρας τινός.

δ' Όταν ἐγκλιτικὸν ἀκολουθῇ εἰς ἄλλο ἐγκλιτικὸν ἢ εἰς ἄτονον ῥίπτει τὸν τόνον τοῦ εἰς αὐτὸ ὡς ὀξεῖαν· οἶον, εἰπού τις τινα ἴδοι.

3. Ἐγκλιτικὰ τινα γράφονται μετὰ τῆς προηγουμένης λέξεως εἰς μίαν λέξιν, τονίζονται δέ, ὡς εἰ ἐγράφοντο κατὰ διάστασιν· ὁ δε, τοὺς δε, ὦν τινων, οἷός περ, οὔτε, μήτε, εἴτε, ὥστε, ὥσπερ, οὕτω, οἶμοι.

Σημ. Τὰ πολυσύλλαβα δεικτικά συναπτόμενα μετὰ τοῦ ἀχωρίστου δὲ μετατί-
τουσι τὸν τόνον τῶν πάντοτε εἰς τὴν πρὸ τοῦ δὲ συλλαβῆν· οἶον, ἐνθάδε ἐκ τοῦ
ἐνθα, τοῖός δε ἐκ τοῦ τοῖος, τισὸς δε ἐκ τοῦ τῶσος, τηλικός δε ἐκ τοῦ τηλίκος.

4. Τὰ ἐγκλιτικὰ φυλάττουσι τὸν τόνον τῶν (ὀρθοτονοῦνται).

α' Όταν ὑπάρχῃ εἰς αὐτὰ ἰδιαιτέρᾳ τις ἔμφασις, π. χ. ἐπὶ ἀντιθέ-
σεων· οἶον, ὁ ἀνὴρ ἐμοῦ μὲν κατεγέλασε, σὲ δὲ ἐπήνεσεν.

β' Όταν κῆνται ἐν ἀρχῇ τῆς προτάσεως· οἶον, ἔστι Θεός, εἰσὶν ἄν-
θρωποι, φημί ἐγώ.

γ' Όταν χωρίζονται ἀπὸ τῆς προηγουμένης λέξεως διὰ σημείου στί-
ξεως· οἶον, ἔστιν ἀνὴρ ἀγαθός, φημί, τοῦτο δέ, φησί, καλῶς ἔχει.

δ' Όταν τὸ τελικὸν φωνῆεν τῆς προηγουμένης λέξεως ἐξεθλίβῃ· οἶον,
πολλοὶ δ' εἰσὶν, ἀντὶ τοῦ πολλοὶ δὲ εἰσιν· οἷός τ' εἰμί ἀντὶ τοῦ οἷός
τέ εἰμι.

ε' Όταν τὸ ἐγκλιτικὸν εἶνε δισύλλαβον καὶ ἀκολουθῇ εἰς παροξύτο-
νον λέξιν. ἴδ. 2. γ.

Μεταβολαὶ τῶν φθόγγων § 11.

Οἱ φθόγγοι πάσχουσιν εἰς τὴν κλίσιν, τὴν παραγωγὴν καὶ τὴν σύνθε-
σιν τῶν λέξεων διαφόρους μεταβολὰς κατὰ νόμους ὠρισμένους. Εἶνε δὲ
αἱ μεταβολαὶ διτταί· α' μεταβολαὶ τῶν φωνηέντων καὶ β' μεταβολαὶ
τῶν συμφώνων.

α'. Μεταβολαὶ τῶν φωνηέντων.

Τροπὴ § 12.

Τροπὴ εἶνε ἡ μεταβολὴ τοῦ ῥιζικοῦ φωνήεντος εἰς ἄλλο φωνῆεν ἔχον
τὸν αὐτὸν χρόνον, τρέπεται δέ·

1. Τὸ ε εἰς ο· οἶον, στρέφω, ἑστροφά, στροφή.

2. Τὸ ει εἰς οι· οἶον, λείπω, λείλοιπα, λοιπός.

3. Τὸ ευ εἰς ου· οἶον, σπεύδω, σπουδὴ.

4. Τὸ η εἰς ω· οἶον, ῥήγνυμι, ῥρωγα, ῥώζ, πτήσσω, πτώσσω,
πτωχός.

Ἑκτασις § 13.

Ἑκτασις εἶνε ἡ μεταβολὴ βραχέος φωνήεντος εἰς μακρόν, ἐκτεί-
νεται δέ·

1. Τὸ ζ εἰς η, ὅταν δὲ προηγῇται αὐτοῦ ε, ι, ρ, ἐκτείνεται εἰς ζ·
οἶον, νικήω νικήσω, ἀλλὰ ἐάω ἐάσω, μειδιάω μειδιάσω, δράω δράσω.

2. Τὸ ε εἰς η· οἶον, ποιέω ποιήσω.

3. Τὸ ο εἰς ω· οἶον, ζηλώω ζηλώσω.

4. Τὸ ι καὶ υ εἰς ι καὶ υ· οἶον, τίω τίσω, λύω λύσω.

Ἀναπληρωτικὴ ἑκτασις § 14.

Ἀναπληρωτικὴ ἑκτασις εἶνε ἡ τροπὴ βραχέος φωνήεντος εἰς μακρόν
φωνῆεν ἢ δίφθογγον πρὸς ἀναπλήρωσιν ἀποβληθέντων συμφώνων, ἐκ-
τείνεται δέ·

1. Τὸ ζ εἰς ζ· οἶον, μέλας ἐκ τοῦ μελανς, πᾶς ἐκ τοῦ παντς.

2. Τὸ ε εἰς ει· οἶον, τιθεῖς ἐκ τοῦ τιθεντς.

3. Τὸ ο εἰς ου· οἶον, ὀδούς, ἐκ τοῦ ὀδοντς.

4. Τὸ ι εἰς ι· οἶον, ἔκρινα ἐκ τοῦ ἔκρινα, §. 102. 3.

5. Τὸ υ εἰς υ· δεικνός ἐκ τοῦ δεικνυντς.

Συστολὴ § 15.

Συστολὴ εἶνε ἡ μεταβολὴ μακροῦ φωνήεντος εἰς βραχύ, συστέλλεται δέ·

1. Τὸ η εἰς ζ· οἶον, ἱστη-μι, ἱστα-μεν, στα-τός, στά-σις.

2. Τὸ η εἰς ε· οἶον, τίθη-μι, τίθη-μεν, θε-τός, θέ-σις.

3. Τὸ ω εἰς ο· οἶον, δί-δωμι, δί-δομεν, δο-τός, δό-σις.

4. Τὸ ι εἰς ι· οἶον, τρίβω, ἐτρέβην.

Συγκοπὴ § 16.

Συγκοπὴ ὀνομάζεται ἡ ἐκκρουσις βραχέος φωνήεντος κειμένου μεταξὺ
δύο συμφώνων ἐν τῷ μίσῳ λέξεως· οἶον, γίγνομαι ἐκ τοῦ γιγενομαι,
ἐπτόμην ἐκ τοῦ ἱπετ-ο-μην.

Ἀποκοπή § 17.

1. Ἀποκοπή ὀνομάζεται ἡ ἀποβολή τελικοῦ βραχέος φωνήεντος προθέσεως πρὸ συμφώνου· οἷον, ἀμβατικῶν ἀντὶ ἀναβατικῶν, ἄμπωτις ἀντὶ ἀνάπωτις.

2. Καὶ ὁλόκληρος συλλαβὴ ἐν συνθέσει καὶ παρὰγωγῇ ἐκκρούεται διὰ τὸ ὁμόηχον τῶν ἄλλεπαλλήλων συλλαβῶν· οἷον, ἡμέδιμνον ἀντὶ τοῦ ἡμιμέδιμνον, ἀμφορεὺς ἀντὶ τοῦ ἀμφιφορεὺς, ὀπισθέναρ ἀντὶ τοῦ ὀπισθοθέναρ, κωμωδιδασκαλος ἀντὶ τοῦ κωμωδοδιδασκαλος, τραγωδιδασκαλος ἀντὶ τοῦ τραγωδοδιδασκαλος.

Πρόθεσις § 18.

Πρόθεσις εἶνε τὸ ἐν ἀρχῇ τῆς λέξεως ἀναπτυσσόμενον φωνήεν, ὅπερ ἐνίοτε εἶνε ὁμοίον τῷ φωνήεντι τῆς ἐπομένης συλλαβῆς· οἷον, ἀσπαίρω καὶ σπαίρω, ἀσπάλαξ καὶ σπάλαξ, ἄσταχυς καὶ στάχυς, ἐχθὲς καὶ χθὲς, ἐθέλω καὶ θέλω, ὀκρούεις καὶ κρούεις, κρύος.

Ἐπένθεσις § 19.

Διὰ τοῦ ι ὀγκραίνεται προηγούμενον ν καὶ ρ καὶ ἐνῷ τὸ ι εὐρίσκεται ἔτι μετὰ τὸ ν καὶ ρ γεννᾶται ἐν τῇ προηγούμενῃ συλλαβῇ δίφθογγος ἐκ τοῦ ι καὶ τοῦ φωνήεντος τῆς προηγούμενης συλλαβῆς συγκροτούμενη, αὐτὸ δὲ τὸ προεπάρχον ι ἐκπίπτει· οἷον, φαίνω ἐκ τοῦ φαν-ιω, κοινὸς ἐκ τοῦ κον-ιος, μάκχιον ἐκ τοῦ μακκαρ-ια, μῆλαινα ἐκ τοῦ μελαν-ια.

Μετάθεσις § 20.

Βραχὺ φωνήεν καίμενον πρὸς ἐνὸς λ, μ, ν, ρ μετατίθεται κατόπιν αὐτῶν τῶν συμφώνων, συνοδεύεται δὲ ἡ μετάθεσις αὕτη ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον καὶ ὑπὸ ἐκτάσεως· πρβλ. ἔ-βα-λον καὶ βέ-βλη-κα, ἔ-καμ-ον καὶ κέ-κμη-κα, θάν-ατος καὶ τέ-θνη-κα, στέρνημι καὶ στρώννημι, θάρ-σος καὶ θρά-σος (ἐπιθ. μόνον θρασύς).

Σημ. Ἐνίοτε γίνεται μετάθεσις καὶ τοῦ χρόνου δύο ἄλλεπαλλήλων φωνηέντων· οἷον, εἰς τὰς λέξεις εἰς εὖος προέλθεν εὖος ἐκ τοῦ ης ἢ ας ἢ εἰς καὶ ὁ ἄρχαῖος το-μῆδος διετηρήθη καὶ ἀφοῦ ἡ λήγουσα ἐγένετο μακρά. Μινίλειος=Μινίλριος, ἐκ-πλειως=ἐκπλείριος.

Συναίρεσις § 21.

Συναίρεσις εἶνε συγχώνευσις δύο ἄλλεπαλλήλων φωνηέντων ἢ φωνήεντος καὶ δίφθογγου τῆς αὐτῆς λέξεως εἰς ἓν φωνήεν μακρὸν ἢ εἰς δίφθογγον· οἷον, αἰθλος αἰθλος, αἰείδω αἰδω, νόος νοός· τοὺς κανόνας τῆς συναίρεσεως ἴδ. ἐν τῇ κλίσει καὶ τῇ συζυγίᾳ.

Σημ. α'. Ἡ ἐκ συναίρεσεως προκύπτουσα συλλαβὴ τονίζεται, ἐὰν ἐν τῷ ἀσυναϊρέτῳ τύπῳ τὸ ἐν τῶν φωνηέντων τονίζεται· οἷον, τιμάτον ἐκ τοῦ τιμάετον, τιμάτων ἐκ τοῦ τιμαίτων, ἀλλὰ τίμα ἐκ τοῦ τίμας.

Σημ. β'. Ἡ ἐκ συναίρεσεως προκύπτουσα λήγουσα περισπᾶται μὲν, ἐὰν ἐν τῷ ἀσυναϊρέτῳ τύπῳ τὸ πρῶτον τῶν δύο φωνηέντων τονίζεται· ὀξύνεται δὲ, ἐὰν τὸ δεύτερον· οἷον, πλοῦς ἐκ τοῦ πλόος, τιμῶ ἐκ τοῦ τιμάω, ἀλλὰ ἐπὶ τῶς ἐκ τοῦ ἐσταώς, δῆς ἐκ τοῦ δαίς.

Ἐκθλίψις § 22.

1. Ἐκθλίψις εἶνε ἀποβολὴ τελικοῦ βραχέος φωνήεντος λέξεως πρὸ ἀρχτικοῦ φωνήεντος ἐπομένης λέξεως· σημεῖον δὲ τῆς ἐκθλίψεως εἶνε ἡ ἀποστρόφος· οἷον, ὑπ' ἐμοῦ ἀντὶ ὑπὸ ἐμοῦ.

Σημ. Καὶ ἐν συνθέσει γίνεται ἐκθλίψις, ἀλλὰ δὲν σημειοῦται δι' ἀποστρόφου· οἷον, ἐπέρχομαι ἀντὶ τοῦ ἐπιέρχομαι.

2. Συνθήτως γίνεται ἐκθλίψις·

α' Εἰς τὰς προθέσεις πλὴν τῆς πρό, περί, ἄχρι, μέχρι.

β' Εἰς τοὺς συνδέσμους, ἀλλά, ἄρα, ἄρα, γέ, δέ, τέ, οὐδέ, μηδέ, οὔτε, μήτε, εἴτε, ὅτε, τότε, ποτέ, ὅποτε, ἵνα, ὥστε πλὴν τοῦ ὅτι.

γ' Εἰς τὰ ἐπιρρήματα ἔτι, οὐκέτι, ἄμα, εἴτα, ἔπειτα, μάλα, μάλιστα, τάχα καὶ τὰ ἐπιρρηματικῶς λαμβανόμενα ὑπερθετικά εἰς α' οἷον, ἀριστα.

3. Οὐδέποτε ἐκθλίβονται τὸ βραχὺ υ καὶ τὸ α, ι, ο μονοσυλλάβων λέξεων.

Σημ. α'. Ἐὰν τὸ σύμφωνον τοῦ ἐκθλιβέντος φωνήεντος εἶναι φίλον, τὸ δὲ ἀρχικὸν φωνήεν τῆς ἀκολουθοῦσας λέξεως δασύνεται, τὸ φίλον τρέπεται εἰς τὸ συγγενὲς του δασύ· οἷον, μεθ' ἡμῶν ἀντὶ μετ' ἡμῶν.

Σημ. β'. Ὁξύτονα προθέσεις καὶ σύνδεσμοι συναποβάλλουσιν ἐν τῇ ἐκθλίψει τὸν τόνον τῶν, τὰ δὲ κλιτὰ ὀξύτονα ἀναθεσθάζουσιν αὐτὸν εἰς τὴν προηγούμενην συλλαβὴν ὡς ὅτε· οἷον, ἐπ' αὐτοῦ, ἀλλ' ἐγώ, οὐδ' ἐκεῖνος, ἀντὶ ἐπὶ αὐτοῦ, ἀλλὰ ἐγώ, οὐδὲ ἐκεῖνος, ἀλλὰ δαί' ἐπαθόν, εἴμ' Ὀδυσσεύς, φήμ' ἐγώ, ἀντὶ δαινὰ ἐπαθόν, εἴμ' Ὀδυσσεύς, φημί ἐγώ.

Σημ. γ'. Βαρύτονα (πικροτόνα, προπικροτόνα καὶ προπερισπώμενα) φυλάττουν ἐν τῇ ἐκθλίψει τὸν τόνον των ἀμετάβλητον. οἶον, θαυμαζοίμ' ἄν.

Σημ. δ'. Τὰ μονοσύλλαβα ἐγκλιτικά καὶ μετὰ τὴν ἐκθλίψιν ἐγκλίνονται. οἶον, "Εν γ' ἐμοί, μή μ' ἐκβάλῃς, ἠρώσ' σ' ἴδῃ, ἔχουσ' τ' αὐτόν, τὰ δὲ δισύλλαβα ἀποβάλλουσι τὸν τόνον των καὶ ὅταν ἡ προηγουμένη λέξις εἴναι παροξύτονος. οἶον, πόλιν τιν' εἶδον, ἀντὶ πόλιν τινὰ εἶδον.

Κράσις § 23.

1. Κράσις εἶναι συγχώνεσις τελικοῦ φωνήεντος ἢ διφθόγγου λέξεως μετ' ἀρκτικοῦ φωνήεντος ἢ διφθόγγου ἐπομένης λέξεως εἰς ἓν μακρὸν φωνῆεν ἢ διφθόγγον. Σημεῖον δὲ τῆς κράσεως εἶναι ἡ κορωνίς.

2. Συχνότατα γίνεται κράσις.

α' Εἰς τοὺς τύπους τοῦ ἄρθρου, ὁ, τό, τὰ καὶ τὸ κλητικόν ἐπιφώνημα ὦ, οὐμός, τοῦργον, τάχαθ', ὦγαθ', ἀντὶ ὁ ἐμός, τὸ ἔργον, τὰ ἀγαθὰ, ὦ ἀγαθ'.
β' Εἰς τοὺς τύπους ὁ καὶ ἂ τοῦ ἀναφορικοῦ ὅς.
γ' Εἰς τὴν πρόθεσιν πρό· οἶον, προῦργου, προῦγραφον, ἀντὶ πρό ἔργου, προέγραφον.
δ' Εἰς τὸν σύνδεσμον καί.

Σημ. α'. Ἡ δασυτέα τοῦ ἄρθρου καὶ τοῦ ἀναφορικοῦ φυλάττεται καὶ μετὰ τὴν κράσιν· ὅθεν δὲν δύναται νὰ τιθῇ καὶ ἡ κορωνίς. οἶον, ἀνὴρ, οἰγῶ, ἄν, ἀντὶ ὁ ἀνὴρ, ὁ ἐγώ, ἂ ἄν.

Σημ. β'. Ἐν τῇ κράσει ὁ τόνος τῆς προηγουμένης λέξεως καὶ τὸ πνεῦμα τῆς ἐπομένης λέξεως ἀφανίζονται. οἶον, τοῦνομα, προέστην, τάληθός, ἀντὶ τὸ ὄνομα, προέστην, τὸ ἀληθές.

Σημ. γ'. Τὸ εἰ τῆς διφθόγγου ἀρχνίζεται, ἂν ὑπάρχῃ εἰς τὴν προηγουμένην λέξιν, υπογράφεται δὲ εἰς τὸ ἐκ τῆς κράσεως προκύπτον φωνῆεν, ἂν ὑπάρχῃ εἰς τὴν ἐπομένην λέξιν. οἶον, κἄν ἐκ τοῦ καὶ ἄν, ἀλλὰ κἄν ἐκ τοῦ καὶ ἄν· κἄπειτα ἐκ τοῦ καὶ ἔπειτα, ἀλλὰ κἄτα, ἐγῶμαι, ἐγῶδα ἀντὶ καὶ εἶτα, ἐγὼ οἶμαι, ἐγὼ οἶδα.

Σημ. δ'. Ἐν τῇ κράσει τὸ φθλὺν τῆς προηγουμένης λέξεως μεταβάλλεται εἰς τὸ ὁμόφωνον δασύ, ὅταν τὸ ἀρκτικὸν φωνῆεν τῆς ἐπομένης λέξεως δασυνῇται. οἶον, θοιμάτιον, θάτερον, ἀντὶ τὸ ἱμάτιον, τὸ ἄτερον (ἀρχαιοτέρου τύπου).

Ἀφαίρεσις § 24.

Ἀφαίρεσις εἶναι ἀποβολὴ ἀρκτικοῦ βραχείος φωνήεντος ἐπομένης λέξεως μετὰ τελικὸν μακρὸν φωνῆεν ἢ διφθόγγον προηγουμένης λέξεως.

Σημεῖον δὲ τῆς ἀφαίρεσεως εἶναι ἡ ἀπόστροφος· οἶον, ἡ 'κείνος, μὴ 'γώ, πεσοῦσαι 'κλαιον, ἀντὶ ἡ ἐκείνος, μὴ ἐγώ, πεσοῦσαι ἐκλαιον.

β'. Μεταβολαὶ τῶν συμφώνων.

Σύμπτωσις τῶν συμφώνων § 25.

1. Οὐρανισκόφωνον ἢ χειλεόφωνον πρὸ ὀδοντόφωνου γίνεται ὁμόπουν· ὅθεν μόνον οἱ ἐξῆς συνδυασμοὶ τῶν φθόγγων εἶναι δυνατοί.

γδ	κτ	χθ	
βδ	πτ	φθ	οἶον,

ἐκ τοῦ λειγ-τος, ἐπλεκ-θην, γραφ-τος, γραφ-θην, ἐτυπ-θην, γίνεται λεκτός, ἐπλέχθην, γραπτός, γράβδην, ἐτύφθην.

Σημ. Τὸ κ τῆς προθέσεως ἐκ ἐν συνθέσει μένει ἀμετάβλητον. οἶον, ἐκθεσις, ἐκδραμή, ἐκδοσις.

2. Ὀδοντόφωνον πρὸ ὀδοντόφωνου μεταβάλλεται εἰς σ' οἶον, ἐκ τοῦ ἐπειθ-θην, ἄδ-τεον, ἀνυτ-τος γίνεται ἐπείσθην, ἄσ-τέον, ἀνυσ-τός.

Σημ. Τὸ εἷ οὐρανίσκου μετὰ τοῦ j προσελθὼν τι-σσ δὲν μεταβάλλεται εἰς σι. § 31, 4.

3. Ὀδοντόφωνον πρὸ τοῦ χαρκιτέρος κ τοῦ ἐνεργητικοῦ πρκακειμένου ἐκκρούεται. οἶον, ἐκ τοῦ παπειθ-κα, ἐψευδ-κα, κεκομιδ-κα, ἡνυτ-κα γίνεται πέπεικα, ἐψευκα, κεκόμικα, ἡνυκα.

Ἀφώνα πρὸ τοῦ μ. § 26.

1. Ὀδοντόφωνον πρὸ τοῦ μ. μεταβάλλεται εἰς σ' οἶον, ἐκ τοῦ πεπειθ-μαι, ἡνυτ-μαι, ὀδ-μη γίνεται πέπεισμαι, ἡνυσμαι, ὀσμή.

2. Χειλεόφωνον πρὸ τοῦ μ. ἀφομοιοῦται τῷ μ' οἶον, ἐκ τοῦ βλέπ-μα, γραφ-μα, τετριβ-μαι γίνεται βλέμμα, γράμμα, τέτριμμα.

3. κ καὶ χ πρὸ τοῦ μ. μεταβάλλονται εἰς γ' οἶον, ἐκ τοῦ διωκ-μος, βεβρεχ-μαι γίνεται διωγμός, βέβρεγμα.

Σημ. Ἐν τῷ σχηματισμῷ τῶν λέξεων μένουσιν ἐνίοτε τὰ οὐρανισκόφωνα καὶ τὰ ὀδοντόφωνα πρὸ τοῦ μ ἀμετάβλητα. οἶον, ἀκητή, ἀκμῶν, τεκμαίρομαι, δραχμή, λόγμη, αἰγμή, αὐχμός, ἀτμός, βαθμός, σταθμός, στάθμη, ἰσθμός, πορθμός, πλῆμην, φθμός, ἀριθμός.

Ἄφωνα πρὸ τοῦ σ. § 27.

1. Ὁδοντοφώνων πρὸ τοῦ σ ἐκκρούεται ἄνευ ἀναπληρωτικῆς ἐκτάσεως τοῦ πρὸ αὐτοῦ φωνήεντος· οἷον, ἐκ τοῦ ἐλπίδ-ς, κορυθ-ς, χκριτ-ς γίνεται ἐλπίς, κόρυς, χάρις.

2. Χειλοφώνων πρὸ τοῦ σ μεταβάλλεται μετ' αὐτοῦ εἰς ψ· οἷον ἐκ τοῦ λειπ-σω, τριβ-ιω, γραφ-σω γίνεται λείψω, τρίψω, γράψω.

3. Οὐρανιοφώνων πρὸ τοῦ σ μεταβάλλεται μετ' αὐτοῦ εἰς ξ· οἷον, ἐκ τοῦ πλεκ-σω, λεγ-σω, βρεχ-σω γίνεται πλέξω, λέξω, βρέξω.

Σημ. α'. Τὸ κ τῆς προθέσεως ἐκ ἐν συνθέσει δὲν μεταβάλλεται μετὰ τοῦ σ εἰς ξ· οἷον, ἐκτώζω, ἐκταίω.

Σημ. β'. Ἐν τῷ σχηματισμῷ τῶν λέξεων ἐνίοτε πρὸ τοῦ μ καὶ ν μεταβάλλεται κ εἰς χ καὶ π εἰς φ· οἷον, λύχνος (λυκ), πλαγμῆς=πλόκαμος, ἰωχμῆς=ἰωκή, ἐξαίρνης=ἐξαπίνης.

4. τ πρὸ ἐπομένου ι μεταβάλλεται εἰς σ· οἷον, ἐκ τοῦ ἐνικυτιος, τυπτοντι, γεροντικ, ἀναισθητικ γίνεται ἐνικύσιος, τύπτουσι, γερουσία, ἀναισθησία, φυλάττεται δέ, ὅταν πρὸ αὐτοῦ ὑπάρχῃ σ εἴτε ριζικὸν εἶνε τοῦτο, ὥς ἐστί, εἴτε προῆλθεν ἐκ τροπῆς ὀδοντοφώνου, ὥς πίστις.

5. Ὅταν γγ ἢ μμ συμπίσῃ πρὸ τοῦ μ, ἐκκρούεται ἐν γ ἢ ἐν μ· οἷον, ἐκ τοῦ ἐσφιγγ-μαι, πεπεμμῆι γίνεται ἐσφιγμαι, πέπειμμαι.

Υγρά καὶ ἔνρινα § 28.

1. Τὸ ἀρκτικὸν ρ διπλασιάζεται α' μετὰ τὴν αὐξητικὴν καὶ τὸν ἀναδιπλασιασμόν· οἷον, ράπτω, ἔρραπτον, ἔρραρα.

β' Ἐν συνθέσει, ὅταν προηγῇται αὐτοῦ βραχὺ φωνῆεν· οἷον, ἄρρηκτος, ἐπὶρρημα, ἀλλ' εὖρος, εὖρωστος.

Σημ. Τὸ ἀρκτικὸν ρ εἶχεν ἄλλοτε πρὸ ἑαυτοῦ F ἢ σ· οἷον, ῥήγνμι, ῥέω, ἀντὶ ῥήγνμι, ῥέω, ὅτινα ὅμως ἐν ἀρχῇ μὲν ἐπράπησαν εἰς ὁασίαν, μετὰ βραχὺ δὲ φωνῆεν ἀρωμαώθησαν τῷ ρ· λοιπὸν, ἐρρήγνιν, ἐρρέον, ἄρρηκτος, ἀντὶ ἐρρήγνιν, ἔαρρον, ἄρρηκτος.

2. Τὸ ν πρὸ τοῦ σ ἀποβάλλεται·

α' Ἄνευ ἀναπληρωματικῆς ἐκτάσεως τοῦ πρὸ αὐτοῦ φωνήεντος· οἷον, ἐκ τοῦ λιμενσι, δαιμονσι, κτενσι, γίνεται λιμίσι, δαίμοσι, κτεσί.

Σημ. Τὸ ν τῆς προθέσεως ἐν, ἐν συνθέσει πρὸ τοῦ σ καὶ τοῦ ζ μένει ἀμετάβλητον· οἷον, ἐνσπείρω, ἔλκυμος, τῆς δὲ σὲν τὸ ν πρὸ ἐνὶς μὲν σ ἀφαιροῦται αὐτῷ· οἷον, συσσίτιον ἀντὶ συνσίτιον, πρὸ τοῦ σ δὲ μεθ' ἐπομένων συμφώνων καὶ πρὸ

τοῦ ζ ἀποβάλλεται· οἷον, συστρέφω, συσκευάζω, συζυγία, συζῶ, σύσκηνος, ἀντὶ συστρεφω, συσκευαζω, συζυγια, συζῶ, συσκηνος.

β' Μετ' ἀναπληρωματικῆς ἐκτάσεως· οἷον,

α' Εἰς τὴν ὀνομαστικὴν ἐκ τοῦ κτενς, μελαινς, ἐνς γίνεται κτεῖς, μέλας, εἷς.

β' Εἰς τὴν πληθ. αἰτιατικὴν τῶν φωνηεντολήκτων θεμάτων· οἷον, ἐκ τοῦ γλωσσας, ἀνθρώπωνς, συνς γίνεται γλώσσας, ἀνθρώπους, σὺς

γ' Εἰς τὸ γ πληθ. πρόσωπον τῶν ῥημάτων, ὅπου τὸ νσι προῆλθεν ἐκ τοῦ ντι· οἷον, λέγουσι ἐκ τοῦ λεγοντι (λεγονσι).

δ' Εἰς τὸ θηλυκὸν τῶν ἐπιθέτων καὶ τῶν μετοχῶν τῶν εἰς ντ θεμάτων· οἷον, ἐκ τοῦ πανσα, λεγονσα γίνεται πᾶσα, λέγουσα (ιδ. § 31. 4 Σημ.)

Σημ. Ἐξαιροῦνται τὰ ἐκ ῥημάτων εἰς αἰνω παραγόμενα οὐσιαστικὰ εἰς σις· οἷον, ἀπόφανσις, ξυνόφανσις, περίφρανσις καὶ τὸ β. ἐνικ. προσωπ. τοῦ παρακαίμενου καὶ ὑπερ συντ. παθητ. τοῦ φαίνω, πέφανσαι, σῶ.

3. Τὸ ν πρὸ τῶν ὀδοντοφώνων μένει ἀμετάβλητον· οἷον, ἔνδον, ἐντός, ἐνθα, σύνθημα, σύνδεσμος, σύντομος.

4. Τὸ ν πρὸ τῶν χειλοφώνων λοιπὸν καὶ πρὸ τοῦ ψ μεταβάλλεται εἰς μ· οἷον, ἐκ τοῦ συνπίνω, συνβάλλω, συνφέρω, συνψήφως γίνεται συμπίνω, συμβάλλω, συμφέρω, σύμψηφος.

5. Τὸ ν πρὸ τῶν οὐρανιοφώνων λοιπὸν καὶ πρὸ τοῦ ξ μεταβάλλεται εἰς ἔνρινον γ· οἷον, ἐκ τοῦ συναλω, συγγραφω, συγχρονος γίνεται συγκαλῶ, συγγράφω, σύγχρονος, ἐκ τοῦ ἐνζωω, συνζεω γίνεται ἐγζώω, συγζέω.

6. Τὸ ν πρὸ τῶν ὑγρῶν καὶ πρὸ τοῦ μ ἀφαιροῦται αὐτοῖς· οἷον, ἐκ τοῦ συνλεγω, συνρέω, ἐνμένω γίνεται συλλέγω, συρρέω, ἐμμένω.

Σημ. Τὸ ν τῆς ἐν πρὸ τοῦ ρ συνήθως μένει ἀμετάβλητον· οἷον, ἐνρινος, ἐνρυθμος.

7. Τὸ ντ, νθ, νδ πρὸ τοῦ σ ἐκπίπτουσι μετ' ἀναπληρωματικῆς ἐκτάσεως τοῦ πρὸ αὐτῶν φωνήεντος· οἷον, ἐκ τοῦ τιθεντς, πενθ-σομαι, σπενδ-σω γίνεται τιθείς, πείσομαι, σπείσω· ἐκ τοῦ γεροντ-σι, παντ-σι, δεικνυντ-σι γίνεται γέρουσι, πᾶσι, δεικνῦσι· ἐκ τοῦ γιγαντς, ὀδοντς, χαριεντς γίνεται γίγας, ὀδούς, χαρίεις.

Σημ. Ἐκ τοῦ νθ πρὸ τοῦ ς μένει τὸ ν ἐν τῷ ἔλμιν· ἀντὶ ἔλμινθ· θ ἔλμινθ· τίρυνς ἀντὶ τίρυνθ· θ· τίρυνθ.

8. Παρεντίθεται πρὸς διευκολύνειν τῆς ἐκφωνήσεως.

α' Μεταξύ μ και ρ καθώς και μεταξύ μ και λ ἔν β· οἶον, μεμ-β-λω-κα ἀντὶ μέμλωκα ἐκ τῆς ῥίζης μλω, μολ· ἄμ-β-ροτος ἐκ τοῦ βροτός= μροτος ρ. μορ λ. morior· μεσημβρία ἀντὶ μεσημερία.

β' Μεταξύ τοῦ ν και ρ ἔν δ· οἶον, ἀνδρὸς ἀντὶ ἄνδρος.

Τὸ σ § 29.

Τὸ σ πάσχει πολλάς μεταβολάς.

α' Μεταβάλλεται ἐν ἀρχῇ λέξεως πρὸ φωνήεντος ἐνίοτε εἰς δασεῖαν· οἶον, ἴστημι ἀντὶ σίστημι λ. sislo, ἔρπω ἀντὶ σερπώ λ. serpo, ὤς ἀντὶ συς λ. sus.

β' Τὸ σ μεταξύ δύο φωνηέντων πολλάκις ἐκπίπτει· οἶον, τείχεος ἀντὶ τειχεσος, θεῶ ἀντὶ θέσο.

γ' Τὸ σ πρὸ τοῦ σ ἐκκρούεται· οἶον, ἔσομαι ἀντὶ ἐσ-σομαι· τείχεσι ἀντὶ τειχεσ-σι.

δ' Τὸ σ μεταξύ δύο συμφώνων ἐκκρούεται· οἶον, γεγράφθαι ἀντὶ γε-γραφροθαι, τέτυφθε ἀντὶ τετυφθε.

ε' Τὸ σ πρὸ τοῦ ν ἀφομοιοῦται αὐτῷ· οἶον, Πελοπόννησος ἀντὶ Πε-λοποσ-νησος, ζώννυμι ἀντὶ ζωσ-νυμι.

Σημ. Τὸ σ μεταξύ δύο φωνηέντων φυλάττεται.

α' Ὅπου προῆλθεν ἐκ τροπῆς τοῦ τ· οἶον, λύουσι ἀντὶ λυοντι.

β' Ὡς χρονικὸς χαρκτικὸς τοῦ ἀορίστου α' καὶ τοῦ μέλλοντος (μετὰ σπανίων ἐξαιρέσεων).

γ' Ἐν τῇ καταλήξει τῆς πληθ. δοτικῆς σι.

Τὸ F § 30.

1. Τὸ F ἐν ἀρχῇ λέξεως μεταβάλλεται πολλάκις εἰς δασεῖαν ἢ ἀφανίζεται παντάπασι· οἶον, ἔσπερος ἀντὶ Fεσπερος λ. vesper· ἔννυμι ἀντὶ Fεννυμι=Fεσνυμι· οἶνος ἀντὶ Fοῖνος λ. vinum· ἔργον ἀντὶ Fεργον γερμ. werk· οἶκος ἀντὶ Fοίκος λ. vicus.

2. Τὸ F μεταξύ δύο φωνηέντων ἐκκρούεται· οἶον, βοός ἀντὶ βοFος λ. bovis· πλέω ἀντὶ πλεFω.

3. Τὸ F, ὅπου φυλάττεται, μεταβάλλεται εἰς υ' οἶον, βασιλεὺς ἀντὶ βασιλεFς, καύσω ἀντὶ καFσω ρ. καF.

4. Τὸ F ἐνίοτε ἀφομοιοῦται ἐπομένῳ ρ· οἶον ἄρρητος ἀντὶ ἄFρητος.

Τὸ j ἰώτ § 31.

1. Τὸ j μεταξύ δύο φωνηέντων ἐκκρούεται· οἶον, πόλεις (πόλεις) ἀντὶ πολεῖς.

2. Τὸ j μετὰ τὸ ν ἢ τὸ ρ μετατίθεται ὡς φωνῆεν εἰς τὴν προηγουμένην συλλαβὴν καὶ συγχωνεύεται μετὰ τοῦ φωνήεντος αὐτῆς εἰς ἓν μακρὸν φωνῆεν ἢ δίφθογγον· οἶον, ἐκ τοῦ κρινῶ, συρῶ, τενῶ γίνεται κρίνω, σύρω, τείνω, ἐκ τοῦ φθερῶ, χλανῶ, χερῶν γίνεται φθείρω, χλαῖνα, χείρων.

3. Τὸ j ἀφομοιοῦται προηγουμένῳ λ· οἶον, ἐκ τοῦ στελῶ, ἄλjos γίνεται στέλλω, ἄλλος λ. alius· ἐκ τοῦ ἄλjομαι γίνεται ἄλλομαι λ. salio.

4. Τὸ j μετὰ προηγουμένου κ. γ. χ καὶ τ θ συγχωνεύεται εἰς σσ (ττ)· οἶον, φρίσσω ἀντὶ φρικῶ, τάσσω ἀντὶ ταχῶ, πτύσσω ἀντὶ πτυχῶ, ἐρέσσω ἀντὶ ἐρετῶ κορύσσω ἀντὶ κορυθῶ.

Σημ. Τὸ ντ μεθ' ἱπομένου j γίνεται νσ· οἶον, ἐκ τοῦ παντjα γίνεται πανσα, ἐξ οὗ ἔπειτα ἐγένετο πᾶσα· §. 28. 2. β.

5. Τὸ j μετὰ προηγουμένου δ καὶ γ συγχωνεύεται εἰς ζ· οἶον, ἐκ τοῦ φραδῶ γίνεται φράζω καὶ ἐκ τοῦ κραγῶ κράζω.

Περὶ τῶν δασέων § 32.

1. Τελικὸν ψιλὸν πρὸ δασυνομένου φωνήεντος μεταβάλλεται εἰς τὸ συγγενές του δασύ· οἶον, οὐχ οὗτος, ἀπ' οὗ, ἀνθ' ὧν, κάθημαι, ἐρίστημι ἀντὶ οὐκ οὗτος, ἀπ' οὗ, ἀντ' ὧν, κατ' ἡμαι, ἐπ' ἴστημι.

Σημ. Ὅταν τοῦ εἰς δασὺ μεταβληθέντος ψιλοῦ προηγῇται ἀμέσως καὶ ἕτερον ψιλόν, μεταβάλλεται καὶ τοῦτο εἰς τὸ συγγενές του δασύ· οἶον, νύχθ' ὄλην, ἐφθήμερος, ἀντὶ νύκτ' ὄλην, ἐπτ' ἡμερος (ἡμέρας).

2. Ὅταν δύο ἄλλεπάλληλοι συλλαβαὶ τῆς αὐτῆς λέξεως ἀρχίζωσιν ἀπὸ δασείας, μεταβάλλεται τὸ ἐν τούτων εἰς τὸ συγγενές του δασύ.

1. Τὸ πρῶτον.

α'. Εἰς τὸν ἀναδιπλασιασμόν τῶν ῥημάτων· οἶον, περιλῆκα ἀντὶ περιλῆκα, κέχυκα ἀντὶ χεχυκα, τίθημι ἀντὶ θιθημι.

β' Εἰς τοὺς παθητικούς ἀορίστους ἐτύθην καὶ ἐτέθην ἀντὶ ἐθύθην καὶ ἐθέθην τοῦ θύω καὶ τοῦ τίθημι.

2. Τὸ δεύτερον εἰς τὴν κατάληξιν θι τῆς προστακτικῆς τοῦ ἀορίστου α' παθητικοῦ· οἶον, παιδεύθητι ἀντὶ παιδευθηθῆτι.

Σημ. Πενταχοῦ ἀλλαγῶν μένουσιν ἀμρότερα τὰ δεξιά ἀμετάβλητα· οἷον, ἐχούθην, ἐθέλωθην, ἐθλίφθην, ἐλιώθην, φάβη, ὀρνιθοθήρας, ἀγροφύρος, μέλειθ' ἡμέτε.

3. Εἰς ρίζας τινὰς μονοσυλλάβους ἀρχομένας ἀπὸ τ καὶ τελευτώσας εἰς φ ἢ χ, ἡ δασύτης, ὅταν ἀρχνίζηται εἰς τὸ τέλος, ἀναρχνίζεται εἰς τὴν ἀρχήν· οἷον, τριχ. ὄν. ἐνικ. θρίξ, γεν. τριχός. δ. πληθ. θριξί (ν)· ταχ(υ), ὄν. ἐν. ταχύς συγκρ. θάσσων· ταρ ἐνεστ. θάπτω, μέλλ. θάψω, ἀόρ. θ. παθητ. ἐτάφην, τρεφ. τρέφω, θρέψω, τρυφ. θρύπτω, τρυφή.

Σημ. Τὸ ἀρκτικόν τ τῆς ρίζης μεταβάλλεται εἰς θ, ὅταν διὰ τῆς κλίσεως προκύπτῃ ἡ πλοκὴ τῶν συμφώνων φθ· οἷον θρυφθήσεται, τιθήσθαι.

Περὶ τῶν τελικῶν συμφώνων § 33.

1. Οὐδεμία ἐλληνικὴ λέξις τελευτᾷ εἰς ἄλλο σύμφωνον ἢ εἰς ἓν τῶν τῶν τριῶν ν, ρ, σ (ξ, ψ,).

Σημ. Ἐξαιροῦνται τὰ οὐκ (οὐχ) καὶ ἡ ἐκ, ἅτινα τόσον στενῶς μετὰ τῆς ἀκολουθοῦ λέξεως συμπροφέρονται, ὥστε τὸ κ τρόπον τινὰ διὸν εἶναι τελικόν.

2. Ἐάν ἄλλο σύμφωνον ἢ ἓν τῶν τριῶν μνημονευθέντων συμφώνων συμπέσῃ εἰς τὸ τέλος τῆς λέξεως, ἀποβάλλεται· οἷον, βῆμα ἀντὶ βηματ, γύναι ἀντὶ γυναικ, γάλα ἀντὶ γαλακτ.

3. Λέξεις τινὲς ἔχουσιν εἰς τὸ τέλος τὸ κκλούμενον ν ἐρελκυστικόν, ὅταν ἡ ἐπομένη λέξις ἀρχίζῃ ἀπὸ φωνήεντος.

Αἱ λέξεις, αὗται εἶνε· α' ἡ δοτ. πληθ. εἰς σι (ν).

β' Τὰ τοπικὰ ἐπιρρήματα εἰς σι(ν)· οἷον, Ἀθήνησι(ν), Ὀλυμπίασι(ν).

γ' Τὸ γ' πλ. καὶ ἐν. εἰς σι(ν)· οἷον, λέγουσι(ν), δαίκνυσι(ν) τίθησι(ν).

δ' Τὸ γ' ἐνικόν εἰς ε(ν), οἷον, ἔλεγε(ν).

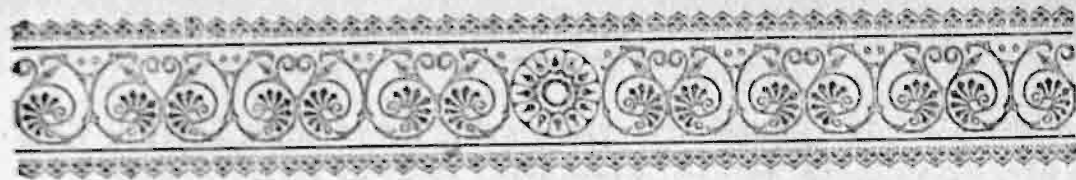
ε' Αἱ λέξεις εἴκοσι(ν), πέρυσι(ν), παντάπασι(ν).

4. α' ἐκ μένει πρὸ παντὸς συμφώνου ἀμετάβλητος, πρὸ φωνήεντος δὲ γίνεται ἐξ· οἷον, ἐκ τῆς πόλεως, ἀλλὰ ἐξ Ἀθηνῶν.

β' οὐκ φυλάττει τὸ τελικόν κ μόνον πρὸ φωνήεντος ψιλουμένου, μεταβάλλει δὲ αὐτὸ εἰς χ πρὸ φωνήεντος δασυνομένου, ἀποβάλλει δὲ πρὸ παντὸς συμφώνου· λοιπὸν καὶ πρὸ ἀρκτικοῦ ρ· (οὐ). οἷον, οὐ γράφω, οὐκ ἄλλος, οὐχ οὗτος, οὐ ῥᾶδιον.

Σημ. Ὅταν τὸ οὐκ διὸν συμπροφέρεται μεθ' ἐπομένης λέξεως, ἐμφανίζεται ἄνευ τοῦ τελικοῦ κ καὶ μετὰ τοῦ τόνου· οἷον, δένδρεσι παχέσι μὲν οὐ, πυκνοῖς δέ.

γ' Οὕτως ἀποβάλλει πολλάκις τὸ τελικόν του ς, ἀλλὰ μόνον πρὸ συμφώνων· οἷον, οὕτως ἐποίει.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΤΥΠΙΚΟΝ

Α' ΚΛΙΣΙΣ

Προσνηυιώδεις § 34.

1. Τὰ μέρη τοῦ λόγου εἶνε δέκα : ἄρθρον, ὄνομα οὐσιαστικόν, ὄνομα ἐπίθετον, ἀντωνυμία, ῥῆμα, μετοχή, πρόθεσις, ἐπίρρημα, σύνδεσμος καὶ ἐπιφώνημα.

2. Ἐκ τῶν μερῶν τοῦ λόγου, τὸ ἄρθρον, τὸ οὐσιαστικόν, τὸ ἐπίθετον, ἡ ἀντωνυμία, τὸ ῥῆμα καὶ ἡ μετοχή εἶνε κλιτά, ἡ δὲ πρόθεσις, τὸ ἐπίρρημα, ὁ σύνδεσμος καὶ τὸ ἐπιφώνημα εἶνε ἀκλιτά.

3. Τὸ σύνολον τῶν μεταβολῶν, τὰς ὁποίας πάσχουσι τὰ κλιτὰ μέρη τοῦ λόγου πρὸς δῆλωσιν διαφόρων σχέσεων ὀνομάζεται κλίσις.

4. Ἐν τῇ κλίσει διακρίνονται θέμα ἢ ρίζα καὶ καταλήξεις. Καὶ θέμα μὲν εἶνε τὸ μέρος τῆς λέξεως, τὸ ὅποιον μένει ἀμετάβλητον, ὅσον ἐπιτρέπουσιν οἱ φθογγολογικοὶ νόμοι, καταλήξεις δὲ τὸ μεταβαλλόμενον, τὸ ὅποιον προσάπτεται εἰς τὸ θέμα πρὸς δῆλωσιν διαφόρων σχέσεων, τὸ δὲ τελευταῖον γράμμα ἢ δίφθογγος τοῦ θέματος ὀνομάζεται χαρακτηρ π. χ. εἰς τὸ ἄνθρωπος, ἄνθρωπον θέμα μὲν εἶνε ἄνθρωπο, χαρακτηρ δὲ τὸ ο, καταλήξεις δὲ τὸ ς καὶ τὸ ν.

Σημ. α' Τὸ πρωτόθετον θέμα, εἰς οὗ ἄλλα θέματα ὀνομάτων καὶ ῥημάτων γίνονται, ὀνομάζεται ρίζα· οἷον, λεγ. εἶνε ρίζα, εἰς ἧς γίνονται τὰ θέματα λόγο τοῦ λόγου καὶ λέξι τοῦ λέξι.

Σημ. β'. Τὸ θέμα διὸν πρέπει νὰ συγγένηται μετὰ τῆς ὀνομαστικῆς, ἧτις εἶνε πολλάκις πῶσις παντάπασι διάφορος τοῦ θέματος.

5. Διάφορον τῆς καταλήξεως εἶνε τὸ τέλος τῆς λέξεως· τέλος δὲ

ονομάζεται τὸ γράμμα ἢ τὰ γράμματα, εἰς τὰ ὅποια λήγει ἡ λέξις· οἷον, εἰς τὸ λόγος τὸ ς εἶνε κατάληξις, τὸ δὲ ος τέλος.

6. Ἐν τῇ κλίσει τοῦ ἄρθρου, τοῦ οὐσιαστικοῦ, τοῦ ἐπιθέτου, τῆς ἀντωνυμίας καὶ τῆς μετοχῆς διακρίνονται τὰ ἐξῆς παρεπόμενα.

α'. γένη τρία, ἄρσενικόν· οἷον, ὁ ἀνὴρ, θηλυκόν· οἷον, ἡ γυνή, οὐδέτερον· οἷον, τὸ ξύλον.

Σημ. Οὐσιαστικά τινα εἶνε κοινῶς γένους ἔχοντα δύο γένη, ἓνα δὲ μόνον τύπον διὰ τε τὸ ἄρσενικόν καὶ τὸ θηλυκόν· οἷον, ὁ ἡ διδάσκαλος, ὁ ἡ γείτων, ὁ ἡ μάρτυς. Ἐπίκοινα δὲ εἶνε τὰ οὐσιαστικά, ἅτινα ἔχουσιν ἓν μόνον γένος· οἷον, ἡ ἀλώπηξ, ὁ ἐλέφας, ὁ λαγὼς, ἡ ἔλαφος. Τὸ φυσικὸν ὅμως γένος, ὅπου εἶνε ἀνάγκη, διακρίνεται διὰ τῆς προσθήκης τῶν ἐπιθέτων, ἄρρην, θήλυν· οἷον, ἀλώπηξ ἡ ἄρρην, λαγὼς ὁ θήλυν.

β'. Ἀριθμοὶ τρεῖς· ἐνικός· οἷον, ὁ ἄνθρωπος, δυϊκός, οἷον, τὼ ἀνθρώπων, πληθυντικός· οἷον, οἱ ἄνθρωποι.

γ'. Πτώσεις πέντε· ὀνομαστική, γενική, δοτική, αἰτιατική καὶ κλητική, ἐξ ὧν ἡ ὀνομαστική καὶ ἡ κλητική ὀνομάζονται πτώσεις εὐθείαι, αἱ δὲ ἄλλαι πτώσεις πλάγιαι.

Σημ. Ὁ ἐνικός ἀριθμὸς ἔχει πέντε καταλήξεις ἀνὰ μίαν διὰ τὴν ὀνομαστικὴν, γενικὴν, δοτικὴν, αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν· ὁ δυϊκὸς ἔχει δύο καταλήξεις, μίαν διὰ τὴν ὀνομαστικὴν, αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν, τὴν δὲ ἄλλην διὰ τὴν γενικὴν καὶ τὴν δοτικὴν· ὁ πληθυντικὸς ἔχει τέσσαρας καταλήξεις, μίαν διὰ τὴν ὀνομαστικὴν καὶ τὴν κλητικὴν καὶ ἀνὰ μίαν διὰ τὴν γενικὴν, δοτικὴν καὶ αἰτιατικὴν.

7. Αἱ πτώσεις σχηματίζονται διὰ τῆς προσαρτήσεως καταλήξεων (προσφυμάτων) εἰς τὸ θέμα τῆς λέξεως, αἵτινες διὰ τοῦτο πτωτικαὶ κατάληξεις ὀνομάζονται· οἷον, εἰς τὸ ποταμός, ποταμόν, θέμα εἶνε τὸ ποταμο, χαρακτήρ δὲ τὸ ο, κατάληξις δὲ τὸ ς καὶ τὸ ν.

δ'. Κλίσεις τρεῖς, πρώτη, δευτέρα καὶ τρίτη· τούτων δὲ ἡ μὲν πρώτη περιέχει τὰ θέματα εἰς α, ἡ δὲ δευτέρα τὰ θέματα εἰς ο, ἡ δὲ τρίτη πάντα τὰ συμφωνόληκτα θέματα καὶ τὰ φωνηεντόληκτα θέματα εἰς ι, υ, ο, ω.

Σημ. Ἡ πρώτη καὶ ἡ δευτέρα κλίσις ὀνομάζονται καὶ κλίσεις τῶν ἰσοσυλλάβων, διότι τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἔχουσιν ἴσας συλλαβὰς εἰς πᾶσας τὰς πτώσεις, ἡ δὲ τρίτη ὀνομάζεται καὶ κλίσις τῶν περιτοσυλλάβων, διότι τὰ ὀνόματα αὐτῆς ἔχουσιν εἰς τὰς ἄλλας πτώσεις μίαν συλλαβὴν περισσοτέραν τῆς ἐνικῆς ὀνομαστικῆς (καὶ τῆς κλητικῆς).

8. Κατ' ἀρχὰς ὑπῆρχε μία μόνον κλίσις, διὰ τοῦτο καὶ νῦν ἔτι σῶν-

ζονται κοινὰι κατάληξεις καὶ τῶν τριῶν κλίσεων, ὡς δεικνύει ὁ ἐπόμενος πίναξ.

Ἐν. ὄν. ς· διὰ τὸ ἄρσ. καὶ τὸ θηλ. (ὡσαύτως ἐν τῇ β' καὶ γ' κλίσει). Δοτ. ι.

Αἰτ. ν· διὰ τὸ ἄρσ. καὶ τὸ θηλ. ἐν τῇ γ' ὅμως κλίσει ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ α.

Δυϊκ. γ. κ. δ. ιν, τοῦ ὁποίου προτίθεται ἐν τῇ γ' κλίσει ἐν ο.

Πλ. γεν. ων.

Δοτ. σι, τὸ ὅποσον ὅμως ἐν τῇ α' καὶ β' κλίσει ἀποβάλλει τὸ ι.

Αἰτ. ς, τοῦ ὁποίου προτίθεται ἐν τῇ γ' κλίσει τὸ συνδετικὸν φωνῆεν α, ἐν δὲ τῇ α' καὶ β' κλίσει ὁ χαρακτήρ ἐκτείνεται εἰς α καὶ ου.

Σημ. α'. Ἡ ἀρχαία κατάληξις τῆς ἐν. αἰτιατ. ἦτο κατ' ἀρχὰς καὶ ἐν τῇ γ' κλίσει πανταχοῦ ν (ἀντὶ μ. ἰδ. § 33), τὸ ὅποσον ὅμως συνεδέετο μετὰ συμφωνολήκτων θεμάτων διὰ τοῦ α· οἷον, ὀδοντ-α-ν=λ. dent-e-m, ὕστερον δὲ ἠφρανίσθη τὸ ν καὶ τὸ α ἔμεινεν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὸ μόνον σημεῖον=ὀδόντ-α.

Σημ. β'. Ἡ ἀρχαία κατάληξις τῆς πληθ. αἰτιατικῆς καὶ τῶν τριῶν κλίσεων ἦτο νι, ἀλλὰ ν μετὰ φωνήεντα ἐξέπεσεν ἐν τῇ α' καὶ β' κλίσει μετ' ἀναπληρωματικῆς ἐκτάσεως τοῦ πρὸ αὐτοῦ φωνήεντος· ας, ους, μετὰ σύμφωνον δὲ παρεντίθεται ὡς ἐν τῇ ἐνικῇ αἰτιατικῇ τὸ συνδετικὸν φωνῆεν α, μετὰ τὸ ὅποσον ν ἐξέπεσεν· οἷον, ὀδοντ-α(ν)· λ. dent-e-s, ἀντὶ dent-e-ns.

9. Περί τοῦ τονισμοῦ τῶν ὀνομάτων ὑπάρχουσιν οἱ ἐξῆς κανόνες·

α'. Ὁ τόνος μένει ἀμετάβλητος ἐπὶ τῆς συλλαβῆς, ἐφ' ἧς ἔχει αὐτὸν ἡ ὀνομαστική, ἐὰν ἐπιτρέπωσι τοῦτο οἱ γενικοὶ κανόνες περὶ τοῦ τονισμοῦ· οἷον, ἄνθρωπος, ἄνθρωπον, ἀλλὰ ἀνθρώπου, σώμα, σώματος, ἀλλὰ σωμάτων, παράδειγμα, ἀλλὰ παραδείγματος.

β'. Ἡ γενική καὶ δοτική παντὸς ἀριθμοῦ περισπᾶται, ἐὰν ἡ λήγουσα αὐτῶν εἶνε μακρὰ καὶ τονίζεται· οἷον, τιμῆς, ἀρετῆς, γλωσσῶν, λησταίς, ποδοῖν, αἱ δὲ ἄλλαι τρεῖς πτώσεις, ἐὰν ἡ λήγουσα αὐτῶν εἶνε μακρὰ καὶ τονίζεται, ὀξύνονται· οἷον, ψυχῇ, ἀρετῇ, ὦ τιμῇ, δικασταί, ὑποκριταί, ἀλλὰ γῇ, Ἑρμῇ.

Τὸ ἄρθρον § 35.

Τὸ ἄρθρον ἐν μὲν τῷ ἄρσενικῷ καὶ τῷ οὐδετέρῳ κλίνεται κατὰ τὴν β' κλίσιν, ἐν δὲ τῷ θηλυκῷ κατὰ τὴν α', ἀλλ' ἡ μὲν ἐνικὴ ὀνομαστικὴ τοῦ ἄρσενικοῦ δὲν ἔχει τὴν κατάληξιν ς, ἡ δὲ ὀνομαστικὴ τοῦ οὐδετέρου τὴν κατάληξιν ν.

Ἑνικός

Δυϊκός

Πληθυντικός

	ἄρ. θηλ. οὐδ.	ἄρ. θηλ. οὐδ.	ἄρ. θηλ. οὐδ.
Όνομ.	ὁ ἡ τὸ	ὄνομ. αἰτ. τὼ τὰ	οἱ αἱ τὰ
Γεν.	τοῦ τῆς τοῦ	γεν. δοτ. τοῖν ταῖν	τῶν τῶν τῶν
Δοτ.	τῷ τῇ τῷ	τοῖς ταῖς τοῖς	
Αἰτ.	τὸν τὴν τὸ	τούς τὰς τὰ	

Σημ. α'. Ἄντ' τῶν δυϊκῶν τύπων τοῦ θηλυκοῦ τὰ, ταῖν μεταχειρίζονται σχεδὸν πάντοτε οἱ ἀπτικοὶ πεζογράφοι τοὺς τύπους τοῦ ἀρσενικοῦ τῷ, τοῖν.

Σημ. β'. Τὸ ἄρθρον δὲν ἔχει κλητικήν, προτάσσεται δὲ τῆς κλητικῆς τῶν ὀνομάτων συνήθως τὸ κλητικὸν ἐπιφώνημα ὦ.

Πρώτη κλίσις § 36.

1. Ἡ πρώτη κλίσις περιλαμβάνει ὀνόματα ἀρσενικὰ λήγοντα ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ εἰς ας ἢ εἰς ης καὶ θηλυκὰ λήγοντα εἰς α ἢ εἰς η.

2. Τὸ θέμα τῶν πρωτοκλίτων ὀνομάτων λήγει εἰς α, τὸ ὅποιον ἐπὶ τινῶν μὲν ὀνομάτων τρέπεται εἰς ἡ ἐν ἀπάσαις ταῖς πτώσεσι τοῦ ἐνικοῦ, ἐπὶ τινῶν δὲ μόνον ἐν τῇ γενικῇ καὶ τῇ δοτικῇ.

3. Τὸ α μένει ἐν ἀπάσαις ταῖς πτώσεσι τοῦ ἐνικοῦ, ἐὰν πρὸ αὐτοῦ ὑπάρχῃ φωνὴν ἢ ρ· οἶον, σοφία, σοφίας, γενεά, γενεάς, χαρὰ, χαράς, ἐὰν δὲ μὴ, τρέπεται ἐν τῇ γενικῇ καὶ τῇ δοτικῇ εἰς η· οἶον, μοῦσα, μούσης, τράπεζα, τραπέζῃ.

Σημ. Κύρια τινα ὀνόματα λήγοντα εἰς α φυλάττουσιν αὐτὸ ἐν ὅλῃ τῇ ἐνικῇ· οἶον, Γέλα, Λήδα, Φιλομήλα, Ἀνδρομέδα, καίτοι τοῦ α οὔτε ρ οὔτε φωνὴν προηγᾶται.

4. Αἱ πτώσεις σχηματίζονται ὡς ἐξῆς·

Ἑν. ὄν. Τὰ θηλυκὰ μένουσιν ἄνευ πτωτικῆς καταλήξεως, τὰ δὲ ἀρσενικὰ λαμβάνουσι τὴν κατάληξιν ς.

Γεν. Τὰ θηλυκὰ λαμβάνουσι τὴν κατάληξιν ς, πρὸ τῆς ὁποίας ὁ χαρακτήρ ς ἐκτείνεται εἰς α ἢ εἰς η· οἶον, ἔννοια, γεν. ἐννοίας, μοῖρα, γεν. μοίρας, γλῶσσα γεν. γλώσσης, τὰ δὲ ἀρσενικὰ λήγουσιν εἰς ου, πρὸβλ. κατ. παρατ.

Δοτ. κατάληξιν ι, τὸ ὅποιον ὑπογράφεται ὑπὸ τὸν ἐκτεθέντα χαρακτήρα.

Αἰτ. Κατάληξιν ν.

Κλ. Δεικνύει τὸ θέμα, ἐν δὲ τῷ ἀρσενικῷ συστέλλει ἐνίοτε τὸν χαρακτήρα εἰς ζ· ἰδ. παρατ.

Δ. ὄν. αἰτ. λήγει εἰς α (κλ.—ὄνομ.) γ. δ. κατάληξιν ιν, τῆς ὁποίας τὸ ι μετὰ τοῦ α ἐνοῦται εἰς αι.

Πλ. ὄν. Κατάληξιν ι, ἥτις μετὰ τοῦ α ἐνοῦται εἰς αι.

Γεν. Κατάληξιν ων, τῆς ὁποίας τὸ ω καταπίνει τὸ α (διὰ τοῦτο ὦν).

Δοτ. Κατάληξιν ς (σι), τῆς ὁποίας προτίθεται ι, τὸ ὅποιον μετὰ τοῦ α ἐνοῦται εἰς αι.

Αἰτ. Κατάληξιν ς, πρὸ τῆς ὁποίας πάντοτε α ὑπάρχει. ἰδ. παρατ.

Κλ. Σχηματίζεται ὁμοίως τῇ ὀνομαστικῇ.

Θηλυκὰ εἰς α καθαρὸν.

ἐν.	ὄν.	ἡ	στρατιὰ	οἰκία	ἡμέρα	γέφυρα
	γεν.	τῆς	στρατιάς	οἰκίας	ἡμέρας	γεφύρας
	δοτ.	τῇ	στρατιᾷ	οἰκίᾳ	ἡμέρᾳ	γεφύρᾳ
	αἰτ.	τὴν	στρατιάν	οἰκίαν	ἡμέραν	γεφυραν
	κλ.	ὦ	στρατιᾶ	οἰκίᾳ	ἡμέρᾳ	γέφυρᾳ
δ.ο.α.	κλ.	τῷ	στρατιά	οἰκία	ἡμέρᾳ	γεφύρᾳ
		τοῖν	στρατιαῖν	οἰκίαιν	ἡμέραιν	γεφύραιν
πλ.	ὄν.	αἱ	στρατιαί	οἰκίαι	ἡμέραι	γεφύραι
	γεν.	τῶν	στρατιῶν	οἰκιῶν	ἡμερῶν	γεφυρῶν
	δοτ.	ταῖς	στρατιαῖς	οἰκίαις	ἡμέραις	γεφύραις
	αἰτ.	τάς	στρατιάς	οἰκίας	ἡμέρας	γεφύρας
	κλ.	ὦ	στρατιαί.	οἰκίαι	ἡμέραι	γεφύραι

Θηλυκὰ εἰς α μὴ καθαρὸν·

ἐν.	ὄν.	ἡ	γλῶσσα	τραπέζα	θάλαττα
	γεν.	τῆς	γλώσσης	τραπέζης	θαλάττης
	δοτ.	τῇ	γλώσση	τραπέζῃ	θαλάττῃ
	αἰτ.	τὴν	γλῶσσαν	τραπέζαν	θάλατταν
	κλ.	ὦ	γλῶσσα	τραπέζα	θάλαττα
δ.ο.α.	κλ.	τῷ	γλῶσσα	τραπέζα	θαλάττα
	γ.δ.	τοῖν	γλῶσσαιν	τραπέζαιν	θαλάτταιν
πλ.	ὄν.	αἱ	γλῶσσαι	τραπέζαι	θάλατται
	γεν.	τῶν	γλωσσῶν	τραπέζων	θαλαττῶν
	δοτ.	ταῖς	γλώσσαις	τραπέζαις	θαλάτταις
	αἰτ.	τάς	γλώσσας	τραπέζας	θαλάττας
	κλ.	ὦ	γλῶσσαι	τραπέζαι	θάλατται

έν.	όν.	ή	φωνή	μάχη	νίκη
	γεν.	τῆς	φωνῆς	μάχης	νίκης
	δοτ.	τῇ	φωνῇ	μάχῃ	νικῇ
	αἰτ.	τὴν	φωνήν	μάχην	νικην
	κλ.	ῶ	φωνή	μάχη	νίκη
δ.ο.α.	κλ.	τῶ	φωνά	μάχα	νίκα
γ. δ.	τοῖν	φωναῖν		μάχαιν	νίκαιν
πλ.	όν.	αἰ	φωναί	μάχαι	νικαι
	γεν.	τῶν	φωνῶν	μαχῶν	νικῶν
	δοτ.	ταῖς	φωναῖς	μάχαις	νίκαις
	αἰτ.	τάς	φωνάς	μάχας	νίκας
	κλ.	ῶ	φωναί	μάχαι	νικαι

Ἀρσενικά.

έν.	όν.	ό	νεανίας	πολίτης	Ἀτρείδης
	γεν.	τοῦ	νεανίου	πολίτου	Ἀτρείδου
	δοτ.	τῷ	νεανίᾳ	πολίτῃ	Ἀτρείδῃ
	αἰτ.	τόν	νεανίαν	πολίτην	Ἀτρείδην
	κλ.	ῶ	νεανία	πολίτῃ	Ἀτρείδα
δ.ο.κ.	κλ.	τῶ	νεανία	πολίτῃ	Ἀτρείδῃ
γ. δ.	τοῖν	νεανίαιν		πολίταιν	Ἀτρείδαιν
πλ.	όν.	οἱ	νεανίαι	πολίται	Ἀτρείδαι
	γεν.	τῶν	νεανιῶν	πολιτῶν	Ἀτρείδων
	δοτ.	τοῖς	νεανίαις	πολίταις	Ἀτρείδαις
	αἰτ.	τούς	νεανίας	πολίτας	Ἀτρείδας
	κλ.	ῶ	νεανίαι	πολίται	Ἀτρείδαι

Παρατηρήσεις § 37

Ἡ γεν. ἐνική τοῦ ἀρσενικοῦ ἔχει κυρίως τὴν κατάληξιν ο, ἥτις μετὰ τοῦ α τοῦ θέματος σχηματίζει τὴν πτωτικὴν κατάληξιν ου, προῆλθε δὲ τὸ σύννηθες τέλος ου ἐκ τῆς τροπῆς τοῦ α εἰς ο καὶ τῆς συναϊρέσεως τοῦτου μετὰ τοῦ ο τῆς καταλήξεως εἰς ου.

Σημ. Ἀρσενικά τινα ὀνόματα λήγοντα εἰς ας, ἰδικιτέρος δὲ θεωρικὰ καὶ ξενικὰ κύρια ὀνόματα σχηματίζουν τὴν ἐνικὴν γενικὴν εἰς ε' οἷον, βορρᾶς, ὀρνιθοθήρας, πατραλοίας, Σκόπας, Ἀντίδας, γεν. βορρᾶ, ὀρνιθοθήρα, πατραλοία, Σκόπα, Ἀντίδα.

2. Ἡ κλητικὴ ἐνική τῶν ὀνομάτων εἰς ας ἔχει ε' οἷον, Αἰνείας, Αἰνεῖα, τῶν δὲ ὀνομάτων εἰς τῆς, τῶν ἐθνικῶν εἰς-ης, καὶ τῶν συνθέτων εἰς-μέτρης-τρίβης-ώνης-άρχης, ἔχει ε' οἷον, πολίτης, πολίτῃ, Πέρσης, Πέρσα, γεωμέτρης, γεωμέτρα· τοῦ δὲ δεσπότης ἀναβιβάζει καὶ τὸν τόνον, ὦ δεσποτῃ.

Πάντων δὲ τῶν ἄλλων ὀνομάτων εἰς-ης ἔχει ἡ κλητ. η' οἷον, ἀδολέσσης, ἀδολέσχη, Πέρσης, Πέρση (κύριον ὄνομα), Ἀριστείδης, Ἀριστείδη, τῶν δὲ θηλυκῶν ἡ κλητικὴ εἶνε πάντοτε ὁμοία τῇ ὀνομαστικῇ.

3. Ἡ πληθ. γεν. ἔχει τὴν κατάληξιν ων, ἥτις συνδέεται μετὰ τοῦ α τοῦ θέματος εἰς αων καὶ τοῦτο συναϊρεῖται εἰς ὦν. Ἐντεῦθεν ἐξηγεῖται, ὅτι ἡ πληθ. γεν. περισπᾶται· οἷον, μουσα, μουσῶν ἐκ τοῦ μουσάων.

Σημ. Παροξύτονος εἶνε ἡ πληθ. γεν. τῶν οὐσιαστικῶν χρήστης, ἐτησίαι, ἀφύη, ὡς χρήστων, ἐτησίων, ἀφύων καὶ τῶν θηλυκῶν τῶν βαρυτόνων ἐπιθέτων εἰς-ος· οἷον, ὁ πλούσιος, ἡ πλουσία, τῶν πλουσίων.

4. Ἡ πληθ. αἰτιατικὴ τῶν ἀρσενικῶν καὶ τῶν θηλυκῶν εἶχε κατ' ἀρχὰς τὴν κατάληξιν νς, ἀλλὰ ν πρό τοῦ ε ἐξεβλήθη μετ' ἀναπληρωματικῆς ἐκτάσεως τοῦ πρό αὐτοῦ φωνήεντος· οἷον, προφήτας, γλώσσας ἀντὶ προφητῶν, γλώσσας.

5. Ἡ λήγουσα ας ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ τῶν ἀρσενικῶν, τῇ ἐνικῇ γενικῇ τῶν θηλυκῶν καὶ τῇ πληθυντ. αἰτιατικῇ τῶν ἀρσενικῶν καὶ τῶν θηλυκῶν εἶνε μακρά· οἷον, ὁ ταμίας, τῆς ιδέας, τὰς τιμάς, τοὺς ἐργάτας (ἐν τῇ γ' κλίσσει τὸ ας τῆς πληθ. αἰτ. εἶνε βραχύ).

6. Τὸ ληκτικόν α ἐν τῇ δοικῇ ὀνομαστικῇ εἶνε μακρόν· οἷον, τιμά, κριτά.

7. Ὁ χρόνος τοῦ α ἐν τῇ ἐνικῇ αἰτιατικῇ εἶνε ὁ αὐτός καὶ ἐν τῇ ὀνομαστικῇ πρὸς. χώραν πρὸς τὸ χώρα, Μούσαν πρὸς τὸ Μοῦσα καὶ γλῶσσαν πρὸς τὸ γλῶσσα.

Περὶ τοῦ χρόνου τῆς τελικῆς αἰ ιδ. §. 8. 2.

Χρόνος τοῦ α τῆς ἐνικῆς ὀνομαστικῆς τῶν θηλυκῶν § 38.

1. Ἐχουσι τὸ α μακρόν.

α' Πάντα τὰ ὀξύτονα καὶ παροξύτονα· οἷον, χαρὰ, θεία, ἡμέρα.

β' Τὰ εἰς εἰα δισύλλαβα καὶ τὰ παράγωγα ἐκ βημάτων εἰς εὐω-
οῖον, μνεία, λεία, βασιλεία ἐκ τοῦ βασιλεύω, παιδεία ἐκ τοῦ παιδεύω.

γ' Τὰ δισύλλαβα εἰς ρα, τῶν ὁποίων ἡ παραλήγουσα εἶνε μακρὰ διὰ
η, ω ἢ αυ· οῖον, πήρα, χώρα, ὁπώρα, αὔρα, λαύρα, σάυρα.

δ' Τὰ θηλυκὰ τῶν ἐπιθέτων εἰς ος· οῖον, τίμιος, τιμία, δίκαιος,
δικαία.

2. Ἔχουσι τὸ α βραχύ.

α' Τὰ δισύλλαβα εἰς αια· οῖον, γραία, μαία.

β' Τὰ εἰς ρα, ὧν ἡ παραλήγουσα εἶνε μακρὰ α' διὰ διφθόγγου πλὴν
αυ· οῖον, πείρα, μοῖρα, δόταιρα, σφαίρα, μάχαιρα, ἄρουρα, ἀλλὰ Αἶθρα,
β' διὰ υ· οῖον, γέφυρα, ἄγκυρα, σφύρα.

γ' Πάντα τὰ προπαροξύτονα· οῖον, ἀλήθεια, ἄνοια, ποιήτρια, τρά-
πεζα.

δ' Τὰ θηλυκὰ τῶν ἐπιθέτων καὶ τῶν μετοχῶν, ὧν τὸ ἄρσενικόν εἶνε
τριτόκλιτον· οῖον, μέλαινα (ἄρσ. μέλας), τιθείσα (ἄρσ. τιθεῖς), λύουσα
(ἄρσ. λύων).

Δευτέρα κλίσις § 39.

1. Ἡ δευτέρα κλίσις περιέχει ὀνόματα ἄρσενικά καὶ θηλυκὰ λήγοντα
ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ εἰς-ος καὶ οὐδέτερα λήγοντα εἰς ον.

2. Τὸ θέμα τῶν δευτεροκλίτων ὀνομάτων λήγει εἰς ο.

Αἱ πτώσεις σχηματίζονται ὡς ἑξῆς·

Ἐν. ὄν. κατάληξιν ς διὰ τὰ ἄρσενικά καὶ τὰ θηλυκὰ, ν δὲ διὰ
τὰ οὐδέτερα.

Γεν. Κατάληξιν ο, τὸ ὅποιον μετὰ τοῦ χαρακτηῖρος συναιρεῖται εἰς ου.

Δοτ. Κατάληξιν ι, τὸ ὅποιον ὑπογράφεται ὑπὸ τὸν ἐκταθέντα εἰς ω
χαρακτήρα.

Αἰτ. ν.

Κλ. Δεικνύει ἐν τῷ ἄρσενικῷ καὶ τῷ θηλυκῷ τὸ καθαρὸν θέμα, τοῦ
ὁποίου ὅμως τὸ τέλος ἀσθενεῖται εἰς ε, ἐν τῷ οὐδέτερω ἡ κλητική εἶνε
ὅμοια τῇ ὀνομαστικῇ.

Δ. ὄν. αἰτ. κλ. Ἐκτείνουσι τὸν χαρακτηῖρα εἰς ω.

Γ. δ. Κατάληξιν ιν, τῆς ὁποίας τὸ ι ἐνοῦται μετὰ τοῦ χαρακτηῖρος
εἰς οι.

Πλ. ὄν. κατάληξιν ι διὰ τὰ ἄρσενικά καὶ τὰ θηλυκὰ, τὸ ὅποιον μετὰ
τοῦ ο ἐνοῦται εἰς οι, α διὰ τὰ οὐδέτερα, τὸ ὅποιον ἐκβάλλει τὸν χα-
ρακτήρα ο.

Γεν. Κατάληξιν ων, τῆς ὁποίας τὸ ω ἐκβάλλει τὸν χαρακτηῖρα ο.

Δοτ. Κατάληξιν ς (σι), τῆς ὁποίας προτίθεται ἐν ι ἐνούμενον μετὰ
τοῦ χαρακτηῖρος εἰς οι.

Αἰτ. Κατάληξις ν ἐν τῷ ἄρσενικῷ καὶ τῷ θηλυκῷ, πρὸ τοῦ ὁποίου ἐκ-
τείνεται ο εἰς ου· ἐν τῷ οὐδέτερω εἶνε ἡ αἰτιατική ὁμοία τῇ ὀνομαστικῇ.

Κλητ. Ὅμοια τῇ ὀνομαστικῇ.

		ἄρσενικόν	θηλυκόν	οὐδέτερον
Ἐν.	ὄνομ.	ὁ ἄνθρωπος	ἡ ὁδός	τὸ δῶρον
	γεν.	τοῦ ἀνθρώπου	τῆς ὁδοῦ	τοῦ δώρου
	δοτ.	τῷ ἀνθρώπῳ	τῇ ὁδῷ	τῷ δώρῳ
	αἰτ.	τὸν ἄνθρωπον	τὴν ὁδόν	τὸ δῶρον
	κλητ.	ὦ ἄνθρωπε	ὦ ὁδὲ	ὦ δῶρον
Δ. ο. α. κλ.		τῷ ἀνθρώπῳ	τῷ ὁδῷ	τῷ δώρῳ
γ. δ.		τοῖν ἀνθρώποιν	τοῖν ὁδοῖν	τοῖν δώροιιν
Πλ.	ὄνομ.	οἱ ἄνθρωποι	αἱ ὁδοί	τὰ δῶρα
	γεν.	τῶν ἀνθρώπων	τῶν ὁδῶν	τῶν δώρων
	δοτ.	τοῖς ἀνθρώποις	ταῖς ὁδοῖς	τοῖς δώροις
	αἰτ.	τούς ἀνθρώπους	τάς ὁδοὺς	τὰ δῶρα
	κλητ.	ὦ ἄνθρωποι	ὦ ὁδοί	ὦ δῶρα

Παρατηρήσεις.

Σημ. α'. Ὄνόματά νιν ἔχουσιν ἐν τῇ ἐνικῇ κλητικῇ καὶ τὸν τύπον τῆς ὀνο-
μαστικῆς· οἶον, ὦ φίλε καὶ ὦ φίλος, ὦ θεῖς (ὦ θεῖ μὲν γν.).

Σημ. β'. Ἡ αἰτιατική πληθυντικὴ εἶχε καὶ ἐνταῦθα κατ' ἀρχὰς τὴν κατά-
ληξιν κς, εἵτα δὲ ἐξελήθη πρὸ τοῦ ς τὸ ν μετ' ἀναπληρωτικῆς ἐκτάσεως τοῦ
πρὸ αὐτοῦ φωνήεντος.

Ἐπίθετα τῆς πρώτης καὶ τῆς δευτέρας κλίσεως § 40.

1. Τὰ πλείστα τῶν ἐπιθέτων κλίνονται ἐν μὲν τῷ ἄρσενικῷ καὶ τῷ
οὐδέτερω κατὰ τὴν δευτέραν κλίσιν, ἐν δὲ τῷ θηλυκῷ κατὰ τὴν πρῶ-
την. Τὰ θηλυκὰ τῶν ἐπιθέτων ἔχει ἐν τῷ ἐνικῷ z, ἐὰν πρὸ τοῦ χα-
ρα-

κτῆρος ο ὑπάρχη ε, ι, ρ. ἐάν δὲ μὴ, λαμβάνει η· οἶον, νέος, νέα, νέον, φίλιος, φιλία, φίλιον, ἐχθρός, ἐχθρά, ἐχθρόν, ἀλλά φίλος, φίλη, φίλον, δεινός, δεινή, δεινόν.

Σημ. Ἐξαιροῦνται τὰ ἐπίθετα τὰ ἔχοντα πρὸ τοῦ χαρακτῆρος ο ἔτι ἐν ο (κυρίως οΦ.) λαμβάνοντα ἐν τῷ θηλυκῷ πάντοτε η, πλὴν ἐάν πρὸ τοῦ ο ὑπάρχη ρ· οἶον, ὄγδοος, ὄγδοη, ὄγδον, ἀλλὰ ἀθρόος, ἀθρόα, ἀθρόον.

2. Τὸ θηλυκὸν τῶν βαρυτόνων ἐπιθέτων τονίζεται ἐν τῇ ὀνομαστικῇ καὶ γεν. πληθ. ὅπου τονίζονται καὶ αἱ αὐταὶ πτώσεις τοῦ ἀρσενικοῦ· οἶον, τίμαι, τιμίων κατὰ τὸ ἀρσενικόν, τίμιοι, τιμίων.

Συνηρημένα τῆς πρώτης καὶ τῆς δευτέρας κλίσεως § 41.

α'. Οὐσιαστικά.

1. Τὰ θέματα εἰς αα καὶ εα συναίρουσι τὸ αα εἰς α καὶ τὸ εα εἰς η· ἐάν μὴ προηγῇται αὐτοῦ ρ ἢ ε· οἶον, μνάα μνά, Ἀθηνάα Ἀθηνά, γέα γῆ, συκέα συκῆ, ἀλλὰ ἀργυρέα ἀργυρά, ἐρεέα ἐρεᾶ· ἐν τῷ πληθυντικῷ καὶ τῷ δυνάμει α καὶ ε καταπίνονται ὑπὸ παντός ἐπομένου μακροῦ φωνήεντος ἢ διφθόγγου.

2. Τὰ θέματα εἰς οο καὶ εο συναίρουσι τὸ οο καὶ τὸ εο εἰς ου, τὸ δὲ εα ἐν τῷ οὐδετέρῳ πληθυντικῷ εἰς α, τὸ ο δὲ καὶ τὸ ε καταπίνονται ὑπὸ παντός ἐπομένου μακροῦ φωνήεντος ἢ διφθόγγου. Κλητικαὶ δὲ ἀπαντῶσι.

Ἑνικ. ὄνομ.	Ἀθηνᾶ = Ἀθηνάα	γῆ = γέα
γεν.	Ἀθηνᾶς	γῆς
δοτ.	Ἀθηνᾶ	γῆ
αἰτ.	Ἀθηνᾶν	γῆν
κλητ.	Ἀθηνᾶ	γῆ

ἐν. ὄν.	Ἑρμῆς = Ἑρμείας	δ.ο.α.κ. Ἑρμᾶ	πλ. ὄνομ.	Ἑρμαῖ
γεν.	Ἑρμοῦ	γ.δ. Ἑρμαῖ	γεν.	Ἑρμῶν
δοτ.	Ἑρμῆ		δοτ.	Ἑρμαῖν
αἰτ.	Ἑρμῆν		αἰτ.	Ἑρμᾶς
κλ.	Ἑρμῆ		κλ.	Ἑρμαῖ

ἐν. ὄνομ.	ὁ πλῶς = πλοῦς	πλ.	οἱ πλόοι = πλοῖ
γεν.	τοῦ πλόου = πλοῦ		τῶν πλώων = πλώων
δοτ.	τῷ πλώῳ = πλώ		τοῖς πλώοις = πλώοις
αἰτ.	τόν πλῶν = πλοῦν		τούς πλόους = πλοῦς
ἐν. ὄνομ.	τὸ ὀστέον = ὀστούν	πλ.	τὰ ὀστέα = ὀστᾶ
γεν.	τοῦ ὀστέου = ὀστού		τῶν ὀστέων = ὀστώων
δοτ.	τῷ ὀστέῳ = ὀστώ		τοῖς ὀστέοις = ὀστοῖς
αἰτ.	τὸ ὀστέον = ὀστούν		τὰ ὀστέα = ὀστᾶ

Παρατηρήσεις.

Σημ. α'. Τὸ οὐσιαστικὸν βορρᾶς = βορέας κλίνεται γεν. βορρᾶ ἰδ. § 37 4. Σημ. δοτ. βορρᾶ, αἰτ. βορρᾶν.

Σημ. β'. Ἡ ὄν. καὶ αἰτ. δυνάμει λαμβάνει καὶ ἐν τῷ συνηρημένῳ τύπῳ τὴν ὀξεῖαν παρὰ τὸν κανόνα· οἶον, νόω, νώ.

Σημ. γ'. Τὸ σύνθετον ὁ περίπλους φυλάττει ἐν τῷ συνηρημένῳ τύπῳ τὸν τόνον ἐπὶ τῆς παραληγούσης παρὰ τὸν κανόνα, λοιπὸν περίπλου.

Σημ. δ'. Τὸ κάκειον ἐν τῷ συνηρημένῳ τύπῳ γίνεται περισπώμενον κανοῦν παρὰ τὸν κανόνα. § 21. Σημ. β'.

β'. Ἐπίθετα § 42.

1. Τὰ ἐπίθετα εἰς εος καὶ οος κλίνονται ἐν τοῖς συνηρημένοις τύποις τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ τοῦ οὐδετέρου ὡς τὰ οὐσιαστικά πλοῦς καὶ ὀστούν· οἶον, χρυσοῦς, χρυσοῦν, ἀπλοῦς, ἀπλοῦν. Ἐν τῷ θηλυκῷ ἐνικῷ συναίρειται εα εἰς η, πλὴν ἐάν προῇται ἔτι ἐν ε ἢ ἐν ρ· οἶον, χρυσέα χρυσῆ, ἀλλὰ ἀργυρέα ἀργυρά, ἐρεέα ἐρεᾶ. Χρυσῆ κλίνεται κατὰ τὸ γῆ, ἀργυρά δὲ κατὰ τὸ Ἀθηνᾶ, ὁ δὲ πληθ. ἀμφοτέρων κλίνεται κατὰ τὸ Ἑρμῆς· λοιπὸν, χρυσαῖ, ἀργυραῖ. Ἐν τῷ δυνάμει καὶ πληθυντικῷ θηλυκῷ ε καταπίνεται ὑπὸ α.

Σημ. Ἐν τοῖς συνηρημένοις τύποις τῶν ἐπιθέτων τούτων τίθεται ἡ περισπώμενη πανταχοῦ ἐπὶ τῆς ληγούσης (ἐν μέρει παρὰ τὸν κανόνα) ἡ ὄνομ. καὶ αἰτ. δυνάμει τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ τοῦ οὐδετέρου ὀξύνεται· οἶον, χρυσῶ, ἀπλώ.

	χρῦσεος	χρυσεία	χρῦσειον
ἐν. ὄνομ.	χρυσοῦς	χρυσῆ	χρυσοῦν
γεν.	χρυσοῦ	χρυσῆς	χρυσοῦ
δοτ.	χρυσῷ	χρυσῇ	χρυσῷ
αἰτ.	χρυσοῦν	χρυσῆν	χρυσοῦν

Πλ.	ὄνομ.	χρυσοί	χρυσαί	χρυσά
	γεν.	χρυσῶν	χρυσῶν	χρυσῶν
	δοτ.	χρυσοῖς	χρυσαῖς	χρυσοῖς
	αἰτ.	χρυστοῦς	χρυσᾶς	χρυσᾶ
		ἀργύρεος	ἀργυρέα	ἀργύρεον
Ἐν.	ὄνομ.	ἀργυροῦς	ἀργυρά	ἀργυροῦν
	γεν.	ἀργυροῦ	ἀργυράς	ἀργυροῦ
	δοτ.	ἀργυρῶ	ἀργυρᾶ	ἀργυρῶ
	αἰτ.	ἀργυροῦν	ἀργυραν	ἀργυροῦν
Πλ.	ὄνομ.	ἀργυροί	ἀργυραί	ἀργυρά
	γεν.	ἀργυρῶν	ἀργυρῶν	ἀργυρῶν
	δοτ.	ἀργυροῖς	ἀργυραῖς	ἀργυροῖς
	αἰτ.	ἀργυροῦς	ἀργυρᾶς	ἀργυρᾶ

2. Τὰ ἐκ τῶν οὐσιαστικῶν νοῦς καὶ πλοῦς σύνθετα ἐπίθετα μένουσιν ἐν τῇ πληθ. ὀνομ. καὶ αἰτ. ἀσυναίρετα· οἷον, ἄνοα, εὐπλοα.

		ἀρσενικὸν καὶ θηλυκὸν	οὐδέτερον
		εὐπλοος	εὐπλοον
Ἐν.	ὄνομ.	εὐπλοῦς	εὐπλουν
	γεν.	εὐπλου	εὐπλου
	δοτ.	εὐπλω	εὐπλω
	αἰατ.	εὐπλουν	εὐπλουν
Πλ.	ὄνομ.	εὐπλοι	εὐπλοα
	γεν.	εὐπλων	εὐπλων
	δοτ.	εὐπλοῖς	εὐπλοῖς
	αἰτ.	εὐπλοῦς	εὐπλοα

3. Τὰ ἐπίθετα ταῦτα φυλάττουσι καὶ ἐν τοῖς συνηρημένοις τύποις τὸν τόνον ἐπὶ τῆς παραληγουσῆς· οἷον, ἄνους γεν. ἄνου δοτ. ἄνω κτλ. Ἀξιοσημείωτος εἶνε ἡ πληθ. ὀνομ. εὐνοί, εὐπλοί, ἧς τὸ τέλος οἱ καὶ μετὰ τὴν συναίρεσιν λαμβάνεται βραχὺ ὡς πρὸς τὸν τονισμόν.

Ἐπίθετα § 43.

4. Ἐπίθετα συνηρημένα εἶνε·

α' Τὰ ἐπίθετα εἰς εὐς, ἅτινα σημαίνουσιν ὕλην ἢ χρῶμα· οἷον, χρυσοῦς, πορφυροῦς ἐκ τοῦ χρύσεος, πορφύρεος.

β' Τὰ πολλαπλασιαστικὰ εἰς πλῆθος· οἷον, διπλοῦς ἐκ τοῦ διπλούς.
γ' Τὰ σύνθετα ἐκ τοῦ νοῦς, πλοῦς, ῥοῦς· οἷον, περίνοῦς, εὐπλοῦς, εὐροῦς.

Σημ. Ἄλλα ἐπίθετα εἰς εὐς καὶ οὐς· οἷον, νέος, ἀργαλέος, καρδαλέος, ὀγδοός, κατήκοος δὲν συναίρουσιν.

Ἀττική δευτέρα κλίσις § 44.

1. Ἡ ἀττική δευτέρα κλίσις περιέχει ὀλίγα τινὰ ὀνόματα ἀρσενικὰ καὶ θηλυκὰ λήγοντα ἐν τῇ ἐνική ὀνομαστικῇ εἰς ὡς καὶ οὐδέτερα λήγοντα εἰς ὦν.

2. Τὸ θέμα τῶν ὀνομάτων τῆς κλίσεως ταύτης λήγει εἰς ὦ, τὸ ὁποῖον φυλάττεται ἐν ἀπάσαις ταῖς πτώσεσι, λαμβάνει δὲ τὰς καταλήξεις ς καὶ ν, τὸ δὲ ι ἔχει ὑπογεγραμμένον καὶ ἐν ἐκείναις ταῖς πτώσεσιν, ἐν αἷς ἡ κοινὴ δευτέρα κλίσις ἔχει αὐτὸ προσγεγραμμένον.

3. Ἡ ἐνική κλητική εἶνε ὁμοίᾳ τῇ ὀνομαστικῇ.

4. Ὡς πρὸς τὸν τονισμόν τῶν βαρυτόνων λογίζεται τὸ ὦ βραχὺ.

Σημ. Εἰς τὰ ὀνόματα εἰς εὐς προήλθε τὸ εὐ ἐκ τοῦ ηρ ἢ αο ἢ εἰς διὰ μεταθέσεως χρονικῆς καὶ ὁ ἀρχαῖος τόνος ἔμεινε καὶ ἀφ' οὗ ἡ λήγουσα ἐγένετο μακρά. Μενέλεως = Μενέλεος, ἑκπλεως = ἑκπλεῖος· ὅθεν ὁ τονισμὸς Μενέλεως τις.

Κατ' ἀναλογία τούτων τονίζονται καὶ τὰ δύσεως, δίκεως, φιλόγεως, ὀφίκεως, χρυσόκεως, ἀλλὰ ἀγέως, βαθυγέως.

5. Τὰ ὀξύτονα εἰς εὐς φυλάττουσι τὴν ὀξείαν καὶ ἐν τῇ γενικῇ καὶ δοτικῇ παντὸς ἀριθμοῦ παρὰ τὸν κανόνα § 34. 9. β.

Ἐν.	ὄν.	ὁ νεῶς	δ.ο.α.	τῷ νεῶ	Πλ.	ὄν.	οἱ νεῶ
	γεν.	τοῦ νεῶ	γ.δ.	τοῖν νεῶν		γεν.	τῶν νεῶν
	δοτ.	τῷ νεῶ				δοτ.	τοῖς νεῶς
	αἰτ.	τὸν νεῶν				αἰτ.	τούς νεῶς

Ἐν.	ὄν.	ὁ Μενέλεως	Ἐν.	ὄν.	ὁ Γλεῶς	Πλ.	ὄν.	οἱ Γλεῶν
	γεν.	τοῦ Μενέλεω		γεν.	τοῦ Γλεῶ		γεν.	τῶν Γλεῶν
	δοτ.	τῷ Μενέλεω		δοτ.	τῷ Γλεῶ		δοτ.	τοῖς Γλεῶς
	αἰτ.	τὸν Μενέλεων		αἰτ.	τὸν Γλεῶν		αἰτ.	τούς Γλεῶς

Πλ.	ὄν.	οἱ Γλεῶ	Πλ.	ὄν.	οἱ Γλεῶν
	γεν.	τῶν Γλεῶν		γεν.	τῶν Γλεῶν
	δοτ.	τοῖς Γλεῶς		δοτ.	τοῖς Γλεῶς
	αἰτ.	τούς Γλεῶς		αἰτ.	τούς Γλεῶς

6. Τὰ ὀλιγάριθμα ἐπίθετα τῆς ἀττικῆς κλίσεως εἶνε συνήθως δικατάληκτα· οἶον, ἔλεως, ἔλεων· ἔχουσι δὲ ἐν τῷ οὐδετέρῳ πληθ. α· οἶον, ἔλεα. Τρικατάληκτον δὲ εἶνε τὸ πλέως, πλέα, πλέων, τοῦ ὁποῖου ὁμως τὰ σύνθετα ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον δὲν ἔχουσιν ἰδιαίτερον τύπον διὰ τὸ θηλυκόν· οἶον, ἔμπλεως, ἔμπλεων· μονῆρες δὲ εἶνε τὸ θηλυκὸν ἀναπλέα τοῦ ἀνάπλεως.

7. Ὀλίγα τινὰ ὀνόματα σχηματίζουν τὴν ἐνικὴν αἰτιατικὴν κατὰ τὴν τρίτην κλίσιν· οἶον, τὴν ἄλω, τὸν *Αθω, τὴν ἔω.

Τρίτη κλίσις § 45.

1. Ἡ τρίτη κλίσις περιέχει ὀνόματα καὶ τῶν τριῶν γενῶν λήγοντα ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ εἰς ἐν τῶν συμφώνων ν, ρ, σ, (ξ, ψ,) ἢ εἰς ἐν τῶν φωνηέντων α, ι, υ, ω.

2. Τὸ θέμα τῶν ὀνομάτων τῆς γ' κλίσεως δεικνύει ἢ ἡ ἐνικὴ κλητικὴ ἢ αἱ πλάγιαί πτώσεις.

3. Τὰ θέματα τῶν τριτοκλίτων ὀνομάτων διαιροῦνται κατὰ τὸν χαρακτήρα εἰς συμφωνόληκτα καὶ φωνεντόληκτα.

Α. Συμφωνόληκτα θέματα.

α'. Ὑγρόληκτα καὶ ἐνρινόληκτα θέματα εἰς λ, ν, ρ.

β'. Ἀφωνόληκτα θέματα

Εἰς χειλεόφωνον, οὐρανισκόφωνον καὶ ὀδοντόφωνον.

1. Μετὰ προηγουμένου φωνήεντος.

2. Μετὰ προηγουμένου συμφώνου.

γ'. Σιγμόληκτα θέματα.

Β. Φωνεντόληκτα θέματα.

Πτωτικαὶ καταλήξεις (προσφύματα).

	ἄρσεν. καὶ θηλ.	οὐδέτερον
Ἐν. ὀνομ.	ς	οὐδεμία κατάληξις
γεν.	ος	ος
δοτ.	ε	ε
αἰτ.	ς ἢ ν	οὐδεμία κατάληξις
κλ.	οὐδεμία κατάληξις ἢ ὁμοία τῇ ὀνομαστικῇ	ὁμοία τῇ ὀνομαστικῇ

	δ.ο.α.	ε	ε
	γ.δ.	οιν	οιν
Πλ.	ὀνομ.	ες	ς
	γεν.	ων	ων
	δοτ.	σι(ν)	σι(ν)
	αἰτ.	ς	ς
	κλ.	ες.	ς

Παρατηρήσεις § 46.

1. Ἡ ἐνικὴ ὀνομαστικὴ τῶν ἀρσενικῶν καὶ τῶν θηλυκῶν σχηματίζεται ἢ ἐνσιγμος ἢ ἄσιγμος.

Α' Ἐνσιγμον σχηματίζουν τὴν ἐνικὴν ὀνομαστικὴν τὰ ἀφωνόληκτα, τὰ φωνεντόληκτα πλὴν τῶν θηλυκῶν εἰς ω καὶ τὰ θέματα εἰς αντ καὶ εντ.

Ἐν τῷ σχηματισμῷ τῆς ἐνικῆς ὀνομαστικῆς μεταβάλλεται·

α' Χειλεόφωνος χαρακτήρ μετὰ τοῦ σ εἰς ψ· οἶον, φλέψ (θ. φλεβ), γύψ (θ. γυπ).

β' Οὐρανισκόφωνος χαρακτήρ μετὰ τοῦ σ εἰς ξ· οἶον, αἷξ (θ. αἶγ), γλαύξ (θ. γλαυκ), βήξ (θ. βηχ).

γ' Ὀδοντόφωνος χαρακτήρ προσέτι δὲ ντ πρὸ τοῦ σ ἐκπίπτουσιν· οἶον, ἐλπίς (θ. ἐλπιδ), χάρις (θ. χαριτ), κόρυς (θ. κορυθ), γίγας (θ. γιγαντ.), χαρῖεις (θ. χαριεντ.)

Σημ. α'. Μετὰ τὴν ἔκπτωσιν τῶν ντ πρὸ τοῦ σ ἐκτείνεται ἀναπληρωτικῶς τὸ πρὸ αὐτῶν φωνῆεν (ἀναπληρωτικὴ ἔκτασις), τὸ ε εἰς ι τὸ ο εἰς ου καὶ τὸ ς εἰς χ.

Σημ. β'. Μετὰ τοῦ σ καὶ ἐκτάσεως τοῦ θεματικοῦ φωνήεντος ἐσχηματίσθησαν αἱ ὀνομαστικαὶ ἢ ἀλώπηξ (ἀλωπεκ), καὶ ὁ ποῦς (θ. ποδ), πρβλ. λ. pēs (θ. ped).

Β' Ἀσιγμον σχηματίζουν τὴν ἐνικὴν ὀνομαστικὴν τὰ θέματα εἰς ρ, ν καὶ οντ, ἐκτείνουσι δὲ τὸ θεματικὸν φωνῆεν, εἰς αὐτὸ εἶνε βραχύ, τὸ ε εἰς η καὶ τὸ ο εἰς ω· οἶον, ἀήρ (θ. ἀερ.), λιμὴν (θ. λιμεν), ἡγεμὼν (θ. ἡγεμον), ῥήτωρ (ῥητορ), τελικὸν δὲ τ ἀποβάλλεται· λοιπὸν λέων (θ. λεοντ).

Σημ. Ὀλίγα τινὰ θέματα εἰς ν ἔχουσιν ἐνσιγμον ὀνομαστικὴν· οἶον, ἡ βίς (θ. βιν), Σαλαμῖς (γ. Σαλαμῖνος), μέλεις (θ. μελαν), εἶς (θ. ἐν), κτεῖς (θ. κτεν),

ἐνσιγμός ἐσχηματίσθη καὶ ἡ ὀνομαστική ὁ ὁδός (θ. ὁδόντ). Εἰς τὰ ὀνόματα ταῦτα μετὰ τὴν προσάρτησιν τοῦ ς ἐκκρούονται ν καὶ ντ, καὶ ἐκτείνονται τὰ πρὸ αὐτῶν φωνήεντα, τὸ ε εἰς ει, τὸ εἰς ι, τὸ ο εἰς ου καὶ τὸ υ εἰς η· (ἀναπληρωτική ἐκτασις).

2. Ἡ ἐνικὴ κλητικὴ εἶνε :

1. Ὁμοία τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ εἰς τὰς μετοχὰς καὶ τὰ ἀφωνόληκτα θέματα· οἷον, ὦ λέγων, ὦ λυθείς, ὦ Ἀρχῆ, ὦ φύλαξ, ὦ Κρῆς.

Ἐξαιροῦνται τὰ ὀνόματα εἰς ις, ἰδος σχηματίζοντα τὴν κλητικὴν ἀποβολὴ τοῦ ὀδοντοφώνου ἀπὸ τοῦ θέματος· οἷον, ὦ τυραννί, ὦ Ἀρτεμι, ὦ ἐλπί.

2. Ἡ ἐνικὴ κλητικὴ εἶνε ὁμοία τῷ θέματι.

α' Εἰς τὰ ἐνρινόληκτα καὶ ὑγρόληκτα θέματα καὶ εἰς τὰ θέματα εἰς ντ μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ τ· οἷον, ὦ τάλαν, γείτον, ῥήτορ, μήτερ, Αἴαν, λέον, χαρίεν.

1. Ἐξαιροῦνται τὰ ὀξύτονα σχηματίζοντα τὴν κλητικὴν ὁμοίαν τῇ ὀνομαστικῇ· οἷον, ὄν. κλ. ἡγεμών, ὄν. κλ. ποιμήν.

2. Τρία ὀξύτονα εἰς ηρ ὁ ἀνὴρ, ὁ πατήρ, ὁ δαήρ, καὶ τρία οὐσιαστικά μετὰ μακροῦ θεματικοῦ φωνήεντος· Ἀπόλλων (Ἀπολλων), Ποσειδών (Ποσειδων), σωτήρ (σωτηρ) συστέλλοντα ἐν τῇ ἐνικῇ κλητικῇ τὸ μακρὸν θεματικὸν φωνήεν καὶ ἀναβιβάζοντα τὸν τόνον· λοιπόν, ἄνερ, πάτερ, δᾶερ, Ἀπολλων, Πόσειδον, σῶτερ.

β' Εἰς τὰ θέματα εἰς ες· οἷον, Σώκρατες, εὐτυχές.

γ' Εἰς τὰ φωνηεντολήκτα θέματα εἰς ι καὶ υ· οἷον, ἰχθῦ, γραῦ, πόλι, πρέσβυ, βασιλεῦ, ἤχοι.

3. Ἡ ἐνικὴ αἰτιατικὴ τῶν ἀρσενικῶν καὶ τῶν θηλυκῶν τῶν συμφωνολήκτων θεμάτων ἔχει κατάληξιν α· οἷον, Θρᾶκα, Ἀρχα,λέοντα, ἐσθῆτα, ποιμένα, ἐλπίδα, λαμπάδα, τῶν δὲ φωνηεντολήκτων ἔχει κατάληξιν ν· οἷον, ἰχθύν, πόλιν, πῆχυν, βούν, γραῦν, ναῦν.

Σημ. Ἐξαιροῦνται τὰ βαρύτονα εἰς ις μετὰ ὀδοντοφωνολήκτων θεμάτων ἔχοντα ἐν τῇ ἐνικῇ αἰτιατικῇ ν· οἷον, χάριν (θ. χαρίτ ὄν. χάρις), ἔριν (θ. ἐρίδ ὄν. ἔρις), ὄρνιν (θ. ὄρνιθ ὄν. ὄρνις), καὶ τὰ θέματα εἰς ευ (εF) ἔχοντα ἐν τῇ ἐνικῇ αἰτιατικῇ α· οἷον, βασιλέα, (θ. βασιλεῦ ὄν. βασιλεύς), ἀλιέα (θ. ἀλιεῦ ὄν. ἀλιεύς).

4. Ἡ πληθυντικὴ αἰτ. τῶν συμφωνολήκτων θεμάτων ἔχει τὴν κατάληξιν ας· οἷον, φοίνικας, ὄνυχας, φλόγας, φροντίδας, Κρήτας, ἐλέ-

φαντας, τῶν δὲ φωνηεντολήκτων ἔχει κατάληξιν νς· ἀλλὰ τὸ ν πρὸ τοῦ ς ἐκκρούεται καὶ τὸ πρὸ τοῦ ν φωνήεν ἀναπληρωτικῶς ἐκτείνεται· οἷον, ἰχθὺς, πίτυς, βούς, γραῦς, ναῦς, οἷς.

5. Ἡ πληθυντικὴ δοτικὴ σχηματίζεται τῇ προσαρτῇ τῆς κατάληξεως σι(ν) εἰς τὸ θέμα· ἀλλ' ὅμως σημειωτέα εἶνε τὰ ἑξῆς·

α' Εἰς τὰ ὀνόματα εἰς ις, υς, υ γεν. εως (καὶ εος) προσφύεται σι(ν) εἰς τὸ ε τοῦ θέματος τῆς γενικῆς· οἷον, πόλι-σι(ν), πῆχεσι(ν), ἄστεσι(ν).

β' Εἰς τὰ συμφωνόληκτα θέματα εἶνε ἐν χρήσει οἱ αὐτοὶ φθογγολογικοὶ νόμοι καὶ ἐν τῷ ἐνσίγμῳ σχηματισμῷ τῆς ἐνικῆς ὀνομαστικῆς τῶν ἀρσενικῶν καὶ τῶν θηλυκῶν· οἷον, νυξί(ν) (θ. νυκτ ὄν. ἡ νύξ), γάλαξι(ν) (θ. γαλακτ ὄν. τὸ γάλα), φύλαξι(ν) (θ. φυλακτ ὄν. ὁ φύλαξ), μᾶστιξι(ν) (θ. μαστιγ ὄν. ἡ μᾶστιξ), γέρουσι(ν) (θ. γεροντ ὄν. ὁ γέρων), ποιμέσι(ν) (θ. ποιμεν ὄν. ὁ ποιμήν), λαμπρότησι(ν) (θ. λαμπροτῆτ ὄν. ἡ λαμπρότης), ποσί(ν) (θ. ποδ. ὄν. ὁ ποὺς).

Σημ. Τὰ θέματα εἰς ν μετὰ προηγούμενου βραχέος φωνήεντος σχηματίζουν τὴν πληθ. δοτικὴν ἐκκρούοντα τὸ ν πρὸ τῆς κατάληξεως σι ἄνευ ἀναπληρωτικῆς ἐκτάσεως· οἷον, ἐκ τοῦ ποιμεν σι γίνεται ποιμέσι, καὶ ἐκ τοῦ λιμεν-σι, λιμέσι. Ἰδ. §. 28, 2.

6. Ἡ πληθ. δοτικὴ τῶν οὐσιαστικῶν· πατήρ, μήτηρ, θυγάτηρ, γαστήρ σχηματίζεται ἐκ τοῦ ἀσθενοῦς θέματος τῇ προσαρτῇ τονίζομένου βραχέος α· πατρῆ'σι, μητρῆ'σι, θυγατρῆ'σι, γαστρῆ'σι. Κατὰ τὰ ὀνόματα ταῦτα σχηματίζει καὶ τὸ ἀστὴρ τὴν πληθυντικὴν δοτικὴν ἀστρῆ'σι.

7. Τὰ οὐδέτερα οὐδεμίαν λαμβάνουσι κατάληξιν ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ, αἰτιατικῇ καὶ κλητικῇ· ἐπειδὴ δὲ ἑλληνικὴ λέξις δύναται νὰ λήγῃ μόνον εἰς ἐν τῶν φωνηέντων α, ι, υ, ω, ἢ εἰς ἐν τῶν συμφώνων ν, ρ, ς (ξ, ψ), πᾶν ἄλλο σύμφωνον κείμενον ἐν τῷ τέλει τοῦ θέματος ἀποβάλλεται, ὅθεν ἡ ὀνομαστικὴ σῶμα εἶνε ἐκ τοῦ θέματος σωματ, ἡ ὀνομαστικὴ λυθὲν ἐκ τοῦ θέματος λυθεντ, ἡ ὀνομαστικὴ γάλα ἐκ τοῦ θέματος γαλακτ (ἀλλὰ λ. lac θ. lact).

8. Τονισμός. Τὰ μονοσύλλαβα θέματα τονίζονται ἐν τῇ γενικῇ καὶ τῇ δοτικῇ παντὸς ἀριθμοῦ ἐπὶ τῆς ληγοῦσης καὶ μάλιστα εἰάν ἡ ληγουσα εἶνε μακρά, ἔχουσιν ἐπ' αὐτῆς περισπωμένην· οἷον, θῆρ, θηρός, θηρῶν, ἀλλὰ θῆρα· ἐξαιροῦνται

α' Αἱ μονοσύλλαβοι μετοχαὶ καὶ τίς, τί τονίζονται ἐν παντὶ ἀριθ-

μῶ ἐπὶ τῆς ῥιζικῆς συλλαβῆς· οἶον, ὦν, ὄντος, ὄντι, κτλ. τίς, τίνος, τίτι κτλ.

β' Πᾶς, πᾶν, ἐν τῷ πληθυντικῷ πάντων, πᾶσιν, ἀλλὰ παντός, παντί.

γ' Ἐν τῇ πληθυντ. γεν. καὶ ἐν τῇ δυνάμει γενικῇ καὶ δοτικῇ τὰ ἐξῆς οὐσιαστικά, παῖς, Τρώς, τὸ φῶς, ἡ δῆς, τὸ οὖς, θῶς, ἡ φῶς, ὁ σῆς· παίδων, παίδοιν, Τρώων, Τρώοιν, φώτων, φώτοι, δῶδων, δῶδοιν, ὦτων, ὦτοι, ἀλλὰ παιδός, παιδί, Τρωσί, Τρωί, Τρωσίν κτλ.

δ' Τὸ διὰ συναιρέσεως μονοσύλλαβον γενόμενον ἦρ=ἔαρ ἔχει ἦρος, ἦρι.

9. Περισπώντι·

1. Ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ, κλητικῇ καὶ αἰτιατικῇ.

α' Πάντα τὰ μονοσύλλαβα οὐδέτερα· οἶον, φῶς, οὖς, πᾶν.

β' Τὰ μονοσύλλαβα οὐσιαστικά εἰς υς, υός· οἶον, ὕς, ὕν, μῦς, μῦν, καὶ βοῦς, γραῦς, ναῦς, οἷς, βοῦν, γραῦν, ναῦν, οἶν.

2. Ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ, ὁ Θρῆξ, ὁ ἡ παῖς, εἰς καὶ πᾶς.

3. Πᾶσι αἱ διφθογγόληκτοι κλητικαί, παῖ, γραῦ, βασιλεῦ, ἡχοῖ.

Α. Συμφωνόληκτα θέματα.

α'. Ὑπόληκτα καὶ ἐνρινόληκτα § 47.

Ὑπόληκτα καὶ ἐνρινόληκτα θέματα εἰς λ, ν, ρ, διότι θέματα εἰς μ δὲν ὑπάρχουσιν· οἶον, ἄλς (θ. ἄλ), θῆρ (θ. θηρ), ἄγων (θ. ἄγων), χειμῶν (θ. χειμων), ἔλλην (θ. ἔλλην), σερῆν (θ. σερην), ῥήτωρ (θ. ῥητορ), ποιμῆν (θ. ποιμεν), αἰθῆρ* (θ. αἰθερ), λιμῆν (θ. λιμεν), δαίμων (θ. δαιμον).

Ἐν. ὄν. ὁ ἄλ-ς	δ.ο.α. τῷ ἄλ-ε	Πλ. ὄν. οἱ ἄλ-ες
γεν. τοῦ ἄλ-ός	γ.δ. τοῖν ἄλ-οῖν	γεν. τῶν ἄλ-ῶν
δοτ. τῷ ἄλ-ι		δοτ. τοῖς ἄλ-σι(ν)
αἰτ. τὸν ἄλ-α		αἰτ. τοὺς ἄλ-ας
κλ. ὦ ἄλ-ς		κλ. ὦ ἄλ-ς

Ἐν. ὄν. ὁ θῆρ	δ.ο.α. τῷ θῆρ-ε	Πλ. ὄν. οἱ θῆρ-ες
γεν. τοῦ θηρ-ός	γ.δ. τοῖν θηρ-οῖν	γεν. τῶν θηρ-ῶν
δοτ. τῷ θηρ-ι		δοτ. τοῖς θηρ-σιν(ν)
αἰτ. τὸν θῆρ-α		αἰτ. τοὺς θῆρ-ας
κλ. ὦ θῆρ		κλ. ὦ θῆρ-ες

Ἐν. ὄν. ὁ ῥήτ-ωρ	δ.ο.α. τῷ ῥήτορ-ε	Πλ. ὄν. οἱ ῥήτορ-ες
γεν. τοῦ ῥήτορ-ος	γ.δ. τοῖν ῥητόρ-οῖν	γεν. τῶν ῥητόρ-ων
δοτ. τῷ ῥήτορ-ι		δοτ. τοῖς ῥήτορ-σι(ν)
αἰτ. τὸν ῥήτορ-α		αἰτ. τοὺς ῥήτορ-ας
κλ. ὦ ῥήτορ		κλ. ὦ ῥήτορ-ες

Ἐν. ὄν. ὁ λιμῆν	ὁ δαίμων	ὁ χειμῶν
γεν. τοῦ λιμένος	τοῦ δαίμονος	τοῦ χειμῶνος
δοτ. τῷ λιμένι	τῷ δαίμονι	τῷ χειμῶνι
αἰτ. τὸν λιμένα	τὸν δαίμονα	τὸν χειμῶνα
κλ. ὦ λιμῆν	ὦ δαίμον	ὦ χειμῶν

δ.ο.α. τῷ λιμένε	τῷ δαίμονε	τῷ χειμῶνε
γ.δ. τοῖν λιμένοι	τοῖν δαιμόνοι	τοῖν χειμώνοι

Πλ. ὄν. οἱ λιμένες	οἱ δαίμονες	οἱ χειμῶνες
γεν. τῶν λιμένων	τῶν δαιμόνων	τῶν χειμώνων
δοτ. τοῖς λιμέσι	τοῖς δαίμοσι(ν)	τοῖς χειμῶσι
αἰτ. τοὺς λιμένας	τοὺς δαίμονας	τοὺς χειμῶνας
κλ. ὦ λιμένες	ὦ δαίμονες	ὦ χειμῶνες

1. Τὴν ἐνικὴν ὀνομαστικὴν σχηματίζει τὸ μόνον θέμα ἄλ (ὄν. ἄλ-ς) ἑνσιγμον, τὰ δὲ θέματα εἰς ρ καὶ ν ἄσιγμον, ὅθεν ἔάν τὸ θεματικὸν θέμα εἶνε μακρόν, ἡ ὀνομαστικὴ εἶνε ὁμοία τῷ θεματι· οἶον, θ. θηρ ὄν. θῆρ, θ. χειμων ὄν. χειμῶν, ἔάν δὲ εἶνε βραχύ, ἐκτείνεται, τὸ μὲν εἰς η, τὸ δὲ ο εἰς ω· οἶον θ. ῥητορ ὄν. ῥήτωρ, θ. ποιμεν ὄν. ποιμήν, θ. αἰθερ ὄν. αἰθῆρ.

2. Τὸ οὐδέτερον δεικνύει ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομ. τὸ καθαρὸν θέμα· οἶον, τὸ ἦτορ, τὸ νέκταρ, τὸ ἔαρ, μόνον δὲ τὸ μονοσύλλαβον θέμα πῦρ ἐκτείνεται τὸ υ, τὸ πῦρ· (πρβλ. θ. σῦ ὄν. σῦς).

3. Ἡ ἐνικὴ κλητικὴ τῶν θεμάτων εἰς ρ δεικνύει τὸ καθαρὸν θέμα· οἶον, ῥητορ, τὸ θέμα σωτηρῆν. σωτῆρ συστέλλει τὸ η εἰς ε καὶ ἀναβιβάζει τὸν τόνον, κλ. σῶτερ.

Κατὰ τὸ σωτῆρ σχηματίζουσι τὴν ἐν. κλητικὴν καὶ τὰ οὐσιαστικά πατήρ, θυγάτηρ, ἀνὴρ, λοιπόν, πάτερ, θύγατερ, ἀνερ.

4. Τὰ οὐσιαστικά, πατήρ, μήτηρ, θυγάτηρ, γαστήρ σχηματίζουσι τὴν ἐνικ. γενικὴν καὶ δοτικὴν ἐκ τοῦ ἀσθενοῦς θέματος καὶ τονίζουσι

τὴν κατάληξιν πατρός, πατρί, μητρός, μητρί, θυγατρός, θυγατρί, γαστρός, γαστρί, οἱ δὲ ἐκ τοῦ μέσου θέματος ἐ σχηματισμένοι τύποι τῶν ὀνομάτων τούτων τονίζουσι τὸ εἰς τῆς τελευταίας θεματικῆς συλλαβῆς· πατέρα, μητέρα, θυγατέρα, γαστέρα, πατέρες, μητέρες, θυγατέρων, γαστέρων.

Ἑν.	ὄνομ.	πατήρ	μήτηρ	θυγάτηρ	γαστήρ
	γεν.	πατρ-ός	μητρ-ός	θυγατρ-ός	γαστρ-ός
	δοτ.	πατρ-ί	μητρ-ί	θυγατρ-ί	γαστρ-ί
	αἰτ.	πατέρ-α	μητέρ-α	θυγατέρ-α	γαστέρ-α
	κλ.	πάτερ	μήτερ	θύγατερ	γάστερ
	δ.ο.α.	πατέρ-ε	μητέρ-ε	θυγατέρ-ε	γαστέρ-ε
	γ.δ.	πατέρ-οιν	μητέρ-οιν	θυγατέρ-οιν	γαστέρ-οιν
Πλ.	ὄνομ.	πατέρ-ες	μητέρ-ες	θυγατέρ-ες	γαστέρ-ες
	γεν.	πατέρ-ων	μητέρ-ων	θυγατέρ-ων	γαστέρ-ων
	δοτ.	πατρζ'-σι(ν)	μητρζ'-σι(ν)	θυγατρζ'-σι(ν)	γαστρζ'-σι(ν)
	αἰτ.	πατέρ-ας	μητέρ-ας	θυγατέρ-ας	γαστέρ-ας
	κλ.	πατέρ-ες	μητέρ-ες	θυγατέρ-ες	γαστέρ-ες

5. Κατὰ τὸ πατήρ κλίνεται καὶ τὸ ἀνὴρ (θ. ἀνερ), τὸ ὅποιον πλὴν τῆς ἐνικῆς κλητικῆς σχηματίζει τὰς ἄλλας πτώσεις ἐκ τοῦ ἀσθενοῦς θέματος ἀνρ τῇ παρενθήκῃ ἐνός δ· ἀνὴρ, ἀνδρός, ἀνδρί, ἀνδρα, κτλ.

6. Κατὰ τὸ μήτηρ κλίνεται τὸ Δημήτηρ, τὸ ὅποιον ὁμοῦ ἀναβιβάζει τὸν τόνον πανταχοῦ καὶ σχηματίζει καὶ τὴν αἰτιατικὴν ἐκ τοῦ ἀσθενοῦς θέματος Δημητηρ, Δημήτηρ, Δήμητρος, Δήμητρι κτλ.

7. Τὰ οὐδέτερα ἦπαρ, φρέαρ, δέλεαρ, στέαρ ἔχουσι διπλοῦν θέμα τὸ εἰς αρ, ἐξ οὗ γίνονται ἡ ἐνικὴ ὀνομαστικὴ καὶ ἡ αἰτιατικὴ καὶ τὸ εἰς ατ, ἐξ οὗ γίνονται αἱ ἄλλαι πτώσεις.

Ἑν.	ὄνομ.	τὸ ἦπαρ	Πλ.	ὄνομ.	τὰ ἦπατα
	γενικ.	τοῦ ἦπατος		γενικ.	τῶν ἠπάτων
	δοτ.	τῷ ἦπατι		δοτ.	τοῖς ἦπασι
	αἰτ.	τὸ ἦπαρ		αἰτ.	τὰ ἦπατα

Τὴν ἀναλογίαν τοῦ ἦπαρ ἀκολουθοῦσι τὸ ὕδωρ καὶ τὸ σκῶρ, ἅτινα ὁμοῦ ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ, αἰτιατικῇ καὶ κλητικῇ ἀντὶ τοῦ α ἔχουσιν ὡς ὕδωρ ἀντὶ ὕδαρ, σκῶρ ἀντὶ σκάρ.

Ἑν.	ὄν.	ὕδωρ	δ.ο.α.	ὕδατε	Πλ.	ὄν.	ὕδατα
	γεν.	ὕδατος	γ.δ.	ὕδάτοιν		γεν.	ὕδάτων
	δοτ.	ὕδατι				δοτ.	ὕδασι
	αἰτ.	ὕδωρ				αἰτ.	ὕδατα

8. Κατὰ τὸ δαίμων κλίνονται καὶ τὰ ἐπίθετα εἰς ὦν, ὃν καὶ τὰ συγκριτικὰ εἰς ἰων, ἰον, τὰ ὅποια ἀναβιβάζουσι τὸν τόνον ἐν τῇ ἐνικῇ κλητικῇ καὶ τῷ ἐνικῷ οὐδετέρῳ· ὁ ἡ εὐδαίμων, τὸ εὐδαίμων, ὁ ἡ βελτίων, τὸ βελτίον, ἀλλὰ μεγαλόφρων, μεγαλόφρον, εὐθύφρων, εὐθύφρον.

Σημ. α'. Κανονικῶς ἀναβιβάζουσι τὸν τόνον τὰ σύνθετα οὐσιαστικὰ καὶ τὰ βαρύτερα ἐπίθετα, εἰς τὸ δεύτερον συνθετικὸν εἶναι δισύλλαβον· οἶον, ὦ Ἀγάμεμνον, ὦ Σώκρατες, ὦ σύνθησις καὶ τὸ σύνθησις.

Σημ. β'. Τα συγκριτικὰ εἰς ἰων, ἰον (ων, ὃν) ἔχουσιν ἐν τῇ ἐνικῇ αἰτιατικῇ καὶ πληθυντικῇ ὀνομαστικῇ, αἰτιατικῇ καὶ κλητικῇ διπλοῦς τύπους, τοὺς πλήρεις εἰς ὄνα, ὄνες, ὄνας καὶ τοὺς βραχυτέρους εἰς ὦ, ὄς· τῶν βραχυτέρων τύπων ὑπόκειται θέμα εἰς ὄς· οἶον, βελτίῳ ἐκ τοῦ βελτίῳσα, βελτίους ἐκ τοῦ βελτίῳσες.

β'. Ἀφωνόληκτα θέματα § 48.

α'. Θέματα εἰς χειλεόφωνον ἀρσενικὰ καὶ θηλυκά.

Κλητ.—ὀνομαστ. ὀνομαστικὴ ἐνσιγμοσ· χειλεόφωνον μετὰ σ, συγχωνεύεται εἰς ψ.

ἐν.	ὄν.	ὁ γύψ (γυπ-ς) ἡ φλέψ (φλεβ-ς) ἡ κατῆλιψ (κατηλιφ-ς)
	γεν.	τοῦ γυπ-ός τῆς φλεβ-ός κατῆλιφ-ός
	δοτ.	τῷ γυπ-ί τῇ φλεβ-ί κατῆλιφ-ί
	αἰτ.	τὸν γυπ-α τὴν φλεβ-α κατῆλιφ-α
	κλ.	ὦ γύψ ὦ φλέψ κατῆλιψ
	δ.ο.α.	τῷ γυπ-ε τῷ φλεβ-ε κατῆλιφ-ε
	γ.δ.	τοῖν γυπ-οῖν τοῖν φλεβ-οῖν κατῆλιφ-οῖν
πλ.	ὄν.	οἱ γυπ-ες αἱ φλεβ-ες κατῆλιφ-ες
	γεν.	τῶν γυπ-ῶν τῶν φλεβ-ῶν κατῆλιφ-ῶν
	δοτ.	τοῖς γυψί-(ν) ταῖς φλεψί-(ν) κατῆλιψί-(ν)
	αἰτ.	τοὺς γυπ-ας τὰς φλεβ-ας κατῆλιφ-ας
	κλ.	ὦ γύπ-εις ὦ φλέβ-εις κατῆλιφ-εις

β'. Θέματα εἰς οὐρανισκόφωνον ἄρσενικά καὶ θηλυκά § 49.

Κλητ. = ὀνομαστικῇ, ὀνομαστικὴ ἔνσιγμος· οὐρανισκόφωνον μετὰ σ συγχωνεύεται εἰς ξ.

έν. ὄν. ὁ φύλαξ (φυλακ-ς) ἡ μάστιξ (μαστιγ-ς) ἡ πτύξ (πτυχ-ς)

γεν. φύλακ-ος μάστιγ-ος πτυχ-ός

δοτ. φύλακ-ι μάστιγ-ι πτυχ-ι

αἰτ. φύλακ-α μάστιγ-α πτύχ-α

κλ. φύλαξ μάστιξ πτύξ

δ.ο.α. φύλακ-ε μάστιγ-ε πτύχ-ε

γ.δ. φύλακ-οιν μαστίγ-οιν πτυχ-οῖν

πλ. ὄν. φύλακ-ες μάστιγ-ες πτύχ-ες

γεν. φυλάκ-ων μαστίγ-ων πτυχ-ῶν

δοτ. φύλαξ-ι(ν) μάστιξ-ι(ν) πτύξ-ι(ν)

αἰτ. φύλακ-ας μάστιγ-ας πτύχ-ας

κλ. φύλακ-ες μάστιγ-ες πτύχ-ες

Θέματα εἰς γγ· ἡ σάλπιγξ (σαλπιγ(γ)ς, γεν. σάλπιγγος· πληθ. δοτ. σάλπιγξι(ν).

γ'. Θέματα εἰς ὀδοντόφωνον § 50.

α'. Θέματα εἰς ὀδοντόφωνον μετὰ προηγουμένου φωνήεντος

ἁρσενικά καὶ θηλυκά.

1. Κλητικὴ = ὀνομαστικῇ, ὀνομαστικὴ ἔνσιγμος, ὀδοντόφωνον πρὸ τοῦ σ ἐκκρούεται ἄνευ ἀναπληρωτικῆς ἐκτάσεως.

2. Τὰ θέματα εἰς ὀδοντόφωνον μετὰ προηγουμένου ι ἢ υ τὰ μὲν βαρύ-τονα ἔχουσιν ἐν τῇ ἐνικῇ αἰτιατικῇ τὴν κατάληξιν ν· θ. ἐριδ ὄν. ἔρις, αἰτ. ἔριν, θ. χαριτ ὄν. χάρις, αἰτ. χάριν, θ. κορυθ ὄν. κόρυς, αἰτ. κό-ρυν, τὰ δὲ ὀξύτονα ἔχουσιν α· οἶον, θ. ἐλπιδ ὄν. ἐλπίς, αἰτ. ἐλπίδα·

Μονῆρες εἶνε ἡ κλείς θ. κλειδ αἰτ. κλεῖν (σπανίως κλειδα), αἰτ. πληθ. κλείς ἢ κλειδας.

Έν.	ὄνομ.	ἔρως	ἔρις	κόρυς
	γεν.	ἔρωτ-ος	ἐριδ-ος	κόρυθ-ος
	δοτ.	ἔρωτ-ι	ἐριδ-ι	κόρυθ-ι
	αἰτ.	ἔρωτ-α	ἐρι-ν	κόρυν
	κλ.	ἔρως	ἐρι καὶ ἔρις	κόρυς
	δ. ο. α.	ἔρωτ-ε	ἐριδ-ε	κόρυθ-ε
	γ. δ.	ἔρώτ-οιν	ἐρίδ-οιν	κορύθ-οιν
Πλ.	ὄνομ.	ἔρωτ-ες	ἐριδ-ες	κόρυθ-ες
	γεν.	ἔρώτ-ων	ἐρίδ-ων	κορύθ-ων
	δοτ.	ἔρωσ-ι	ἐρι-σι	κόρυ-σι
	αἰτ.	ἔρωτ-ας	ἐριδ-ας	κόρυθ-ας
	κλ.	ἔρωτ-ες	ἐριδ-ες	κόρυθ-ες

Οὐδέτερα.

Τὰ οὐδέτερα σχηματίζουν τὴν ἐνικὴν ὀνομαστικὴν ἔνσιγμον, ὀδοντό-φωνον δὲ μὴ δυνάμενον ἐν τῷ τέλει νὰ ὑπάρχῃ ἀποβάλλεται.

Έν.	ὄνομ.	πράγμα	δ.ο.α. πράγματε	Πλ. ὄν. πράγματα
	γεν.	πράγματος	γ.δ. πραγμάτοι	γεν. πραγμάτων
	δοτ.	πράγματι		δοτ. πράγμασι
	αἰτ.	πράγμα		αἰτ. πράγματα
	κλ.	πράγμα		κλ. πράγματα

Έν.	ὄνομ.	φῶς	δ.ο.α. φῶτε	Πλ. ὄνομ. φῶτα
	γεν.	φωτός	γ.δ. φῶτοι	γεν. φῶτων
	δοτ.	φωτί		δοτ. φωσί(ν)
	αἰτ.	φῶς		αἰτ. φῶτα
	κλ.	φῶς		κλ. φῶτα

β'. Θέματα εἰς ὀδοντόφωνον μετὰ προηγουμένου συμφώνου § 51.

α'. Θέματα εἰς ντ, ἁρσενικά

(ὀλίγα εἰς νθ, θηλυκά· οἶον, ἐλμινθ. Τυρινθ).

1. Θέματα σχηματίζοντα τὴν ἐνικὴν ὄνομ. ἔνσιγμον· ντ πρὸ τοῦ σ ἐκκρούονται μετ' ἀναπληρωτικῆς ἐκτάσεως τοῦ πρὸ αὐτῶν φωνήεντος, τοῦ ζ εἰς ξ καὶ τοῦ ο εἰς ου.

Ἡ κλητική δεικνύει ἐν τισι τὸ θέμα μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ τ, ἐν ἄλλοις δὲ εἶνε ὁμοία τῇ ὀνομαστικῇ.

Ἐν. ὀνομ. γίγας	δ.ο.α. γίγαντ-ε	Πλ. ὄν. γίγαντ-ες
γεν. γίγαντ-ος	γ.δ. γιγάντοιιν	γεν. γιγάντ-ων
δοτ. γίγαντ-ι		δοτ. γίγα-σι
αἰτ. γίγαντ-α		αἰτ. γίγαντ-ας
κλ. γίγαν		κλ. γίγαντ-ες
Ἐν. ὀνομ. ὀδούς	δ.ο.α. ὀδόντ-ε	Πλ. ὄν. ὀδόντ-ες
γεν. ὀδόντ-ος	γ.δ. ὀδόντ-οιν	γεν. ὀδόντ-ων
δοτ. ὀδόντ-ι		δοτ. ὀδοῦσι
αἰτ. ὀδόντ-α		αἰτ. ὀδόντ-ας
κλ. ὀδοῦς		κλ. ὀδόντ-ες

2. Θέματα ἀποβάλλοντα ἐν τῇ ὀνομαστικῇ τὸ τ, ἐκτείνοντα δὲ τὸ ο εἰς ω κατ' ἀναλογίαν τῶν θεμάτων εἰς ν' τῶν θεμάτων τούτων ἢ πληθ. δοτ. ἔχει τὴν πρὸ τοῦ σ συνήθη ἀναπληρωτικὴν ἔκτασιν τοῦ ο εἰς ου· ἡ κλητικὴ δεικνύει τὸ θέμα μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ τ.

Ἐν. ὀνομ. λέων	δ.ο.α. λέοντ-ε	Πλ. ὄν. λέοντ-ες
γεν. λέοντ-ος	γ.δ. λεόντ-οι-ν	γεν. λεόντ-ων
δοτ. λέοντ-ι		δοτ. λέου-σι(ν)
αἰτ. λέοντ-α		αἰτ. λέοντ-ας
κλ. λέων		κλ. λέοντ-ες

Σημ. Τὴν ἀναλογίαν τοῦ λέων ἀκολουθοῦσι πάντα τὰ οὐσιαστικά καὶ τὰ μετοχικά θέματα τῆς α' συζυγίας εἰς οντ' οἶον, θ. λεγόντ ὄν. λέγων, γεροντ ὄν. γέρων, τὴν δὲ ἀναλογίαν τοῦ ὀδούς ἀκολουθοῦσι τὰ μετοχικά θέματα τῆς β' συζυγίας εἰς οντ' οἶον, θ. διδόντ ὄν. διδούς.

β'. Θέματα εἰς κτ § 52.

1. Ὀδοντόφωνον πρὸ τοῦ ς ἐκκρούεται, οὐρανισκόφωνον δὲ μετὰ τοῦ ς συγχωνεύεται εἰς ξ· οἶον,

Ἐν. ὄν. νύξ (νυκτ-ς)	δ.ο.α. νύκτ-ε	Πλ. ὄν. νύκτ-ες
γεν. νυκτ-ός	γ.δ. νυκτοῖν	γεν. νυκτ-ῶν
δοτ. νυκτ-ί		δοτ. νυξ-ί(ν)
αἰτ. νύκτ-α		αἰτ. νύκτ-ας
κλ. νύξ		κλ. νύκτ-ες

Κλητικὴ=ὀνομαστικῇ ὀνομ. ἔνσιγμος.

2. Τὸ οὐδέτερον ἀποβάλλει ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ τὸ κτ, ἐπειδὴ ἄρῳνον δὲν δύνηται νὰ ὑπάρξῃ ἐν τῷ τέλει· οἶον,

Ἐν. ὀνομ. γάλα	(θ. γαλακτ)
γεν. γάλακτ-ος	
δοτ. γάλακτ-ι	
αἰτ. γάλα	
κλ. γάλα	

γ'. Σιγμόληκτα θέματα § 53.

Θέματα εἰς -ες, εἰς -ας καὶ -ος.

1. Τὰ σιγμόληκτα θέματα φυλάττουσι τὸν χαρακτῆρα σ μόνον ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομ. αἰτιατ. καὶ κλητικῇ τῶν οὐδετέρων καὶ ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ καὶ κλητικῇ τῶν ἄρσενικῶν καὶ θηλυκῶν.

Σημ. Τὰ θέματα εἰς ος φυλάττουσι τὸ σ μόνον ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομ. οἶον, θ. αἰδῶς ὄν. αἰδώς.

2. Τὸ σ μετὰ δύο φωνηέντων ἐκκρούεται. Καὶ ἐν τῇ πληθ. δοτ. ἐκκρούεται τὸ σ πρὸ τοῦ σ, τὰ δὲ μετὰ τὴν ἐκκρουσιν τοῦ σ συμπίπτοντα φωνήεντα συναίρουσιν εἰς ου, εἰ εἰς ει, εα εἰς η, ἐὰν δὲ πρὸ τοῦ ε ὑπάρχῃ ἔτι ἐν ε, εἰς ζ.

3. Ἡ πληθυντικὴ αἰτιατικὴ τῶν ἄρσενικῶν καὶ θηλυκῶν ἐν τῷ συνηγμένῳ τύπῳ εἶνε ὁμοία τῇ ὀνομαστικῇ· ες συναίρεται εἰς εις, ες εἰς ει, ἐν τῷ δυϊκῷ εἰς η· εοι εἰς οι, εω εἰς ω, αο εἰς ω, αἰ εἰς ς, αοι εἰς ω, αα καὶ αε εἰς ζ, αω εἰς ω.

ἄρσενικὸν καὶ θηλυκόν

Ἐν. ὄν. σαφής (θ.σαφες)	δ.ο.α. σαφέε	Πλ. ὄν. σαφέες
γεν. σαφέος	σαφῆ	σαφεῖς
δοτ. σαφεῖ	γ.δ. σαφέοιν	γεν. σαφέων
αἰτ. σαφεία	σαφοῖν	δοτ. σαφεῖσι
κλ. σαφές		αἰτ. σαφέας
		σαφεῖς
		κλ. σαφεῖς

οὐδέτερα

Ἐν. ὄν. σαφές	δ.ο.α. σαφέε	Πλ. ὄν. σαφέα
γεν. σαφέος	σαφῆ	σαφῆ
σαφοῦς	γ.δ. σαφέοιν	γεν. σαφέων
δοτ. σαφέϊ	σαφοῖν	σαφῶν
σαφεῖ		δοτ. σαφέσι
αἰτ. σαφές		αἰτ. σαφέα
κλ. σαφές		σαφῆ
		κλ. σαφῆ
Ἐν. ὄν. γένος	δ.ο.α. γένεε	Πλ. ὄν. γένεα
γεν. γένεος	γένη	γένη
γένους	γ.δ. γενέοιν	γεν. γενέων
δοτ. γένεϊ	γενοῖν	γενῶν
γένει		δοτ. γένεσι
αἰτ. γένος		αἰτ. γένεα
κλ. γένος		γένη
		κλ. γένη
Ἐν. ὄν. κρέας	δ.ο.α. κρέεε	Πλ. ὄν. κρέαα
γεν. κρέαος	κρέα	κρέα
κρέως	γ.δ. κρεάοιν	γεν. κρεάων
δοτ. κρέαϊ	κρεῶν	κρεῶν
κρέα		δοτ. κρέασι
αἰτ. κρέας		αἰτ. κρέαα
κλ. κρέας		κρέα
		κλ. κρέα

Σημ. α'. Τὸ εα συναίρεται ἐνίοτε εἰς $\kappa\alpha\iota$ καὶ ὅταν πρὸ τοῦ εα ὑπάρχη ἡ ω -οῖον, ὕγιᾶ καὶ ὕγιῃ εὐρυᾶ καὶ εὐρυῇ.

Σημ. β'. Προηγούμενον ρ δὲν κωλύει ἐνταῦθα τὴν συναίρεσιν τοῦ εα εἰς η -οῖον, ὄρεα ὄρη (ὄρος), μέρεα μέρη (μέρος), ἀλλὰ ἐνδεᾶ (ἐνδεῖα), χρέα (χρέεα).

4. Τὰ οὐδέτερα οὐσιαστικὰ μετὰ θεματικοῦ φωνήεντος ε μεταβάλλουσιν αὐτὸ ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ, αἰτιατικῇ καὶ κλητικῇ εἰς $\omicron$, τὰ δὲ ἐπίθετα φυλάττουσι τὸ ε ἐν τῷ οὐδετέρῳ ἀμετάβλητον, ἐν δὲ τῷ ἀρσενικῷ καὶ τῷ θηλυκῷ ἐκτείνουσιν ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ τὸ ε εἰς η .

5. Τὰ κύρια ὀνόματα εἰς γενης, —σθενης, —κρατης, —μενης, —φνης σχηματίζουν πολλάκις τὴν ἐνικὴν ὀνομαστικὴν ὡς τὰ κλινόμενα κατὰ τὴν πρώτην κλίσιν κύρια ὀνόματα εἰς $\eta\varsigma$ · οἶον, Σωκράτην καὶ Σωκράτη περὶ. Ἀριστείδην.

6. Ἡ ἐνικὴ κλητικὴ τῶν μὲν οὐσιαστικῶν εἶνε ὁμοία τῇ ὀνομαστικῇ, τῶν δὲ ἐπιθέτων ὁμοίᾳ τῷ καθαρῷ θέματι.

7. Τονισμός. Τὰ σύνθετα οὐσιαστικὰ βαρύτερα ἀναβιβάζουσιν ἐν τῇ ἐνικῇ κλητικῇ τὸν τόνον εἰς τὴν προπαραλήγουσαν· οἶον, Σωκράτης, ὦ Σώκρατες, τὰ δὲ σύνθετα ἐπίθετα βαρύτερα ἀναβιβάζουσιν τὸν τόνον καὶ ἐν τῷ οὐδετέρῳ· οἶον, συνήθης κλητ. σύνηθες, οὐδέτερον σύνηθες, αὐθάδης, κλητ. αὐθαδες, οὐδ. αὐθαδες.

Ἐξαιροῦνται τὰ εἰς ὠδης —ηρης καὶ ὠλης· οἶον, θηριώδης, θηριῶδες, εὐώδης, εὐῶδες, ἐξώλης, ἐξῶδες, πανώλης, πανῶδες, ξιφήρης, ξιφῆρες.

8. Ἡ πληθ. γενικὴ τῶν οὐδετέρων εἰς $\omicron\varsigma$ εὐρηται πολλάκις παρὰ τοῖς ἀττικοῖς πεζογράφοις καὶ ἀσυναίρετος· οἶον, τειχέων, κερδέων, ὀρίων, ἀνθέων.

9. Ἡ συνηρημένη πληθ. καὶ δοικὴ γενικὴ τῶν συνθέτων βαρυτόνων ἐπιθέτων εἰς $\eta\varsigma$ τονίζεται παρὰ τὸν κανόνα (§ 21. Σημ. β.) ἐπὶ τῆς παραληγουσας· οἶον, ^ασυνήθων (συνηθέων), συνήθωιν (συνηθέοιν), τριήρων (τριηρέων), τριήρωιν (τριηρέοιν), τριήρης δηλ. ναῦς.

10. Τὰ κύρια ὀνόματα εἰς $\kappa\lambda\epsilon\varsigma$ (θ. κλεες), ἅτινα εἶνε σύνθετα ἐκ τοῦ κλεος, ἐν μὲν τῇ ἐνικῇ δοτικῇ πάσχουσι διπλὴν συναίρεσιν, ἐν δὲ ταῖς ἄλλαις πτώσεσιν ἀπλὴν· οἶον, (Περικλέης) Περικλῆς, γεν. (Περικλέος) Περικλέους, δοτ. (Περικλέει) Περικλεῖ, αἰτ. (Περικλέεα) Περικλέε, κλ. (Περικλέες) Περικλείς.

11. Κατὰ τὸ κρέας κλίνονται καὶ τὸ γέρας, γῆρας, καὶ κέρα· ἐνταῦθα δὲ ἀνήκουσι καὶ τὸ πέρας καὶ τέρας.

Σημ. Τὸ κέρας ἔχει διπλοὺν θέμα σιγμώληκτον κίρας καὶ ὀδοντοφωνώληκτον κερατ καὶ σχηματίζει ἀμφοτέρους τοὺς τύπους, τοὺς ἀνευ τοῦ σ συνηρημένους καὶ τοὺς μετὰ τοῦ τ· τὸ δὲ πέρας καὶ τέρας σχηματίζουν μόνον τὴν ἐνικὴν ὀνομαστ. καὶ αἰτιατικὴν ἐκ τοῦ θέματος περας καὶ τερας, πάσας δὲ τὰς ἄλλας πτώσεις ἐκ τοῦ θέματος περατ καὶ τερατ.

Ἐν. ὄν. κέρας	δ.ο.α. κέρατ-ε καὶ	Πλ. ὄν. κέρατα καὶ
γεν. κέρατ-ος καὶ	κέρα	κέρα (κέρκα)
κέρως (κέρκος)	γ.δ. κεράτ-οιν καὶ	γεν. κεράτων καὶ
δοτ. κέρατ-ι καὶ	κερῶν	κερῶν (κεράων)
κέρκ (κέρκι)		δοτ. κέρκσι
αἰτ. κέρκας		αἰτ. κέρατα καὶ
		κέρκα (κέρκα)

12. Ἡ αἰδώς (θ. αἶδος) καὶ ἡ ἡώς (θ. ἥος) φυλάττουσι τὸ σ μόνον ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ, τὸ δὲ ο ἐκτείνουσιν εἰς ω, ἐν ἀπάσῃς δὲ ταῖς ἄλλαις πτώσεσιν ἀποβάλλουσι τὸ σ τοῦ θέματος καὶ ἀκολουθοῦσι τὴν ἀναλογίαν τῶν εἰς ω θηλυκῶν ὀνομάτων.

Ἐν. ὀνομ. ἡ αἰδώς
γεν. τῆς αἰδοῦς (αἰδό-ος)
δοτ. τῇ αἰδοῖ (αἰδό-ι)
αἰτ. τὴν αἰδῶ (αἰδό-α)
κλ. ὦ αἰδοῖ

Β. Φωνεντόληκτα Θέματα.

α' Θέματα εἰς ι καὶ υ § 54.

ὁ ἰχθύς	ὁ μῦς	ἡ πόλις
ἰχθυ	μῦ	πόλι (πολε)
Ἐν. ὄν. ἰχθύς	μῦς	πόλις
γεν. ἰχθύ-ος	μῦ-ος	πολε-ως
δοτ. ἰχθύ-ι	μῦ-ι	(πολε-ι) πόλει
αἰτ. ἰχθύ-ν	μῦ-ν	πόλι-ν
κλ. ἰχθύ	μῦ	πόλι
Πλ. ὄν. κ. ἰχθύ-ες	μῦ-ες	(πολε-ες) πόλεις
γεν. ἰχθύ-ων	μῦ-ων	πολε-ων
δοτ. ἰχθύ-σι(ν)	μῦ-σί(ν)	πολε-σι(ν)
αἰτ. ἰχθύ-ς	μῦ-ς	πόλεις

Ἐν. ὄν. γλυκύς	γλυκεῖς	γλυκύ
γεν. γλυκέ-ος	γλυκείας	γλυκέ-ος
δοτ. (γλυκέ-ι) γλυκεῖ	γλυκεῖα	γλυκεῖ
αἰτ. γλυκύ-ν	γλυκεῖαν	γλυκύ
κλ. γλυκύ	γλυκεῖα	γλυκύ
Πλ. ὄν. κ. (γλυκές) γλυκεῖς	γλυκεῖαι	γλυκέ-α
γεν. γλυκέ-ων	γλυκειῶν	γλυκέ-ων
δοτ. γλυκέ-σι(ν)	γλυκείαις	γλυκέ-σι(ν)
αἰτ. γλυκεῖς	γλυκείας	γλυκέ-α

1. Ἡ ἐνικὴ ὀνομαστικὴ τῶν ἀρσενικῶν καὶ θηλυκῶν σχηματίζεται πάντοτε ἐνσιγμος, ἡ δὲ ἐνικὴ κλητικὴ καὶ ἡ ἐνικὴ ὀνομαστικὴ τῶν οὐδετέρων δεικνύει τὸ καθαρὸν θέμα.

Σημ. Μονοσύλλαβα θέματα εἰς υ ἐκτείνουσι τὸ υ ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ, αἰτιατικῇ καὶ κλητικῇ καὶ περισπῶσιν αὐτό.

2. Ἐν τῇ ἐνικῇ αἰτιατικῇ τῶν ἀρσενικῶν καὶ θηλυκῶν ἔχουσι πάντα τὰ θέματα εἰς ι καὶ υ τὴν κατάληξιν ν.

Ἐν τῇ πληθυντ. αἰτιατικῇ ἔχουσι τὰ οὐσιαστικά θέματα εἰς υ τὴν κατάληξιν νς, ν δὲ πρὸ τοῦ ς ἐκπίπτει καὶ τὸ υ ἐκτείνεται ἀναπληρωτικῶς.

Σημ. Μῦς, μῦς εἶνε κυρίως σιγμόληκτον θέμα (πρὸλ. λ. mus, muris ἀντὶ musis), ἀλλὰ διὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ σ μεταξὺ δύο φωνηέντων λαμβάνεται ὡς θέμα εἰς υ.—ἡ ἑγγελευς ἐν μὲν τῇ ἐνικῇ κλίνεται κατὰ τὸ ἰχθύς, ἐν δὲ τῇ πληθυντικῇ κατὰ τὸ πῆχυσ.

3. Τὰ θέματα εἰς ι καὶ τὰ ἐπιθετικά θέματα εἰς υ μεταβάλλουσιν ἐν τῇ ἐνικῇ γενικῇ καὶ δοτικῇ καὶ ἐν ὅλῳ τῷ πληθυντικῷ καὶ τῷ δυϊκῷ τὸν χαρακτῆρά των εἰς ε, ἔχουσι δ' ἐν τῇ ἐνικῇ καὶ πληθυντικῇ γενικῇ τὰς ὡς πρὸς τὸν τονισμόν βραχείας λαμβανομένης καταλήξεως -ως καὶ -ων καὶ συναίρουσιν μόνον ἐν τῇ ἐνικῇ δοτικῇ καὶ τῇ πληθυντ. ὀνομαστικῇ καὶ κλητικῇ. Ἡ συνηρημένη πληθυντικὴ ὀνομαστικὴ χρησιμεύει συγχρόνως καὶ ὡς πληθυντικὴ αἰτιατικὴ.

Σημ. α'. Τρία μόνον οὐσιαστικά θέματα εἰς υ δηλ. πῆχυς, πελεκὺς καὶ ἄστυς (δ πῆχυς, δ πελεκὺς, τὸ ἄστυ) μεταβάλλουσι τὸ υ εἰς ι: πῆχυσ, πῆχει, πῆχεις, πῆχυν, πῆχεις(ν), πελέκως κτλ. Τὸ ἄστυ κλίνεται ὡς:

Ἐν. ὄν. α. κ. τὸ ἄστν	πλ. ὄν. α. κ. ἄστη
γ. ἄστε-ως	γ. ἄστε-ων
δ. ἄσται	δ. ἄστε-σι(ν).

Σημ. β'. Ὁ πρέσβυς, ὁ γέρον ἐν τῷ πληθυντικῷ κλίνεται ὡς οἱ πρέσβεις, τῶν πρέσβεων, τοῖς πρέσβεσι, τοῖς πρέσβεις καὶ σημαίνει τοὺς ἀπεσταλμένους ὡς ἐνικὸς δὲ ἐπὶ ταύτης τῆς σημασίας λαμβάνεται ὁ πρεσβευτής, τοῦ πρεσβευτοῦ κτλ.

β. Θέματα εἰς αυ, ου, ευ § 55.

Παραδείγματα.

ή γραῦς	ὁ, ή βοῦς,	ὁ βασιλεύς.
Θ. γραυ (γραF)	βου (βοF)	βασιλευ (βασιλεF).
Ἐν. ὄν. γραῦ-ς	βοῦ-ς bo-s	βασιλεύ-ς
γ. γρα-ὸς	βο-ὸς bo-vis	βασιλέ-ως
δ. γρα-ί	βο-ί bo-vi	(βασιλέ-ι) βασιλεῖ
α. γραῦ-ν	βοῦν bo-ven	βασιλέα
κ. γραῦ.	βοῦ	βασιλεῦ
Πλ. ὄν. γραῖ-ες	βό-ες bo-ves	βασιλέ-ες (βασιλεῖς)
γ. γρα-ῶν	βοῶν bo-um	βασιλέ-ων
δ. γραυ-σί(ν)	βου-σί(ν)	βασιλεῦ-σι(ν)
α. γραῦ-ς.	βοῦ-ς	βασιλέ-ας

1. Ἡ ἐνικὴ ὀνομαστικὴ σχηματίζεται ἐνσιγμοῦ ὡς ἡ τῶν θεμάτων εἰς ι καὶ υ, ἡ δὲ κλητικὴ δεικνύει καὶ ἐνταῦθα τὸ καθαρὸν θέμα.

2. Τὰ δύο ὀνόματα ἡ γραῦς καὶ ὁ, ή βοῦς φυλάττουσι τὸν χαρακτῆρά των ἀμετάβλητον ἐν τῷ τέλει καὶ πρὸ συμφώνων, πρὸ φωνέντων δὲ τρέπουσι τὸ υ εἰς F, τὸ ὅποιον κανονικῶς ἐκπίπτει.

3. Ἡ ἐνικὴ αἰτιατικὴ ἔχει τὴν κατὰληξιν ν, ἡ δὲ πληθ. αἰτιατικὴ ἔχει τὴν κατὰληξιν νς, τῆς ὁποίας ὅμως τὸ ν πρὸ τοῦ ς ἐκκρούεται. Ἰδ. § 28. 2.

Σημ. Κατὰ τὸ γραῦς κλίνεται καὶ τὸ ναῦς, ἀλλ' ὅμως ἐν ἀπάσαις ταῖς πτώσεσιν, ἐν αἷς τὸ υ (F) ἐκκρούεται, γίνεται ἐναλλαγὴ φωνήεντος, τὸ α τρέπεται ἐν τῇ γενικῇ παντὸς ἀριθμοῦ εἰς ε, ἐν δὲ ταῖς ἄλλαις πτώσεσιν εἰς η· ἐν. ὄν. ναῦς, γεν. νεώς, δ. νηί, αἷτ. ναῦν, δ.ο. νῆς, γεν. νεόν, πλ. ὄν. νῆες, γεν. νεών, δ. ναυσί, αἷτ. ναῦς, κλ. νῆες.

4. Τὰ θέματα εἰς ευ πάντα ἀρσενικά ὀξύτονα φυλάττουσι τὸν χαρακτῆρά των ἀμετάβλητον καθὼς καὶ τὰ θέματα εἰς αυ καὶ ου μόνον ἐν τῷ τέλει καὶ πρὸ συμφώνων, πρὸ φωνέντων δὲ τρέπουσι τὸ υ εἰς F, τὸ ὅποιον κανονικῶς ἐκκρούεται.

5. Τὰ θέματα εἰς ευ ἔχουσιν ἐν τῇ ἐνικῇ αἰτιατικῇ τὴν κατὰληξιν α, ἐν τῇ πληθυντικῇ αἰτιατικῇ τὴν κατὰληξιν ας καὶ ἐν τῇ ἐνικῇ γενικῇ τὴν κατὰληξιν ως (ἄττικὴ γενικὴ), συναίρουσιν δὲ μόνον ἐν τῇ ἐνικῇ δοτικῇ καὶ τῇ πληθυντικῇ ὀνομαστικῇ, αἰτιατικῇ καὶ κλητικῇ· ἀλλ' ὅμως ἡ πληθυντικὴ αἰτιατικὴ ἔχει συνήθως τὸν ἀσυναίρετον τύπον.

Σημ. α'. Κυρίως οἱ τύποι βασιλέα, βασιλέως καὶ βασιλέας, προῆλθον ἐκ τῶν : βασιλῆα, βασιλῆος καὶ βασιλῆας.

Σημ. β'. Ἡ πληθ. ὀνομαστικὴ ἀπαντᾷ πρὸς τοὺς ἀρχαιοτέροις ἄττικοις πολ- λάκις εἰς -ης ὡς βασιλῆς. Καὶ τῶν θεμάτων τούτων χρησιμεύει ἡ συναίρουμένη πληθυντικὴ ὀνομαστικὴ ἐνίοτε ὡς πληθυντικὴ αἰτιατικὴ.

Σημ. γ'. Ὀνόματα εἰς ους, ἐν οἷς πρὸ τοῦ ευ ὑπάρχει ἔτι ἐν φωνῇεν, συναίρουσιν καὶ ἐν τῇ ἐνικῇ καὶ πληθυντικῇ γενικῇ καὶ αἰτιατικῇ· οἷον, Πείραιεύς, γεν. Πειραιῶς, αἷτ. Πειραιῶ, Εὐβοεύς, γεν. Εὐβοῶν, αἷτ. Εὐβοῶς.

γ. Θέματα εἰς ω καὶ ο § 56.

Παραδείγματα.

ὁ ἥρω	ή πειθώ
Θ. ἥρω	πειθο
Ἐν. ὄν. ἥρω-ς	πλ. ὄν. ἥρω-ες δ. ἥρω-ε ἐν. ὄν. πειθώ
γ. ἥρω-ος	γ. ἥρώ-ων γ. ἥρώ-οιν γ. (πειθό-ος) πειθοῦς
δ. ἥρω-ι	δ. ἥρω-σι δ. (πειθό-ι) πειθοῖ
α. ἥρω-α	α. ἥρω-ας α. (πειθό-α) πειθώ
κ. ἥρω-ς	κ. ἥρω-ες κ. πειθοί.

1. Τὰ θέματα εἰς ω πάντα ἀρσενικά σχηματίζουν τὴν ἐνικὴν ὀνομαστικὴν ἐνσιγμον, τὴν δὲ κλητικὴν ἔχουσιν ὁμοίαν τῇ ὀνομαστικῇ.

2. Κατὰληξεις ἔχουσιν ἐν μὲν τῇ ἐνικῇ αἰτιατικῇ α, ἐν δὲ τῇ πληθ. αἰτιατικῇ ας, αἱ δύο αὗται πτώσεις ἀπαντῶσι καὶ συναίρουσιν, ὡς ἥρωα καὶ ἥρω, ἥρωες καὶ ἥρωες.

3. Τὰ θέματα εἰς ο πάντα θηλυκά καὶ ὀξύτονα σχηματίζουν τὴν ἐνικὴν ὀνομαστικὴν ἄσιγμον, ἐκτείνουσι δὲ ἐν αὐτῇ τὸν χαρακτῆρα ο εἰς

ω, ἐν δὲ ταῖς ἄλλαις πτώσεσι συναίρουσι τὸν χαρακτηῖρα ο μετα τοῦ φωνήεντος τῆς καταλήξεως.

4. Ἡ ἐνικὴ αἰτιατικὴ καίπερ συνηρημένη ὀξύνεται παρὰ τὸν κανόνα § 21. Σημ. 6', ἡ κλητικὴ λήγει εἰς οἶ· πληθυντικὸς καὶ δοῦκός δὲν ὑπάρχουσι.

Σημ. Ἡ κλητικὴ πειθοῖ δεικνύει τὸ καθαρὸν θέμα, ἐν δὲ ταῖς ἄλλαις πτώσεσι τὸ ἡφανίσθη· οἶον, πειθός ἀντὶ πειθοῖος.

Οὐσιαστικὰ ἀνώνυμα § 57.

α'. Ἑτερόκλητα. Οὐσιαστικὰ τινα σχηματίζουν τὰς πτώσεις των ἐκ δύο διαφόρων θεμάτων ἔχόντων ἓνα τύπον ὀνομαστικῆς (ἑτεροκλισία)· οἶον, ὁ ἡ ὄρνις, ὄρνιθος, ὄρνιθες, ὄρνισι ἐκ τοῦ θέματος ὄρνιθ, καὶ ὄρνεις, ὄρνεων ἐκ τοῦ θέματος ὄρνι.

Σημ. Ὅρνέων ἀνήκει εἰς τὴν ὀνομαστικὴν τὸ ὄρνεν.

Ἑτερόκλητα εἶνε τὰ κύρια ὀνόματα εἰς -γενής, -σθενής, -κρατής, -μενής, -φανής ἐν τῇ ἐνικῇ αἰτιατ. ἴδε § 53, 5.

Οὐσιαστικὰ τινα τῆς 6' ἄττικῆς κλίσεως ἔχουσι καὶ τύπους κατὰ τὴν γ' κλίσιν· οἶον, ἡ ἔως, γ. ἔω, δ. ἔω, ἀλλὰ αἰτ. ἔω. Μίνως, γεν. Μίνω καὶ Μίνωος, αἰτιατ. Μίνων καὶ Μίνω.

6'. Μεταπλαστά. Οὐσιαστικὰ τινα σχηματίζουν μίαν ἢ πλειοτέρας πτώσεις ἐκ θέματος διαφόρου τοῦ θέματος τῆς ἐνικῆς ὀνομαστικῆς (μεταπλασμός)· οἶον, τὸ δένδρον, πληθ. δοτ. δένδρεσι (ὥς εἰ ἦτο ἡ ἐνικὴ ὀνομαστικὴ τὸ δένδρος) καὶ δένδροις· ὁ ὄνειρος, γεν. ὀνείρου, συνηθέστερον ὀνείρατος, πληθ. τὰ ὀνείρατα· τὸ πῦρ, γ. πυρός, ἀλλὰ πληθ. τὰ πυρά, τοῖς πυροῖς, (ὥς εἰ ἡ ἐνικὴ ὀνομαστικὴ ἦτο τὸ πυρόν), τὸ δάκρυον, πληθ. δοτ. δάκρυσι (ὥς εἰ ἦτο ἡ ἐνικὴ ὀνομαστικὴ τὸ δάκρυ) καὶ δακρύοις.

Ἐν. ὄν. ὁ υἱός (υἱεύς)	πλ. ὁ υἱοί	υἱεῖς	(υἱέες)	δ. κ. υἱέε
γ. υἱοῦ υἱέος	υἱῶν	υἱέων		γ. δ. υἱέοιν
δ. υἱῷ υἱεῖ	υἱοῖς	υἱέσι		
α. υἱὸν υἱέα	υἱοὺς	υἱέας κ. υἱεῖς		
κ. υἱέ	υἱοί	υἱεῖς		

γ. Ἑτερογενῆ. Οὐσιαστικῶν τινων τὸ γένος ἀλλάσσει· οἶον, ὁ σῖτος, πληθ. τὰ σῖτα, τὸ στάδιον, πληθ. οἱ στάδιοι καὶ τὰ στάδια.

δ. Ἑλλειπτικά 1. κατ' ἀριθμὸν ἀπαντῶντα μόνον ἐν τῷ ἐνικῷ· οἶον, ὁ αἰθέρ, ὁ ἀήρ, ἡ γῆ· ἀπαντῶντα μόνον ἐν τῷ πληθυντικῷ· οἶον, οἱ ἑτησίαι, αἱ Ἀθῆναι, τὰ Ὀλύμπια.

2. Κατὰ πτώσιν· ὄναρ καὶ ὕπαρ, ὄφελος (ὄνομ. καὶ αἰτ.) ὦ μέλε (κλητικῇ).

ε. Ἀκλιτα. Τοιαῦτα εἶνε τὸ, τοῦ, τῷ χρεῶν καὶ θέμις μετὰ τοῦ εἶναι. Τὰ ὀνόματα τῶν γραμμάτων· οἶον, τὸ, τοῦ, τῷ ἄλφα. Τὰ ἀριθμητικὰ ἀπὸ τοῦ 5 μέχρι τοῦ 100. Τὰ ἀπαρέμφατα τὸ, τοῦ, τῷ λέγειν, καὶ τινα ξενικά ὀνόματα, τὸ, τοῦ, τῷ Πάσχα, ὁ, τοῦ, τῷ Ἀδάμ.

Ἀνώνυμα τῆς γ' κλίσεως § 58.

1. Ἄρης (θ. Ἄρες), Ἄρεως (θ. Ἄρευ), Ἄρει, Ἄρην, κ. Ἄρη, Ἄρες.

2. Τὸ γόνυ, ὄν. αἰτ. κλητ., αἱ δὲ ἄλλαι πτώσεις σχηματίζονται ἐκ τοῦ θέματος γονατ. γ. γόνατος, δ. γόνατι κτλ.

3. Ἡ γυνή, πᾶσαι δὲ αἱ ἄλλαι πτώσεις ἐκ τοῦ θέματος γυναικ. γυναικός, γυναικί, γυναικα, γύναι· γυναικες, γυναικῶν, γυναιζί, γυναικας. γυναικες· γυναικε, γυναικοῖν.

4. Τὸ δόρυ, ὄν. αἰτ. κλητ., αἱ δὲ ἄλλαι πτώσεις ἐκ τοῦ θέματος δораτ. γεν. δόρατος, δοτ. δόρατι.

5. Ζεὺς, Διός, Διί, Δία, Ζεῦ.

6. Ὁ, ἡ κύων, κλητ. κύον, αἱ δὲ ἄλλαι πτώσεις ἐκ τοῦ θέμ. κυν. κυνός, κυνί, κύνα· κύνες, κυνῶν, κυσί, κύνας.

7. Ὁ, ἡ μάρτυς, πληθ. δοτ. μάρτυσι(ν) ἐκ τοῦ θέμ. μαρτυ, αἱ δὲ ἄλλαι πτώσεις ἐκ τοῦ θέμ. μαρτυρ. μάρτυρος, μάρτυρι κτλ.

8. Ἡ πνύξ, αἱ ἄλλαι πτώσεις ἐκ τοῦ θέματος πυκν. πυκνός, πυκνί, πύκνα.

9. Ὁ πρέσβυς, ὁ γέρων, αἰτ. πρέσβυν, κλητ. πρέσβυ· αἱ δὲ ἄλλαι πτώσεις λαμβάνονται ἐκ τοῦ πρεσβύτης.

Οἱ πρέσβεις, πρέσβειων, πρέσβεισι, συμπληροῦνται ἐν τῷ ἐνικῷ ἐκ τοῦ· ὁ πρεσβευτής, τοῦ πρεσβευτοῦ κτλ.

10. Ἡ χεῖρ, τῆς χειρός, τῇ χειρί, τὴν χεῖρα κτλ. Ἐκ τοῦ θέματος χερ σχηματίζονται ἡ πληθ. δοτικὴ χερσί(ν) καὶ ἡ δοικὴ δοτ. χερσίν.

Σύνοψις τῶν ἐπιθέτων § 59.

Τὰ ἐπίθετα εἶνε τρικατάληκτα, δικατάληκτα καὶ μονοκατάληκτα. Καὶ τὰ μὲν τρικατάληκτα ἔχουσι δι' ἑκαστον τῶν τριῶν γενῶν ἰδιαίτερον τύπον, τὰ δὲ δικατάληκτα ἔχουσιν ἓνα τύπον κοινὸν διὰ τὸ ἀρσενικὸν καὶ τὸ θηλυκόν, ἰδιαίτερον δὲ τύπον διὰ τὸ οὐδέτερον· τὰ δὲ μονοκατάληκτα ἔχουσιν ἓνα μόνον τύπον διὰ τὸ ἀρσενικὸν καὶ τὸ θηλ.

I. Ἐπίθετα τρικατάληκτα § 60.

1. Θέματα εἰς ο, τὰ ὅποια ἐν μὲν τῷ ἀρσενικῷ καὶ τῷ οὐδετέρῳ ἀνήκουσιν εἰς τὴν δευτέραν κλίσιν, ἐν δὲ τῷ θηλυκῷ εἰς τὴν πρώτην· οἶον, πιστός, πιστή, πιστόν· δίκαιος, δικαία, δίκαιον. πρβλ. § 40, 1. (ἐπίθετα συντηρημένα § 42, 1).

Τὸ α ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ τοῦ θηλυκοῦ τῶν θεμάτων εἰς ο εἶνε πάντοτε μακρόν, τοῦ δὲ θηλυκοῦ τῶν θεμάτων τῆς γ' κλίσεως εἶνε πάντοτε βραχύ.

Ἡ πληθυντ. γενική τοῦ θηλυκοῦ τῶν θεμάτων εἰς ο τονίζεται πάντοτε, ὅπου καὶ ἡ πληθ. γενική τοῦ ἀρσενικοῦ, ἡ δὲ πληθυντ. γενική τῶν θεμάτων τῆς γ' κλίσεως πάντοτε περισπᾶται· οἶον δικαίων, ἀλλὰ γλυκειῶν.

2. Θέματα εἰς υ (ευ) ὀξύτονα· οἶον, γλυκός, γλυκεία, γλυκύ. § 54, βαρύτονα δὲ εἶνε μόνον ἡμισυς, ἡμίσεια, ἡμισυ, καὶ θῆλυς, θῆλεια, θῆλυ.

Σημ. Τὸ θηλυκὸν σχηματίζεται ἐκ τοῦ θέματος γλυκευ διὰ τῆς προσαρτήσεως τοῦ προσφύματος ια, ἀλλὰ τὸ υ ἐκβάλλεται καὶ τὸ ι μετὰ τοῦ ι συναίρεται εἰς ει, λαπὼν γλυκευια, γλυκεῖα = γλυκεῖα.

3. Θέματα εἰς ν, μέλις, μέλαινα, μέλιχ, τάλις, τάλαινα, τάλιχ, τέρεν, τέρενα, τέρεν.

Σημ. Τὸ ι τοῦ προσφύματος ια μετατίθεται πρὸ τοῦ ν· μέλαινα ἀντὶ τοῦ μελανια (μελανῆα).

4. Θέματα εἰς ντ πᾶς, πᾶσα, πᾶν, ἐκών, ἐκούσα, ἐκόν, χαρίεις, χαρίεσσα, χαρίεν.

Σημ. Τὸ θηλυκὸν τῶν δύο πρώτων ἐπιθέτων σχηματίζεται τῇ προσαρτήσῃ τοῦ προσφύματος ια εἰς τὸ θέμα, μετὰ δὲ τὸ τελικὸν τοῦ θέματος τ μεταβαίνει τὸ ι εἰς j καὶ τέλος εἰς σ, πρὸ δὲ τοῦ σ ἐκπίπτουσι ντ μετ' ἀναπληρωτικῆς ἐκτάσεως τοῦ

πρὸ αὐτῶν φωνήεντος· ἐκοντῆα, ἐκοντσα, ἐκούσα, τὸ δὲ χαρίεσσα σχηματίζεται ἐκ τοῦ ἀσθενοῦς θέματος χαριετ ὡσαύτως τῇ προσαρτήσῃ τοῦ προσφύματος ια, ἀλλὰ τὸ j μετὰ τοῦ τ μεταβάλλεται εἰς σσ, χαριετῆα, χαρίεσσα § 31, 4.

5. Θέματα εἰς οτ.

Αἱ ματοχαὶ τοῦ ἐνεργητικοῦ παρκαλειμένου εἰς οτ (ἐν, ὄν. ἀρσ. ὡς, οὐδ, ος) ἔχουσιν ἐν τῷ θηλυκῷ υια, οἶον, λευκός, λευκυῖα, λευκός.

Σημ. Τὸ πρόσφυμα, ἐξ οὗ αἱ ματοχαὶ αὗται ἐσχηματίσθησαν, ἦτο ἐν ἀρχαιοτέρῳ τύπῳ For. Ἐντεῦθεν ἐξηγεῖται ὁ ἰδιόρρυθμος τύπος τοῦ θηλυκοῦ· δηλ. Fo ἐ-τράπη εἰς υ, τ πρὸ τοῦ ι ἐμαλακύνθη εἰς σ, τὸ ὅποτον ἔπειτα μεταξὺ δύο φωνηέντων ἐξεκρούσθη. Foria υια, υια.— Ἡ ἑκτασις ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ τοῦ ἀρσενικοῦ ἐξηγεῖται ἐντεῦθεν, ὅτι τὸ πρόσφυμα For εἶχε πληρέστερον δεύτερον τύπον For.

II. Ἐπίθετα δικατάληκτα. § 61.

1. Ἐπίθετα δικατάληκτα εἶνε τὰ σύνθετα ἐπίθετα εἰς ος· οἶον, ἔνδοξος, ἔνδοξον, ὑπήκοος, ὑπήκοον, ἀθάνατος, ἀθάνατον, εὖνους, εὖνουν, ἀλλὰ ἐναντίος, ἐναντία, ἐναντίον.

Σημ. α'. Ἐκ τῶν ἀπλῶν εἰς ος δικατάληκτα εἶνε π. χ. ἥσυχος, βάρβαρος, ἥμερος.

Σημ. β'. Τὰ ἐκ συνθέτων παραγόμενα ἐπίθετα εἰς ικός εἶνε τρικατάληκτα· οἶον, εὐδαιμονικός ἐκ τοῦ εὐδαιμών, μοναρχικός ἐκ τοῦ μονάρχης.

2. Τὰ ἐπίθετα τῆς β' ἀττικῆς κλίσεως· οἶον, πλεως, ἀξιόχρεως, εὐγεως, ἀλλὰ πλέως, πλέα, πλέων.

3. Θέματα εἰς ες· οἶον, εὐγενής, εὐγενές, αὐτάρκης, αὐταρκες, εὐώδης, εὐώδεις.

4. Θέματα εἰς ν· οἶον, σώφρων, σώφρον, ἐλέημων, ἐλέημον, ἄρρην, ἄρρεν.

5. Θέματα εἰς ὀδοντόφωνον· οἶον ἄχαρις, ἄχαρι, γ. ἀχάριτ-ος, φιλόπολις, φιλόπολι, εὐελπὶς, εὐελπι, δίπους, δίπουν.

6. Θέματα εἰς ρ· οἶον, ἀπάτωρ, ἄπατορ.

III. Μονοκατάληκτα ἐπίθετα. § 62.

1. Μονοκατάληκτα ἐπίθετα, τὰ ὅποια ἔχουσιν ἓνα μόνον τύπον κοινὸν διὰ τὸ ἀρσενικὸν καὶ θηλυκόν, δὲν σχηματίζουν δὲ οὐδέτερον, εἶνε π. χ. ἄρπαξ, ἄπαις, πένης, μακρόχειρ, φυγὰς, λογὰς, ἀλαζών. Μόνα

θηλυκά εἶνε τὰ ἐπίθετα εἰς ις, ἰδος· οἶον, πόλις συμμαχίς, νῆες Ἑλληνίδες.

Ἀνώμαλα ἐπίθετα (μεταπλαστικά). § 63.

Τὰ ἐπίθετα μέγας καὶ πολὺς σχηματίζουν μόνον τὴν ἐνικὴν ὀνομαστικὴν αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν τοῦ ἄρσενικοῦ καὶ τοῦ οὐδετέρου ἐκ τοῦ θέματος μεγα καὶ πολυ κατὰ τὴν γ. κλίσιν, πάσας δὲ τὰς ἄλλας πτώσεις ἐκ τοῦ θέματος μεγαλο καὶ πολλο κατὰ τὴν δ' κλίσιν.

1. μέγας,	μεγάλη,	μέγα θ. μεγα, μεγαλο-
Ἐν. ὄν. μέγας	μεγάλη	μέγα,
γ. μεγάλου	μεγάλης	μεγάλου
δ. μεγάλῳ	μεγάλῃ	μεγάλῳ
α. μέγαν	μεγάλην	μέγα
κ. μεγάλῃ	μεγάλην	μέγα
δ.ο.α μεγάλῳ	μεγάλα	μεγάλῳ
γ.δ. μεγάλοι	μεγάλαι	μεγάλῳ
κ. μεγάλῳ	μεγάλα	μεγάλῳ
π.ο. μεγάλοι	μεγάλοι	μεγάλοι
γ. μεγάλων	μεγάλων	μεγάλων
δ. μεγάλους	μεγάλους	μεγάλους
α. μεγάλους	μεγάλους	μεγάλους
κλ. μεγάλοι	μεγάλους	μεγάλους

2. πολὺς πολλή πολὺ θ. πολυ καὶ πολλο.

Σημ. α'. Τὸ θέμα πολλο ἐγένετο ἐκ τοῦ θέματος πολυ διὰ προσθήκης τοῦ ο, διὰ τροπῆς τοῦ υ πρὸ φωνήεντος εἰς F καὶ ἀφομοιώσεως τούτου τῷ λ (πολλο=ΠολFο=πολυ).

Ἐν. ὄν. πολὺς	πολλή	πολὺ
γ. πολλοῦ	πολλῆς	πολλοῦ
δ. πολλῷ	πολλῇ	πολλῷ
α. πολύν	πολλήν	πολὺ
Πλ. ὄν. πολλοί	πολλοί	πολλοί
γ. πολλῶν	πολλῶν	πολλῶν κτλ.

3. πρῶτος πραεῖα πρῶτον (πραύ) θ. πραο καὶ πραυ.

Σημ. β'. Τὸ θέμα πραο ἐγένετο ἐκ τοῦ θέματος πραυ διὰ προσθήκης τοῦ ο, διὰ

τροπῆς τοῦ υ εἰς F καὶ ἐκβολῆς τούτου μεταξὺ δύο φωνηέντων, (πραο=πραFο=πραυ).

Τὸ πρῶτος δανείζεται ἐκ τοῦ πραύς 1) ὅλον τὸ θηλυκὸν πραεῖα, 2) τὴν πληθυντικὴν γενικὴν καὶ δοτικὴν τοῦ ἄρσενικοῦ καὶ τοῦ οὐδετέρου, πραέων, πραέσι(ν), 3) τὴν πληθυντ. ὀνομαστικὴν αἰτιατ. καὶ κλητ. τοῦ οὐδετέρου πραεῖα.

Ἐν. ὄν. πρῶτος	πραεῖα	πρῶτον
πρῶτου	πραεῖας	πρῶτου
πρῶτῳ	πραεῖα	πρῶτῳ
πρῶτον	πραεῖαν	πρῶτον
Πλ. ὄν. πραεῖς	πραεῖαι	πραεῖα
πρῶτοι	πραεῖων	πραεῖων
γ. πραέων		
δ. πραέσι(ν)	πραεῖαις	πραέσι(ν) πρῶτοις
πρῶτοις		
πραεῖς		
α. πρῶτους	πραεῖας	πραεῖα

4. σῶς εἶνε ἐπίθετον δικατάληκτον, ὃ, ἡ σῶς, τὸ σῶν, ἐξ οὗ σχηματίζονται μόνον ἡ ὀνομαστικὴ καὶ αἰτιατικὴ τοῦ ἐνικοῦ καὶ τοῦ πληθυντικοῦ πάντων τῶν γενῶν, πάντες δὲ οἱ ἄλλοι τύποι λαμβάνονται ἐκ τοῦ σῶος, σῶα, σῶον.

Σημ. Σῶς ἐγένετο διὰ συναϊρέσεως ἐκ τοῦ σῶος, ἐξ' οὗ τὸ συγκριτικὸν σαώτερος.

Παράθεσις τῶν ἐπιθέτων, § 64.

1. Τὰ ἐπίθετα, δι' ὧν δηλοῦται ἡ ιδιότης τῶν οὐσιαστικῶν, ἔχουσι τρεῖς βαθμούς, τὸν θετικόν, τὸν συγκριτικόν καὶ τὸν ὑπερθετικόν, ὅθεν καὶ τὰ ἐπίθετα ὀνομάζονται θετικά, συγκριτικά καὶ ὑπερθετικά.

2. Τὸ θετικὸν δηλοῖ ἀπλῶς τὴν ιδιότητα τοῦ οὐσιαστικοῦ ἄνευ παραθέσεως πρὸς τὴν ιδιότητα ἑτέρου οὐσιαστικοῦ· οἶον, ὁ χάρτης ἐστὶ λευκός.

Τὸ συγκριτικὸν δηλοῖ, ὅτι ἐκ δύο οὐσιαστικῶν τὸ ἓν ἔχει περισσώτερον μέρος ιδιότητός τινος ἢ τὸ ἕτερον· οἶον, ὁ χάρτης οὗτός ἐστι λευκώτερος ἐκείνου.

Τὸ ὑπερθετικὸν δηλοῖ, ὅτι τὸ οὐσιαστικὸν ἔχει ιδιότητά τινα ὑπὲρ πάντα τὰ ἄλλα ὁμοειδῆ οὐσιαστικά· οἷον ὁ χάρτης οὗτός ἐστι λευκώτατος τῶν ἄλλων χαρτῶν.

Σημ. Τὰ συγκριτικὰ καὶ ὑπερθετικὰ ὀνομάζονται μὲ κοινὴν ὄνομα παραθετικά.

Σχηματισμὸς τῶν παραθετικῶν. § 65.

1. Αἱ συνηθέστεραι παραθετικαὶ καταλήξεις εἶνε τοῦ μὲν συγκριτικοῦ -τερος -τέρη -τερον, τοῦ δὲ ὑπερθετικοῦ -τατος, -τατη, -τατον.

Αἱ καταλήξεις αὗται προσαρτῶνται εἰς τὸ θέμα τοῦ ἄρσενικοῦ· οἷον, μέλας, (θ. μελαν), μελάν-τερος, μελάν-τατος

βραχύς, (θ. βραχυ), βραχύ-τερος, βραχύ-τατος

πρέσβυς, (θ. πρεσβυ), πρεσβύ-τερος, πρεσβύ-τατος

σαφής, (θ. σαφει), σαφέ-στερος, σαφέ-στατος

ἄχαρις, (θ. ἀχαριτ), ἀχαρί-στερος, ἀχαρί-στατος.

Σημ. Τὰ παραθετικά τοῦ ἄχαρις προήλθον ἐκ τοῦ ἀχαριτ-τερος, ἀχαριτ-τατος τροπῇ τοῦ χαρακτήρος τ εἰς σ.

2. Ἄλλ' ὅμως σημειωτέοι εἶνε οἱ ἐξῆς κανόνες.

Τὰ ἐπίθετα εἰς -ος προσαρτῶσι τὰς παραθετικὰς καταλήξεις εἰς τὸ θέμα τοῦ ἄρσενικοῦ.

α'. Ἄνευ ἐκτάσεως τοῦ χαρακτήρος ο, ἐάν ἡ πρὸ αὐτοῦ συλλαβὴ εἶνε φύσει ἢ θέσει μικρά· οἷον, κοῦφος (θ. κουφο), κοῦφό-τερος, κοῦφό-τατος, λεπτός (θ. λεπτο), λεπτό-τερος, λεπτό-τατος, μακρός (θ. μακρο), μακρό-τερος, μακρό-τατος, πικρός (θ. πικρο), πικρό-τερος, πικρό-τατος.

Σημ. Ἄφρων μετὰ λ. μ. ν ρ. ποιεῖ ἐνταῦθα θέσει μακρὰν συλλαβὴν· οἷον, σφοδρός (θ. σφοδρο), σφοδρό-τερος, σφοδρό-τατος.

β'. Μετ' ἐκτάσεως τοῦ χαρακτήρος ο εἰς ω, ἐάν ἡ πρὸ τοῦ ο συλλαβὴ εἶνε βραχεῖα· οἷον, σοφός (θ. σοφο), σοφώ-τερος, σοφώ-τατος, ἱερός (θ. ἱερο), ἱερώ-τερος, ἱερώ-τατος.

Σημ. Τὰ δίχρονα ἐν τῇ παραληγοῦσῃ τῶν ἐπιθέτων εἰς -ος εἶνε συνήθως βραχεῖα, ὡς ἐξαιρέσεις δὲ εἶνε·

α'. Τὰ σύνθετα ἐκ τοῦ τιμή, θυμός, κίνδυνος· οἷον, ἄτιμος, ἐντιμος, ἄθνημος, δύσθυμος, εὐθυμος, πρόθυμος, ἐπικίνδυνος.

β'. Τὰ ἀπλᾶ ἀνιχνός καὶ ἰσχυρός.

Τὸ ἐ τῶν ἐπιθέτων εἰς -ιος, -ικος, -ιμος, -ικος, εἶνε βραχύ· οἷον, ἀξιώτατος, μαχηώτατος.

3. Κατ' ἀναλογίαν τοῦ σαφέ-στερος, σαφέ-στατος σχηματίζονται τὰ παραθετικά.

α'. Τῶν θεμάτων εἰς ον (ὄν. ων)· οἷον, σώφρων, σωφρονέσ-τερος, σωφρονέσ-τατος.

β'. Θεμάτων τινῶν εἰς ο (ὄν. ος) οἷον, ἄσμενος, ἄσμενέσ-τερος, ἄσμενέσ-τατος, ἄκρατος, ἀκρατέσ-τερος, ἀκρατέσ-τατος, ἄπλοῦς (θ. ἄπλοο), ἀπλούστερος, ἀπλούστατος ἀντὶ ἀπλοέσ-τερος ἀπλοέσ-τατος, εὖνους, (θ. εὖνοο), εὖνούστερος, εὖνούστατος ἀντὶ εὐνοέσ-τερος εὐνοέσ-τατος, ἄπλους (θ. ἄπλοο), ἀπλωότερος, εὐπνους (θ. εὐπνοο), εὐπνωότερος.

Σημ. Τὸ ἄσμενος σχηματίζει τὰ παραθετικά καὶ εἰς -αίτερος -αίτατος, ὡς ἄσμεναίτερος, ἄσμεναίτατος.

γ'. Τοῦ χαρίεις (θ. χαριετ), χαριέσ-τερος, χαριέσ-τατος καὶ τοῦ πένης (θ. πενητ), πενέσ-τερος, πενέσ-τατος.

Σημ. Τὸ χαρίεις τρέπει τὸν χαρακτήρα τ πρὸ τῶν παραθετικῶν καταλήξεων εἰς σ, τὸ δὲ πένης καὶ συστέλλει τὸ η εἰς ε.

4. Κατ' ἀναλογίαν τοῦ ἀχαρίσ-τερος, ἀχαρίσ-τατος σχηματίζονται τὰ παραθετικά τοῦ λάλος, λάγνος, ὀσφάγος, ἄρπαξ, βλάξ, ἀλαζών, ὡς λαλίσ-τερος, λαλίστατος, λαγνίστατος, ὀσφαγίστατος, βλακίστερος, ἀλαζωνίστερος.

Κατὰ ταῦτα καὶ τὸ κλεπτίστερος, κλεπτίστατος ἐκ τοῦ κλέπτης, πλεονεκτίστατος ἐκ τοῦ πλεονέκτης, ποτίστατος ἐκ τοῦ πότης καὶ πληκτίστατος ἐκ τοῦ πλήκτης.

5. Τὰ παραθετικά τοῦ παλαιός εἶνε παλαιότερος, παλαιότατος καὶ παλαιίτερος, παλαιάτατος ἐκ τοῦ πάλαι. Κατὰ ταῦτα σχηματίζονται καὶ τὰ παραθετικά τοῦ γεραιός καὶ σχολαίος ὡς γεραίτερος, γεραίτατος, σχολαίτερος, σχολαίτατος, καὶ γεραιότερος, -τατος, σχολαιότερος, -τατος.

Κατὰ τὸ παλαιότερος, -τατος σχηματίζονται καὶ τὰ παραθετικά τοῦ ὄφιος, μέσος, εὐδίας, ἡσυχος, ἴσος, παραπλήσιος, πέπων, ὡς ὄφιαίτερος, -τατος, μεσαίτερος, -τατος, εὐδιαί-τερος, -τατος, ἡσυχαιέτερος καὶ ἡσυχώτερος, -τατος, παραπλησιαίτερος, -τατος, πεπαίτερος, -τατος. Ἐνταῦ-

θα ἀνήκουσι καὶ τὰ παραθετικά προϋργικίτερος, -τατος, ἐκ τοῦ προϋργου· τοῦ φίλος τὰ παραθετικά εἶνε μᾶλλον φίλος, (φίλτερος), φίλτατος.

Αἱ σπανιώτεραι παραθετικά καταλήξεις § 66.

Αἱ σπανιώτεραι παραθετικά καταλήξεις εἶνε τοῦ μὲν συγκριτικοῦ -ίων, -ιον, τοῦ δὲ ὑπερθετικοῦ -ιστος, -ιστη, -ιστον.

Αἱ καταλήξεις αὗται προσάπτονται ἀμέσως εἰς τὴν ῥίζαν,

1. ἡδ-ύς (ρ. ἡδ.), ἡδ-ίων, -ιον, ἡδ-ιστος,
2. ταχ-ύς (ρ. ταχ) θάσσων (ττ), -ον, τάχ-ιστος,
3. αἰσχ-ρός (ρ. αἰσχ), αἰσχ-ίων, -ιον, αἰσχ-ιστος,
4. ἐχθ-ρός (ρ. ἐχθ) ἐχθ-ίων, -ιον, ἐχθ-ιστος.

Ἀνώμαλος παράθεσις § 67.

Τὰ ἐξῆς παραθετικά σχηματίζονται ἐκ ῥίζης διαφοροῦ μὲν τοῦ θέματος τοῦ θετικοῦ, ἀλλὰ ταύτοσήμου.

1. ἀγαθός (ρ. βελτ.) βελτ-ίων, -ιον, βέλτ-ιστος.
(ρ. ἀμεν) ἀμείνων, -ον (ρ. ἀρ.), ἀριστος.
(ρ. κρετ, κρατ) κρείσσων, -ον) κράτιστος.
(ρ. λω) λώων, -ον λῶστος.

2. κακός (ρ. κακ), κακ-ίων, -ιον, κάκ-ιστος.
(ρ. χειρ) χείρων, -ον, χεῖρ-ιστος.

3. καλός (ρ. καλλ), καλλ-ίων, -ιον, κάλλ-ιστος.

4. μικρός (θ. μικρο), μικρό-τερος, μικρότατος.
(ρ. με), με-ίων, -ιον.

(ρ. ἐλαχ) ἐλάσσων (ττ), -ον, ἐλάχιστος.

5. ὀλίγος (ρ. ὀλιγ) ὀλίγιστος.
(ρ. ἐλαχ) ἐλάσσων (ττ), -ον, ἐλάχιστος.
(ρ. ἦκ) ἥσσων (ττ), -ον, ἐπίρρημα ἥκιστα.

6. πολὺς (ρ. πλε, πλη), πλείων, -ιον ἢ πλεόν, πλε-ιστος.

7. μέγας (ρ. μεγ), μείζων, -ον, μέγιστος.

8. ῥάδιος (ρ. ρα), ῥάων, -ον, ῥάστος.

9. μακρὸς (θ. μακρο), μακρότερος, -τατος.

(ρ. μακ, μηκ), μάσσων, μήκ-ιστος.

10. ἀλγεινός (θ. ἀλγεινο), ἀλγεινότερος, -τατος.

(ρ. ἀλγ) ἀλγ-ίων, ἄλγιστος.

Παραθετικά μὴ ἔχοντα θετικὸν § 68.

Παραθετικά τινα δὲν ἔχουσι θετικὸν ἐν τῷ ἐπιθετικῷ τύπῳ, ὑπόκεινται δὲ ὡς θετικὸν τῶν ἐπιθέτων· πρόθεσις ἢ ἐπίρρημα.

πρό,	πρότερος,	πρῶτος,
ὑπέρ,	ὑπέρτερος,	ὑπέρτατος καὶ ὕπατος,
ἄνω,	ἀνώτερος,	ἀνώτατος,
πέραν,	περαίτερος,	
πλησίον,	πλησιαιτέρος,	πλησιαιτάτος,
	ὑστερος,	ὑστατος,
		ἔσχατος,

Ἐπιρρήματα τῶν ἐπιθέτων § 69.

1. Τὰ ἐπιρρήματα εἰς ὡς παράγονται ἐξ ἐπιθέτων καὶ ἔχουσι τὸν τόνον τῶν πληθυντικῶν γενικῶν τῶν ἐπιθέτων· οἶον,

σοφός,	σοφῶν,	σοφῶς
δίκαιος,	δικαίων,	δικαίως
ἀπλοῦς	ἀπλῶν,	ἀπλῶς
θρασύς,	θρασέων,	θρασέως
πᾶς,	πάντων,	πάντως
χαρίεις,	χαριέντων,	χαριέντως
εἰκός,	εἰκότων,	εἰκότως
σαφής,	σαφῶν,	σαφῶς
συνήθης,	συνήθων,	συνήθως
εὐδαίμων,	εὐδαιμόνων,	εὐδαιμόνως
μέγας,	μεγάλων,	μεγάλως.

2. Ὡς συγκριτικὸν τῶν ἐξ ἐπιθέτων παραγομένων ἐπιρρημάτων εἶνε ἐν χρήσει ἡ ἐνική αἰτιατική τοῦ οὐδετέρου τοῦ συγκριτικοῦ ἐπιθέτου, ὡς ὑπερθετικὸν δὲ ἡ πληθυντική αἰτιατική τοῦ οὐδετέρου τοῦ ὑπερθετικοῦ ἐπιθέτου οἶον, σαφῶς, σαφέστερον, σαφέστατα, αἰσχυρῶς, αἰσχυριον, αἰσχυ-

στα, ἡδέως, ἡδιον, ἡδιστα, καλῶς, κάλλιον, κάλλιστα, ταχέως, θάττον (σσ), τάχιστα, εὖ, ἄμεινον, ἀριστα, ὀλίγον, ἥττον, ἥμισυ.

Σημ. Ἐνίοτε καὶ ἐκ συγκριτικῶν σχηματίζονται ἐπιρρήματα εἰς ὡς· οἶον, μειζόνως, καλλιόνως, ὑποδεστέρας, χαλιπωτέρας.

3. Τὰ τοπικὰ ἐπιρρήματα εἰς ὡ καὶ ἄλλα τινὰ σχηματίζουν τὸ συγκριτικὸν εἰς -τέρω, καὶ τὸ ὑπερθετικὸν εἰς -τάτω, οἶον,

ἄνω,	ἄνωτέρω,	ἄνωτάτω,
κάτω,	κατωτέρω,	κατωτάτω,
ἔξω,	ἐξωτέρω,	ἐξωτάτω,
ἔσω,	ἔσωτέρω,	ἔσωτάτω,
πόρρω,	πορρωτέρω,	πορρωτάτω,
πρόσω,	προσσωτέρω,	προσσωτάτω,
ἐγγύς,	ἐγγυτέρω,	ἐγγυτάτω,
	ἐγγύτερον,	ἐγγύτατα,
πέρα,	περιτέρω,	
	ἄπωτέρω,	ἄπωτάτω.

Ἰδιαιτέρως μνείας ἄξια εἶναι ἔτι δύο ἐπιρρήματα, τῶν ὁποίων τὰ παραθετικά σχηματίζονται κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῶν εἰς -ίων, -ιστος,

ἄγχι, ἄσσον καὶ ἄγγιον, ἄγγιστα,
μᾶλιν, μᾶλλον (ἀντὶ μαλιν), μάλιστα.

Ἀριθμητικὰ § 70.

1. Τὰ ἀριθμητικὰ διακρίνονται κατὰ σημασίαν καὶ τύπον εἰς οὐσιαστικά, ἐπίθετα καὶ ἐπιρρήματα· οἶον, ἡ τριάς, τρεῖς (ἄνδρες), τρίς.

2. Ἐκ τούτων τὰ ἐπίθετα διακρίνονται εἰς ἀπόλυτα, τακτικά, χρονικά, πολλαπλασιαστικά, ἀναλογικά καὶ διανεμητικά.

α'. Τὰ ἀπόλυτα ἀριθμητικὰ ἀπὸ τοῦ 1—4 συμπεριλαμβανομένου εἶναι κλιτά, ἀπὸ δὲ τοῦ 5—100, εἶναι ἄκλιτα, ἀπὸ δὲ τοῦ 200—κεξ, εἶναι τριγενῆ καὶ τρικατάληκτα κλινόμενα μόνον ἐν τῷ πληθυντικῷ ἀριθμῷ, τὰ δὲ τακτικά ἀριθμητικὰ εἶναι πάντα ἐπίθετα τριγενῆ καὶ τρικατάληκτα.

β'. Τὰ τακτικά ἀριθμητικὰ σχηματίζονται ἐκ τοῦ θέματος τῶν ἀπολύτων καὶ λήγουσιν εἰς-τος πλὴν τοῦ δεύτερος, ἑβδομος, ὄγδοος·

οἶον, πρῶτος, τρίτος, τέταρτος, πέμπτος, ἕκτος, ἑνῆκτος, δέκατος, εἰκοστός, τριακοστός, τεσσαρακοστός καὶ κατ' ἀναλογίαν ἑκατοστός, χιλιοστός.

Σημ. Ἐκτος ἀντὶ τοῦ ἑκς-τος· τὸ σ μεταξὺ συμφώνων, ὡς τὸ πρῶτον δὲν εἶναι ὀδοντόφωνον, ἐκβάλλεται, τριακοστός ἀντὶ τοῦ τριακοντ-τός ἐγένετο τροπῇ τοῦ τ εἰς σ καὶ ἐκπτώσει τοῦ ν.

3. Ὡς ἀριθμητικὰ σημεῖα μετεχειρίζοντο οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἀντὶ τῶν σήμερον παρὰ τοῖς Εὐρωπαίοις ἐν χρήσει ὄντων ἀραβικῶν σημείων 1, 2, 3, κτλ. τὰ 24 γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου, ἐν οἷς παρενέβαλλον καὶ τρία ἀπηρχαιωμένα γράμματα μετὰ τὸ ε τὸ στίγμα Ϝ διὰ τὸν ἀριθμὸν 6, μετὰ τὸ π τὸ κόππα ϝ διὰ τὸν ἀριθμὸν 90 καὶ μετὰ τὸ ω τὸ σκμπὶ Ϟ διὰ τὸν ἀριθμὸν 900.

Τὰ εἴκοσι τέσσαρα γράμματα μετὰ τῶν παρεμβεβλημένων τριῶν γραμμάτων διήρουν εἰς τρεῖς τάξεις, ὧν ἡ μὲν πρώτη ἀπὸ τοῦ α—θ μετὰ τοῦ Ϝ ἐσημαίνει τὰς μονάδας, ἡ δὲ δευτέρα ἀπὸ τοῦ 1—π μετὰ τοῦ ϝ τὰς δεκάδας, ἡ δὲ τρίτη ἀπὸ τοῦ Ϟ—ω μετὰ τοῦ Ϟ τὰς ἑκατοντάδας, ἐσημαίνουν δὲ τὰ γράμματα τὰ παριστῶντα τοὺς ἀπὸ 1—900 ἀριθμούς, θέτοντες κεραίαν ἐπὶ τῶν γραμμάτων πρὸς ἀριστεράν. Ἐὰν δὲ δύο ἢ πλείοτερα γράμματα ὡς ἀριθμητικὰ σημεῖα ἔκειντο πλησίον ἀλλήλων, ἐσημαίνουν μετὰ κεραίας μόνον τὸ τελευταῖον, τοὺς ἀπὸ τοῦ 1000 δὲ καὶ ἑξῆς ἀριθμούς παρίστανον ἐπαναλαμβάνοντες μὲν τὰ αὐτὰ γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου, θέτοντες δὲ τὴν κεραίαν πρὸς ἀριστεράν κάτωθεν τῶν γραμμάτων· λοιπὸν α' = 1· α' = 1000· ι' = 10· ι' = 10,000· εϛμβ = 5742· αωλ' ε' = 1895· ρ' = 100· ρ' = 100,000.

Ἐπὶ ἀττικῶν ἐπιγραφῶν ἀπαντῶσιν ὡς ἀριθμητικὰ, σημεῖα τὰ ἀρκτικά γράμματα τῶν ἀριθμῶν, οὓς ἕκαστον τούτων ἐφανερώωνεν, ἦτοι τὸ Ι (ἱς = εἰς) 1, τὸ ΙΙ (πέντε) 5· τὸ Δ (δέκα) 10 τὸ Η (ἑκατον = ἑκατὸν) 100· τὸ χ (χιλιοι) 1000· τὸ Μ (μύριοι) 10,000. Ἐμπερικλειόμενα δὲ τὸ Δ, Η, Χ, Μ εἰς τὸ Η σημαίνουν τὸν ἐπὶ πέντε πολλαπλασιασμόν αὐτῶν· οἶον, |Δ| = 50, |Η| = 500, |Χ| = 5,000, |Μ| = 50,000.

Ἀπόλυτα ἀριθμητικά.	Τακτικά ἀριθμητικά.
1 α' εἷς, μία, ἓν,	Πρῶτος, η, ον
2 β' δύο,	δεύτερος, α, ον
3 γ' τρεῖς, τρία,	τρίτος, η, ον
4 δ' τέσσαρες, τέσσαρα,	τέταρτος
5 ε' πέντε,	πέμπτος
6 ς' ἕξ,	ἕκτος
7 ζ' ἑπτὰ,	ἑβδομος
8 η' ὀκτώ,	ὀγδοος
9 θ' ἐννέα,	ἐνάτος
10 ι' δέκα	δέκατος
11 ια' ἑνδεκα,	ἐνδέκατος
12 ιβ' δώδεκα,	δωδέκατος
13 ιγ' τρεῖς, τρία καὶ δέκα, ἢ τρισκαίδεκα	τρίτος καὶ δέκατος ἢ τρισκαί- δέκατος
14 ιδ' τέσσαρες, τέσσαρα καὶ δέκα	τέταρτος καὶ δέκατος ἢ τεσσαρά- καιδέκατος
15 ιε' πεντεκαίδεκα,	πέμπτος καὶ δέκατος ἢ πεντε- καιδέκατος
16 ις' ἑκκαίδεκα,	κτλ.
17 ιζ' ἑπτακαίδεκα,	
18 ιη' ὀκτωκαίδεκα,	
19 ιθ' ἐνεακαίδεκα,	
20 κ' εἴκοσι(ν)	εἰκοστός
30 λ' τριάκοντα,	τριακοστός
40 μ' τεσσαράκοντα,	τεσσαρακοστός
50 ν' πενήκοντα,	πεντηκοστός
60 ξ' ἑξήκοντα,	ἑξηκοστός
70 ο' ἑβδομήκοντα,	ἑβδομηκοστός
80 π' ὀγδοήκοντα,	ὀγδοηκοστός
90 ς' ἐνενήκοντα,	ἐνενηκοστός
100 ρ' ἑκατόν,	ἑκατοστός
200 σ' διακόσιοι, αι, α,	διακοσιοστός
300 τ' τριακόσιοι,	τριακοσιοστός

400 υ'	τετρακόσιοι	τετρακοσιοστός
500 φ'	πεντακόσιοι	κτλ.
600 χ'	ἑξακόσιοι	
700 ψ'	ἑπτακόσιοι	
800 ω'	ὀκτακόσιοι	
900 Ϡ'	ἐνεακόσιοι	
1000 α'	χίλιοι, αι, α	χιλιοστός
2000 β'	δισχίλιοι	δισχιλιοστός
3000 γ'	τρισχίλιοι	κτλ.
4000 δ'	τετρακισχίλιοι	
5000 ε'	πεντακισχίλιοι	
6000 ς'	ἑξακισχίλιοι	
7000 ζ'	ἑπτακισχίλιοι	
8000 η'	ὀκτακισχίλιοι	
9000 θ'	ἐννεακισχίλιοι	
10000 α'	μύριοι (μυριοὶ ἐναχίθ- μητοι)	μυριοστός
20000 β'	δισμύριοι ἢ δύο μυριάδες	δισμυριοστός
30000 γ'	τρिसμύριοι ἢ τρεῖς μυ- ριάδες	τρिसμυριοστός.

Κλίσις τῶν ἀπολύτων ἀριθμητικῶν ἀπὸ τοῦ εἰς μέχρι
τοῦ τέσσαρα συμπεριλαμβανομένου.

ὄν. εἷς, μία, ἓν	ὄν. αἰτ. δύο	ὄν. τρεῖς, τρία
γεν. ἑνός, μιᾶς, ἑνός	γεν. δυοῖν	γεν. τριῶν
δοτ. ἐνί, μιᾶ, ἐνί		δοτ. τρισί(ν)
αἰτ. ἓνα, μίαν, ἓν		αἰτ. τρεῖς, τρία
ὄν. τέσσαρες, τέσσαρα,		
γεν. τεσσάρων,		
δοτ. τέσσαρσι(ν)		
αἰτ. τέσσαρας, τέσσαρα		

Σημ. Κατὰ τὸ εἶς κλίνονται καὶ τὰ ἐπίθετα οὐδαὶ καὶ μηδαί, τῶν ὁποίων ὁ-
μως τὸ ἀρσενικὸν ἔχει καὶ πληθυντικόν.

Ἐν. ὄν.	οὐδείς	οὐδεμία	οὐδέν	Πλ. ὄν.	οὐδένης
γ.	οὐδενός	οὐδεμιάς	οὐδενός	γ.	οὐδένων
δ.	οὐδενί	οὐδεμιᾷ	οὐδενί	δ.	οὐδέσι(ν)
α.	οὐδένα	οὐδεμίαν	οὐδέν	α.	οὐδένας.

Κατὰ τὸ δύο, δυοῖν κλίνεται καὶ τὸ ἄμφω, ἀμφοῖν.

4. Πρὸς παράστασιν τῶν ἐκ μονάδων, δεκάδων καὶ ἑκατοντάδων συνθέτων ἀριθμῶν συνδέεται ὁ προηγούμενος μικρότερος ἀριθμὸς μετὰ τοῦ ἐπομένου μεγαλειτέρου διὰ τοῦ καὶ· οἷον, εἰς καὶ εἴκοσι καὶ ἑκατὸν τέταρτος καὶ τριακοστός.

Ἐπὶ τῶν συνθέτων ἀπολύτων ἀριθμῶν δύνανται οἱ μικρότεροι ἀριθμοὶ ν' ἀκολουθῶσιν εἰς τοὺς μεγαλειτέρους ἄνευ τοῦ καὶ ἢ μετ' αὐτοῦ· οἷον, πεντακῆσιοι εἴκοσι δύο, ἑκατὸν δέκα τρεῖς, πεντήκοντα καὶ εἰς.

Σημ. Ἐπὶ τῶν συνθέτων τακτικῶν τίθεται ἐνίοτε τὸ εἰς ἄντὶ τοῦ πρώτου· οἷον, τῷ ἐνὶ καὶ τριακοστῷ ἔτι.

2. Χρονικὰ ἀριθμητικά.

Τὰ χρονικὰ ἀριθμητικά, ἅτινα σημαίνουν τὰς τὰς διάρκειαν ἡμερῶν, σχηματίζονται ἐκ τῶν τακτικῶν καὶ λήγουσιν εἰς αἷος, αἷα, αἷον· οἷον, οἱ νεκροὶ ἦσαν πεμπταῖοι=πέντε ἡμερῶν, δευτεταῖος ἀρίκετο=τῇ δευτέρᾳ ἡμέρᾳ.

3. Πολλαπλασιαστικὰ ἀριθμητικά.

Τὰ πολλαπλασιαστικὰ ἀριθμητικά γίνονται ἐκ τοῦ θέματος τῶν ἀπολύτων καὶ λήγουσιν εἰς πλῆος=πλοῦς· οἷον, ἀπλοῦς, διπλοῦς, τριπλοῦς, τετραπλοῦς, ἑκατονταπλοῦς, πολλαπλοῦς.

4. Ἀναλογικὰ ἀριθμητικά.

Τὰ ἀναλογικὰ ἀριθμητικά γίνονται ὡσαύτως ἐκ τοῦ θέματος τῶν ἀπολύτων καὶ λήγουσιν εἰς πλάσιος· οἷον, διπλάσιος, τριπλάσιος, πολλαπλάσιος.

5. Διανεμητικὰ ἀριθμητικά.

Τὰ διανεμητικὰ ἀριθμητικά γίνονται ἢ ἐκ συνθέσεως τῶν ἀπολύτων μετὰ τῆς σύν· οἷον, σύνδυο, σύντρεῖς, συνδώδεκα, συνεκκαίδεκα, ἢ ἐκ

συντάξεως τῶν ἀπολύτων μετὰ τῶν προθέσεων ἀνὰ ἢ κατὰ· οἷον, καθ' ἓνα, κατὰ δύο ἐπορεύθησαν, ἀνὰ πέντε παρασάγγας.

6. Ἀριθμητικὰ οὐσιαστικά.

Τὰ ἀριθμητικὰ οὐσιαστικά γίνονται ἐκ τῶν ἀπολύτων καὶ λήγουσιν εἰς ας γεν. αδος· οἷον, μονάς, δυάς, τριάς, τετράς, δεκάς, εἰκάς, τριακάς, τεσσαρακοντάς, ἑκατοντάς, χιλιάς, μυριάς.

7. Ἀριθμητικὰ ἐπιρροήματα.

Τὰ ἀριθμητικὰ ἐπιρροήματα σχηματίζονται ἐκ τῶν ἀπολύτων ἀριθμητικῶν καὶ λήγουσι πλὴν τῶν τριῶν πρώτων εἰς ακίς· οἷον, ἅπαξ, δίς, τρίς, τετράκις, πεντάκις, ἑξάκις, ἐπτάκις, εἰκοσάκις, τριακοντάκις, ἑβδομηκοντάκις, ἑκατοντάκις, χιλιάκις, μυριάκις. Κατὰ ταῦτα δὲ ἐσχηματίσθησαν καὶ τὰ πολλάκις, πλεονάκις, πλειστάκις, ποσάκις, τοσάκις.

8. Κλάσματα.

Τὰ κλάσματα ἐκφέρονται διὰ τῶν οὐσιαστικῶν τὸ μέρος καὶ ἡ μοῖρα· οἷον, τὸ πέμπτον μέρος $\frac{1}{5}$ τῶν πέντε αἰ δύο μοῖραι $\frac{2}{5}$.

Ἄντωνυμιαί. § 71.

1. Αἱ ἄντωνυμιαί δὲν ἐκφράζουσιν ὡς τὰ οὐσιαστικά τὴν οὐσίαν τῶν πραγμάτων, ἀλλὰ μόνον ἐμφαίνουν τὴν σχέσιν αὐτῶν πρὸς τὸν λαλοῦντα.

2. Αἱ ἄντωνυμιαί εἶνε προσωπικαί, κτητικαί, ὀριστικὴ ἢ ἐπαναληπτικὴ, αὐτοπαθεῖς, ἀλληλοπαθεῖς, δεικτικαί, ἐρωτηματικαί, ἀόριστοι καὶ ἀναφορικαί.

Α. προσωπικαὶ ἄντωνυμιαί. § 72.

1. Αἱ προσωπικαὶ ἄντωνυμιαί εἶνε οὐσιαστικὰ ἰδιόκλιτα καὶ δὲν ἔχουσι κατάληξιν διακριτικὴν γένους.

α' πρόσωπον	β' πρόσωπον	γ' πρόσωπον
Ἐν. ο. ἐγώ (θ. ἐμε, ἐμο)	σύ (θ. σε, σο)	(θ. ἐ).

γ. ἐμοῦ, μου	σοῦ,	οῦ
δ. ἐμοί, μοί	σοί	οἱ
α. ἐμέ, μέ,	σέ,	ἐ.
δ. ο. α. νώ	σφώ	—
γ. δ. νῶν	σφῶν	—
Πλ. ο. ἡμεῖς	ὕμεις	σφεῖς
γ. ἡμῶν	ὕμῶν	σφῶν
δ. ἡμῖν	ὕμιν	σφίσι(ν)
α. ἡμᾶς	ὕμᾶς	σφᾶς.

2. Οἱ τύποι μου, μοί, μέ, σοῦ, σοί, σέ ἐγκλίνονται, ὅταν δὲ εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐξενεχθῶσι μετ' ἐμφάσεως ἰδιαιτέρως δὲ ἐπὶ ἀντιθέσεων καθὼς καὶ ὅταν ἐξαρθῶνται ἐκ προθέσεων, οἱ μὲν τύποι τῆς σὺ ὀρθο-
τονοῦνται, τῆς δὲ ἐγὼ τίθενται οἱ μακρότεροι τύποι ἀντὶ τῶν βραχυ-
τέρων οἶον, σέ λέγω· οὔτε σοί, οὔτε ἐμοί τοῦτο ἀρέσκει, παρ' ἐμοῦ,
παρ' ἐμοί, κατ' ἐμέ. Ἐπὶ σέ, ἀλλὰ πρὸς με.

3. Ἡ ἐνικὴ ὀνομαστικὴ τοῦ γ' προσώπου λείπει, ἀναπληροῦται δὲ
ὑπὸ τῆς αὐτῆς. Ἐκ δὲ τῶν ἄλλων τύπων εὐχρηστοὶ εἶνε παρὰ τοῖς ἀτ-
τικοῖς πεζογράφοις οἱ ἐξῆς, οἱ, σφεῖς, σφῶν, σφίσι(ν), σφᾶς.

4. Αἱ ἀντωνυμίαι τοῦ α' καὶ τοῦ β' προσώπου ἐξαίρονται τῇ προσ-
λήψει τοῦ ἐγκλιτικοῦ μορίου γέ· ὁ δὲ τόνος τῆς ἐγὼ ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνο-
μαστικῇ καὶ δοτικῇ ἀναβιβάζεται εἰς τὴν πρώτην συλλαβὴν ἐγώγε, ἐ-
μοίγε, ἀλλὰ ἐμοῦγε, ἐμέγε.

Β. Κτητικαὶ ἀντωνυμίαι. § 73.

1. Αἱ κτητικαὶ ἀντωνυμίαι γίνονται ἐκ τῶν θεμάτων τῶν προσω-
πικῶν καὶ κλίνονται ὡς τρικατάληκτα ἐπίθετα εἰς ος, η, (ς), ον,

(θ. ἐμο) ἐμός,	(θ. ἡμε.) ἡμέτερος.
(θ. σο), σός	(θ. ὑμε) ὑμέτερος)
(θ. ἐ) ὅς	(θ. σφε) σφέτερος).

Σημ. Ἐκ τῶν κτητικῶν ἀντωνυμιῶν ἡ μὲν δὲ εἶνε παρὰ τοῖς πεζολόγοις ἄ-
χρηστος, ἀναπληροῦται δὲ ὑπὸ τῶν γενικῶν αὐτοῦ, αὐτῆς, αὐτῶν, ἢ τῶν γενικῶν
ἐαυτοῦ, ἐαυτῆς, ἐαυτῶν· ὡς τὸν πατέρα αὐτοῦ, αὐτῆς, αὐτῶν, ἢ τὸν ἐαυτοῦ,
ἐαυτῆς, ἐαυτῶν πατέρα.

Γ. Ὀριστικὴ ἢ ἐπαναληπτικὴ ἀντωνυμία. § 74.

1. Ἡ ὀριστικὴ ἢ ἐπαναληπτικὴ ἀντωνυμία αὐτὸς κλίνεται ὡς ἐπίθε-
τον εἰς ος, η, ον, ἀλλὰ τὸ οὐδέτερον αὐτῆς ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ
καὶ αἰτιατικῇ λήγει εἰς ο, πρὸβλ. ἄλλος, ἄλλη, ἄλλο, ἐκεῖνο, ὅ, τοῦτο.

2. Ἡ αὐτὸς ἔχει ἐν μὲν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ διασταλτικὴν σημα-
σίαν· οἶον, αὐτὸς ὁ βασιλεὺς, ἐν δὲ ταῖς πλαγίαις πτώσεσι τίθεται
ἀντὶ προειρημένης ἐννοίας πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ἐπαναλήψεως (ἐπανα-
ληπτικῇ)· οἶον, ἐλθόντες οἱ ἄγγελοι πρὸς τὸν βασιλέα εἶπον αὐτῷ· σύ-
ναρθρος δὲ σημαίνει ὁ ἴδιος· οἶον, ὁ αὐτὸς ἀνὴρ.

Σημ. Οἱ εἰς φωνῆν πατατούμενοι καὶ ἀπὸ τοῦ τ ἀρχόμενοι τύποι τοῦ ἄρθρου
δύνανται διὰ τῆς κράσεως νὰ συγχωνεύωνται μετὰ τῶν τύπων τῆς αὐτῆς· οἶον,
ταυτοῦ, ταυτῷ, ταυτό· ἀντὶ τοῦ αὐτοῦ, τῷ αὐτῷ, τὸ αὐτό. Τότε τὸ οὐδέτερον
λήγει ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς ον, ταυτό· ἢ ταυτόν.

Δ. Αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμίαι. § 75.

1. Αἱ αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμίαι σχηματίζονται ἐκ συνθέσεως τῶν θε-
μάτων τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν μετὰ τῶν πλαγίων πτώσεων τῆς
αὐτῆς, κλίνονται δὲ μόνον ἐν ταῖς πλαγίαις πτώσεσιν.

2. Ἐν μὲν τῷ α' καὶ τῷ β' προσώπῳ ἔχουσι μόνον ἀρσενικὸν καὶ
θηλυκὸν γένος, ἐν δὲ τῷ γ' καὶ οὐδέτερον.

3. Ἐν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ τὸ θέμα τῆς προσωπικῆς ἀντωνυμίας συντί-
θεται μετὰ τῆς αὐτῆς εἰς μίαν λέξιν, ἐν δὲ τῷ πληθυντικῷ κλίνονται
ἀμφότερα τὰ θέματα παρ' ἄλληλα.

Ἐν. γ. ἐμαυτοῦ, ἡς	σεαυτοῦ, ἡς	ἐαυτοῦ, ἡς, οῦ
δ. ἐμαυτῷ, ῃ,	σεαυτῷ, ῃ	ἐαυτῷ, ῃ, ῶ,
α. ἐμαυτόν, ἡν	σεαυτόν, ἡν	ἐαυτόν, ἡν, ὁ
Πλ. γ. ἡμῶν αὐτῶν	ὕμῶν αὐτῶν	ἐαυτῶν ἢ σφῶν αὐτῶν
δ. ἡμῖν αὐτοῖς, αἰς	ὕμιν αὐτοῖς, αἰς	ἐαυτοῖς, αἰς, οἰς ἢ σφίσιν αὐτοῖς, αἰς
α. ἡμᾶς αὐτούς, ἄς	ὕμᾶς αὐτούς, ἄς	ἐαυτούς, ἄς, ἄ ἢ σφᾶς αὐτούς, αὐτάς.

Σημ. α'. Ἀντὶ σεαυτοῦ, ἐαυτοῦ, ἐαυτῶν κτλ. ἀπαντᾷ καὶ σαυτοῦ, αὐτοῦ, αὐ-
τῶν κτλ.

Σημ. β'. Ἐκ τοῦ ἐμὲ αὐτόν, σὲ αὐτόν, ἔ αὐτόν ἐγένοντο ἐμαυτόν, σεαυτόν, ἐαυ-

τόν. κατ' ἀναλογίαν δὲ καὶ οἱ ἄλλοι τύποι τοῦ ἐνικοῦ ἑαυτοῦ, ἧς, σεαυτοῦ, ἧς, ἑαυτοῦ, ἧς καὶ οἱ μονοκατάληκτοι τύποι τοῦ πληθυντικοῦ ἑαυτῶν, ἑαυτοῖς κτλ.

Ε. Ἀλληλοπαθῆς ἀντωνυμία. § 76.

1. Ἡ ἀλληλοπαθῆς ἀντωνυμία σχηματίζεται δι' ἐπαναλήψεως τοῦ θέματος ἀλλ-αλλο καὶ ἐκκρούσεως τοῦ ἐν τῷ 6' θέματι λ, ὅπερ ἀναπληροῦται δι' ἐκτάσεως τοῦ χ εἰς χ · λοιπὸν ἀλλ χ λων καὶ ἀττικῶς ἀλλήλων.

§ 2. Ἐνεκα τῆς σημασίας της εἶναι ἐν χρήσει μόνον ἐν ταῖς πλαγίαις πτώσεσι τοῦ δυϊκοῦ καὶ τοῦ πληθυντικοῦ.

δ. γ. δ.	ἀλλήλοιν, αἰν	πλ. γ.	ἀλλήλων
α.	ἀλλήλω, χ	δ.	ἀλλήλοις
		α.	ἀλλήλους, ας καὶ οὐδ. ἀλλήλα

ΣΤ'. Δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι § 77.

§ 1. Δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι εἶναι τρεῖς.

ὅδε, ἧδε, τόδε
οὗτος, αὕτη, τοῦτο
ἐκεῖνος, ἐκεῖνη, ἐκεῖνο.

Οἱ τύποι τῆς ὅδε σύγκεινται ἐκ τῶν ἀντιστοιχῶν τύπων τοῦ ἄρθρου ὅ, ἡ, τό καὶ τοῦ ἐγκλιτικοῦ δέ.

Ἐν ὄν.	ὅδε, ἧδε, τόδε	Δ. ὄν. αἰτ.	τῷδε,	καὶ διὰ τὰ 3 γένη.
γ.	τοῦδε, τῆςδε, τοῦδε	γ. δοτ.	τοῖνδε	
δ.	τῷδε, τῇδε, τῶδε	Πλ. ὄν.	οἷδε, αἶδε, τᾶδε	
α.	τόνδε, τήνδε, τόδε,	γεν.	τῶνδε » »	
		δοτ.	τοῖςδε, ταῖςδε, τοῖςδε	
		αἰτ.	τούςδε, τὰςδε, τᾶδε.	

Οἱ τύποι τῆς οὗτος περιέχουσιν ἐν τῇ πρώτῃ συλλαβῇ ὡσαύτως τοὺς ἀντιστοιχοὺς τύπους τοῦ ἄρθρου ὅ, ἡ, τό· ὅθεν ἡ ἐνική καὶ πληθυντικὴ ὀνομαστικὴ τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ τοῦ θηλυκοῦ ἀρχίζουσιν ἀπὸ τῆς δασείας καὶ πανταχοῦ ὑπάρχει ἡ δέφθογγος αυ, ὅπου τὸ ἄρθρον ἔχει α ἢ η· λοιπὸν ἐν ὅλῳ τῷ θηλυκῷ πλην τῆς πληθυντικῆς γενικῆς καὶ ἐν τῇ πληθυντικῇ ὀνομαστικῇ καὶ αἰτιατικῇ τῶν οὐδετέρων.

Ἐν. ὄν. οὗτος, αὕτη, τοῦτο	Δ. ὄν. αἰτ. τούτῳ	καὶ διὰ τὰ 3 γένη.
γ. τούτου, ταύτης, τούτου	γ. δοτ. τούτῳ	
δ. τούτῳ, ταύτῃ, τούτῳ	Πλ. ὄν. οὗτοι, αὗται, ταῦτα	
α. τοῦτον, ταύτην, τοῦτο	γεν. τούτων, τούτων, τούτων	
κ. οὗτος.	δοτ. τούτοις, ταύταις, τούτοις	
	αἰτ. τούτους, ταύτας, ταῦτα.	

Σημ. Καθὼς εἰς τὸ ἄρθρον, οὕτω καὶ εἰς τὰς ἀντωνυμίας ταύτας τίθενται πολλάκις οἱ δυϊκοὶ ἀρσενικοὶ τύποι ἀντὶ τῶν θηλυκῶν ὡς τῷδε, τοῖνδε, τούτῳ, τούτων ἀντὶ τᾶδε, ταῖνδε, ταῦτα, ταύταιν.

Ἐκεῖνος, ἐκεῖνη, ἐκεῖνο κλίνεται ὁμαλῶς ὡς ἡ αὐτός.

2. Αἱ δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι πρὸς ἐπίτασιν τῆς δειξέως λαμβάνουσι πολλάκις μακρὸν τονούμενον ι, πρὸ τοῦ ὁποῖου ἀποβάλλονται τὸ ε τοῦ δὲ καὶ ἄλλα βραχέα φωνήεντα· οἷον, οὗτοσί, αὐτηί, τουτί, τουτούι, ταυτί, ἐκειωνί, τοισδί.

Ζ'. Ἀντωνυμίαι ἐρωτηματικαὶ καὶ ἀόριστοι. § 78.

Ἡ ἐρωτηματικὴ ἀντωνυμία ἔχει τὴν αὐτὴν καὶ ἡ ἀόριστος ῥίζαν, διαφέρει δὲ μόνον εἰς τὸν τόνον· διότι ἡ μὲν ἐρωτηματικὴ τίς, τί ἔχει πάντοτε τὸν τόνον ἐπὶ τῆς ῥιζικῆς συλλαβῆς, ἡ δὲ ἀόριστος τίς, τί ἐγκλίνεται εἰς πάντας τοὺς τύπους πλην τοῦ ἄττα καὶ ὅταν ὀρθοτονῇται ἔχει πάντοτε τὸν τόνον ἐπὶ τῆς ληγούσης.

Ἐρωτημ. ἀντωνυμία

Ἀόριστ. ἀντωνυμία.

Ἐν. ὄν.	τίς	τί	τίς	τί
γ.	τίνος ἢ τοῦ	τίνος ἢ τοῦ	τίνος καὶ του	τίνος καὶ του
δ.	τίνι ἢ τῷ	τίνι ἢ τῷ	τίνι καὶ τῷ	τίνι καὶ τῷ
α.	τίνα	τί	τίνα	τί
Πλ. ὄν.	τίνες	τίνα	τίνες	τίνα καὶ ἄττα
γ.	τίνων	τίνων	τίνων	τίνων
δ.	τίσι(ν)	τίσι(ν)	τίσι(ν)	τίσι(ν)
α.	τίνας	τίνα	τίνας	τίνα καὶ ἄττα
δ. ὁ. α.	τίνε	τίνε	τίνε	τίνε
γ. δ.	τίνων	τίνων.	τίνων	τίνων.

Σημ. Ἡ ἀόριστος ἀντωνυμία, ὅ, ἡ τὸ δεῖνα ἀπαντᾷ ὅτι μὲν ἄκλιτος, ὅτι δὲ κλίνεται ὡς ἐξῆς.

Ἐν. ὄν. δεῖνα γεν. δεινός, δοτ. δεινί, αἰτ. δεινά.

Πλ. ὄν. δεινές, γεν. δεινῶν, δοτ. πλ. λείπει, αἰτ. δεινάς.

Η'. Ἀντωνυμῖαι ἀναφορικαί. § 79.

1. Ἡ ἀναφορική ἀντωνυμία ὅς, ἡ, ὃ ἔχει ἐν ἀπάσαις ταῖς πτώσει τὴν δασεῖαν καὶ κλίνεται ὁμαλῶς.

Ἐν. ὄν.	ὅς, ἡ ὃ	Πλ. ὄν.	οἷ, αἶ, ᾶ	Δ. ὄν. α.	ὦ
γεν.	οῦ, ῆς, οῦ	γεν.	ῶν, ῶν, ῶν	γεν. δ.	οῖν
δοτ.	ῶ, ῆ, ῶ	δοτ.	οῖς, αἶς οῖς (καὶ διὰ τὰ 3 γένη).		
αἰτ.	ὄν, ῆν, ὃ.	αἰ.	οὖς, ᾶς, ᾶ.		

Σημ. Ἡ ὅς ἐν ταῖς φράσεσι καὶ ὅς, ἡ δ' ὅς εἶνε ἐν χρήσει ἀντὶ τῆς δεικτικῆς οὐσίας.

2. Ἡ ὅς λαμβάνει πολλάκις πρὸς ἐπίτασιν τὸ ἐγκλιτικὸν πέρ, ὅσπερ, ἥπερ, ὅπερ.

3. Ἡ ὅς μετὰ τῆς ἀορίστου τίς συντίθεται εἰς τὴν ὅστις, ἥτις, ὅτι· τῆς ὅστις κλίνονται ἀμφότερα τὰ θέματα παρ' ἀλλήλα·

Ἐν. ὄν.	ὅστις	ἥτις	ὅ,τι
γεν.	οὔτινος ἢ ὅτου	ῆστινος	οὔτινος ἢ ὅτου
δοτ.	ῶτινι ἢ ὅτῳ	ῆτινι	ῶτινι ἢ ὅτῳ
αἰτ.	ὄντινα	ῆντινα	ὅ,τι.
Πλ. ὄν.	οἵτινες	αἵτινες	ᾶτινα
γεν.	ῶντινων	ῶντινων	ῶντινων
δοτ.	οἷστισι(ν)	αἷστισι(ν)	οἷστισι(ν)
αἰτ.	οὔστινας	ᾶστινας	ᾶτινα
Δ. ὅ. α.	ὄτινε	ᾶτινε	ὄτινε
γεν. δ.	οῖντινοι	αἷντιναι	οῖντινοι.

Σημ. α'. Ἀντὶ τῶν μακροτέρων τύπων τῆς ὅστις οὔτινος, ῶτινι, ᾶτινα ἀπαντᾷ καὶ οἱ βραχύτεροι τύποι ὅτου, ὅτῳ, ᾶττα, ἐν οἷς τὸ θέμα ὁ μένει ἄκλιτον.

Σημ. β'. Ἡ ὅστις ἀποβάλλει τὸν τόνον τῆς συντιθεμένη μετὰ τοῦ οὔν· ὡς ὅστι-
σοῦν, ὄντινοῦν.

Σημ. γ. Γράφεται ὅ,τι ἢ ὅ τι πρὸς διαστολὴν ἀπὸ τοῦ συνδέσμου ὅτι.

Θ'. Ἀντωνυμῖαι συσχετικά ἢ ἀνταποδοτικά § 80.

§ 1. Συσχετικά ἢ ἀνταποδοτικά ἀντωνυμῖαι ὀνομάζονται ἐπιθε-
τικά τινες ἀντωνυμῖαι, αἵτινες ὡς πρὸς τὴν σημασίαν των ἔχουσι σχέ-
σιν τινὰ καὶ ἀνταπόδοσιν πρὸς ἀλλήλας.

Ἐρωτ.	Ἀφ.	Δεικτ.	Ἀναφ.	Ἀφ. ἀναφ.
πότερος	πότερος ὁ ἕτερος		ὅσος, ὅσοσπερ	ὁπότερος
πόσος	ποσός	τόσος, τοσόσδε		ὁπόσος
ποιός	ποιός	τοσοῦτος		
		τοῖος, τοιόσδε	οἷος, οἷόσπερ	ὁποῖος
πηλίκος	πηλίκος	τηλίκος	ἡλίκος	ὁπηλίκος
ποδαπός		τηλικόσδε		ὁποδαπός.
		τηλικούτος		

§ 2. Πᾶσαι αἱ ἀντωνυμῖαι αὗται εἶνε ἐπίθετα τρικατάληκτα· οἷον, πόσος, η, ὄν, ποῖος, α, ὄν ἀντὶ τόσος, τοῖος, τηλίκος εἶνε ἐν χρήσει σχεδὸν πάντοτε αἱ ἐπηυξημέναι ἀντωνυμῖαι μετὰ τοῦ δὲ καὶ οὔτος, ὡς τοσόσδε, τοσοῦτος καὶ τηλικούτος καὶ κλίνονται ὡς ἡ ὅδε καὶ οὔτος· οἷον,

Τοιόσδε, τοιούδε, τοιῶδε, τοιόνδε· τοιῶδε, τοιοῖνδε· τοιοῖδε, τοιῶνδε, τοιοῖσδε, τοιούσδε. Τοιᾶδε, τοιῆσδε, τοιῆδε, τοιῆνδε· τοιῶδε, τοιοῖνδε· τοιαῖδε, τοιῶνδε, τοιαῖσδε, τοιάσδε. Τοιόνδε, τοιούδε, τοιῶδε, τοιόνδε· τοιῶδε, τοιοῖνδε· ποιᾶδε, τοιῶνδε, τοιοῖσδε, τοιάδε.

Τοσοῦτος, τοσοῦτου, τοσοῦτῳ, τοσοῦτον· τοσοῦτω, τοσοῦτιν· το-
σοῦτοι, τοσοῦτων, τοσοῦτοις, τοσοῦτους.

Τοσαύτη, τοσαύτης, τοσαύτῃ, τοσαύτην· τοσοῦτω, τοσοῦτιν· το-
σαῦται, τοσοῦτων, τοσαῦταις, τοσαύτας.

Τοσοῦτο(ν) τοσοῦτου, τοσοῦτῳ, τοσοῦτο(ν)· τοσοῦτω, τοσοῦτιν· το-
σαῦτα, τοσοῦτων, τοσοῦτοις, τοσαῦτα.

§ 3. Εἰς τὰς ἀντωνυμίας ταύτας ὑπάγονται· οὐδεῖς, μηδεῖς, ἐνιοῖ
πᾶς, ἕκαστος, ἑκάτερος, ἄμφω, ἄμφοιν, ἀμφότεροι, οὐδέτερος, μηδέ-
τερος.

Ἐπιρρήματα δυσχετικά ἢ ἀνταποδοτικά § 81.

Ἐρωτ.	Ἀόρ.	Δεικτ.	Ἀναφ.	Ἀόρ. ἀναφ.
ποῦ	πού	ἐνθάδε, ἐνταῦθα	οὗ, ἐνθα	ὅπου
πόθεν	ποθέν	ἐνθένδε, ἐντεῦθεν	οὔθεν, ἐνθεν	ὅποθεν
ποῖ	ποί	ἐνθάδε, ἐνταῦθα	οἷ, ἐνθα	ὅποι
πότε	ποτέ	τότε	ὅτε	ὅποτε
πηνίκα		τηνικάδε τηνικαῦτα	ήνικα	ὅπηνικα
πῶς	πώς	ὧδε, οὕτως	ὥς, ὥσπερ	ὅπως
πῇ	πῇ	τῇδε, ταύτῃ	ῇ	ὅπῃ

Σημ. α. Πλὴν τοῦ ὧδε καὶ οὕτως μεταχειρίζονται οἱ Ἀττικοὶ ἐν τισὶ φράσεσι καὶ ὡς ἀντὶ τοῦ δεικτικοῦ καὶ οὕτως.

Σημ. β. Εἰς τὰ δεικτικὰ ἐπιρρήματα ἀνήκουσι καὶ τὰ συγγενῆ τῶν: ἐκεῖνος, αὐτός, ἄλλος, πᾶς, οὐδεὶς, μηδεὶς ἐπιρρήματα τοῦ τόπου, τοῦ χρόνου καὶ τοῦ τρόπου.

ἐκεῖ,	ἐκεῖθεν,	ἐκεῖσε	
αὐτοῦ,	αὐτόθεν,	αὐτόσε.	
ἄλλοθι,	ἄλλοθεν,	ἄλλοσε,	ἄλλοτε, ἄλλως
πανταχοῦ,	πανταχόθεν,	πανταχόσε,	πανταχῶς
οὐδαμοῦ,	οὐδαμόθεν,	οὐδαμόσε,	οὐδαμῶς
προσέτι,	ἐνθα δε,	ἐνθα μεν,	ἐνθα δε
ἐνθα δέ,	ἐνθα καὶ ἐνθα,	ἐνθεν καὶ ἐνθεν	
ἐνθεν μὲν,	ἐνθεν δέ,	ὅτε μὲν,	ὅτε δέ.

Σημ. γ'. Τοπικὰ ἐπιρρήματα εἶνε καὶ τὰ διὰ τῶν ἐξῆς προσφράσεων σχηματιζόμενα.

1. θι. ἄλλο-θι, 2. θεν. οἰκο-θεν, 3. δε. οἰκα-δε ἀνωμάλως ἐκ τοῦ θ. οἰκο.

Τὰ προσφύματα ταῦτα προσάπτονται εἰς τὸ θέμα τοῦ ὀνόματος· ἐνίοτε δὲ τὸ ο ἀντικαθίστησι τὸ α· οἷον, ῥιζόθεν (ῥίζα) καὶ χρησιμεύει εἰς συμφωνοληκτὰ θέματα ὡς συνδετικὸν φωνῆεν· οἷον, πάντ-ο-θεν, Μαραθων-ό-θεν.

Τὸ ἐγκλιτικὸν -δέ προσάπτεται εἰς τὴν αἰτιατικὴν· οἷον, Μέγαράδε, Ἐλευσινά δε.

Ἀντὶ τοῦ δὲ ἀπαντῶσιν ἐπὶ τῆς αὐτῆς σημασίας -σε καὶ -ζε· οἷον, ἄλλοσε, Ἀθήναζε, Θήβαζε, θύραζε.

Πρὸς τοῦτοις ὑπάρχει ὀνομάτων τινῶν καὶ ἀρχαία τοπικὴ μετὰ τῆς καταλήξεως: ἐν τῷ ἐνικῷ, σι(ν) δὲ ἐν τῷ πληθυντικῷ ἄνευ προηγούμενου: οἷον, οἰκοι, Πυθοί, Ἴσθμοί, Ἀθήνησι(ν), Πλαταιᾶσι(ν).

Β' Συζυγία.

Προσυνειώσεις § 82.

Τὸ ῥῆμα ἔχει·

1. τρεῖς ἀριθμούς· ἐνικόν, δυϊκόν καὶ πληθυντικόν.

2. τρία πρόσωπα, πρῶτον, δεύτερον, τρίτον.

3. τέσσαρας διαθέσεις· ἐνεργητικὴν, μέσσην, παθητικὴν καὶ οὐδέτερον· ὅθεν καὶ τὰ ῥήματα καλοῦνται·

α' ἐνεργητικὰ τὰ σημαίνοντα, ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ· οἷον, γράφω.

β' παθητικὰ τὰ σημαίνοντα, ὅτι τὸ ὑποκείμενον πάσχει· οἷον, τύπτομαι.

γ' μέσα τὰ σημαίνοντα, ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ καὶ ἡ ἐνέργεια ἐπιστρέφει πάλιν εἰς αὐτὸ τὸ ἐνεργοῦν ὑποκείμενον· οἷον, λούομαι.

δ'. Οὐδέτερα τὰ σημαίνοντα, ὅτι τὸ ὑποκείμενον οὔτε ἐνεργεῖ οὔτε πάσχει, ἀλλ' εἶνε ἐν τινὶ καταστάσει· οἷον, ζῶ.

Πρὸς παράστασιν τῶν τεσσάρων διαθέσεων τοῦ ῥήματος ὑπάρχουσι μόνον δύο τύποι, οἵτινες καὶ φωναὶ ὀνομάζονται, ὁ τύπος τοῦ ἐνεργητικοῦ ῥήματος εἰς ω ἢ εἰς μι καὶ ὁ τύπος τοῦ μέσου ῥήματος εἰς μι. Τὸ παθητικὸν ῥῆμα ἔχει τὸν τύπον τοῦ μέσου, ἴδιον δὲ τύπον ἔχει μόνον ἐν τῷ μέλλοντι καὶ τῷ ἀόριστῳ.

Σημ. Ῥήματα ἀπαντῶντα μόνον ἐν τῷ μέσῳ ἢ παθητικῷ τύπῳ ἔχοντα δὲ σημασίαν ἐνεργητικὴν καλοῦνται ἀποθετικά· οἷον, δέχομαι.

4. Ἐπὶ τὰ χρόνους, οἵτινες διακρίνονται εἰς ἀρκτικούς καὶ ἱστορικούς· καὶ ἀρκτικοὶ μὲν εἶνε ὁ ἐνεστώς, ὁ παρκαίμενος, ὁ μέλλων καὶ ὁ μέλλων τετελεισμένος, ἱστορικοὶ δὲ ὁ παρατατικός, ὁ ἀόριστος καὶ ὁ ὑπερσυντέλικος.

Σημ. Οἱ ἱστορικοὶ χρόνοι τῆς ἀριστικῆς διαφέρουσι τῶν ἀρκτικῶν α, ὅτι λαμβάνουσιν ἑλλάς καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον βραχυτέρας προσωπικὰς καταλήξεις· β. ὅτι λαμβάνουσι πρὸ τοῦ θέματος αἰῶσαν, ἧτις εἶνε τὸ γνῶρισμα τοῦ παρελθόντος.

5. Τέσσαρες ἐγκλίσεις, τὴν ὀριστικὴν, τὴν ὑποτακτικὴν, τὴν εὐκτικὴν, καὶ τὴν προστακτικὴν.

6. Τρία ῥηματικὰ ὀνόματα, 1. τὸ ἀπαρέμφατον, 2. τὴν μετοχὴν, 3. τὰ ῥηματικὰ ἐπίθετα εἰς τὸς καὶ τέος, ἐξ ὧν τὰ μὲν εἰς τὸς παριστάνουσι τὴν διάθεσιν τοῦ ῥήματος ὡς δυνατὴν νὰ γείνη, τὰ δὲ εἰς τέος ὡς ἀναγκαίαν νὰ γείνη.

7. Αἱ συζυγίαι εἶνε δύο. Ἡ πρώτη συζυγία συνάπτει ἐν τῷ ἐνεστώτι, παρατατικῷ καὶ 6' ἀόριστῳ ἐνεργητικῷ καὶ μέσῳ τὰς προσωπικὰς καταλήξεις μετὰ τοῦ θέματος διὰ συνδετικοῦ φωνήεντος· ὅθεν καὶ συζυγία μετὰ συνδετικοῦ φωνήεντος ὀνομάζεται ἢ ἐπειδὴ τὸ α' ἐνικὸν πρόσωπον τοῦ ἐνεργητικοῦ ἐνεστώτος λήγει εἰς ω καὶ συζυγία τῶν ῥημάτων εἰς ω.

Ἡ δευτέρα συζυγία συνάπτει τὰς προσωπικὰς καταλήξεις ἐν τῷ ἐνεστώτι, παρατατικῷ καὶ 6' ἀόριστῳ ἐνεργητικῷ καὶ μέσῳ ἀμέσως μετὰ τοῦ θέματος ἄνευ συνδετικοῦ φωνήεντος· ὅθεν καὶ συζυγία ἄνευ συνδετικοῦ φωνήεντος ὀνομάζεται ἢ ἐπειδὴ τὸ α' ἐνικὸν πρόσωπον τοῦ ἐνεργητικοῦ ἐνεστώτος λήγει εἰς-μι καὶ συζυγία τῶν ῥημάτων εἰς-μι.

Σχηματισμὸς τοῦ ῥήματος.

Εἰς τὸ ῥῆμα διακρίνονται θέμα, προσωπικαὶ καταλήξεις, συνδετικὰ καὶ ἐγκλιτικὰ φωνήεντα, αὐξήσεις καὶ ἀναδιπλασιασμός.

Α'. Θέμα § 83.

1. Ῥηματικὸν θέμα εἶνε ὁ θεμελιώδης τύπος τοῦ ῥήματος, ὅστις ὑπόκειται ὡς βάσις τοῦ σχηματισμοῦ πάντων τῶν τύπων αὐτοῦ.

2. Τὸ τελευταῖον γράμμα τοῦ θέματος ὀνομάζεται χαρακτήρ, τὸ δὲ πρὸ τοῦ χαρακτήρος φωνὴν θεματικὸν φωνήεν. Ἐὰν δὲ τὸ θέμα εἶνε φωνηεντοληκτον, χαρακτήρ καὶ θεματικὸν φωνήεν εἶνε τὰ αὐτά· οἷον, λύω, θ. λυ, χαρακτήρ καὶ θεμ. φωνήεν εἶνε τὸ υ.

3. Τὸ ῥηματικὸν θέμα, τὸ ὅποιον δὲν παράγεται ἐξ ἄλλου ὀνομάζεται ῥίζα καὶ τὸ ἐξ αὐτοῦ σχηματιζόμενον ῥῆμα ῥιζικὸν ἢ πρωτότυπον· οἷον, τοῦ λύω τὸ θέμα εἶνε ῥίζα· τὸ δὲ ῥηματικὸν θέμα, τὸ ὅποιον εἶνε ἤδη καὶ ὀνομαστικὸν θέμα ἐσχηματισμένον δι' ὀνομαστικοῦ προσφύματος καλεῖται παράγωγον καθὼς καὶ τὸ ἐξ αὐτοῦ σχηματιζόμενον ῥῆμα.

οἷον, τοῦ τιμάω τὸ θέμα τιμα εἶνε παράγωγον, ὃν συγχρόνως καὶ ὀνομαστικὸν θέμα τοῦ τιμῆ ἐσχηματισμένον διὰ τοῦ ὀνομαστικοῦ προσφύματος μα ἐκ τῆς ῥίζης τι.

4. Τὸ ῥηματικὸν θέμα καὶ ἡ ῥίζα εἶνε ἐνίοτε τὰ αὐτά· οἷον, λύ-ω, λέγ-ω, γράφ-ω.

5. Τὸ θέμα πολλῶν ῥημάτων εἶνε διττόν, ἰσχυρόν καὶ ἀσθενές· οἷον, στήπ-ω, ἐσάπ-ην, φεύγ-ω, ἔφυγ-ον· πολλῶν δὲ εἶνε τριπλοῦν ἰσχυρόν, μέσον καὶ ἀσθενές· οἷον, πίποιθα, πείθ-ω, ἔ-πιθ-ον.

6. Τοῦ ῥηματικοῦ θέματος διαφέρει τὸ χρονικὸν θέμα, τὸ ὅποιον γίνεται ἐκ τοῦ ῥηματικοῦ θέματος διὰ προσθήκης γραμμάτων· οἷον, ἐκ τοῦ ῥηματικοῦ θέματος βασιλευ τοῦ βασιλεύω γίνεται τὸ χρονικὸν θέμα βασιλευσ τοῦ μέλλοντος καὶ τοῦ ἀόριστου· ἐκ τοῦ ῥημ. θέματος τυπ γίνεται τὸ θέμα τοῦ ἐνεστώτος τυπτ.

Β'. Προσωπικαὶ καταλήξεις. § 84.

1. Αἱ προσωπικαὶ καταλήξεις, αἵτινες παριστάνουσι τὰ πρόσωπα, καὶ τοὺς ἀριθμοὺς τοῦ ῥήματος διακρίνονται·

1. Εἰς ἐνεργητικὰς καὶ μέσας· ὁ παθητικὸς ἀόριστος ἔχει τὰς ἐνεργητικὰς καταλήξεις, οἱ δὲ ἄλλοι παθητικοὶ χρόνοι ἔχουσι τὰς μέσας.

2. Ὑποδιακρίνονται.

α' Εἰς τὰς καταλήξεις τῶν ἀρκτικῶν χρόνων τῆς ὀριστικῆς πλὴν τοῦ ἐνεργητικοῦ παρακειμένου καὶ εἰς τὰς καταλήξεις πάντων τῶν χρόνων τῆς ὑποτακτικῆς.

β' Εἰς τὰς καταλήξεις τῶν ἱστορικῶν χρόνων τῆς ὀριστικῆς καὶ πάντων τῶν χρόνων τῆς εὐκτικῆς καὶ

γ' Εἰς τὰς καταλήξεις τῆς προστακτικῆς.

Α'. Καταλήξεις τῆς ὀριστικῆς, ὑποτακτικῆς καὶ εὐκτικῆς § 85.

Ἐνεργητικόν.		Μέσον.	
ὀριστ. ὑποτ. τῶν ἀρκτ. χρόνων	ὀριστ. καὶ εὐκτ. τῶν ἱστορ. χρόνων	ὀριστ. ὑποτ. τῶν ἀρκτ. χρόνων	ὀρ. εὐκτ. τῶν ἱστορ. χρόνων
ἐν. 1. -μι	ν	-μαι	-μην
2. -σι	ς	-σαι	-σο
3. -τι	—	-ται	-το

δ. 1.	==πλ. 1.		==πλ. 1.
2.	-τον	-τον	-σθον
3.	-τον	-την	-σθον
π. 1.	-μεν	-μεν	-μεθα
2.	-τε	-τε	-σθε
3.	-ντι	ν	-νται

Ἰδιαίτεροι καταλήξεις διὰ τὸ παθητικὸν δὲν ὑπάρχουσιν, ὁ ἀόριστος παθητικὸς ἔχει ἐνεργητικὸς καταλήξεις. ὁ δὲ παθητικὸς μέλλων μέσας.

Σημ. α'. Ἡ κατάληξις -μι ἐν μὲν τῷ ἐνεργητικῷ παρακειμένῳ ἡφρανίσθη χωρὶς νὰ καταλίπη ἔχνος τῆς ὑπάρξεώς της· οἶον, πεπαίδευκα, ἐν δὲ τῷ ἐνεστώτι καὶ μέλλοντι ἀνεπληρώθη δι' ἐκτάσεως τοῦ συνδυαστικοῦ φωνήεντος ο εἰς ω· οἶον, παιδεύω, παιδεύσω.

Σημ. β'. Τὸ ι τῆς καταλήξεως σι ἡφρανίσθη ἐν τῷ ἐνεργητικῷ παρακειμένῳ χωρὶς νὰ καταλίπη ἔχνος τῆς ὑπάρξεώς της· οἶον, πεπαίδευκας, ἐν δὲ τῷ ἐνεστώτι καὶ μέλλοντι ἐκ τοῦ παιδεύ-ε-σι καὶ παιδεύσ-ε-σι μετὰ τὴν ἐκκρουσιν τοῦ σ (§ 29 β.) καὶ συναίρεσιν τοῦ ι μετὰ τοῦ ε καὶ προσθήκην τοῦ ς κατ' ἀναλογίαν τοῦ φῆς προῤῥλον οἱ τύποι παιδεύεις, παιδεύσεις.

Σημ. γ'. Ἡ κατάληξις τι ἐν μὲν τῷ ἐνεργητικῷ παρακειμένῳ ἡφρανίσθη χωρὶς νὰ καταλίπη ἔχνος τῆς ὑπάρξεώς της, ἐν δὲ τῷ ἐνεστώτι καὶ τῷ μέλλοντι ἐκ τοῦ παιδεύ-ε-τι καὶ παιδεύσ-ε-τι μετὰ τὴν τροπήν τοῦ τ εἰς σ (§ 27, 4) καὶ τὴν ἐκκρουσιν τοῦ σ καὶ τὴν συναίρεσιν τοῦ ι μετὰ τοῦ ε προῤῥλον οἱ τύποι παιδεύει, παιδεύσει.

Σημ. δ'. Ἡ καταλήξις ντι τοῦ γ' πληθ. προσώπου τὸ τ μεταβάλλεται εἰς σ (§ 27, 4), εἴτα δὲ τὸ ν πρὸ τοῦ σ ἐκκρούεται μετ' ἀναπληρωτικῆς ἐκτάσεως τοῦ πρὸ αὐτοῦ φωνήεντος· παιδεύ-ουσι(ν) ἀντὶ παιδεύ-ονσι ἐκ τοῦ παιδεύοντι, παιδεύ-ουσι(ν) ἀντὶ παιδεύσονται ἐκ τοῦ παιδεύσονται, πεπαιδεύκασι(ν) ἀντὶ πεπαιδεύκασιν(ν) ἐκ τοῦ πεπαιδεύκασιν.

Τὸ ν τῶν ἱστορικῶν χρόνων ἔγεινεν ἐκ μεταβολῆς τοῦ μ. οἶον, ἔφερον ἀντὶ ἐφερομ· ἔλυον ἀντὶ ἔλυομ· πρὸβλ. Solvebam.

Σημ. ε'. Τὸ τ τοῦ γ' ἐνικοῦ καὶ πληθ. προσώπου ἡφρανίσθη χωρὶς νὰ καταλίπη ἔχνος τῆς ὑπάρξεώς της· οἶον, ἔφερε ἀντὶ ἐφερετ, ἔφερον ἀντὶ ἐφεροντ πρὸβλ. solvebat καὶ solvebant. Ἰδ. § 33, 1—2.

Σημ. ς'. Αἱ κατάληξεις σαι καὶ σο μένουσι μόνον ἐν τῷ παρακειμένῳ καὶ ὑπερσυντελείῳ ἀμετάβλητοι, πανταχοῦ δὲ ἄλλαχού τὸ σ ἐκκρούεται καὶ αἱ καὶ ο συναίρουσιν μετὰ τῶν προηγουμένων φωνηέντων, ὡς

παιδεύη	ἐκ τοῦ	παιδεύσαι
ἐπαιδεύου	» »	ἐπαιδεύσο

παιδεύη	» »	παιδεύηται
ἐπαιδεύσω	» »	ἐπαιδεύσασο

Ἄσυναίρετα μένουσι τὸ οιο καὶ αιο, ὡς παιδεύοιο, παιδεύσαιο.

Σημ. ζ'. Τὸ θ' ἐνικὸν πρόσωπον τοῦ ἐνεστώτος καὶ μέσου μέλλοντος περατοῦται εἰς ει ἀντὶ εἰς η ἐν τοῖς βούλει, οἶαι καὶ ὄφει.

Τὸ τέλος τοῦτο θεωρεῖται ἐν γένει ὡς τὸ καλὸν ἄττικόν.

Β'. Καταλήξεις τῆς προστακτικῆς § 86.

	Ενεργητικόν	Μέσος.
ἐν. 2.	θι	σο
3.	τω	σθω
δ. 2.	τον	σθον
3.	των	σθων
πλ. 2.	τε	τε
3.	ντων ἤ τωσαν	σθων ἤ σθωσαν.

Σημ. α'. Ἡ κατάληξις θι ἐν τῇ συζυγίᾳ τῶν εἰς -ω ἡφρανίσθη ἐν τῷ ἐνεστώτι χωρὶς νὰ καταλίπη ἔχνος τῆς ὑπάρξεώς της· λαπὸν παιδεύε, μεταβάλλεται δὲ εἰς τι μετὰ τὸ θη τοῦ ἀορίστου παθητικοῦ, ὡς παιδεύηται.

Σημ. β'. Ἀντὶ τῶν τύπων τῆς προστακτικῆς παιδεύ-ό-ντων, παιδεύ-σά-ντων, παιδεύθ-έντων, οἵτινες συμπίπτουσι τῇ γενικῇ πληθυντικῇ τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ οὐδετέρου τῶν ἀντιστοίχων χρόνων τῆς μετοχῆς, ἀπαντῶσιν οἱ τύποι παιδεύ-έ-τωσαν, παιδεύσ-ά-τωσαν, παιδεύθ-ή-τωσαν. Ὡσαύτως ἀπαντῶσιν ἀντὶ τῶν τύπων τοῦ γ' πληθ. προσώπου τῆς προστακτικῆς μέσης (παθητ.) εἰς-σθον, οἵτινες συνάπτουσι τῷ γ' δοικῷ προσώπῳ, οἱ τύποι εἰς-σθωσαν, παιδεύ-ε-σθωσαν, παιδεύσ-ά-σθωσαν, πεπαιδεύ-σθωσαν.

Σημ. γ'. Ἡ κατάληξις σο ἐν τῇ προστακτικῇ τοῦ ἐνεστώτος μέσου (παθητ) μετὰ τὴν ἐκκρουσιν τοῦ σ συναίρεται μετὰ τοῦ προηγουμένου ε εἰς ου, ὡς παιδεύου γίνεται ἐκ τοῦ παιδεύεσο. Δὲν σχηματίζονται δὲ ὁμοίως καὶ οἱ τύποι τῆς προστακτικῆς τοῦ ἀορίστου ἐνεργητικοῦ καὶ μέσου, ὡς παιδεύσον καὶ παιδεύσαι.

Ἀπαρέμφατον. § 87.

Αἱ κατάληξεις τοῦ ἐνεργητικοῦ ἀπαρεμφάτου εἶνε ναι καὶ εν, τοῦ δὲ μέσου ἀπαρεμφάτου κατάληξις εἶνε πάντοτε σθαι.

Σημ. Ἡ κατάληξις εν τοῦ ἐνεργητικοῦ ἐνεστώτος καὶ τοῦ μέλλοντος τοῦ ἀπα-

ρεμφάτου συγχωνεύεται μετὰ τοῦ συνδετικοῦ φωνήεντος εἰς εἰν. Δὲν σχηματίζονται δὲ ὡσχύτως καὶ οἱ ἀπαρεμφρατικοὶ τύποι τοῦ ἀορίστου ἐνεργητικοῦ παιδεῦσαι.

Μετοχή. § 88.

Τὰ θέματα τῶν ἐνεργητικῶν μετοχῶν σχηματίζονται διὰ προσαρτήσεως τοῦ προσφύματος ντ εἰς τὰ συνδετικὰ φωνήεντα ο, α, ε, ἡ δὲ ἐνική ὀνομαστική τοῦ ἀρσενικοῦ σχηματίζεται ἐκ τῶν θεμάτων νῦν μὲν ἄσιγμος, νῦν δὲ ἐνσιγμος, τὸ δὲ θηλυκὸν εἰς-σα μετ' ἀναπληρωτικῆς ἐκτάσεως.

παιδεύοντ	παιδεύοντ	παιδεύσαντ	παιδευθεντ
παιδεύων	παιδεύων	παιδεύσας	παιδευθείς
παιδεύουσα	παιδεύουσα	παιδεύσασα	παιδευθεῖσα
παιδεῦον	παιδεῦσον	παιδεῦσαν	παιδευθέν.

Ἄλλως σχηματίζεται ἡ μετοχή τοῦ ἐνεργητικοῦ παρακειμένου, θ. πεπαιδευκατ, ὄν. πεπαιδευκώς, κυῖα, κός.

Αἱ μέσαι μετοχαὶ γίνονται διὰ προσαρτήσεως τῶν καταλήξεων, μενος, μενη, μενον.

παιδευόμενος,	παιδευόμενος,	παιδευσάμενος,
παιδευομένη,	παιδευομένη,	παιδευσαμένη,
παιδευόμενον,	παιδευόμενον,	παιδευσάμενον,
πεπαιδευμένος,	πεπαιδευμένη,	πεπαιδευμένη.

Γ. Συνδετικὰ καὶ ἐγκλιτικὰ φωνήεντα § 89.

α'. Συνδετικὰ φωνήεντα.

1. Τὰ συνδετικὰ φωνήεντα χρησιμεύουσιν εἰς τὸ νὰ συνδέωσι τὰς προσωπικὰς καταλήξεις μετὰ τοῦ θέματος τοῦ ῥήματος, ἀνήκουσι δὲ μόνον εἰς τὴν συζυγίαν τῶν εἰς -ω, διότι ἐν τῇ συζυγίᾳ τῶν εἰς -μι αἱ προσωπικαὶ καταλήξεις προσάπτονται ἀμέσως εἰς τὰ φωνηεντοληκτὰ θέματα πρὸς. φέρ-ε-τε (θ. φερ), φα-τέ (θ. φα).

§ 2. Τὰ ῥήματα εἰς -ω παρεμβάλλουσιν ἐν πᾶσι τοῖς χρόνοις μετὰ τοῦ θέματος καὶ τῶν προσωπικῶν καταλήξεων συνδετικὸν φωνήεν.

1. Ἐν τῷ ἐνεστώτι, παρατατικῷ καὶ μέλλοντι ἐνεργητικῷ, μέσῳ καὶ παθητικῷ ο πρὸ τοῦ μ καὶ ν, πρὸ ἄλλων δὲ συμφώνων ε, ὡς παιδεύο-μεν, ἐπαιδεύ-ο-ν, παιδεύ-ε-τε, ἐπαιδεύ-ε-ς, ἐπαιδεύ-ε-τε.

Σημ. Τὰ τέλη ω, εις, ει τοῦ ἐνεργητικοῦ ἐνεστώτος τῆς ὀριστικῆς ἀναφέρονται εἰς τὰ ἀρχαῖα τέλη -ο-μι, ε-σι, ε-τι, περὶ τοῦ παιδεύουσι(ν) ἐπαιδεύ-ε(ν), παι-δεύη(ει) ἴδ. § 85. Σημ. α—5. περὶ τοῦ παιδεύει. § 86 Σημ. α'.

2. Ἐν τῷ ἀορίστῳ ἐνεργητικῷ καὶ μέσῳ καὶ ἐν τῷ παρακειμένῳ ἐνεργητικῷ α.

Σημ. α εἰρησθῆναι εἰς ε ἐν τῷ ἐπαιδεύει(ν) καὶ πεπαιδεύει(ν), προσέτι δὲ ἐν τῷ πεπαιδευκέναι, ἀνωμαλῶς δὲ ἐσχηματίσθησαν παιδεύσον καὶ πεπαιδευκώς.

3. Ἐν τῷ ἐνεργητικῷ ὑπερσυντελικῷ ει.

Σημ. θ Πρὸ τῆς καταλήξεως σάν φαίνεται ει ἡ πληθυντική εἰς ε' ὡς ἐπεπαι-δεύκ-ε-σαν. Τὰ ἀρχαῖα ἀττικὰ ἐνικά τέλη η, ης, ει(ν) προῆλθον ἐκ τῶν Ἰωνικῶν εα, εας, ει(ν).

β'. Ἐγκλιτικὰ φωνήεντα.

1. Τὰ ἐγκλιτικὰ φωνήεντα πάντων τῶν χρόνων τῆς ὑποτακτικῆς εἶνε τὰ συνδετικὰ φωνήεντα τῆς ὀριστικῆς τοῦ ἐνεστώτος ἐκτετα-μένα εἰς ω, η (η) πρὸς. ὀριστ. λύ-ο-μεν, λύ-ε-τε, ὑποτακτ. λύ-ω-μεν, λύ-η-τε.

Ἐν τῷ παθητικῷ ἀορίστῳ συναίρουσιν τὰ ἐκτεταμένα συνδετικὰ φωνήεντα μετὰ τοῦ χρονικοῦ χαρακτηρισ τοῦ οἶον, παιδευθῶ, θῆς, θῆ κτλ.

2. Τὸ ἐγκλιτικὸν φωνήεν τῆς εὐκτικῆς εἶνε ι, τὸ ὅποιον μετὰ τοῦ συνδετικοῦ φωνήεντος ο (ἐνεστ. καὶ μέλλ. ἐνεργ. μέσ. καὶ παθητ.) καὶ α (ἀορ. ἐνεργ. καὶ μέσ.) συμφύεται εἰς οι καὶ αι ὡς παιδεύοιμι, παιδεύ-σαιμι. Ἐν τῇ εὐκτικῇ τοῦ ἀορίστου παθητικοῦ συγχωνεύεται τὸ ε τοῦ χρονικοῦ θέματος ἐν τῷ ἐνικῷ μετὰ τοῦ ἐγκλιτικοῦ γνωρίσματος ιη εἰς ειη, ἐν τῷ δοτικῷ καὶ πληθυντικῷ μετὰ τοῦ ἐγκλιτικοῦ φωνήεντος ι εἰς τὴν δίφθογγον ει, ἥτις λαμβάνει τὸν τόνον· παιδευθείην, εἴης, εἴη, εἴ-τον, εἴ-την, εἴ-μεν, εἴ-τε, εἴ-εν.

Σημ. α' Ἐν τῷ γ' πρὸς. πληθ. τῶν ἀορίστων μετὰ ἐνεργητικῶν καταλήξεων παρεμβάλλεται μετὰ τοῦ ἐγκλιτικοῦ φωνήεντος καὶ τῆς καταλήξεως ν ἐν ε' παι-δεύ-αι-ε-ν, παιδεύ-σαι-εν παιδεύ-σαι-ε-ν, παιδεύ-θεῖ-ε-ν.

Σημ. β' Ἐν τῇ εὐκτικῇ τοῦ ἀορίστου ἐνεργητικοῦ οἱ αἰολικοὶ τύποι εἰς -εας, ει-ε(ν) ει-αν εἶνε ἐν τῇ ἀρχαιοτέρᾳ ἀττικῇ διαλέκτῳ εὐχρηστότεροι τῶν τύπων εἰς αἰς, αι, αἰεν.

Σημ. γ' Καὶ τοῦ δοικοῦ καὶ πληθυντικοῦ τῆς εὐκτικῆς τοῦ ἀορίστου παθητικοῦ ἀπαντῶσι τύποι, οἵτινες εἶνε ἐσχηματισμένοι μετὰ τοῦ ἐγκλιτικοῦ γνωρίσματος ιη. Τὸ γ' πρὸς. πληθ. λήγει τότε εἰς -σαν, παιδευθεί-ητον -εἴητην, -εἴημεν, -εἴητες -εἴησαν.

Δ'. Αὔξησις. § 90.

1. Οἱ ἱστορικαὶ χρόνοι τῆς ὀριστικῆς λαμβάνουσιν ἐν ἀρχῇ τοῦ θέματος αὔξησιν.

2. Ἡ αὔξησις εἶνε διττή, συλλαβικὴ καὶ χρονική.

α'. Ἡ συλλαβικὴ αὔξησις εἶνε ἐν ε, τὸ ὅποσον λαμβάνουσιν ἐν ἀρχῇ τοῦ θέματος πάντα τὰ ἀπὸ συμφώνου ἀρχόμενα ῥήματα· οἶον, ἔ-λυ-ον, ἔ-λυ-ό-μην, ἔ-λυσ-α, ἔ-λυσ-ά-μην.

3. Τὰ ἀπὸ ρ ἀρχόμενα ῥήματα διπλασιάζουσι μετὰ τὴν αὔξησιν τὸ ρ· οἶον, ἔ-ρρε-ο-ν τοῦ ῥέω, ἔ-ρρήγνυν τοῦ ῥήγνυμι.

Σημ. Τὰ ἀπὸ ρ ἀρχόμενα ῥήματα εἶχον ἄλλοτε σ ἢ F πρὸ τοῦ ρ, τὰ ὅποια μετὰ τὴν αὔξησιν ἀφωμοιώθησαν τῷ ρ· οἶον, σρέω, ἔ-σρεον, ἔρρεον, ῥρήγνυμι, ἔρρήγνυν, ἔρρήγνυν ἰδ. § 28, 1 Σημ.

4. Τὰ ῥήματα βούλομαι, δύναμι καὶ μέλλω λαμβάνουσι παρὰ τοῖς ἀττικοῖς, ἰδιαίτερος δὲ τοῖς νεωτέροις ὡς αὔξησιν καὶ ἡ ἀντί ε· ἐβουλόμην καὶ ἡβουλόμην, ἐδυνάμην καὶ ἡδυνάμην, ἐμελλον καὶ ἡμελλον.

Ε'. Ἡ χρονικὴ αὔξησις εἶνε ἑκτασις τοῦ ἀρκτικοῦ βραχέος φωνήεντος τοῦ θέματος εἰς μακρόν, ἐκτείνεται δὲ

Τὸ	α	εἰς	η'	οἶον,	ἄγω,	ἦγον
»	ε	»	η		ἐλπίζω,	ἤλπιζον
»	ο	»	ω		ὀρίζω,	ὠρίζον
»	ι	»	ι		ἰκτεύω,	ἰκτευον
»	υ	»	υ		ὕβριζω,	ὕβριζον

Ἐκ τῶν διφθόγγων ἐκτείνουσι πάντοτε τὸ πρῶτον φωνήεν αἱ ἐξῆς·

αι	εἰς	η'	οἶον,	αἶρω,	ἦρον
α	»	η		ἄδω,	ἦδον
οι	»	ω		οἰκτεῖρω,	ὤκτειρον
αυ	»	ηυ		αὐξάνω,	ἠύξανον

Τὰ μακρὰ φωνήεντα καὶ ἡ διφθογγος οὐ μένουσιν ἀναύξητα· οἶον, ἦκω, ἦκον, ὠφελῶ, ὠφέλουν, οὐτάζω, οὐτάζον, ἀλλὰ τὸ μακρόν α με-
ταβάλλεται εἰς η' οἶον, ἀθλῶ, ἤθλουν, ἄδω, ἦδον. Αἱ διφθογγοὶ εἰ καὶ εὐ-
συνήθως μένουσιν ἀναύξητοι· οἶον, εἰκάζω, εἰκάζον (καὶ ἦκαζον), εὐρί-
σκω, εὐρισκον (ἀορ. σπανίως ἠύρον) καὶ αἱ διφθογγοὶ αυ καὶ οι εὐρισκό-

μεναι ἀμείσως πρὸ φωνήεντος· αὐαίνω, αὐαῖνον, οἰακίζω, οἰακίζον, ἀλλὰ οἶομαι, ὠόμην.

5. Ῥήματα τινὰ ἀρχόμενα νῦν ἀπὸ ε ἐκτείνουσιν αὐτὸ εἰς εἰ· ἐάω, ἐθίζω, ἐλίσσω, ἐλκω, ἐλκύω, ἐπομαι, ἐργάζομαι, ἐρπω, ἐρπύζω, ἐστιάω, ἔχω.

Σημ. Τὰ ῥήματα ταῦτα ἤρχιζον ἄλλοτε ἀπὸ F ἢ σ, ὅθεν εἶχον συλλαβικὴν αὔξησιν· οἶον, ἐργάζομαι, ἐργαζόμην, σίχω, ἐσχω, εἴτα δὲ ἐξέπεσε τὸ σύμφωνον ἐργαζόμην, εἶχον καὶ τέλος συνηρέθησαν εἰς εἰς εἰ· ἐργαζόμην, εἶχον.

6. Συλλαβικὴν αὔξησιν ἔχουσι τὸ οὔρέω, ὠθέω, ὠνέομαι, ὡς ἐοῦρουν, ἐώθουν, ἐωνούμην, διότι ἄλλοτε ἤρχιζον ἀπὸ F, παρὰ τισι δὲ ῥήμασιν, ἅτινα τὸ πάλαι ἤρχιζον ἀπὸ F, φαίνεται ὡς αὔξησις η'· οἶον, φορῶ, ἡ-φορών, ἀνφοίγω, ἀνήφοιγον, φάγνυμι, ἡφίζην, φαλίσκομαι, ἡφγ-λων, φορτάζω, ἡφορτάζον, φοῖκα ἡφοῖκειν, ἅτινα μετὰ τὴν ἐκπτώσιν τοῦ F διὰ μεταθέσεως τοῦ χρόνου ἐγένοντο ἐώρων, ἀνέωγον, ἐάγην, ἐά-λων, ἐώρταζον, ἐώκειν. Εἰς τὸ ἐώρων καὶ ἐάλων μετέβη καὶ ἡ δατεῖα τοῦ ἐνεστώτος ὀρώ καὶ ἀλίσκομαι.

Ε'. Ἀναδιπλασιασμός. § 91.

1. Ἀναδιπλασιασμός εἶνε ἡ ἐπανάληψις τοῦ ἀρκτικοῦ συμφώνου τοῦ θέματος μετὰ τοῦ ε· οἶον, λέλυκα, θ. λυ.

2. Τὸν ἀναδιπλασιασμόν λαμβάνουσιν ὁ παρακείμενος, ὁ ὑπερσυντέ-
λικος καὶ ὁ τετελεσμένος μέλλων, τῶν ἀρχομένων θεμάτων

α'. Ἀπὸ ἐνὸς συμφώνου (πλὴν ρ·)· οἶον, λέ-λυκα, θ. λυ, ἐνεστ. λύω, τέθυκα, θ. θυ, ἐνεστ. θύω, πε-φόνευκα θ. φανευ- ἐνεστ. φονεύω, κε-χώρηκα, θ. χωρε ἐνεστ. χωρέω.

Σημ. Τὸ ἀρκτικὸν τοῦ θέματος δαπὺ γράμμα τρέπεται ἐν τῷ ἀναδιπλασιασμῷ εἰς τὸ ἑμῶρωνν του ψλόν, πρβλ. §. 32.2.

Ε'. Ἀπὸ δύο συμφώνων, ὧν τὸ πρῶτον εἶνε ἄφωνον, τὸ δὲ δεύτερον ὑγρόν ἢ ἔνρινον· οἶον, γράφω, γέ-γραφα, πνέω, πέπνευκα, πληρώω, πε-πλήρωκα.

3. Ἀναδιπλασιασμόν δι' ἐνὸς μόνον ε λαμβάνουσιν

α'. Τὰ ἀρχόμενα ἀπὸ ἐνὸς διπλοῦ ἢ ἀπὸ δύο συμφώνων (ἀλλ' οὐχὶ ἀπὸ ἁφώνου πρὸ ὑγροῦ ἢ ἐνρίνου) ἢ ἀπὸ τριῶν συμφώνων· οἶον, ἐζή-λωκα, θ. ζήλο, ἐνεστ. ζήλῳ, ἐψαλκα, θ. ψαλ, ἐνεστ. ψάλλω, ἐστεφά-

νωκα θ. στεφανο, ἐνεστ. στεφανώω, ἐστρατήγηκα, θ. στρατηγε, ἐνεστ. στρατηγέω.

Σημ. Κατ' ἐξάφρσιν ἔχουσι πλήρη ἀναδιπλασιασμὸν οἱ παρακείμενοι κέκτημαι θ. κτα, (κτάομαι), μέμνημαι, θ. μνα.

β'. Τὰ ἀρχόμενα ἀπὸ ρ, τὸ ὅποιον μετὰ τὸν ἀναδιπλασιασμὸν διπλασιάζεται οἷον, ἔρριφα, θ. ῥ.ρ, (ρίπτω).

γ'. Τὰ ῥήματα, ὠθέω, ὠνέομαι, ἄγνυμι, ἀλίσκομαι, ὁράω, ἀνοίγω καὶ ἄλλα τινά, ὡς ἔωσμαι, ἐώνημαι, ἔαγα, ἐάλωκα, ἐώρακα, ἀνέωχα.

Σημ. Τὰ ῥήματα ταῦτα κατὰ τὸ φαινόμενον ἔχουσι τὸν ἀναδιπλασιασμὸν δι' ε, διότι ἀρχόμενα ἀπὸ F ἀναδιπλασιάζονται, ὡς FεFωσμαι, FεFαγα, δὲν συναϊροῦνται δὲ μόνον μετὰ τὴν ἐκπτώσιν τοῦ F.

δ'. Τὰ ἀρχόμενα ἀπὸ γν· οἷον, ἔγνωκα, θ. γνω, ἐνεστ. γινώσκω, τὰ δὲ ἀρχόμενα ἀπὸ γλ καὶ βλ διαφοροῦνται· οἷον, ἔγλυμμαι καὶ γέγλυμμαι, θ. γλυρ, ἐβλάστηκα καὶ βεβλάστηκα θ. βλαστε.

ε'. Τὰ ῥήματα ἐργάζομαι, ἐστιῶ, ἐλκω, ἐῶ, ἐθίζω ἔχουσι τὸν ἀναδιπλασιασμὸν δι' ει, ἥτις μετὰ τὴν ἐκπτώσιν τοῦ F ἢ σ προῆλθεν ἐκ συναϊρέσεως τῶν εε· οἷον, FεFέργασμαι, εἵργασμαι, FεFέθικα, εἴθικα, ἔτι δὲ οἱ παρακείμενοι εἴρηκα, = FεFέρηκα, θ. Fρε, καὶ εἴωθα, = FεFαθα, θ. σFηθ, ἥθος.

Κατ' ἀναλογίαν τούτων ἔχουσι τὸν ἀναδιπλασιασμὸν δι' ει οἱ παρακείμενοι.

εἴληφα, θ. ληβ, (λαμβάνω) εἴληχα, θ. ληχ, (λαγχάνω) συνείλοχα, θ. λεγ, (συλλέγω) διείλεγμα, (διαλέγομαι), εἴμαρται, ρ. σμερ, σμαρ, σέσμαρται, ἐμμαρται, εἴμαρται, ἢ ει εἶνε ἐξ ἀναπληρωτικῆς ἐκτάσεως.

4. Τὰ ἀπὸ βραχέος φωνήεντος ἀρχόμενα θέματα ἔχουσι τὸν ἀναδιπλασιασμὸν δι' ἐκτάσεως τοῦ φωνήεντος ὡς ἐν τῇ χρονικῇ αὐξήσει· οἷον, ὠρθωκα, θ. ὠρθο (ὀρθόω), ἤχα, θ. ἄγ (ἄγω), ὠμολόγηκα θ. ὠμολογε (ὠμολογέω), ἡρήμωκα θ. ἐρημο (ἐρημώω).

5. ῥήματά τινα ἀρχόμενα ἀπὸ ἐνός τῶν φωνέντων α, ε, ο λαμβάνουσι τὸν καλούμενον ἀττικὸν ἀναδιπλασιασμὸν, ὅστις ὑφίσταται ἐν τῇ ἐπαναλήψει τῶν δύο ἀρκτικῶν γραμμάτων τοῦ θέματος καὶ τῇ ἐκτάσει τοῦ ἀρκτικοῦ φωνήεντος τοῦ θέματος· οἷον,

	Παρακ. ἐνεργ.	Παρακ. μέσος (παθητ.)
ἀγείρω	α. ἀγ-ήγερ-κα	ἀγ-ήγερ-μαι
ἀκούω	β. ἀκ-ήκο-α ἀντι ἀκήκοα	ἤκου-σ-μαι
ἀλείφω	β. ἀλ-ήλιφ-α	ἀλ-ήλιμ-μαι
ἀρώω		ἀρ-ήρο-μαι
ἐγείρω	α. ἐγ-ήγερ-κα	ἐγ-ήγερ-μαι
	β. ἐγρ-ήγορ-α	
θ. ἶδε (ἴσθίω)	α. ἱδ-ήδο-κα	ἱδ-ήδε-σ-μαι
θ. ἱλα (ἱλαύνω)	α. ἱλ-ήλα-κα	ἱλ-ήλα-μαι
ἐλέγχω		ἐλ-ήλεγ-μαι
θ. ἔλυθ (ἔρχομαι)	β. ἱλ-ήλυθ-α	
θ. ἐνεκ (φέρω)	β. ἐν-ήνοχ-α	ἐν-ήνεγ-μαι
θ. ὁδ. (ὀζω)	β. ὀδ-ωδ-α	
θ. ὀλε (ἀπ-ὀλλυμι)	α. ἀπ-ὀλ-ὠλε-κα	
θ. ὀλ	β. ἀπ-ὀλ-ὠλ-α	
θ. ὁμο (ὁμνυμι)	α. ὁμ-ὠμο-κα	ὁμ ὠμο-σ-ται
ὀρύττω	β. ὀρ-ὠρυχ-α	ὀρ-ὠρυγ-μαι.

Σημ. Ἐν τῷ ὑπερσυντελείῳ λαμβάνουσι χρονικὴν αὐξήσιν τὰ ἀπὸ α καὶ ο ἀρχόμενα θέματα· οἷον, ἀπωλώλειν, ὠμωμόκειν, ἀλλὰ πάντοτε ἐλυλήθην.

6. Τὸν ἀττικὸν ἀναδιπλασιασμὸν λαμβάνει καὶ ὁ ἐνεργητικὸς ἀόρ. β' ῥημάτων τινῶν, ἐν δὲ τῇ αὐξήσει ἐκτείνει οὐχὶ τὸ ἀρκτικὸν φωνήεν τοῦ θέματος, ἀλλὰ τὸ ἀρκτικὸν φωνήεν τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ· οἷον, ἄγω, ἤγαγον, ἦν-εγκον, (ἐκ τοῦ ἦν-ενεκον ἐκ συγκοπῆς) θ. ἐνεκ (φέρω).

Αὐξήσεις καὶ ἀναδιπλασιασμοὶ τῶν συνθέτων ῥημάτων § 92.

1. Τὰ ἐκ προθέσεων σύνθετα ῥήματα λαμβάνουσι τὴν αὐξήσιν καὶ τὸν ἀναδιπλασιασμὸν μετὰ τῆς προθέσεως καὶ τοῦ θέματος· οἷον, καταγράφω, κατέγραφον, καταγέγραφα.

Σημ. Αἱ φωνηεντόληκτα προθέσεις πλὴν τῆς περί καὶ πρό πάσχουσιν ἐκθλίβειν μετὰ τὴν αὐξήσιν § 22. 2., ἢ δὲ πρό πολλάκις συγχωνεύει διὰ τῆς κράσεως τὸ φωνήεν τῆς μετὰ τῆς συλλαβικῆς αὐξήσεως εἰς πρό § 23. 2. γ., ἢ δὲ ἐκ πρό τῆς συλλαβικῆς αὐξήσεως μεταβάλλεται εἰς εἴ § 33. 4. α., ἢ δὲ ἐν καὶ σὺν λαμβά-

νοσι πάλιν τὸ ἐν τῷ ἐνεστώτι ἀπομειωθὲν § 28, 6 ἢ μεταβληθὲν ἢ ἀκρουσθὲν ν § 28, 2, Σημ.

ἀποβάλλω,	ἀπ-έβαλλον,	ἀπο-βέβληκα,
περι-βάλλω,	περι-έβαλλον,	περι-βέβληκα,
προ-βάλλω,	προ-έβαλλον,	προ-βέβληκα,
	προὔβαλλον,	
ἐκ-βάλλω,	ἐξέβαλλον,	ἐκβέβληκα,
συλλέγω,	συν-έλεγον,	συν-έλιχα,
συρ-ρίπτω,	συν-έριπτον,	συν-έριψα,
ἐγ-γίγνομαι,	ἐν-εγίγνομην,	ἐγ-γέγονα,
ἐγ-γράφω,	ἐν-έγραφον,	ἐγ-γέγραφα,
συρ-ράπτω,	συν-έρραπτον,	συν-έρραψα,
ἐμ-βάλλω,	ἐν-έβαλλον,	ἐμ-βέβληκα,
συ-σκευάζω,	συν-εσκεύαζον,	συν-εσκεύακα,

Σημ. Ἡ ἐν πρὸ τοῦ ρ, τοῦ σ καὶ ζ μένει ἀμετάβλητος· οἷον, ἐνράπτω, ἐνσκήπτω, ἐνζωγραφῶ § 28, 2. Σημ.

2. ῥήματα παραγόμενα ἐξ ὀνομάτων συνθέτων μετὰ προθέσεων ἔτι δὲ καὶ ἐκείνα, τῶν ὁποίων τὸ ἀπλοῦν εἶναι ἀχρηστον, λαμβάνουσι τὴν αὐξητικὴν καὶ τὸν ἀναδιπλασιασμὸν ὁμοίως τοῖς ἐκ προθέσεων συνθέτοις ῥήμασι, τ. ἔ. μετὰ τῆς προθέσεως καὶ τοῦ θέματος· οἷον,

ἐγκωμιάζω	ἐνεκωμιάζον	ἐγκεκωμιάκα	(ἐγκώμιον)
ἐπιτηδεύω	ἐπιτήδευον	ἐπιτετήδευκα	(ἐπιτηδές)
κατηγορέω	κατηγόρουν	κατηγόρηκα	(κατήγορος)
ἐπιωρκέω	ἐπιώρκουν	ἐπιώρκηκα	(ἐπίορκος)
ἀπολαύω	ἀπέλαυσα	ἀπολέλαυκα	
ἐξετάζω	ἐξήταζον	ἐξήτακα	
παρνομέω	παρηνόμουν	παρνενόμηνκα	(παράνομος)
δικαίνομαι	διητώμην	δεδιήτημαι	(δίαιτα)

3. ῥήματά τινα σύνθετα μετὰ προθέσεων ἔχουσι τὴν αὐξητικὴν καὶ τὸν ἀναδιπλασιασμὸν πρὸ τῆς προθέσεως, διότι δὲν θεωροῦνται πλέον ὡς σύνθετα· οἷον, καθεύδω, καθίζω, κάθημαι, ἐπίσταμαι, ἀμφιέννυμι, ὡς ἐκάθειδον καὶ καθεῦδον, ἐκάθιζον, ἐκάθισα καὶ καθίσα, ἐκάθηντα καὶ καθήντο, ἠπιστάμην, ἠπιστήθην, ἠμφίεσα, ἠμφίσταμαι, τοῦ δὲ ἀφίη-

μι ὁ παρατατικὸς ἀπαντᾷ ἠφίει, ἠφίεσαν καὶ ἀφίει, ἀφίεσαν, ὁ δὲ ἀόριστος μόνον ἀφῆκα.

4. Πρὸ τῆς προθέσεως λαμβάνουσι τὴν αὐξητικὴν καὶ ἀναδιπλασιασμὸν τὸ ἐγγυῶ (ἐγγύη), ἐμπολῶ (ἐμπολή), ἐμπεδῶ (ἐμπεδος) καὶ ἐναντιοῦμαι (ἐναντίος), ὡς ἐγγύων, ἠγγύησα καὶ ἐνεγγύησα, ἠγγύηκα, ἠμπέδουν, ἠμπέδωκα, ἠμπολήκα καὶ ἐμπεπόληκα, ἠναντιοῦμην, ἠναντίωμαι.

5. Διπλὴν αὐξητικὴν ἔχουσι τὰ ἐξῆς ἐκ προθέσεων σύνθετα ῥήματα, ἀνέχομαι, ἠνειχόμην, καὶ ἀνεσχόμην καὶ ἠνέσχετο, ἐπανορθῶ, ἐπηνώρθουν, ἐπηνώρθωμαι, ἐνοχλῶ, ἠνώχλουν, παρηνώχλησθε, παροινῶ, ἐπαρῶνουν, πεπαρῶνηκα.

6. Κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῶν ῥημάτων τούτων ἔχουσι διπλὴν αὐξητικὴν καὶ τὰ ἐξῆς ἐκ συνθέτων ὀνομάτων γινόμενα ῥήματα, ἀντιβολῶ (ἀντιβολή) ἠντιβόλησα, ἀντιδικέω (ἀντιδικός), ἠντιδίκη, ἀμφισβητέω, ἠμφισβήτησα καὶ ἠμφισβήτηκα.

7. ῥήματα παραγόμενα ἐκ συνθέτων ὀνομάτων, ὧν τὸ πρῶτον συνθετικὸν δὲν εἶναι πρόθεσις, λαμβάνουσι τὴν αὐξητικὴν καὶ τὸν ἀναδιπλασιασμὸν ἐν ἀρχῇ· οἷον,

οἰκοδομῶ	(οἰκοδόμος),	ὠκοδόμουν,	ὠκοδόμηκα.
σωφρονῶ	(σώφρων),	ἔσωφρόνουν,	σεσωφρόνηκα.
μυθολογῶ	(μυθολόγος),	ἐμυθολόγουν,	μεμυθολόγηκα.
ἄθυμῶ	(ἄθυμος),	ἠθύμουν,	ἠθύμηκα.
πλημμελῶ	(πλημμελής),	ἐπλημμέλουν,	πεπλημμέληκα.
παρρησιάζομαι	(παρρησία),	ἐπαρρησιάζομην,	πεπαρρησίασμαι.
δυστυχῶ	(δυστυχής),	ἐδυστόχουν,	δεδυστόχηκα.
εὐδαιμονῶ	(εὐδαίμων),	εὐδαιμόνουν,	εὐδαιμόνηκα.

Σημ. α'. Τὰ ἐκ τοῦ δυσ- σύνθετα ἐκείνα ῥήματα, ὧν τὸ θέμα ἀρχίζει ἀπὸ βραχέος φωνήεντος, λαμβάνουσι τὴν αὐξητικὴν μετὰ τὸ δυσ· οἷον, δυσπαρεστῶ, δυσπρεστούν, δυσπρέστηκα, τὰ δὲ ἐκ τοῦ εὐ σύνθετα μένουσι σνήθως ἀναυξήτα· οἷον, εὐτυχῶ, εὐτόχησα, σπανάως δὲ βραχέα φωνήεντα μετὰ τὸ εὐ λαμβάνουσι τὴν χρονικὴν αὐξητικὴν, ὡς εὐεργετῶ, εὐεργέτουν καὶ εὐεργέτουν.

Παράδειγμα βαρυ-
ΕΝΕΡΓΗ-

	Ὅριστική τῶν ἀρκτικῶν χρόνων	Τῶν ἱστορικῶν	Ὑποτακτική
Ἐνεστ. καὶ Παρατατ.	Ἐν. παιδεύω παιδεύεις παιδεύει Δ. παιδεύετον παιδεύετον Πλ. παιδεύομεν παιδεύετε παιδεύουσι(ν)	ἐπαίδευον ἐπαίδευες ἐπαίδευε(ν) ἐπαιδεύετον ἐπαιδεύετην ἐπαιδεύομεν ἐπαιδεύετε ἐπαίδευσον	παιδεύω παιδεύης παιδεύῃ παιδεύητον παιδεύητον παιδεύωμεν παιδεύητε παιδεύωσι(ν)
Μέλλων	Ἐν. παιδεύσω παιδεύσεις χ. τ. λ. ὡς ὁ ἐνεστώς.		
Ἀόρ. Α'.	Ἐν. Δ. Πλ.	ἐπαίδευσα ἐπαίδευσας ἐπαίδευσε(ν) ἐπαιδεύσατον ἐπαιδευσάτην ἐπαιδεύσαμεν ἐπαιδεύσατε ἐπαιδευσαν	παιδεύσω παιδεύσης χ. τ. λ. ὡς ὁ ἐνεστώς.
Παρακ. καὶ Ἰππερσ.	Ἐν. πεπαιδευκα πεπαιδευκας πεπαιδευκε(ν) Δ. πεπαιδεύκατον πεπαιδεύκατον Πλ. πεπαιδεύκαμεν πεπαιδεύκατε πεπαιδεύκασι(ν)	ἐπεπαιδευκην ἐπεπαιδευκεις ἐπεπαιδευκει ἐπεπαιδεύκειτον ἐπεπαιδευκείτην ἐπεπαιδεύκαμεν ἐπεπαιδευκατε ἐπεπαιδευκισαν	πεπαιδεύχω πεπαιδεύχης χ. τ. λ. ὡς ὁ ἐνεστώς.

τόνου ῥήματος.
ΤΙΚΟΝ.

Εὐκτική	Προστακτική	Ἀπα- ρέμφ.	Μετοχή
παιδεύομαι παιδεύοις παιδεύοι παιδεύοιτον παιδεύοίτην παιδεύοιμεν παιδεύοιτε παιδεύοιεν	παίδευε παιδεύετω παιδεύετον παιδεύετων παιδεύετε παιδεύόντων ἢ παιδεύετωσαν	παιδευέιν	παιδεύων, παιδεύουσα, παιδεύον, Γ. παιδεύοντος, παιδεύουσης, παιδεύοντος
παιδεύσομαι παιδεύοις χ. τ. λ. ὡς ὁ ἐνεστώς.		παιδεύειν	παιδεύσων χ. τ. λ. ὡς ὁ ἐνεστώς.
παιδεύσμαι παιδεύσαις ἢ σαιας παιδεύσαι ἢ σαιε(ν) παιδεύσαιτον παιδεύσαιτήν παιδεύσαιμεν παιδεύσαιτε παιδεύσαιεν ἢ σαιαν	παίδευσον παιδευσάτω παιδεύσατον παιδευσάτων παιδεύσατε παιδευσάντων ἢ παιδευσάτωσαν	παιδεύσαι	παιδεύσας, παιδεύσασα, παιδεύσαν, Γ. παιδεύσαντος, παιδευσάσης παιδεύσαντος
πεπαιδεύκομαι πεπαιδεύκοις χ. τ. λ. ὡς ὁ ἐνεστώς.	πεπαίδευκε πεπαιδευκέτω χ. τ. λ. ὡς ὁ ἐνεστώς.	πεπαιδευκέναι	πεπαιδευκώς, πεπαιδευκυία, πεπαιδευκός, Γ. πεπαιδευκότης, πεπαιδευκυίας, πεπαιδευκότης

ΠΑΘΗ-
Α'. Ἑνεργη-

Ἑνεργ. Α'.	Ὀριστική τῶν ἀρκτικῶν χρόνων	Τῶν ἱστορικῶν	Ὑποτακτική
Ἑν.		ἐπαιδεύθην ἐπαιδεύθης ἐπαιδεύθη	παιδευθῶ παιδευθῆς παιδευθῇ
Δ.		ἐπαιδεύθητον ἐπαιδεύθητην	παιδευθῆτον παιδευθῆτην
Πλ.		ἐπαιδεύθημεν ἐπαιδεύθητε ἐπαιδεύθησαν	παιδευθῶμεν παιδευθῆτε παιδευθῶσι(ν)

Ῥημ. τικὰ ἐπίθετα: 1. παιδευτός,
2. παιδευτέος,

Β'. Μέθοι

Ἑνεστ. καὶ Παρατατ.	παιδεύομαι = μέσ. ἑνεστ.	ἐπαιδενόμην = μέσ. παρ.	παιδεύομαι
Μέλλων	παιδευθήσομαι παιδευθήσῃ κτλ. ὥς ὁ μέσ. μέλλ.		
Παρακ. καὶ Ὑπερ.	πεπαιδευμαι = μέσ. παρακ.	ἐπεπαιδενόμην = μέσ. ὑπερ.	πεπαιδευμένος ὦ
Μέλλ. τετελ.	πεπαιδευσομαι πεπαιδευσῇ κτλ. ὥς ὁ μέσ. μέλλ.		

ΤΙΚΟΝ.

τικοὶ τύποι.

Εὐκτική	Προδτακτική	Ἀπα-ρέμφ.	Μετοχή
παιδευθεῖν παιδευθεῖς παιδευθεῖη παιδευθεῖητον ἢ θεῖτον παιδευθεῖητην ἢ θεῖτην παιδευθεῖημεν ἢ θεῖμεν παιδευθεῖητε ἢ θεῖτε παιδευθεῖησαν ἢ θεῖεν	παιδεύητι παιδεύητω παιδεύητον παιδεύητων παιδεύητε παιδευθέντων ἢ παιδεύητωσαν	παιδευῆναι	παιδευθεῖς, παιδευθεῖσα, παιδευθέν, Γ. παιδευθέντος, παιδευθείσης, παιδευθέντος

παιδευτή, παιδευτόν
παιδευτή, παιδευτόν.

τύποι.

παιδευοίμην	παιδεύου	παιδεύεσθαι	παιδευόμενος
παιδευθησοίμην παιδευθήσοιο κ. τ. λ. ὥς ὁ μέσος μέλλ.		παιδευθήσεσθαι	παιδευησόμενος
πεπαιδευμένος εἶην	πεπαίδευσσο	πεπαιδεῦσθαι	πεπαιδευμένος
πεπαιδευσοίμην πεπαίδευσσοιο κ. τ. λ. ὥς ὁ μέσος μέλλων.		πεπαιδεύσεσθαι	πεπαιδευόμενος

Σχηματισμός τῶν ῥημάτων εἰς ω.

Α. Σχηματισμός τοῦ ἐνεστώτος καὶ τοῦ παρατατικού ἐνεργητικοῦ καὶ μέσου (παθητικοῦ) § 93.

1. Ὁ ἐνεστώς καὶ παρατατικός ἐνεργητικός καὶ μέσος σχηματίζονται ἐκ τοῦ θέματος τοῦ ἐνεστώτος, τὸ ὁποῖον λαμβάνομεν ἀποκόπτοντες τὸ ω τοῦ α' ἐνικοῦ προσ. τῆς ὀριστικῆς τοῦ ἐνεργητικοῦ ἐνεστώτος.

2. Ὁ ἐνεστώς καὶ ὁ παρατατικός προσάπτουσι τὰς κατάληξεις εἰς τὸ θέμα τοῦ ἐνεστώτος διὰ συνδετικοῦ φωνήεντος, τοῦ ο πρὸ τοῦ μ καὶ ν καὶ τοῦ ε πρὸ ἄλλων συμφώνων. Ἡ ὑποτακτικὴ ἔχει τὰ ἀντίστοιχα μακρὰ φωνήεντα ω καὶ η. Ἐν δὲ τῇ εὐκτικῇ συμφύεται τὸ ἐγκλιτικὸν φωνήεν ι μετὰ τοῦ συνδετικοῦ φωνήεντος ο εἰς τὴν δίφθογγον οι.

Ῥήματα συνηρημένα § 94.

1. Ῥήματα, ὧν τὸ θέμα λήγει εἰς α, ε, ο συναιροῦσιν ἐν τῷ ἐνεστώτι καὶ τῷ παρατατικῷ τὰ φωνήεντα ταῦτα μετὰ τῶν τελῶν καὶ ὀνομάζονται συνηρημένα.

§ 2. Τὰ ῥήματα εἰς αω συναιροῦσιν

αε	} εἰς α	αο	} εἰς ω	αοι	εἰς ω.
αη		αου			
αει	} εἰς α	αω			
αη					

διὰ τοῦτο συνηρημένη ὑποτακτικὴ εἶνε ὁμοία συνηρημένη ὀριστικῇ.

Σημ. Τὰ ῥήματα ζῶ, πεινῶ, διψῶ, χρεῶμαι, γράω (χρηματοῶ) ἔχουσι τὴν συναίρεσιν εἰς η ἀντὶ εἰς α· οἶον, ζῶ, ζῆς, ζῆ, ζῆτι, ἔξων, ἔξης, χρεῶμαι, χρεῖται.

3. Τὰ ῥήματα εἰς εω συναιροῦσιν εε εἰς ει, εο εἰς ου· ἐάν δὲ εἰς τὸ ε ἀκολουθῇ μακρὸν φωνήεν ἢ δίφθογγος, καταπίνουσιν αὐτὰ τὸ ε.

Σημ. Τὰ μονοσύλλαβα θέματα εἰς ε συναιροῦσι μόνον εἰς ει· οἶον, πλέω, πλεῖς, πλεῖ, πλέομεν, παρτι. ἐπλεον, ἐπλεῖς, εὐκτ. πλέαμι, μετ. πλέων.

Ἐξαιρεῖται τὸ δέω (δένω), ὅπερ πανταχοῦ συναιρεῖται, ἵνα διακρίνηται ἀπὸ τοῦ δέω (ἔχω χρεῖαν), ὡς δῶ, δείς, δει, δοῦμεν, δειτε, δοῦσιν.

4. Τὰ ῥήματα εἰς οω συναιροῦσιν

οε	} εἰς ου	οη	} εἰς ω	οει	} εἰς οι.
οο		οω		οη	
οου				οοι	

5. Τὸ συνηρημένον ἀπαρέμφατον τοῦ ἐνεργητικοῦ ἐνεστώτος τῶν ῥημάτων εἰς αω συναιρεῖται εἰς ἄν οὐχὶ εἰς ᾗν, τῶν δὲ εἰς οω συναιρεῖται εἰς οὖν οὐχὶ εἰς οῖν.

6. Τὰ συνηρημένα ῥήματα ἔχουσιν ἐν τῷ ἐνεργητικῷ πλὴν τῆς συνήθους εὐκτικῆς, τῆς ὁποίας ἐγκλιτικὸν μὲν φωνήεν εἶνε ι, κατάληξις δὲ τοῦ α' ἐνικοῦ προσώπου -μι, τὴν καλουμένην ἀττικὴν εὐκτικὴν, τῆς ὁποίας ἐγκλιτικὸν μὲν γνώρισμα εἶνε ιη, κατάληξις δὲ τοῦ μὲν α' ἐνικοῦ προσώπου κανονικῶς ν, τοῦ δὲ γ' πληθ. προσ. -σαν· ἀλλ' ὅμως τῆς ἀττικῆς εὐκτικῆς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εὐχρηστος εἶνε ὁ ἐνικός, τῆς δὲ συνήθους εὐκτικῆς ὁ δούκός καὶ ὁ πληθυντικός.

ῥήματα

ENER-

	Ὄριστική	Υποτακτική	Εὐκτι-
ἐνεστώς.	τιμάω τιμῶ τιμάεις τιμάς τιμάει τιμά τιμάετον τιμάτον τιμάετον τιμάτον τιμάομεν τιμῶμεν τιμάετε τιμάτε τιμάουσι(ν) τιμῶσι(ν)	τιμάω τιμῶ τιμάης τιμάς τιμάῃ τιμά τιμάητον τιμάτον τιμάητον τιμάτον τιμάωμεν τιμῶμεν τιμάητε τιμάτε τιμάωσι τιμῶσι(ν)	τιμάομαι τιμάοις τιμάοι τιμάητον τιμάοιτην τιμάοιμεν τιμάοιτε. τιμάοιεν

παρ.τ. ἐτίμακον ἐτίμων, ἐτίμαες ἐτίμας, ἐτίμαε ἐτίμα
ἐτιμάετον ἐτιμάτον, ἐτιμάετην ἐτιμάτην
ἐτιμάομεν ἐτιμῶμεν, ἐτιμάετε ἐτιμάτε, ἐτίμακον ἐτίμων

μέλλων.	τιμήσω, εις, ει		τιμήσομαι,
ἀόρ. α'.	ἐτίμησα, ας, ε(ν)	τιμήσω. ης, η, κτλ.	τιμήσομαι,
παρ.κ.	τετίμηκα, ας, ε(ν)	τετιμήκω, ης, η, »	τετιμήσομαι,
ὑπερσ.	ἐτετιμήκειν(η), εις, ει		

ΜΕΣΟΝ καὶ ΠΑ-

ἐνεστώς.	τιμάομαι τιμῶμαι. τιμάῃ τιμά τιμάεται τιμάται τιμάεσθον τιμάσθον τιμάεσθον τιμάσθον τιμάομεθα τιμῶμεθα τιμάεσθε τιμάσθε τιμάονται τιμῶνται	τιμάωμαι τιμῶμαι τιμάῃ τιμά τιμάηται τιμάται τιμάησθον τιμάσθον τιμάησθον τιμάσθον τιμάομεθα τιμῶμεθα τιμάησθε τιμάσθε τιμάωνται τιμῶνται	τιμαόμην τιμάοιο τιμάοιτο τιμάοισθον τιμαοίσθην τιμαοίμεθα τιμάοισθε τιμάοιντο
----------	---	--	---

παρ.τ. ἐτιμαόμην ἐτιμώμην, ἐτιμάου ἐτιμῶ, ἐτιμάετο ἐτιμάτο.
— — ἐτιμάεσθον ἐτιμάσθον, ἐτιμάεσθην ἐτιμάσθην
ἐτιμαόμεθα ἐτιμῶμεθα, ἐτιμάεσθε -μάσθε, ἐτιμάοντο -μῶντο.

μ. μέλλ.	τιμήσομαι, ει(η), εται		τιμησοίμην
μετ' ὁ. μ.	τετιμήσομαι, ει, εται		τετιμησαίμην
μ. ἀ. α'.	ἐτιμησάμην ω, ατο	τιμήσωμαι, η, ηται	τιμησαίμην
παρ.κ.	τετίμημαι, σαι, ται	τετιμημένος, η, ον,	τετιμημένος
ὑπερσ.	ἐτετιμήμην, σο, το	ῶ, ῆς, ῆ	
π. μ. α'.	τιμηθήσομαι, ει, ται		τιμηθσοίμην
π. ἀ. α'.	ἐτιμήθην, ης η	τιμηθῶ, ῆς, ῆ	τιμηθείην

δυνηοημένα.

ΓΗΤΙΚΟΝ.

κῆ	Προστακτική	Ἀπαρέμφ.	Μετοχή
τιμῶμαι (*)			
τιμῶς	τίμαε τίμα		τιμάων
τιμῶ	τιμάετω τιμάτω		τιμῶν
τιμῶτον	τιμάετον τιμάτον	τιμάειν	τιμάουσα
τιμῶτην	τιμάετων τιμάτων	τιμάην	τιμῶσα
τιμῶμεν	τιμάετε τιμάτε		τιμάον
τιμῶτε	τιμάόντων τιμώντων		τιμῶν
τιμῶεν	ἢ -έτωσαν -άτωσαν		

(*) τιμῶην τιμῶης τιμῶη
τιμῶητον τιμῶήτην
τιμῶήμεν τιμῶητε τιμῶεν

οις, οι		τιμήσειν	τιμήσων
αἰς αἰ ἢ εἰς	τίμησον, άτω.	τιμήσαι	τιμήσας
οις, οι	(τετίμηκε, έτω)	τετιμηκέναί	τετιμηκώς

ΘΗΤΙΚΟΝ.

τιμῶμην			
τιμῶο	τιμάου τιμῶ		τιμαόμενος
τιμῶτο	τιμάεσθω τιμάσθω		τιμῶμενος
τιμῶσθον	τιμάεσθον τιμάσθον	τιμάεσθαι	τιμαομένη
τιμῶσθην	τιμάεσθων τιμάσθων	τιμάσθαι	τιμωμένη
τιμῶμεθα	τιμάεσθε τιμάσθε		τιμαόμενον
τιμῶσθε	τιμάεσθων τιμάσθων		τιμῶμενον
τιμῶντο	ἢ -έσθωσαν -άσθωσαν		

οιο, οἰτο		τιμήσεισθαι	τιμησόμενος
οιο, οἰτο		τετιμήσεισθαι	τετιμησόμενος
αἰο, αἰτο	τίμησαι, -άσθω	τιμήσασθαι	τιμησάμενος
η, ον, εἶην	τετίμησο, -σθω	τετιμήσθαι	τετιμημένος
οιο, οἰτο		τιμηθήσεισθαι	τιμηθησόμενος
εἶης, εἶη	τιμήθητι, -ήτω	τιμηθῆναι	τιμηθείς.

ρ. ἐπ. τιμητός, τιμητέος.

Α'. ΕΝΕΡΓΗ-
Έγκλι-

	Όριστική	Υποτακτική	Εύκτι-
ένεστ.	ποιέω ποιῶ ποιέεις ποιείς ποιέει ποιεῖ ποιέετον ποιεῖτον ποιέετον ποιεῖτον ποιέομεν ποιούμεν ποιέετε ποιεῖτε ποιέουσι(ν) ποιούσι(ν)	ποιέω ποιῶ ποιέης ποιῆς ποιέῃ ποιῇ ποιέητον ποιῆτον ποιέητον ποιῆτον ποιέωμεν ποιῶμεν ποιέητε ποιῆτε ποιέωσι(ν) ποιῶσι(ν)	ποιέοιμι ποιέοις ποιέοι ποιέοιτον ποιέοιτην ποιέοιμεν ποιέοιτε ποιέοιεν
παρ.α.	ἐποίηον ἐποίουν, ἐποίηες ἐποίηεις, ἐποίηες ἐποίηει — — ἐποιέετον ἐποιεῖτον, ἐποιεῖτην ἐποιεῖτην ἐποιέομεν ἐποιούμεν, ἐποιέετε ἐποιεῖτε, ἐποίηον ἐποίουν		
μέλλ.	ποιήσω, εις, ει		ποιήσοιμι
ἀόρ. α'.	ἐποίησα, ας, ε(ν)	ποιήσω, ης, η	ποιήσομαι ειας
παρ.α.	πεποίηκα, ας, ε(ν)	πεποιήκω, ης, η	πεποιήκοιμι
ὑπερσ.	ἐπεποιήκειν(η). εις, ει		

ΜΕΣΟΝ καὶ ΠΑ-

ένεστ.	ποιέομαι ποιῶμαι ποιέει ποιεῖ ποιέεται ποιεῖται ποιέεσθον ποιεῖσθον ποιέεσθον ποιεῖσθον ποιέομεθα ποιούμεθα ποιέεσθε ποιεῖσθε ποιέονται ποιῶνται	ποιέωμαι ποιῶμαι ποιέῃ ποιῇ ποιέηται ποιῆται ποιέησθον ποιῆσθον ποιέησθον ποιῆσθον ποιέωμεθα ποιῶμεθα ποιέησθε ποιῆσθε ποιέωνται ποιῶνται	ποιέοιμην ποιέοιο ποιέοιτο ποιέοισθον ποιέοισθον ποιέοιμεθα ποιέοισθε ποιέοιντο
παρ.α.	ἐποιέοιμην ἐποιούμην, ἐποιέοιο ἐποιούιο, ἐποιέετο ἐποιεῖτο — — ἐποιέεσθον ἐποιεῖσθον, ἐποιεῖσθον ἐποιέομεθα ἐποιούμεθα, ἐποιέεσθε ἐποιεῖσθε, ἐποιέοντο		
μ. μέλλ.	ποιήσομαι, ει, (η), εται		ποιήσοιμην
μετ' ὁ. μ.	πεποιήσομαι, ει, (η), εται		πεποιήσοιμην
μ. ἀόρ. α'.	ἐποίησάμην, ω, ατο	ποιήσωμαι, η, ηται	ποιήσάμην
παρ.α.	πεποίημαι, σαι, ται	πεποιήμενος, ῶ, ῆς, ῆ	πεποιήμενος
ὑπερσ.	ἐπεποιήμην, σο, το		
π. μ. α'.	ποιηθήσομαι, ει, εται		ποιηθήσοιμην
π. ἀόρ. α'.	ἐποιήθην, ης, η	ποιηθῶ, ῆς, ῆ	ποιηθείην

ΤΙΚΟΝ.

Θεις.

κή.	Προδτακτική.	Ἀπαρεμφ.	Μετοχή.
ποιόμι (*)	— —		
ποιός	ποιέε ποιεί		ποιέων
ποιόι	ποιέτω ποιείτω		ποιῶν
ποιόιτον	ποιέετον ποιεῖτον	ποιέειν	ποιέουσα -ούσα
ποιόιτην	ποιέετων ποιεῖτων	ποιεῖν	ποιέον
ποιόιμεν	ποιέετε ποιεῖτε		ποιούν
ποιόιτε	ποιέοντων ποιούντων ἢ		
ποιόιεν	ποιέεωσαν -εῖωσαν		

(*) καὶ συνηθέστερον
ποιόην, ποιόης, ποιόη

οις, οι		ποιήσειν	ποιήσων
αις, αι ἢ εις	ποιήσον, ἄτω	ποιήσαι	ποιήσας
οις, οι	(πεποίηκε, ἔτω)	πεποιηκέναι	πεποιηκώς.

ΘΗΤΙΚΟΝ.

ποιόιμην	— —		
ποιόιο	ποιέου ποιοῦ		ποιέόμενος
ποιόιτο	ποιείσθω ποιεῖσθω		ποιούμενος
ποιόισθον	ποιέεσθον ποιεῖσθον	ποιέεσθαι	ποιεομένη
ποιόισθην	ποιείσθων ποιεῖσθων	ποιεῖσθαι	ποιουμένη
ποιόιμεθα	ποιέεσθε ποιεῖσθε		ποιεόμενον
ποιόισθε	ποιείσθων ποιεῖσθων ἢ		ποιούμενον
ποιόιντο	ποιείσθωσαν -σθωσαν		

ἐποιείσθην
ἐποιούντο

οιο, οιοτο		ποιήσεσθαι	ποιησόμενος
οιο, οιοτο		πεποιήσεσθαι	πεποιησόμενος
αιο, αιτο	ποιήσαι, ἄσθω	ποιήσασθαι	ποιησάμενος
εἶην, κτλ.	πεποίητο, σθω	πεποιησθαι	πεποιημένος
οιο, οιοτο		ποιηθήσεσθαι	ποιηθσόμενος
εἶης, εἶη	ποιήθητι, ἔτω	ποιηθῆναι	ποιηθείς.

ῥ. ἐπ. ποιητός,

ποιητέος

ΕΝΕΡΓΗ-

Ἑγκλί-

	Ὅριστική.	ὑποτακτική.	Εὐκτι-
ἐνεστώς	δουλόω δουλῶ	δουλόω δουλῶ	δουλόομαι
	δουλόεις δουλοῖς	δουλόῃς δουλοῖς	δουλόοις
	δουλόει δουλοῖ	δουλόῃ δουλοῖ	δουλόοι
	δουλόετον δουλοῦτον	δουλόητον δουλῶτον	δουλόοιτον
	δουλόετον δουλοῦτον	δουλόητον δουλῶτον	δουλοοίτην
	δουλόομεν δουλοῦμεν	δουλόωμεν δουλῶμεν	δουλόοιμεν
	δουλόετε δουλοῦτε	δουλόητε δουλῶτε	δουλόοιτε
	δουλόουσιν(ν) δουλοῦσιν(ν)	δουλόωσιν(ν) δουλῶσιν(ν)	δουλόοισιν
παρ.τ.	ἐδούλουν ἐδούλουν, ἐδούλουν ἐδούλουν, ἐδούλουν(ν) ἐδούλου	ἐδούλουν ἐδούλουν, ἐδούλουν ἐδούλουν, ἐδούλουν(ν) ἐδούλου	ἐδούλουν ἐδούλουν, ἐδούλουν ἐδούλουν, ἐδούλουν(ν) ἐδούλου
	ἐδούλουν ἐδούλουν, ἐδούλουν ἐδούλουν, ἐδούλουν(ν) ἐδούλου	ἐδούλουν ἐδούλουν, ἐδούλουν ἐδούλουν, ἐδούλουν(ν) ἐδούλου	ἐδούλουν ἐδούλουν, ἐδούλουν ἐδούλουν, ἐδούλουν(ν) ἐδούλου
μέλλων.	δουλώσω, εἰς, εἰ	δουλώσω, εἰς, εἰ	δουλώσομαι, εἰς, εἰ
ἀόρ. α'.	ἐδούλωσα, ας, ε(ν)	ἐδούλωσα, ας, ε(ν)	ἐδούλωσομαι, εἰς, εἰ
παρ.κ.	δεδούλωκα, ας, ε(ν)	δεδούλωκα, ας, ε(ν)	δεδούλωκομαι, εἰς, εἰ
ὑπερσ.	ἐδεδουλώκειν(ν), εἰς, εἰ	ἐδεδουλώκειν(ν), εἰς, εἰ	ἐδεδουλώκομαι, εἰς, εἰ

ΜΕΣΟΝ καὶ ΠΑ-

ἐνεστώς.	δουλόομαι δουλοῦμαι	δουλόωμαι δουλῶμαι	δουλοοίμην
	δουλόῃ δηλοῖ	δουλόῃ δουλοῖ	δουλόοι
	δουλόεσθαι δουλοῦσθαι	δουλόῃσθαι δουλῶσθαι	δουλόοισθαι
	δουλόεσθον δουλοῦσθον	δουλόῃσθον δουλῶσθον	δουλόοισθον
	δουλόεσθον δουλοῦσθον	δουλόῃσθον δουλῶσθον	δουλοοίσθον
	δουλόομεθα -λούμεθα	δουλόωμεθα -λῶμεθα	δουλοοίμεθα
	δουλόεσθε δουλοῦσθε	δουλόῃσθε δουλῶσθε	δουλοοίσθε
	δουλόονται δουλοῦνται	δουλόωνται δουλῶνται	δουλοοίντο
παρ.τ.	ἐδουλόμην ἐδουλούμην, ἐδουλόου ἐδουλοῦ, ἐδουλόετο	ἐδουλόμην ἐδουλούμην, ἐδουλόου ἐδουλοῦ, ἐδουλόετο	ἐδουλόμην ἐδουλούμην, ἐδουλόου ἐδουλοῦ, ἐδουλόετο
	ἐδουλόμην ἐδουλούμην, ἐδουλόου ἐδουλοῦ, ἐδουλόετο	ἐδουλόμην ἐδουλούμην, ἐδουλόου ἐδουλοῦ, ἐδουλόετο	ἐδουλόμην ἐδουλούμην, ἐδουλόου ἐδουλοῦ, ἐδουλόετο
μέσ. μέλ.	δουλώσομαι, εἰ(η)-εται	δουλώσομαι, εἰ(η)-εται	δουλώσομαι, εἰ(η)-εται
μετ' ὀ.μ.	δεδουλώσομαι εἰ(η)-ται	δεδουλώσομαι εἰ(η)-ται	δεδουλώσομαι εἰ(η)-ται
μέσ. ἀ. ἀ.	ἐδουλώσασθην, ω, -ατο	ἐδουλώσασθην, ω, -ατο	ἐδουλώσασθην, ω, -ατο
παρ.κ.	δεδούλωκα, σαι, ται	δεδούλωκα, σαι, ται	δεδούλωκα, σαι, ται
ὑπερσ.	ἐδεδουλώμην, σο, το	ἐδεδουλώμην, σο, το	ἐδεδουλώμην, σο, το
π. μ. ἀ.	δουλωθήσομαι, εἰ(η)ται	δουλωθήσομαι, εἰ(η)ται	δουλωθήσομαι, εἰ(η)ται
π. ἀ. ἀ.	ἐδουλώθη, ης, η	ἐδουλώθη, ης, η	ἐδουλώθη, ης, η

ΤΙΚΟΝ.

δεις.

κῆ	Προστακτική	Ἀπαρέμφ.	Μετοχή
δουλοῖμι	— —	—	δουλώων
δουλοῖς (*)	δούλωε δούλου	—	δουλῶν
δουλοῖ	δουλόετω δουλούτω	—	δουλόουσα
δουλοῖτον	δουλόετον δουλοῦτον	δουλόειν	δουλοῦσα
δουλοῖτην	δουλόετων δουλούτων	δουλοῦν	δουλόον
δουλοῖμεν	δουλόετε δουλοῦτε	—	δουλοῦν
δουλοῖτε	δουλόοντων δουλούοντων	—	δουλοῦν
δουλοῖεν	ἢ δουλόετῶσαν -ούτῶσαν	—	δουλοῦν

(*) καὶ συνηθέστερον

δουλοῖην, δουλοῖης, δουλοῖη

(\$).

οἰς, οἰ	δουλώσω, ἄτω	δουλώσειν	δουλώσων
αἰς, αἰ ἢ εἰς	δουλώσων, ἄτω	δουλώσαι	δουλώσας
οἰς, οἰ	(δεδούλωκε, ἔτω).	δεδουλώκεναι	δεδουλώκως

ΘΗΤΙΚΟΝ.

δουλοῖμην	δουλόου δουλοῦ	—	δουλοῦμενος
δουλοῖο	δουλόεσθαι δουλοῦσθαι	—	δουλοῦμενος
δουλοῖτο	δουλόεσθον δουλοῦσθον	—	δουλοῦμενος
δουλοῖσθον	δουλόεσθον δουλοῦσθον	δουλόεσθαι	δουλοῦμενος
δουλοῖσθην	δουλόεσθαι δουλοῦσθαι	δουλοῦσθαι	δουλοῦμενος
δουλοῖμεθα	δουλόεσθαι δουλοῦσθαι	—	δουλοῦμενος
δουλοῖσθε	δουλόεσθαι δουλοῦσθαι	—	δουλοῦμενος
δουλοῖντο	ἢ δουλόεσθαι δουλοῦσθαι	—	δουλοῦμενος

ἐδουλοῦτο

ἐδουλόεσθην ἐδουλόεσθην

ἐδουλόεσθον ἐδουλόεσθον

οἰο, οἰτο

οἰο, οἰτο

αἰο, αἰτο

εἴην, εἴης, εἴη

οἰο, οἰτο

εἴης, εἴη

οἰο, οἰτο

εἴης, εἴη

δουλώσασθαι

δεδουλώσασθαι

δουλώσασθαι

δεδουλώσασθαι

δουλώσασθαι

δουλώσασθαι

δουλώσασθαι

δουλώσασθαι

δουλώσασθαι

δεδουλώσασθαι

δουλώσασθαι

δεδουλώσασθαι

δουλώσασθαι

δουλώσασθαι

δουλώσασθαι

δουλώσασθαι

δουλώσασθαι

δεδουλώσασθαι

δουλώσασθαι

δεδουλώσασθαι

δουλώσασθαι

δουλώσασθαι

δουλώσασθαι

δουλώσασθαι

Διαφορὰ τοῦ ἐνεστωτικοῦ θέματος ἀπὸ τοῦ ῥηματικοῦ § 95.

1. Ῥηματικὸν θέμα ὀνομάζεται ὁ θεμελιώδης ἐκεῖνος τύπος τοῦ ῥήματος, ἐκ τῆς ἐνώσεως τοῦ ὁποίου μετὰ τῆς καταλήξεως τῶν προσώπων, τῶν χρόνων, τῶν ἐγκλίσεων, τῶν ἀπαρεμφάτων καὶ τῶν μετοχῶν κατὰ τοὺς ῥηθολογικοὺς νόμους παράγονται πάντες οἱ τύποι τοῦ ῥήματος.

2. Τὸ ῥηματικὸν θέμα δὲν εἶνε πάντοτε τὸ αὐτὸ τῷ θέματι τοῦ ἐνεστώτος, τὸ ὁποῖον πολλάκις εἶνε ἑκτασις τοῦ ῥηματικοῦ θέματος· οἶον, λείπω, θ. ἐνεστ. λείπ. θ. ῥημ. λιπ. ἀόριστος ἔλιπον. Αἱ ἑκτάσεις αὗται ὀνομάζονται ἑκτάσεις ἐνεστώτος, τὸ δὲ γυμνὸν τῶν ἑκτάσεων ῥηματικὸν θέμα ὀνομάζεται καθαρὸν ῥηματικὸν θέμα.

3. Τὸ τελευταῖον γράμμα τοῦ ῥηματικοῦ θέματος ὀνομάζεται θεματικὸς χαρακτήρ, κατὰ τὸν ὁποῖον τὰ ῥήματα διαιροῦνται εἰς

α'. Φωνηεντόληκτα (φωνηεντόληκτα θέματα)· οἶον, παιδεύ-ω, χρί-ω. Τὰ εἰς-άω, έω, ώω λήγοντα ῥήματα συναιροῦνται ἐν τῷ ἐνεστώτι καὶ τῷ παρατατικῷ § 94.1

β'. Ἀφωνόληκτα (θέματα ἀφωνόληκτα)· οἶον, γράφ-ω, διώκ-ω, ψεύδ-ω.

γ'. Ἐνρινόληκτα καὶ ὑγρόληκτα (θέματα ἐνρινόληκτα καὶ ὑγρόληκτα), οἶον, νέμ-ω, μέν-ω, δέρ-ω.

4. Κατὰ τὸν σχηματισμὸν τοῦ ἐνεστωτικοῦ θέματος ἀπὸ τοῦ καθαρῷ ῥηματικοῦ διαιροῦνται πάντα τὰ ῥήματα εἰς ω εἰς ὀκτὴν τάξεις, τὰς ἑξῆς.

1. Τὴν μὴ ἐκτεινομένην τάξιν,
2. τὴν τ τάξιν,
3. τὴν j τάξιν,
4. τὴν ἐκτεινομένην τάξιν,
5. τὴν ἐνρινον καὶ ὑγρόληκτον τάξιν,
6. τὴν ἐναρκτικὴν τάξιν,
7. τὴν ε τάξιν,
8. τὴν μικτὴν τάξιν,

Τὰ ῥήματα τῶν τριῶν πρώτων τάξεων ὀνομάζονται καὶ ὁμαλά. τὰ δὲ τῶν πέντε τελευταίων τάξεων ἀνώμαλα ῥήματα εἰς ω· περὶ τῶν ἀνώμαλων τούτων ῥημάτων ἴδ. § 108—112.

5. Πρώτη ἢ μὴ ἐκτεινομένη τάξις· τὸ θέμα τοῦ ἐνεστώτος εἶνε τὸ αὐτὸ τῷ ῥηματικῷ θέματι. Ἐνταῦθα ὑπάγονται πάντα τὰ φωνηεντόληκτα ῥήματα (πλὴν § 108, 15—20 πολλά ἀφωνόληκτα καὶ τινὰ ὑγρόληκτα καὶ ἐνρινόληκτα παραδειγμ. ἴδ. ἀνωτ. 3, α—γ.

6. Δευτέρα ἢ τ τάξις· τὸ ῥηματικὸν θέμα ἐκτείνεται εἰς τὸ ἐνεστωτικὸν θέμα διὰ προσαρτήσεως ἐνὸς τ. Ἐνταῦθα ὑπάγονται μόνον τοιαῦτα ἀφωνόληκτα ῥήματα, τὰ ὁποῖα ἔχουσι χαρακτῆρα χειλεόφωνον· οἶον,

ἀστράπτ-ω,	ρ.	θ.	ἀστραπ,	(ἀστραπή).
βλάπτ-ω,	ρ.	θ.	βλαβ,	(βλάβη).
θάπτ-ω,	ρ.	θ.	ταφ,	(τάφος).

7. Τρίτη ἢ j τάξις· τὸ ῥηματικὸν θέμα ἐκτείνεται εἰς τὸ ἐνεστωτικὸν θέμα διὰ τῆς προσαρτήσεως ἐνὸς j, ἐνταῦθα ὑπάγονται

α'. Πολλὰ ἀφωνόληκτα ῥήματα ἔχοντα χαρακτῆρα οὐρανισκόφωνον, ὅστις μετὰ τοῦ j μεταβάλλεται εἰς σσ (ττ) § 41,4· οἶον,

φυλάσσω	ἐκ	τοῦ	φυλακῖω	ρ.	θ.	φυλακ,	(φύλαξ γ. φύλακος)
σφάττω	»	»	σφαγῖω	»	»	σφαγ,	(σφαγή)
ταράσσω	»	»	ταράχῖω	»	»	ταραχ,	(ταραχή).

β. Πολλὰ ἀφωνόληκτα ῥήματα ἔχοντα χαρακτῆρα δ, ὅστις μετὰ τοῦ j μεταβάλλεται εἰς ζ (§ 31,5)· οἶον,

ἐλπίζ-ω	ἐκ τοῦ	ἐλπιδῖω	ρ. θ.	ἐλπιδ	(ἐλπίς, ἐλπίδος)
σχίζ-ω	»	σχιδῖω	»	σχιδ	(λ. scindo ρ. θ. scid)

γ. Τὰ πλείστα τῶν ὑγρόληκτων ῥημάτων. Ἐὰν ὁ χαρακτήρ αὐτῶν εἶνε λ., τὸ j ἀφομοιοῦται τῷ λ· ἐὰν δὲ ὁ χαρακτήρ εἶνε ν ἢ ρ, τὸ j ὑπερτίθεται ὡς φωνὴν ι εἰς τὴν προηγουμένην συλλαβὴν (§ 31, 2—3)· οἶον,

ἀγγέλλω	ἐκ	τοῦ	ἀγγελῖω	ρ.	θ.	ἀγγελ,	(ἄγγελος)
φαίνω	»	»	φανῖω	»	»	φαν,	(ἀφανής)
καθαίρω	»	»	καθαρῖω	»	»	καθαρ,	(καθαρός)

δ'. Καίω καὶ κλαίω ἴδ. § 100,1.

Σημ. α'. Ἐκ τῶν ῥημάτων εἰς σσω πολλά ἔχουσι χαρακτῆρα ὀδοντόφωνον· οἶον, ἀρμύττω, πλάσσω.

Σημ. 6'. Ἐκ τῶν ῥημάτων εἰς ζω ἔχουσι χαρακτῆρα γ § 31, 5, κράζω, στενάζω, οἰμώζω καὶ ἄλλα ἤχον σημαίνοντα, ἔτι δὲ τὸ στίζω καὶ στηρίζω.

Σημ. γ'. Τὸ σαλπίζω ἔχει χαρακτῆρα γγ' (ἢ σάλπιγξ γ. σάλπιγγος).

Β. Σχηματισμὸς τοῦ μέλλοντος καὶ ἀορίστου α' ἐνεργητικοῦ καὶ μέσου § 96.

1. Ἀμφότεροι οἱ χρόνοι οὗτοι προσάπτουσιν εἰς τὸ ῥηματικὸν θέμα ἐν σ, τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται χρονικὸς χαρακτῆρ τοῦ μέλλοντος καὶ τοῦ ἀορίστου α' ἐνεργητικοῦ καὶ μέσου.

Σημ. Ῥήματα φωνηεντόληκτα ἔχοντα βραχὺν χαρακτῆρα ἐκτείνουσιν αὐτὸν πρὸ τοῦ σ. § 99, 1. ἀφωνόληκτα δὲ θέματα πάσχουσι πρὸ τοῦ σ τὰς § 25 σημειωθείσας μεταβολάς· περὶ τῶν ὑγρολήκτων καὶ ἐνρινολήκτων ῥημάτων ἰδ. § 102, 2. κ. 3.

2. Ὁ μέλλων προσάπτει τὰς προσωπικὰς καταλήξεις τῶν ἀρκτικῶν χρόνων διὰ τῶν συνδετικῶν φωνηέντων ο καὶ ε εἰς τὸν χρονικὸν χαρακτῆρα καὶ κλίνεται ὡς ὁ ἐνεστώς, ἀλλὰ δὲν ἔχει ὑποτακτικὴν καὶ προστακτικὴν.

Σημ. Περὶ τοῦ μέλλοντος τῶν ῥημάτων εἰς ἰζω θ. ἰδ. ἰδ. § 100, 3.

3. Ὁ ἀόριστος α' προσάπτει τὰς προσωπικὰς καταλήξεις τῶν ἱστορικῶν χρόνων διὰ τοῦ συνδετικοῦ φωνήεντος α εἰς τὸν χρονικὸν χαρακτῆρα· ἐν δὲ τῇ εὐκτικῇ συννεοὶ τὸ ἐγκλιτικὸν φωνήεν ι μετὰ τοῦ α εἰς αι, ἐν δὲ τῇ ὑποτακτικῇ ἔχει τὰ αὐτὰ καὶ ὁ ἐνεστώς συνδετικὰ φωνήεντα, τὸ ω καὶ η.

Σημ. α' Ἐν τῷ ἀορίστῳ α' ἐνεργητικῷ τὸ α' ἐνικὸν πρόσωπον τῆς ὀριστικῆς ἀπώλεσε παντάπασιν τὴν καταλήξιν ν, τὸ δὲ γ' ἐνικὸν μετέβαλε τὸ συνδετικὸν φωνήεν α εἰς ε.

Τὸ β' ἐνικὸν πρόσωπον πῆς προστακτικῆς καὶ τὸ ἀπαρέμμετον εἶνε ἀνώμαλα, διότι τὸ μὲν πρῶτον προσαρτῶ ον εἰς τὸν χρονικὸν χαρακτῆρα, τὸ δὲ δεύτερον αι.

Ἡ μετοχὴ σχηματίζει τὴν ἐνικὴν ἀρσενικὴν ὀνομαστικὴν ἐνσχημον, ἰδ. § 46, 1. α.

Ἐν τῷ μέσῳ ἀορίστῳ α' τὸ β' ἐνικὸν πρόσωπον τῆς ὀριστικῆς ἐπαιδεύσας προῆλθεν ἐκ τοῦ ἐπαιδεύσας δι' ἐκκρούσεως τοῦ σ § 29· καὶ συναϊρέσεως τοῦ ας εἰς ω, τὸ δὲ β' ἐνικὸν πρόσωπον τῆς προστακτικῆς προσαρτῶ ἀνώμαλως αι εἰς τὸν χρονικὸν χαρακτῆρα.

Σημ. Ἐν τῇ εὐκτικῇ ἐνεργητικῇ οἱ τύποι μετὰ τῆς ει οἱ καλούμενοι αἰολικοὶ εἶνε εὐχρηστότεροι τῶν τύπων μετὰ τῆς αι.

Γ. Σχηματισμὸς τοῦ παρακειμένου καὶ ὑπερσυντελείκου ἐνεργητικοῦ καὶ μέσου (παθητ.) καὶ μέλλοντος τετελεσμένου § 97.

1. Ὁ παρακειμένος, ὁ ὑπερσυντελείκος καὶ ὁ τετελεσμένος μέλλον σχηματίζονται ἐκ τοῦ θέματος τοῦ παρακειμένου, τὸ ὁποῖον γίνεται δι' ἀναδιπλασιασμοῦ τοῦ ῥηματικοῦ θέματος.

Περὶ ἀναδιπλασιασμοῦ ἰδ. § 91.

Σημ. Ῥήματα φωνηεντόληκτα ἔχοντα βραχὺν χαρακτῆρα ἐκτείνουσιν αὐτὸν ἐν τῷ θεματι τοῦ παρακειμένου § 99, 1, λοιπὸν τετιμη, πεποιη, δεδουλ.

2. Πάντα τὰ φωνηεντόληκτα ῥήματα, τὰ πλείστα τῶν ἀφωνολήκτων καὶ τὰ πλείστα τῶν ὑγρολήκτων καὶ ἐνρινολήκτων σχηματίζουν τὸν ἐνεργητικὸν παρακειμένον μετὰ τοῦ χρονικοῦ χαρακτῆρος κ (παρακ. α)· ὀδοντόφωνον πρὸ τοῦ κ ἐκπίπτει, ν δὲ μεταβάλλεται εἰς ἐνρινον γ § 28, 5· οἶον, παιδεύω, παρακ. πεπαίδευκα, τιμάω, παρακ. τετίμηκα, σκευάζω, παρακ. ἐσκεύακα, ἀγγέλλω, παρακ. ἡγγέλκα, φαίνω, ρ. θ. φ3ν, παρακ. πέφραγ-κα.

3. α. Ὀλίγα τινὰ τῶν ἀφωνολήκτων καὶ τῶν ὑγρολήκτων ῥημάτων σχηματίζουν τὸν παρακειμένον ἄνευ τοῦ χρονικοῦ χαρακτῆρος κ. (παρακ. β)· οἶον, φρίσσω, ρ. θ. φρίκ., παρακ. πέ-φρικα, γράφ-ω παρακ. γέ-γραφ-α.

β'. Ἐν τῷ σχηματισμῷ τούτῳ γίνεται συνήθως μεταβολὴ τοῦ θεματικοῦ φωνήεντος· α ἐκτείνεται εἰς η, (μετὰ ρ εἰς α), ε δὲ μεταβάλλεται εἰς ο· οἶον, θάλλω, ρ. θ. θ3λ. παρακ. τέ-θηλα, κράζω, ρ. θ. κρ3γ, παρακ. κί-κρηγα, τίκτω, ρ. θ. τεκ. τέ-τοκ α.

γ'. Ὀλίγα τινὰ θέματα λήγοντα εἰς κ, γ, π, β, δασύνουσι τὸν θεματικὸν χαρακτῆρά των τ. ε. τὸ κ, γ μεταβάλλουσιν εἰς χ καὶ τὸ π, β εἰς φ, φυλάττουσι δὲ ἀμετάβλητα τὰ φωνήεντά των,

δε-δίωχ-α	ρ.	θ.	διωκ,	(διώκω)
κε-κέρυχ-α	»	»	κερυκ	(κηρύσσω)
πι-φύλαχ-α	»	»	φυλ3κ	(φυλάσσω)

ἡχ-α	»	»	εγ	(ἄγω)
τε-ταχ-α	»	»	εγγ	(τάσσω)
ἀπ-ήλλαχ-α	»	»	ἀπ-αλλεγ	(ἀπ-αλλάσσω)
κε-κοφ-α	»	»	κοπ.	(κόπτω)
βε-βλεψ-α	»	»	βλεβ	(βλάπτω)

Σημ. Τὸ πρᾶσσω σχηματίζει δύο τύπους τοῦ 6' παρακειμ., τὸν μὲν ἔνα μετὰ δασείας χρονικοῦ χαρακτήρος, τὸν δὲ ἕτερον μετὰ ψιλοῦ καὶ δὴ ἐπὶ διαφόρου σημασίας πρβλ. § 113.

δ'. Πολλὰ ἀφωνολήκτα ῥήματα δὲν ἔχουσιν ἐνεργ. παρακείμενον.

4. Ὁ ἐνεργητικὸς παρακ. προσάπτει ἐν τῇ ὀριστικῇ τὰς προσωπικὰς καταλήξεις τῶν ἀρκτικῶν χρόνων διὰ τοῦ συνδετικοῦ φωνήεντος α (καὶ δὴ ὁ α' παρακ. εἰς τὸν χρονικὸν χαρακτήρα κ, ὁ δὲ 6' παρακ. εἰς τὸν χρονικὸν χαρακτήρα τοῦ θέματος), ἐν τῷ α' ἐνικῷ προσώπῳ ἐξέπεσεν ἡ κατάληξις, ἐν δὲ τῷ 6' ἐνικῷ προσώπῳ διεσώθη μόνον ε, ἐν δὲ τῷ γ' ἐνικῷ προσ. οὐ μόνον ἡ κατάληξις ἐξέπεσεν, ἀλλὰ καὶ τὸ συνδετικὸν φωνήεν α μετεβλήθη εἰς ε· λοιπὸν οἱ τρεῖς οὗτοι τύποι τοῦ παρακ. ἔχουσι τὰ αὐτὰ τέλη καὶ οἱ ἀντίστοιχοι τύποι τοῦ ἀορίστου α'· τὸ δὲ γ' πληθ. πρόσωπον πεπαιδευέχσι προήλθεν ἐκ τοῦ πεπαιδευέχσι—πεπαιδευέκα-ντι, (ἀναπληρωτικὴ ἔκτασις παρὰ τὴν § 28, 2).

Ἐν τῇ ὑποτακτικῇ καὶ εὐκτικῇ (ἡ προστακτικὴ σπανίως ἔχει παρακείμενον) ὁ παρακείμενος ἔχει τὰ αὐτὰ συνδετικὰ φωνήεντα καὶ τὴν αὐτὴν κλίσιν καὶ ὁ ἐνεστώς.

Ἐν τῷ ἀπαρεμφράτῳ προσάπτεται ἡ κατάληξις ναι διὰ τοῦ συνδετικοῦ φωνήεντος ε, τὸ ὁποῖον ἐνταῦθα πάντοτε τονίζεται.

Ἐν τῇ μετοχῇ προσάπτεται ὅτι διὰ τὸ ἀρσενικὸν καὶ τὸ σὺνδέτερον, οὐα δὲ διὰ τὸ θηλυκόν· ἡ ὀνομ. ἐνικὴ ἀρσεν. εἶνε ὀξύτονος.

Σημ. Ἡ ὑποτακτικὴ καὶ εὐκτικὴ τοῦ ἐνεργητικοῦ παρακειμένου πολλάκις ἐκφέρεται περιφραστικῶς διὰ τῆς μετοχῆς καὶ τῶν ἀναλόγων τύπων τοῦ εἰμί ὡς πεπαιδευέως ὦ, πεπαιδευέως εἶην § 107, 4.

5. Ὁ ἐνεργητ. ὑπερσυντέλικος ἀκολουθεῖ ἐν τῷ σχηματισμῷ τοῦ τὸν ἐνεργητ. παρακ. λοιπὸν εἶνε ὡς ἐκεῖνος πρῶτος ἢ δεῦτερος, ἔχει δασύν χαρακτήρα ἢ οὐ, φωνήεν μακρὸν ἢ βραχύ, μεταβεβλημένον ἢ ἀμετάβλητον· οἶον, α'. ὑπερσυντ. ἐπεπαιδεύ-κιν, 6'. ὑπερσυντ. ἐβεβλάφ-ειν.

Ἡ αὐξησης τοῦ ὑπερσυντ. ἀπὸ φωνήεντος ἀρχομένων ῥημάτων δὲν διακρίνεται, διότι ὁ παρακ. ἤδη ἔχει μακρὸν ἀρκτικὸν φωνήεν· οἶον, παρακ. ἡγγέλκα, ὑπερσυντ. ἡγγέλκιν. Ἐάν δὲ ὁ ἀναδιπλασιασμός ὑφίσταται μόνον ἐν τῇ προθέσει τοῦ ε, αὐξησης δὲν γίνεται· οἶον, παρακ. ἰσκιύακα, ὑπερσυντ. ἰσκιεύακιν.

6. Ὁ ἐνεργ. ὑπερσυντ. προσάπτει τὰς προσωπικὰς καταλήξεις τῶν ιστορικῶν χρόνων διὰ τῆς διφθόγγου εἰ καὶ δὴ ὁ α' ὑπερσυντ. εἰς τὸν χρονικὸν χαρακτήρα κ, ὁ δὲ 6' ὑπερσυντ. εἰς τὸν θεματικὸν χαρακτήρα, τὸ δὲ γ' πληθ. πρόσωπ. ἔχει σταν ὡς κατάληξιν καὶ μόνον ε ὡς συνδετικὸν φωνήεν.

Σημ. α'. Παρὰ τοῖς ἀρχαιοτέροις ἀττικοῖς ὁ ἐνικός τοῦ ἐνεργ. ὑπερσυντ. εἶνε ἐπιπαιδευέκη, κης, κιν, προελθὼν ἐκ τῶν ἰωνικῶν, τῶν τύπων εἰς εα, εας, εεν.

Σημ. 6'. Πολλάκις ὁ ἐνεργ. ὑπερσυντ. ἐκφέρεται περιφραστικῶς διὰ τῆς μετοχῆς τοῦ παρακ. μετὰ τοῦ παρατατικοῦ τοῦ εἰμί· οἶον, πεπαιδευέως ἢ § 107, 4.

7. Ὁ παρακ. μέσος καὶ παθ. σχηματίζεται προσεκπομένων εἰς τὸ θέμα τοῦ παρακ. τῶν προσωπικῶν καταλήξεων τῶν ἀρκτικῶν χρόνων ἄνευ χρονικοῦ χαρακτήρος καὶ ἄνευ συνδετικοῦ φωνήεντος· περὶ τῶν ἐν τῷ σχηματισμῷ τοῦ παρακειμένου γινομένων μεταβολῶν ἐν τοῖς συμφωνολήκτοις θέμασι πρβλ. § 25. 26. 28. 29.

Τὸ γ' πληθ. πρόσωπον τοῦ παρακ. μέσου καὶ παθητ. τῶν ἀφωνολήκτων ῥημάτων ἐκφέρεται περιφραστικῶς διὰ τῆς μετοχῆς τοῦ παρακειμένου μετὰ τοῦ εἰσί, ὡς γεγραμμένοι εἰσίν, ἐπειδὴ ἡ κατάληξις νται δὲν δύναται νὰ προσαφθῇ εἰς συμφωνολήκτα θέματα.

Ἐποτακτικὴ καὶ εὐκτικὴ εἰς πάντα τὰ θέματα σχηματίζεται περιφραστικῶς διὰ τῆς μετοχῆς καὶ τῶν ἀναλόγων τύπων τοῦ εἰμί· οἶον, πεπαιδευέως ὦ, πεπαιδευέως εἶην § 107, 4.

Τὸ ἀπαρέμφατον καὶ ἡ μετοχὴ σχηματίζονται ὁμαλῶς, ἔχουσι δὲ τὸν τόνον πάντοτε ἐπὶ τῆς παραληγούσης.

Σημ. α' Ἐνὸς σχηματίζεται τὸ γ' πληθ. πρόσωπον τῆς ὀριστικῆς τοῦ παρακ. παρ' ἀρχαιοτέρας ἀττικοῦς μονολεκτικῶς εἰς αται, πρὸ τοῦ ὁποῖου γ, κ, 6, π τρέπονται εἰς τὰ δασέα φ, χ· οἶον, γεγράφαι, τιτάχαι.

Σημ. 6'. Ἐάν συμπέσῃ δύο γγ ἢ δύο μμ, ἐκ πίπτει τὸ ἐν γ ἢ τὸ ἐν μ· οἶον, σφίγγω, παρακ. ἰσφίγγαι, πέμπω, παρακ. πέπεμμαι, τὰ δ' ἄλλα πρόσωπα εἶνε ὁμαλὰ ἰσφίγγαι, ἰσφίγγαι, πέπεμμαι, πέπεμμαι.

Σημ. γ'. Τῶν ῥηματικῶν θεμάτων, κτα, κλα, μυα, (κτάμαι, καλέω, μυνέω).

σκω) ὑποτακτική καὶ εὐκτική τοῦ μέσου παρακειμένου σχηματίζεται καὶ μονοληκτικῶς ὑποτακτικῇ κτῶμαι, = κεκτάωμαι κεκτῇ, κικτῇται, εὐκτηκῇ κεκτῆμην = κεκτῆμην, κεκτῆρο, κεκτῆτο ἢ κεκτῶμην, = κεκταίμην κικτῆρο, κεκτῶτο.

8. Ὁ ὑπερσυντ. μέσος καὶ παθητ. ἀκολουθεῖ ἐν τῷ σχηματισμῷ του ὅλως τὸν παρακ. μέσον καὶ παθητ.

Τὸ γ'. πληθ. πρόσωπον εἰς συμφωνοληκτὰ θέματα σχηματίζεται περιφραστικῶς διὰ τῆς μετοχῆς τοῦ παρακ. μετὰ τοῦ ἦσαν, ὡς γεγραμμένοι ἦσαν.

Σημ. Ἐνίοτε καὶ τὸ γ'. πληθ. πρόσ. τοῦ ὑπερσυντελικού σχηματίζεται μονοληκτικῶς εἰς ατο, ὡς ἐτετάχατο.

9. Ὁ μέλλων τετελεσμένος παθητ. προσάπτει εἰς τὸ θέμα τοῦ παρακ. τὸν χρονικὸν χαρακτήρα σ καὶ τὰς προσωπικὰς καταλήξεις τῶν ἀρκτικῶν χρόνων διὰ τῶν συνθετικῶν φωνηέντων ο καὶ ε ὡς ὁ μέσος μέλλων.

Σημ. Ὁ μέλλων τετελεσμένος ἐνεργητικῶς ἐκφέρεται περιφραστικῶς διὰ τῆς μετοχῆς τοῦ παρακειμένου μετὰ τοῦ μέλλοντος τοῦ εἰμί, ὡς πεπαιδευκὸς εἶσθαι § 107, 4. Μονήρεις εἶνε οἱ δύο μέλλοντες τετελεσμένοι ἐστῆξω καὶ τεθνήξω μετ' ἐνεργητικῶν καταλήξεων ἐκ τῶν παρακειμένων ἐστῆκα καὶ τεθνήκα.

Δ'. Σχηματισμὸς τοῦ ἀορίστου α' καὶ μέλλοντος α'.

παθητικοῦ καὶ τῶν ῥηματικῶν ἐπιθέτων. § 98.

1. Ὁ ἀόριστος α' καὶ μέλλων α' παθητικὸς προσάπτουσιν εἰς τὸ ῥηματικὸν θέμα τὴν συλλαβὴν θε ὡς χρονικὸν χαρακτήρα.

Σημ. Φωνηεντόληκτὰ ῥήματα ἔχοντα βραχὺν χαρατῆρα ἐκτείνουσιν αὐτὸν πρὸ τῆς συλλαβῆς θε, λοιπὸν τιμηθε, ποιηθε, δουλωθε. Ἀφωνόληκτὰ δὲ θέματα πᾶσιν πρὸ τοῦ θ τὰς § 25 σημειωθείσας μεταβολάς.

2. Ὁ ἀόριστος α' παθητικὸς προσαρτῇ εἰς τὴν συλλαβὴν θε, τῆς ὁποίας τὸ ε ἐν τῇ ὀριστικῇ, προστακτικῇ καὶ τῷ ἀπαρεμφάτῳ ἐκτείνεται εἰς η, ἐνεργητικᾶς καταλήξεις ἄνευ συνθετικοῦ φωνήεντος.

Αἱ καταλήξεις τῆς ὀριστικῆς εἶνε φυσικὰ αἱ τῶν ἱστορικῶν χρόνων, ἢ δὲ καταλήξεις τοῦ γ' πληθ. προσώπου εἶνε σεν.

Ἡ ὑποτακτικὴ ἔχει καὶ ἐνταῦθα τὰ μακρὰ συνθετικὰ φωνήεντα ω καὶ η, ὑπὸ τῶν ὁποίων καταπίνεται τὸ ε τῆς συλλαβῆς θε.

Ἡ εὐκτικὴ ἔχει τὸ πλήρες ἐγκλιτικὸν γνώρισμα ιη πρὸ βλ. § 94. 6.

Ἐν τῷ 6' ἐνικῷ προσώπῳ τῆς προστακτικῆς διετηρήθη ἡ κατάληξις θι, μετεβλήθη δὲ διὰ τὴν δασύτητα τοῦ χρονικοῦ χαρακτήρος θι εἰς τ § 32, 2.

Τὸ ἀπαρέμφατον τοῦ ἀορίστου α' προσαρτῇ τὴν κατάληξιν ναι εἰς τὸν ἐκταθέντα χρονικὸν χαρακτήρα καὶ πάντοτε περισπᾶται ἐπὶ τῆς παραληγούσης.

Ἡ μετοχὴ σχηματίζεται ἔνσιγμος καὶ εἶνε ὀξύτονος.

3. Ὁ μέλλων α' παθητικὸς προσαρτῇ σ εἰς τὸν ἐκταθέντα χρονικὸν χαρακτήρα, λοιπὸν ἐν τῇ ὀριστικῇ λήγει εἰς θήσομαι.

4. Τὰ δύο ῥηματικὰ ἐπίθετα σχηματίζονται ἐκ τοῦ ῥηματικοῦ θέματος προσθήκη τῶν συλλαβῶν τὸς καὶ τέος.

Ὁ χαρακτήρ τοῦ θέματος πᾶσιν πρὸ τοῦ τ φθογγολογικᾶς μεταβολᾶς ἰδ. § 25.

Τὰ εἰς τὸς ῥηματικὰ σημαίνουσιν ἢ προῆξιν τετελεσμένην ἤδη ὡς ἡ μετοχὴ τοῦ παθητ. παρακειμ. ἢ ὅτι εἶνε δυνατόν νὰ γείνη τὸ ὑπὸ τοῦ ῥήματος δηλούμενον, τὰ δὲ εἰς τέος σημαίνουσιν, ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ τελεσθῇ τὸ ὑπὸ τοῦ ῥήματος σημαζόμενον.

Σημ. Τὰ σύνθετα ῥηματικὰ ἐπίθετα εἰς τοὺς εἶνε ἐν γένει προπαροξύτονα καὶ δι-κατάληκτα, τὰ δὲ σύνθετα μετὰ μιᾶς προθέσεως τότε μόνον μένουσιν ὀξύτονα καὶ τρικατάληκτα, ὅταν σημαίνωσιν, ὅτι εἶνε δυνατόν νὰ γείνη τὸ ὑπὸ τοῦ ῥήματος δηλούμενον ὅλον, ἅλυτος, ἀδιάλυτος, ἀλλὰ διαλυτός.

Ὀλίγα τινὰ τῶν εἰς τῆς συνθέτων ῥηματικῶν ἐπιθέτων ἔχουσι καὶ ἐνεργητικὴν σημασίαν ὅλον, ἀπρακτός=ὁ μὴ πράξας, ἀδάκρυτος=ὁ μὴ δακρύσας.

Σχηματισμὸς τῶν χρόνων

τῶν φωνηεντολήκτων ῥημάτων § 99.

1. Τὰ φωνηεντόληκτὰ ἐκεῖνα ῥήματα, τῶν ὁποίων τὸ θέμα λήγει εἰς βραχὺ φωνήεν, ἐκτείνουσιν αὐτὸ ἐν τῷ σχηματισμῷ τῶν χρόνων πλὴν ἐν τῷ ἐνεστώτῳ καὶ τῷ παρατατικῷ, τὸ ε εἰς η, τὸ ο εἰς ω καὶ τὸ α μετὰ ε, ι, ρ εἰς ε, ἄλλοτε δὲ εἰς η· οἶον, ποιέ-ω, ποιήσω, εἰά-ω, εἶασα, δράω, ἰδρῶσα, ἰγγυά-ω, ἰγγύη-σα, βοά-ω, βεβόη-κα, τιμά-ω, τετίμη-μαι, δουλό-ω, ἰδουλώθη, δουλω-τός.

Σημ. Τὸ χράω (χρησιμεύω) καὶ τὸ χράομαι ἔχουσιν ἐν τῷ μέλλοντι καὶ ἀσ-

ρίστω η καίτοι τοῦ α προηγείται ρ χρήσω, χρήσμαι, τὸν κεντὶον δὲ ἀκροάμαι ἔχει τὸν μέλλοντα ἀκροάσμαι.

2. Πολλὰ φωνηεντόληκτα ῥήματα μετὰ βραχείος θεματικοῦ φωνήεντος φυλάττουσιν αὐτὸ ἐν πᾶσι τοῖς χρόνοις ἀμετάβλητον.

1. Ἐκ τῶν εἰς αω, τὸ γελᾶω, ἐράω, κλάω, σπάω, θλάω, χαλάω.

2. Ἐκ τῶν εἰς εω, τὸ ἀλέω, ἀρκέω, ἐμέω, καλέω, τελέω, ζέω, ξέω, τρέω, αἰδέομαι, ἀξέομαι.

3. Ἐκ τῶν εἰς οω, τὸ ἀρόω.

4. Ἐκ τῶν εἰς υω, τὸ ἀνύω, ἀρύω, μεθύω, πτύω.

Τὰ ῥήματα ταῦτα πλὴν τοῦ ἀρύω, τοῦ ἐμέω καὶ τοῦ καλέω ἔχουσιν ἐν τῷ παρακειμένῳ καὶ ὑπερτοντελικῷ μέσῳ καὶ ἀορίστῳ α' καὶ μέλλοντι α' παθητ. ἀμέσως μετὰ τὸ θέμα ἐν σ' οἶον, ἔσπασ-μαι, ἔ' ἐνκ. ἔσπασ-σαι κτλ. κατὰ τὸ ἐσκεύασμαι, ἐτελέτ-θην, ἀλλὰ ἤρσθην.

Σημ. α'. Τὸ καλέω φυλάττει τὸ βραχὺ φωνῆεν ἐν τῷ μέλλοντι καὶ ἀορίστῳ α' ἐνεργητικῷ καὶ παθητικῷ, σχηματίζει δὲ πάντας τοὺς ἄλλους χρόνους ἐκ τοῦ θέματος κλη'. λοιπὸν καλέσω συνήθως καλῶ § 100, 3, ἐκάλεσα, ἀλλὰ κέκληκα, κέκλημαι, ἐκλήθην, κλητός, πρβλ. § 111, 3.

Σημ. β'. Τοῦ θέματος ἐρα εἰ δὴ παθητ. χρόνοι ἐράσθην, ἐρασθήσομαι ἔχουσιν ἐνεργητικὴν σημασίαν· ἐνιστ. ἐράω=ἠγαπῶ, ἐράμαι=ἠγαπῶμαι.

Σημ. γ'. Τὸ ἐπαινέω φυλάττει πανταχοῦ τὸ βραχὺ φωνῆεν πλὴν ἐν τῷ παρκε. μέσῳ, ἀλλὰ δὲν ἔχει σ' λοιπὸν ἐπαινέσομαι, ἐπήνεσα, ἐπήνεκα, ἐπήνισμαι, ἐπρήσθην, ἐπαινετός.

Σημ. δ'. Τὰ ῥήματα θέω (δένω), λύω, θύω, ἔχουσιν ἐν μὲν τῷ μέλλοντι καὶ ἀορίστῳ α' ἐνεργητικῷ καὶ μέσῳ τὸ μακρὸν φωνῆεν, ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις χρόνοις τὸ βραχὺ, ἀλλ' ὅμως ἄνευ σ, λοιπὸν, δήσω, ἔδησα, δέδεκα, δεδέσθαι, (ἀλλὰ μέλλ. τετελεσμένος δεδήσεται) λύσω, λύσαι, λελύσθαι, ἀλλὰ μέλλ. τετελεσμένος λελύσεται, ἐλύθην, λυτός, λυταί, ἐλύθην, §, 32, 2.

3. ῥήματα τινὰ μετὰ μακροῦ θεματικοῦ φωνήεντος ἔχουσιν ἐν τῷ παρακειμένῳ μέσῳ καὶ ἀορίστῳ α' ἀμέσως μετὰ τὸ θέμα σ' οἶον, ἀκούω, κελεύω, κρούω, καταλείω, παλαίω, σείω, χρίω, γινώσκω καὶ ἄλλα· οἶον, ἤκουσ-μαι, ἐκρούσθην, δυν-πάλαισ-τός, σεις-τός, χρισ-τός, πρβλ. ἢ παλαίσ-τρα, ὁ σεις-μός.

Σημ. α'. Καὶ τὸ χρίω ἀνήκει ἐνταῦθα, τὸ ὁποῖον καὶ περ ἐκτείνον τὸ θεματικὸν φωνῆεν σχηματίζει κήρωσ-μαι, ἐχρίσθην, χρισ-τός· ὁμοίως τὸ χρίω χρημαδοτῶ, κέχρηται, ἐχρήσθη, τοῦ χράσμαι τὸ μὲν ῥηματικὸν ἐπίθετον εἶνε χρηστός, ὁ δὲ παρακείμενος μέσος, κέχρηται.

Σημ. β'. Τοῦ δράω καὶ κλείω ὁ παρακ. μίσος, ὁ ἀφ. α' παθητ. καὶ τὸ ῥηματικὸν ἐπίθετον εἶνε δίδραμμαι, ἐδράσθην, δραστήον, κέκλειμαι (ὅθεν ἐκέκλειντο, σπανάως κέκλεισμαι), ἐκλείσθην, κλεις-τός.

Ἰδιαίτεραι παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ σχηματισμοῦ τῶν χρόνων. § 100.

1. Τὰ δύο ῥήματα καίω καὶ κλαίω ὑπάγονται εἰς τὴν j τάξιν. Τὸ καθαρὸν θέμα αὐτῶν εἶνε καF ἢ καυ (τὸ καῦμα) καὶ κλαF ἢ κλαυ· ἐνιστῶς καίω ἀντὶ καFιω, μέλλ. καύσω, ἀφ. ἔκαυσα, ἀφ. παθητ. ἐκαύθην, ἐνιστ. κλαίω ἀντὶ κλαFιω, μέλλ. κλαύσομαι, ἀφ. ἔκλαυσα· ὁ ἐνιστῶς παρὰ τοῖς ἀρχαιοτέροις ἀττικαῖς εἶνε κχ'ω καὶ κχζ'ω (οὐδέποτε συναίρεται).

2. Τὰ ῥήματα βιβάζω, τελέω, καὶ καλέω ἐκκρύουσι συνήθως ἐν τῷ μέλλοντι ἐνεργητικῷ καὶ μέσῳ τὸν μεταξὺ δύο φωνηέντων χρονικὸν χαρακτῆρα σ καὶ συναίρουσι τὰ δύο φωνήεντα βιβῶ, βιβῆς τελῶ, τελείς, τελούμεν, καλῶ, (μέλλων ἀττικός) ὁμοίως δὲ σχηματίζεται καὶ ὁ μέλλων ἀνωμάλιον τινῶν ῥηματίων· ἴδ. § 109, 26—30

3. Τὰ ὑπερδυσύλλαβα ῥήματα εἰς ἰζω μετὰ θεματικοῦ χαρακτῆρος δ σχηματίζουσι τὸν μέλλοντα ἐνεργητικὸν καὶ μέσον ὅχι εἰς ἰσω, ἰσομαι, ἀλλὰ εἰς ιω, ιοῦμαι=ιω, ἰέομαι (μέλλ. ἀττικός), κομιῶ, κομῖεις, κομιοῦμεν, ἐνκτ. κομιοῖην, μίσ. κομιοῦμαι, κομῖει, κομῖεται πρβλ. § 102, 2. Σημ. β', ἀλλὰ σχίζω, scindo μέλλ. σχίσω, σαλπίζω, μέλλ. σαλπίζω.

4. Οὐκ ὀλίγα ῥήματα ἔχουσι τὸν μέσον μέλλοντα ἐπὶ ἐνεργητικῆς σημασίας· οἶον, ἔδω, ἔσομαι, ἀκούω, ἀκούσομαι, γελᾶω, γελᾶσομαι, ἐπαινέω, ἐπαινέσομαι, τίκτω, τέξομαι πρβλ. § 114.

Τὰ ῥήματα φεύγω, πλέω, πνέω, νέω σχηματίζουσι τὸν μέσον μέλλοντα αὐτὸ μόνον εἰς σομαι, ὡς φεύξομαι, πλεύσομαι, ἀλλὰ καὶ εἰς σοῦμαι (μέλλ. δωρικός), φευξοῦμαι, φευξεί, φευξείται, πλευσοῦμαι § 108, 14—17.

5. Τὰ πάντα ῥήματα τρέπω, τρέφω, στρέφω, κλέπτω, πέμπω δασύνουσι τὸν θεματικὸν χαρακτῆρα ἐν τῷ παρακειμένῳ ἐνεργητικῷ (ἐὰν μὴ εἶνε ἡδὴ δασύς) καὶ μεταβάλλουσι τὸ θεματικὸν φωνῆεν εἰς ο ὡς τέτροφα τοῦ τρέπω καὶ τρέφω, ἔστροφα, κέκλωφα, πέπομφα § 97, 3,

γ' ἐν δὲ τῷ παρακειμένῳ μέσῳ τὸ κλέπτω καὶ πέμπω ἔχουσι πάλιν κέκλεμμαι, πέπεμμαι § 97, 7, τὰ δὲ ἄλλα τρία μεταβάλλουσι τὸ εἰς α, ὡς τέτραμμαι, τέθραμμαι, (τετράφθαι, τεθράφθαι, § 32, 3, μετὰ τῆς Σημ.) ἔστραμμαι, ὁ παθητικὸς ἀόρ. τοῦ πέμπω εἶναι ὁμαλὸς ἐπέμφθην, περὶ δὲ τῶν παθητικῶν ἀορίστων τῶν ἄλλων τεσσάρων ῥημάτων ἴδ. § 101, 8.

6. Σπένδω σχηματίζει σπείσω, ἔσπεισα, ἔσπεικα, ἔσπαισμαι.

7. Ἐλκω, παρατ. εἴλκον σχηματίζει ἐκ τοῦ θέματος ἐλκ τὸν μέλλοντα ἔλξω, ἐκ δὲ τοῦ θέματος ἐλκυ τοὺς ἄλλους χρόνους εἴλκυσα, εἴλκυκα, εἴλκυσμαι, εἴλκυσθην § 90, 5 καὶ Σημ.

8. Σώζω σχηματίζει ἐκ τοῦ θέματος σωδ τὸν παρακ. μέσον σέσωσμαι, πάντας δὲ τοὺς ἄλλους χρόνους ἐκ τοῦ θέματος σω, ὡς σώσω, ἔσωσα, σέσωκα, ἐσώθην (πρβλ. σωτήρ, σῶς=σάος).

Ε'. Σχηματισμὸς τῶν δευτέρων ἀορίστων § 101.

	Ἑνεστῶς	τρέπω,	
ἀορ. 6' ἐνεργ.	ἀορ. 6' μέσ.	ἀορ. 6' παθ.	
ὁρ. ἔ-τραπ-ο-ν	ἔ-τραπ-ό-μην	ἔ-τράπ-η-ν	
ἔ-τραπ-ε-ς	ἔ-τράπ-ου	ἔ-τραπ-η-ς	
κτλ.	κτλ.	κτλ.	
ὡς οἱ παρατατικοὶ		ὡς ὁ ἀορ. α' παθητ.	
ἔτρεπον.	ἔτρεπόμην.	ἔτρέφθην.	
ὕποτ. τράπ-ω	τράπ-ω-μαι	τραπ-ῶ	
τράπ-η-ς	τράπ-η	τραπ-ῆ-ς	
κτλ.	κτλ.	κτλ.	
ὡς αἱ ὑποτακτ. τοῦ ἐνεστ.		ὡς ἡ ὑποτ. τοῦ ἀορ. α'.	
τρέπ-ω.	τρέπ-ω-μαι.	τρεφθῶ.	
εὐκτ. τράπ-οι-μι	τραπ-οί-μην	τραπ-εῖην	
τράπ-οι-ς	τράπ-οι-ο	τραπ-εῖης	
κτλ.	κτλ.	κτλ.	
ὡς αἱ εὐκτ. τοῦ ἐνεστ.		ὡς ἡ εὐκτ. τοῦ ἀορ. α'.	
τρέπ-οι-μι.	τρεπ-οί-μην.	τρεφείην.	

προτ. ἐν. τράπ-ε	τραπ-οῦ	τράπ-η θι
τραπ-έ-τω	τραπ-έ-σθω	τραπ-ή-τω
δ. τράπ-ε-τον	τράπ-ε-σθον	τράπ-η-τον
κτλ.	κτλ.	κτλ.
ὡς αἱ προστ. τοῦ ἐνεστ.		ὡς ἡ προστ. τοῦ ἀορ. α'.
ἀπαρέμ. τραπ-εῖν	τραπ-έ-σθαι	τραπ-ῆ-ναι
μετ. τραπ-ὦν	τραπ-ό-μενος, τραπ-εῖς, τραπείσα, τραπέν	
τραπ-οῦσα	η, ον	
τραπ-ὦν		γ. τραπ-έ-ντος
γ. τραπ-ό-ντος		μέλλ. 6' παθ. τραπ-ή-σομαι
		μέλλ. α' παθ. τρεφ-θή-σομαι

1. Ὁ ἀόριστος 6' ἐνεργητικὸς καὶ μέσος σχηματίζονται προσαπτομένων τῶν προσωπικῶν καταλήξεων εἰς τὸ ῥηματικὸν θέμα ἄνευ χρονικοῦ χαρακτήρος διὰ τῶν συνδετικῶν φωνηέντων ο καὶ ε.

Ἡ ὀριστική τοῦ ἀορίστου 6' ἐνεργητικοῦ καὶ μέσου ὁμοιάζει εἰς τὰς καταλήξεις τῷ παρατατικῷ, οἱ δὲ ἄλλοι τύποι αὐτοῦ ὁμοιάζουσι τοῖς ἀντιστοίχοις τύποις τοῦ ἐνεστῶτος.

Ὁ τόνος τοῦ ἀορίστου 6' ἐνεργ. καὶ μέσου ὡς πρὸς τὸν τόνον τοῦ ἐνεστῶτος καταβιβάζεται κατὰ μίαν συλλαβὴν, τοῦ μὲν ἐνεργητικοῦ ἀορίστ. 6' ἐν τῷ ἀπαρεμφάτῳ καὶ τῇ μετοχῇ, τοῦ δὲ μέσου ἀορίστου 6' ἐν τῷ 6' ἐνικῷ τῆς προστακτικῆς καὶ ἐν τῷ ἀπαρεμφάτῳ.

Ἑνεργητικόν

Μέσον.

παρατ.	ἀορ. 6'.	παρατ.	ἀορ. 6'.
ἔβαλλον	ἔβαλον	ἐβαλλόμεν	ἐβαλόμην
ἐνεστ.		ἐνεστ.	
βάλλω	βάλω	βάλλωμαι	βάλωμαι
βάλλοιμι	βάλοιμι	βαλλοίμην	βαλοίμην
βάλλε	βάλε	βάλλοι	βάλοι
βάλλειν	βαλεῖν	βάλλεσθαι	βαλέσθαι
βάλλων	βαλὼν	βαλλόμενος	βαλόμενος

Ἀόριστον 6' ἐνεργητικὸν καὶ μέσον σχηματίζουσι μόνον ῥήματα ἔχοντα θέμα ἐνεστωτικὸν διάφορον τοῦ ῥηματικοῦ, διότι ἄλλως παρατατικὸς καὶ ἀόριστος 6' θὰ ἦσαν ὅμοιοι.

Σημ. Ῥημάτων τινῶν τῆς μὴ ἐκτεινομένης τάξεως σχηματίζεται ὁ ἀόριστος ε' μεταβολῇ τοῦ θέματος.

Τρέπω παρατ. ἔτρεπον ἀόρ. ε'. ἐτράπην (μεταβολῇ τοῦ φωνήεντος),
πέτομαι » ἐπετόμην » » ἐπτόμην (συγκοπῇ),
ἄγω » ἤγον » » ἤγαγον (ἀναδιπλασιασμῷ).

2. Ὁ παθητ. ἀόρ. ε'. προσάπτει εἰς τὸ ῥηματικὸν θέμα ε, τὸ ὁποῖον ἐν τῇ ὀριστικῇ, τῇ προστακτικῇ καὶ τῷ ἀπαρεμφάτῳ τρέπεται εἰς η, μετὰ τῶν προσωπικῶν καταλήξεων καὶ κλίνεται ὡς ὁ παθητικὸς ἀόριστος α', ἀλλ' ἐν τῇ προστακτικῇ τηρεῖ τὴν κατάληξιν θι ἀμετάβλητον. Καθὼς ἐκ τοῦ παθητ. ἀόριστου α' σχηματίζεται παθητ. μέλλ. α' εἰς θήσομαι, οὕτω καὶ ἐκ τοῦ παθητικοῦ ἀόριστου ε' γίνεται παθητικὸς μέλλων ε' εἰς θήσομαι· ὁ παθητικὸς ἀόρ. ε' δύναται νὰ σχηματισθῇ καὶ ἐκ ῥημάτων τῆς μὴ ἐκτεινομένης τάξεως.

3. Ὁ παθητικὸς ἀόρ. ε' σχηματίζεται ἐκ τοῦ ἀσθενοῦς θέματος οἶον, τήκ-ω, θ. τηκ καὶ τακ, ἐτά-κην, τρέπω θ. τρεπ καὶ τραπ ἐτράπην, σήπω θ. σηπ, καὶ σαπ, ἐσάπην· τοῦ πλήττω ὁ παθητ. ἀόρ. ε' εἶνε ἐπλήγην, τοῦ δὲ ἐκπλήττω καὶ καταπλήττω εἶνε ἐξηπλάγην καὶ κατεπλάγην.

4. Πάντας τοὺς ἀόριστους ἔχει μόνον τὸ τρέπω, ἔτρεφα (καὶ ἔτραπον παρ' ὁμήρῳ), ἐτρεφάμην καὶ ἐτραπόμην, ἐτρέφθην καὶ ἐτράπην.

5. Ἀμφοτέρους τοὺς ἀόριστους παθητικούς ἔχουσιν ἄνευ διαφορᾶς σημασίας τὸ βλάπτω ἐβλάφθην καὶ ἐβλάβην, ῥίπτω, ἐρρίφθην καὶ ἐρρίφην, ἀλλάσσω, ἠλλάχθην καὶ ἠλλάγην.

6. Μόνον τὸν ἀόριστον ε' οὐχὶ συγχρόνως τὸν ἀόρ. α' ἔχουσιν ἐν τῷ ἐνεργητικῷ καὶ μέτω τὰ ῥήματα.

ἄγω	ρ.	θ.	ἀγ	ἀόρ. ε'	ἤγαγον	παρατ.	ἤγον
τίκτω	»	»	τεκ	»	ἔτεκον	»	ἔτικτον
ἀνακράζω	»	»	κραῖ	»	ἀνέκραγον	»	ἀνέκραζον
βάλλω	»	»	βαλ	»	ἔβαλον	»	ἔβαλλον
κατακαίνω	»	»	καν	»	κατέκανον	»	κατέκαινον
ἐγείρω	»	»	ἐγερ	»	ἤγερσάν	»	ἤγειρόμην.

Σημ. Ἀνωμαλῶν ῥημάτων οἱ συνηθέστεροι ἀόριστοι ε' ἐνεργητικοὶ καὶ μίσει εἶνε ἐγενόμην (γίνομαι), ἐπτόμην (πέτομαι), ἔλιπον (λείπω), ἔφυγον (φεύγω), ἔειπον (λέγω), ἔκαμον (κάμνω), ἔλαβον (λαμβάνω), εἶδον (εἰδίσκω), ἔλθον

(ἔρχομαι), εἶδον ὑποτακτ. ἴδω (ὁράω), εἶπον ὑποτακτ. εἴπω (λέγω). τῶν τελευταίων πάντε ἀόριστων ἔχει τὸ ε' ἐνικὸν τῆς προστακτικῆς τοῦ ἐνεργητικοῦ τὸν τόνον ἐπὶ τῆς ληγουσῆς, λαβέ, εἰδέ, ἐλθέ, ἰδέ, εἰπέ, ἀλλὰ ἀπελθε, εἰσθε, τὸ ε' πληθ. πρόσ. τινίζεται κανονικῶς, λάβετε.

7. Δύο ἀόριστοι ε' σχηματίζονται μετ' ἄττικου ἀναδιπλασιασμοῦ, ὁ ἤγαγον τοῦ ἄγω (ρ. ἀγ) καὶ ὁ ἤνεγκον τοῦ φέρω (ρ. ἐνεκ καὶ ἐγκ) προσπ. ἄγαγε, ἐνεγκε.

8. Μόνον τὸν ἀόριστον ε' οὐχὶ συγχρόνως τὸν ἀόριστον α' ἔχουσιν ἐν τῷ παθητικῷ τὰ ἐξῆς ῥήματα.

γράφω	ῥημ. θ.	γραφ	ἐγράφη
βάπτω	»	βαφ	ἐβάφην
σκάπτω	»	σκαφ	ἐσκάφην
θάπτω	»	ταφ	ἐτάφην
τρέφω	»	τρεφ	ἐτρέφην
στρέφω	»	στρεφ	ἐστρέφην
κλέπτω	»	κλεπτ	ἐκλάπην
κόπτω	»	κοφ	ἐκόπην
σφάττω	»	σφαγ	ἐσφάγην
συλλέγω	»	λεγ	συνελέγην

Πρὸς τούτοις καὶ τὰ ἐν § 102, 5 ἀναφερόμενα ὑγρόληκτα καὶ ἐνρινόληκτα ῥήματα.

Υγρόληκτα καὶ ἐνρινόληκτα θέματα § 102.

1. Τὰ ῥηματικά θέματα εἰς λ, μ, ν, ρ προσθήκη τοῦ j ἐκτείνονται εἰς θέματα τοῦ ἐνεστώτος (j τάξις).

α'. ἐν τοῖς θέμασιν εἰς λ ἀφομοιοῦται τὸ j τῷ λ· οἶον,

ἄλλομαι	= ἀλjομαι	ρ. θ.	άλ	(λ. salio)
σφάλλω	= σφαλjω	»	σφαλ	(ἀ-σφαλ-ής)
στέλλω	= στέλjω	»	στελ	(στόλος)
ἀγγέλλω	= ἀγγέλjω	»	ἀγγελ	(ἄγγελος)
τίλλω	= τίλjω	»	τιλ	(τίλημα)

β'. Ἐν τοῖς θέμασιν εἰς ν καὶ ρ ὑπερτίθεται τὸ j ὡς εἰς τὴν συλη λαβὴν τοῦ θέματος.

τείνω	=τενῶ	ρ. θ.	τεν	(τόνος)
φθείρω	=φθερῶ	»	φθερ	(φθορά)
φαίνω	=φανῶ	»	φρν	(ἀ-φαν-ής)
καθαίρω	=καθαρῶ	»	καθαρ	(καθαρός)
κρίνω	=κρινῶ	»	κριν	
ἀμύνω	=ἀμυνῶ	»	ἀμυν	

Σημ. α'. Ῥήματά τινα ἔχουσιν ἐν τῷ ἐνεστώτι τὸ καθαρὸν θέμα (μὴ ἐκτεινόμενη τάξις), ὡς μένω, δέρω.

Σημ. β'. Τὰ θέματα εἰς μ ὑπάγονται ἢ εἰς τὴν μὴ ἐκτεινόμενην τάξιν· οἷον, νέμω, ἣ ἐντείνουσι τὸ ῥηματικὸν θέμα προσθήκη τοῦ ν εἰς θέμα τοῦ ἐνεστώτος (ἐνρινος τάξις § 109, 7)· οἷον, κέμνω, τέμνω.

2. Ὁ μέλλων ἐνεργητ. καὶ μέσος σχηματίζεται ἐκ τοῦ ῥηματικοῦ θέματος, ἀλλὰ πρὸ τοῦ χρονικοῦ χαρακτηῖρος σ παρεντίθεται ε ὡς συνδετικὸν φωνῆεν, εἴτα δὲ ἐκκρούεται τὸ μεταξὺ δύο φωνηέντων κείμενον σ καὶ τὰ συμπίπτοντα φωνήεντα συναϊροῦνται κατὰ τοὺς κανόνας τῶν συνηρημένων ῥημάτων εἰς εω, § 94, 3· οὕτω τὰ ῥήματα εἰς λ, μ, ν, ρ ἔχουσι μέλλοντα συνηρημένον· οἷον,

ἐνεστ. ἄλλομαι	μέλλ. ἀλ-ε-σ-ομαι	=ἀλοῦμαι
σφάλλω	» σφαλ-ε-σ-ω	=σφαλῶ
στελλω	» στελ-ε-σ-ω	=στελῶ
ἀγγέλλω	» ἀγγελ-ε-σ-ω	=ἀγγελῶ
τείνω	» τεν-ε-σ-ω	=τενῶ
φαίνω	» φρν-ε-σ-ω	=φρνῶ
καθαίρω	» καθαρ-ε-σ-ω	=καθαρῶ
κρίνω	» κριν-ε-σ-ω	=κρινῶ
ἀμύνω	» ἀμυν-ε-σ-ω	=ἀμυνῶ
κέμνω	» κμ-ε-σ-ομαι	=κμοῦμαι.

Σημ. α'. Ἡ εὐκτική ἐν τῷ ἐνεργητικῷ λήγει εἰς οἶον, τὸ δὲ β' ἐνικὸν πρὸς τῆς ὀριστικῆς ἐν τῷ μέσῳ εἰς εἴ· οἷον, στελοῖην, στελεῖ.

Σημ. β'. Τὸν μέλλοντα εἰς ὦ, οῦμαι (=έω, έμαι), πλὴν τῶν ὑπολήκτων καὶ ἐνρινολήκτων σχηματίζουσι καὶ ἄλλα τινὰ ῥήματα· οὕτω τῶν ὑπερθεσυλλάβων ῥημάτων εἰς εἴω ὁ μέλλ. ἐνεργ. καὶ μέσος λήγει κανονικῶς εἰς ἰῶ, ιοῦμαι προβλ. § 100, 3.

3. Ὁ ἀόρ. α' ἐνεργ. καὶ μέσος σχηματίζεται ἐκ τοῦ ῥηματικοῦ θέ-

ματος, τὸ δὲ εἰς τὸ ῥηματικὸν θέμα ἄνευ συνδετικοῦ φωνήεντος προσεπτόμενον σ ἀφομοιοῦται τῷ χαρακτηρὶ καὶ μετὰ τὴν ἀπλοποίησιν τῶν νν, μμ, ρρ, λλ τὸ πρὸ τοῦ χαρακτηῖρος φωνῆεν ἐκτείνεται, τὸ α εἰς η, μετὰ ι καὶ ρ εἰς α, ε εἰς ει, ι καὶ υ εἰς ι καὶ υ· οἷον,

σφάλλω	ρ. θ. σφρλ	ἀόρ. α' ἐσφαλ-σα	=ἔσφηλα
φαίνω	» φρν	» » ἐφρν-σα	=ἔφρηνα
κερδίζω	» κερδρν	» » ἐκερδρν-σα	=ἐκέρδανα
μιαίνω	» μιρν	» » ἐμιρν-σα	=ἐμίχνα
περαίνω	» περρν	» » ἐπερρν-σα	=ἐπέρχνα
ἀγγέλλω	» ἀγγελ	» » ἡγγελ-σα	=ἡγγειλα
μένω	» μεν	» » ἔμεν-σα	=ἔμεινα
κρίνω	» κριν	» » ἐκριν-σα	=ἐκρινα
ἀμύνω	» ἀμυν	» » ἡμυν-σα	=ἡμυνα

Σημ. Κατ' ἀναλογίαν τοῦ περαίνω ἐκτείνουσι τὸ α τοῦ ῥηματικοῦ θέματος ἐν τῷ ἀόριστῳ α' εἰς α τὰ ῥήματα αἴρω καὶ ἄλλομαι· ἦρα, ἡλάμην (ἐνταῦθα η ἕνεκα τῆς αὐξήσεως) ἄρον, ἀλάμενος.

4. Οἱ ἄλλοι ἔξ χρόνοι ὁ παρακείμενος α' καὶ ὑπερσυντ. α' ἐνεργητικός, ὁ παρακείμενος, ὁ ὑπερσυντελικὸς μέσος, ὁ ἀόριστος α' καὶ μέλλ. α' παθητ. καὶ τὰ ῥηματικὰ ἐπίθετα σχηματίζονται ἐκ τοῦ ῥηματικοῦ θέματος· οἷον,

ἡγγελ-κ-α,	ἡγγελμαι,	ἡγγέλθην,	ἀγγέλθήσομαι
κεκάρκ-κ-α,	κεκάρκμαι,	ἐκκάρκθην,	καθαρθήσομαι
μεμιάγ-κ-α,	μεμιάσμαι,	ἐμιάθην,	μιανθήσομαι
τεθέρμαγ-κ-α,	τεθέρμασμαι,	ἐθερμάνθην	(θερμαίνω).

Ἄλλ' ὅμως τὰ μονοσύλλαβα θέματα εἰς λ. ν. ρ. μετὰ θεματικοῦ φωνήεντος ε τρέπουσιν αὐτὸ ἐν τοῖς χρόνοις τούτοις καὶ τοῖς ῥηματικοῖς ἐπιθέτοις εἰς α' οἷον, στελλω θ. στελ, ἔσταλκα, κειν, ἔσταλμαι, μην, ἐστάλην, σταλήσομαι, τείνω, θ. τεν, τέτακα, τέταμαι, ἐτάθην, τατός.

φθείρω, θ. φθιρ, ἐφθαρχα, ἐφθαρχμαι, ἐφθάρην, φθαρτός.

Σημ. α'. Τὰ ῥήματα κλίνω, κρίνω καὶ πλύνω σχηματίζουσι τοὺς χρόνους τούτους καὶ τὰ ῥηματικὰ ἐπίθετα ἐκ τοῦ ἀσθενοῦς θέματος· οἷον, κέκλιμαι, ἐκλήθην, κλατός, κέκρικα, κέκριμαι, ἐκρίθην, κριτός. πέπλυμαι, ἐπλήθην, πλυτός.

Σημ. β'. Τὰ ῥήματα βάλλω, κέμνω, τέμνω, θνήσκω καὶ καλῶ σχηματίζουσι τοὺς χρόνους τούτους καὶ τὰ ῥηματικὰ ἐπίθετα ἐκ τοῦ μετάθεσιν καὶ ἔκτασιν τοῦ

θεματικοῦ φωνήεντος παθόντος θέματος· οἶον, θ. βάλ, βλή, βέβληκα, ἐβλήθην, βλητός, θ. καμ, κμη, κέκμηκα, θ. τεμ, τμη, ἐτμήθην, τμητός, θ. θαν, θνη, τέθνηκα, θνητός, θ. καλ, κλη, κέκλημαι, κλητός, τ) δὲ μένω καὶ νέμω σχηματίζουσιν ἐξ ἐπηυξημένου θέματος δι' ἑνὸς ε' οἶον, ἐκ τοῦ μενε, μεμένηκα, μενετίον, μενετός, ἐκ τοῦ νεμε, νενέμηκα, ἐνεμήθην.

Σημ. γ'. Ὁ β'. ἐνεργ. παρακείμε. ἀντὶ ῥιζικοῦ ε ἢ α ἔχει ο ἢ η· οἶον, γίγνωμαι, θ. γεν. γέγονα, κτείνω θ. κτεν, ἔκτονα, θάλλω, θ. θαλ, τέθηλα, φαίνω, θ. φαν, πέφνηκα, μαίνομαι θ. μαν, μέμνηκα.

Σημ. δ'. Ὁ παρακ. μέσος τῶν θεμάτων εἰς αν καὶ υν 1) μεταβάλλει τὸ ν πρὸ τοῦ μ εἰς σ· οἶον, πέφασμαι, φαίνω ρ. θ. φαν, ἤδυσμαι, ἡδύνω, ρ. θ. ἡδυν 2) ἀφομοιοῦ τὸ ν τῷ μ· οἶον, ὠξυμμαι, ὠξύνω, ἵσχυμ-μαι, αἰσχύ-νω ρ. θ. αἰσχυν 3) πρὸ τοῦ σ καὶ τ τηρεῖ ἀμετάβλητον οἶον, πέφασ-μαι, πέφανται, ἡδυνται· ὅταν συμπέσωσι νσθ καὶ λσθ καὶ ρσθ, τὸ σ ἐκκρούεται (§ 29, δ'), λοιπὸν πέφανθε, ἡγγελοθε, κεκἀθαρθε, ἀντὶ πέφανθε, ἡγγελοθε, κεκἀθαρθε.

5. Τὸν ἀόριστον β' ἐνεργ. καὶ μέσον ἔχουσι τὰ ὑγρόληκτα καὶ ἐνρινόληκτα θέματα.

θ.	βάλ	ἔβαλον	βάλλω
»	καν	κατέκανον	κατακκίνω
»	ἐγείρ	ἡγρόμην	ἐγείρω
»	καμ	ἐκαμον	κάμνω
»	τεμ	ἔτεμον	τέμνω

τὸν ἀόριστον β' παθητ. ἔχουσι τὰ ὑγρόληκτα καὶ ἐνρινόληκτα

θ.	μην	ἐμάνην	μαίνομαι
»	φην	ἐφάνην	φαίνομαι
»	σφαλ	ἐσφάλην	σφάλλω
»	στελ	ἔστάλην	στέλλω
»	δερ	ἔδάρην	δαίρω
»	κερ	ἐκάρην	καίρω
»	σπερ	ἐσπάρην	σπείρω
»	φθερ	ἐφθάρην	φθειρώ

Ῥήματα εἰς μι § 103.

1. Τὰ ῥήματα εἰς μι διαφέρουσι τῶν ῥημάτων εἰς ω κατὰ τὸν σχηματισμὸν τοῦ ἐνεστώτος, τοῦ παρατατικοῦ, καὶ τοῦ ἀορίστου β' ἐνεργ. καὶ μέσου, προσάπτοντα εἰς τοὺς χρόνους τούτους τὰς προσωπικὰς καταλήξεις ἀμέσως εἰς τὸ θέμα ἄνευ συνδετικοῦ φωνήεντος.

2. Αἱ καταλήξεις εἶνε αἱ συνήθεις, ἀλλ' ὅμως σημειωτέα εἶνε τὰ ἐξῆς· α'. Ὀριστική. Ὁ ἐνικός τῆς ὀριστικῆς τοῦ ἐνεργ. ἐνεστώτος ἔχει τὰς καταλήξεις, α' πρόσ. μι· β' ς, (ἀντὶ σι)· γ' σι (ἀντὶ τι)· οἶον, τίθημι, τίθη-ς, τίθη-σι τὸ γ' πληθ. πρόσ. παρενέβαλε πρὸ τῆς ἀρχαίας καταλήξεως ντ τὸ φωνήεν α, τοῦτο δὲ τὸ ἀντ' πάντοτε μετέβη εἰς ασι (πρὸ παιδεύουσι(ν) ἐκ τοῦ παιδεύοντι)· οἶον, τιθέ-ασι τελικὸν α τοῦ θέματος συγχωνεύεται μετὰ τοῦ α τούτου, ἵσταασι γίνεται ἵστασι. Ἡ κατάληξις τοῦ γ' πληθ. προσ. τοῦ παρατατ. καὶ τοῦ ἀορίσ. β' ἐνεργητ. εἶνε σαν· οἶον, ἐτίθεσαν.

β'. Ὑποτακτική. Ἡ ὑποτακτικὴ ἐνεργητικὴ καὶ μέση σχηματίζεται ἐκ τοῦ ἰσχυροῦ θέματος καὶ συναίρει τὸ ληκτικὸν φωνήεν τοῦ θέματος μετὰ τῶν συνδετικῶν φωνηέντων· οἶον, τιθῶ ἐκ τοῦ τιθω, τιθῶμεν ἐκ τοῦ τιθημεν, στήτε ἐκ τοῦ στήετε, δίδῶ ἐκ τοῦ δίδω-ω δίδῶμαι ἐκ τοῦ δίδωμαι.

γ'. Εὐκτική. Ἐν τῇ Εὐκτικῇ ἐνεργητικῇ τὸ ἐγκλιτικὸν φωνήεν ὅθεν εἶνε ι ἀλλὰ ιη / πρβλ. § 94,6 καὶ § 98,2, τὸ ὅποιον προσάπτεται ἀμέσως εἰς τὸ θέμα· οἶον, ἐκ τοῦ τιθε-ιη-ν γίνεται τιθείην. Ἐν δὲ τῇ Εὐκτικῇ μέσῃ φωνήεν ἐγκλιτικὸν εἶνε μόνον ι, ὁ δὲ τόνος δὲν ὑπερβαίνει τὸ ἐγκλιτικὸν φωνήεν· οἶον, τιθεῖο. Περὶ τῆς εὐκτικῆς τῶν ῥημάτων εἰς νημι ἴδ. κατωτ. 6.

δ'. Προστακτική. Τὸ β'. ἐνικὸν τῆς ἐνεργ. προστακτικῆς τοῦ ἐνεστώτος σχηματίζεται κατὰ τὰ συννηρημένα ῥήματα, ὡς τίθει κατὰ τὸ ποιεῖ, ἵστη κατὰ τὸ παύει, δίδου κατὰ τὸ δούλου, ἀλλὰ ἐν τῷ ἀορίστῳ β'. ἄλλοτε μὲν λήγει εἰς θι, ὡς στήθι, ἄλλοτε δὲ εἰς ς, ὡς θές, δός.

ε'. Ἀπαρέμφατον. Κατάληξις τοῦ ἐνεργητικοῦ ἀπαρεμφάτου εἶνε ναι διὰ τὸν ἐνεστώτα· οἶον, τιθέναι, ἱστάναι, διδόναι, καὶ εἶναι διὰ τὸν ἀόριστον β', τῆς ὁποίας τὸ ε συναίρεται μετὰ τοῦ ληκτικοῦ φωνήεντος τῆς ῥίζης· οἶον, θεῖναι ἐκ τοῦ θεεναι, στήναι ἐκ τοῦ στηεναι, δοῦναι ἐκ τοῦ δοεναι.

ς'. Μετοχή. Ἡ ἐνεργ. μετοχὴ προσάπτει ἀμέσως εἰς τὸ θέμα ντ. ἢ ὄν. ἐνική ἀρσεν. εἶνε ἐνσιγμος καὶ τονίζεται ἐπὶ τῆς παραληγουσῆς· οἶον, ἐνιστ. δίδους γ. διδόντος, ἀορ. β' δούς, γ. δόντος.

3. Τὰ ῥήματα εἰς μι διαίρουσιν κατὰ τὸν χαρακτῆρα εἰς φωνηεντόληκτα καὶ συμφωνόληκτα.

4. Τὸ θέμα τῶν φωνηεντολήκτων εἶνε ἰσχυρὸν καὶ ἀσθενές, ἐκ τοῦ ἰσχυροῦ θέματος σχηματίζεται ὁ ἐνικός τῆς ἐνεργητικῆς ὀριστικῆς τῶν τριῶν χρόνων καὶ ἡ ὑποτακτική· οἷον, τίθη-μι, ἀλλὰ τίθε-μεν, ὁ ἀόρ. β' ἔσθην τοῦ ἴσθμι φυλάττει τὸ μακρὸν φωνήεν ἐν τῇ ὀριστικῇ, τῇ προστακτικῇ καὶ τῷ ἀπαρεμφάτῳ.

5. Ὁ ἐνεστώς καὶ ὁ παρατατικός σχηματίζεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐξ ἰδιαιτέρου ἐνεστωτικοῦ θέματος, τὸ ὁποῖον σχηματίζεται ἐκ τοῦ ῥηματικοῦ θέματος· ἢ

α' διὰ τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ τοῦ ἐνεστώτος (μετὰ ι) οἷον, ρ. θ. θη, ἐνεστ. θ. τιθη, τίθημι, ρ. θ. δω, ἐνεστ. δίδω, δίδω-μι· ρ. θ. στη, ἐνεστ. θ. σιστη ἴσθμι λ. sislo, ρ. θ. ση ἐνεστ. θ. σιση σίστημι, ἴημι· ἢ

β' διὰ προσθήκης τῆς συλλαβῆς νυ (ἐνρινος τάξις § 109, 26)· οἷον, ρ. θ. δεικ, ἐνεστ. θ. δεικνυ, δείκνυμι. Ἐὰν δὲ τὸ ῥηματικὸν θέμα εἶνε φωνηεντολήκτον, διπλασιάζεται τὸ ν· ρ. θ. κερα, ἐνεστ. θ. κεραννυ κεράννυμι.

6. Τὰ ῥήματα εἰς νυμι καὶ ννυμι δὲν σχηματίζουνσι μόνον τὴν ὑποτακτικὴν, ἀλλὰ καὶ τὴν εὐκτικὴν κατὰ τὴν συνήθη συζυγίαν οὐδὲ ἔχουσιν ἀόρ. β' ἄνευ συνδετικοῦ φωνήεντος (πλὴν τοῦ ἀπέσθην).

Α'. Ῥήματα εἰς μι μετ' ἀναδιπλασιασμοῦ

τοῦ ἐνεστώτος. § 104.

τίθημι

ἴημι

ἴσθμι

δίδωμι

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ.

Ὅριστικῇ.

Ἔν.	τί-θη-μι	ἵ-η-μι	ἵ-στη-μι	δί-δω-μι
	τί-θη-ς	ἵ-η-ς	ἵ-στη-ς	δί-δω-ς
	τί-θη-σι(ν)	ἵ-η-σι(ν)	ἵ-στη-σι(ν)	δί-δω-σι(ν)
Δ.	τί-θε-τον	ἵ-ε-τον	ἵ-στη-τον	δί-δο-τον
	τί-θε-τον	ἵ-ε-τον	ἵ-στη-τον	δί-δο-τον
Πλ.	τί-θε-μεν	ἵ-ε-μεν	ἵ-στη-μεν	δί-δο-μεν
	τί-θε-τε	ἵ-ε-τε	ἵ-στη-τε	δί-δο-τε
	τι-θέ-ῃσι(ν) (τιθεῖσιν)	ἰᾷσι(ν)	ἰ-στᾷ-σι(ν)	δι-δό-ῃσι(ν) (διδόουσιν)

Ἐν.	ἐ-τί-θη-ν	(ἵ-η-ν)	ἵ-στη-ν	ἐ-δί-δουν
	ἐ-τί-θει-ς	ἵ-ει-ς	ἵ-στη-ς	ἐ-δί-δου-ς
	ἐ-τί-θει	ἵ-ει	ἵ-στη	ἐ-δί-δου
Δ.	ἐ-τί-θε-τον	ἵ-ε-τον	ἵ-στη-τον	ἐ-δί-δο-τον
	ἐ-τι-θέ-την	ἵ-έ-την	ἵ-στη-την	ἐ-δι-δό-την
Πλ.	ἐ-τί-θε-μεν	ἵ-ε-μεν	ἵ-στη-μεν	ἐ-δί-δο-μεν
	ἐ-τί-θε-τε	ἵ-ε-τε	ἵ-στη-τε	ἐ-δί-δο-τε
	ἐ-τί-θε-σαν	ἵ-ε-σαν	ἵ-στη-σαν	ἐ-δί-δο-σαν

Ἔν.	α' ἔ-θη-κα	α' ἦ-κα	α' ἔ-στη-σα-α	β' ἔ-στη-ν	α' ἔ-δω-κα
	ἔ-θη-κα-ς	ἦ-κα-ς	ἔ-στη-σα-α-ς	ἔ-στη-ς	ἔ-δω-κα-ς
	ἔ-θη-κα-ε(ν)	ἦ-κα-ε(ν)	ἔ-στη-σα-ε(ν)	ἔ-στη	ἔ-δω-κα-ε(ν)
Δ.	β' ἔ-θε-τον	β' εἶ-τον	κ.τ.λ.	ἔ-στη-τον	β' ἔ-δο-τον
	ἔ-θέ-την	εἶ-την		ἔ-στή-την	ἔ-δό-την
Πλ.	ἔ-θε-μεν	εἶ-μεν		ἔ-στη-μεν	ἔ-δο-μεν
	ἔ-θε-τε	εἶ-τε		ἔ-στη-τε	ἔ-δο-τε
	ἔ-θε-σαν	εἶ-σαν	ἔ-στη-σα-ν	ἔ-στη-σαν	ἔ-δο-σαν
					(ἔ-δω-κα-ν)

ΜΕΣΟΝ.

Ὅριστικῇ.

τί-θε-μαι	ἵ-ε-μαι	ἵ-σταν-μαι	δί-δο-μαι
τί-θε-σαι	ἵ-ε-σαι	ἵ-στα-σαι	δί-δο-σαι
τί-θε-ται	ἵ-ε-ται	ἵ-στα-ται	δί-δο-ται
τί-θε-σθον	ἵ-ε-σθον	ἵ-στα-σθον	δί-δο-σθον
τί-θε-σθον	ἵ-ε-σθον	ἵ-στα-σθον	δί-δο-σθον
τι-θέ-μεθα	ἵ-έ-μεθα	ἵ-στά-μεθα	δι-δό-μεθα
τί-θε-σθε	ἵ-ε-σθε	ἵ-στα-σθε	δί-δο-σθε
τί-θε-νται	ἵ-ε-νται	ἵ-στα-νται	δί-δο-νται

ἐ-τι-θέ-μην	ἵ-έ-μην	ἵ-σταν-μην	ἐ-δι-δό-μην
ἐ-τί-θε-σο	ἵ-ε-σο	ἵ-στα-σο	ἐ-δί-δο-σο
ἐ-τί-θε-το	ἵ-ε-το	ἵ-στα-το	ἐ-δί-δο-το
ἐ-τί-θε-σθον	ἵ-ε-σθον	ἵ-στα-σθον	ἐ-δί-δο-σθον
ἐ-τι-θέ-σθην	ἵ-έ-σθην	ἵ-στά-σθην	ἐ-δι-δό-σθην
ἐ-τι-θέ-μεθα	ἵ-έ-μεθα	ἵ-στά-μεθα	ἐ-δι-δό-μεθα
ἐ-τί-θε-σθε	ἵ-ε-σθε	ἵ-στα-σθε	ἐ-δί-δο-σθε
ἐ-τί-θε-ντο	ἵ-ε-ντο	ἵ-στα-ντο	ἐ-δι-δό-ντο

β' ἐ-θέ-μην	β' εἶ-μην	α' ἐ-στη-σάμην	β' ἐ-πρί-ξ'-μην	β' ἐ-δό-μην
ἔ-θου	εἶ-σο	ἐ-στή-σ-ω	ἐ-πρί-ω	ἔ-δου
ἔ-θε-το	εἶ-το	ἐ-στή-σ-α-το	ἐ-πρί-α-το	ἔ-δο-το
ἔ-θε-σθον	εἶ-σθον	κ.τ.λ.	ἐ-πρί-α-σθον	ἔ-δο-σθον
ἐ-θέ-σθην	εἶ-σθην		ἐ-πρί-α-σθην	ἐ-δό-σθην
ἐ-θέ-μεθα	εἶ-μεθα		ἐ-πρί-α-μεθα	ἐ-δό-μεθα
ἔ-θε-σθε	εἶ-σθε		ἐ-πρί-α-σθε	ἔ-δο-σθε
ἔ-θε-ντο	εἶ-ντο		ἐ-πρί-α-ντο	ἔ-δο-ντο

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ.

Υποτακτική.

Ἐνεστώς				
Ἐν.	τι-θῶ	ί-ῶ	ί-στώ	δι-δῶ
	τι-θῇ-ς	ί-ῇ-ς	ί-στῇ-ς	δι-δῷ-ς
	τι-θῇ	ί-ῇ	ί-στῇ	δι-δῷ
Δ.	τι-θῇ-τον	ί-ῇ-τον	ί-στῇ-τον	δι-δῶ-τον
	τι-θῇ-τον	ί-ῇ-τον	ί-στῇ-τον	δι-δῶ-τον
Πλ.	τι-θῶ-μεν	ί-ῶ-μεν	ί-στώ-μεν	δι-δῶ-μεν
	τι-θῇ-τε	ί-ῇ-τε	ί-στῇ-τε	δι-δῶ-τε
	τι-θῶ-σι(ν)	ί-ῶ-σι(ν)	ί-στώ-σι(ν)	δι-δῶ-σι(ν)

Υποτακτική.

Ἀόρ. 6'.	θῶ	ῶ	στώ	δῶ
	θῇ-ς	ῇ-ς	στῇ-ς	δῷ-ς

κτλ. ὡς ὁ ἑνεστώς.

Εὐκτική.

Ἐνεστώς				
Ἐν.	τι-θε-ίη-ν	ί-ε-ίη-ν	ί-στα-ίη-ν	δι-δο-ίη-ν
	τι-θε-ίη-ς	ί-ε-ίη-ς	ί-στα-ίη-ς	δι-δο-ίη-ς
	τι-θε-ίη	ί-ε-ίη	ί-στα-ίη	δι-δο-ίη
Δ.	τι-θε-ίη-τον	ί-ε-ίη-τον	ί-στα-ίη-τον	δι-δο-ίη-τον
	ἢ τιθείτον	ἢ εἰείτον	ἢ ισταίτον	ἢ διδοίτον
	τι-θε-ίη-την	ί-ε-ίη-την	ί-στα-ίη-την	δι-δο-ίη-την
	ἢ τιθείτην	ἢ εἰείτην	ἢ ισταίτην	ἢ διδοίτην
Πλ.	τι-θε-ίη-μεν	ί-ε-ίη-μεν	ί-στα-ίη-μεν	δι-δο-ίη-μεν
	ἢ τιθείμεν	ἢ εἰείμεν	ἢ ισταίμεν	ἢ διδοίμεν
	τι-θε-ίη-τε	ί-ε-ίη-τε	ί-στα-ίη-τε	δι-δο-ίη-τε
	ἢ τιθείτε	ἢ εἰείτε	ἢ ισταίτε	ἢ διδοίτε
	τι-θε-ίη-σαν	ί-ε-ίη-σαν	ί-στα-ίη-σαν	δι-δο-ίη-σαν
	ἢ τιθείεν	ἢ εἰείεν	ἢ ισταίεν	ἢ διδοίεν

Εὐκτική.

Ἀόρ. 6'.	θε-ί-ην	ε-ί-ην	στα-ί-ην	δο-ί-ην
	θε-ί-ης	ε-ί-ης	στα-ί-ης	δο-ί-ης

κ. τ. λ. ὡς ὁ ἑνεστώς.

ΜΕΣΟΝ.

Υποτακτική.

τι-θῶ-μαι	ί-ῶ-μαι	ί-στώ-μαι	δι-δῶ-μαι
τι-θῇ	ί-ῇ	ί-στῇ	δι-δῷ
τι-θῇ-ται	ί-ῇ-ται	ί-στῇ-ται	δι-δῶ-ται
τι-θῇ-σθον	ί-ῇ-σθον	ί-στῇ-σθον	δι-δῶ-σθον
τι-θῇ-σθον	ί-ῇ-σθον	ί-στῇ-σθον	δι-δῶ-σθον
τι-θῶ-μεθα	ί-ῶ-μεθα	ί-σθῶ-μεθα	δι-δῶ-μεθα
τι-θῇ-σθε	ί-ῇ-σθε	ί-στῇ-σθε	δι-δῶ-σθε
τι-θῶ-νται	ί-ῶ-νται	ί-στώ-νται	δι-δῶ-νται

Υποτακτική.

θῶ-μαι	ῶ-μαι	πρίω-μαι	δῶ-μαι
θῇ	ῇ	πρίῃ	δῷ

κ. τ. λ. ὡς ὁ ἑνεστώς.

Εὐκτική.

τι-θε-ί-μην	ί-ε-ί-μην	ί-στα-ί-μην	δι-δο-ί-μην
τι-θε-ί-ο	ί-ε-ί-ο	ί-στα-ί-ο	δι-δο-ί-ο
τι-θε-ί-το	ί-ε-ί-το	ί-στα-ί-το	δι-δο-ί-το
τι-θε-ί-σθον	ί-ε-ί-σθον	ί-στα-ί-σθον	δι-δο-ί-σθον
τι-θε-ί-σθην	ί-ε-ί-σθην	ί-στα-ί-σθην	δι-δο-ί-σθην
τι-θε-ί-μεθα	ί-ε-ί-μεθα	ί-στα-ί-μεθα	δι-δο-ί-μεθα
τι-θε-ί-σθε	ί-ε-ί-σθε	ί-στα-ί-σθε	δι-δο-ί-σθε
τι-θε-ί-ντο	ί-ε-ί-ντο	ί-στα-ί-ντο	δι-δο-ί-ντο

Εὐκτική.

θε-ί-μην	ε-ί-μην	πρια-ί-μην	δο-ί-μην
θε-ί-ο	ε-ί-ο	πρίο	δο-ί-ο

κ. τ. λ. ὡς ὁ ἑνεστώς.

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ

Προστακτική.

[᾽] Ενεστ.				
Ἐν.	τί-θεις	ί-εις	ί-στη	δί-δου
	τι-θέ-τω	ί-έ-τω	ί-στά-τω	δι-δό-τω
Δ.	τί-θε-τον	ί-ε-τον	ί-στα-τον	δι-δο-τον
	τι-θέ-των	ί-έ-των	ί-στά-των	δι-δό-των
Πλ.	τί-θε-τε	ί-ε-τε	ί-στα-τε	δί-δο-τε
	τι-θέ-ντων	ί-έ-ντων	ί-στά-ντων	δι-δό-ντων
	ἦ	ἦ	ἦ	ἦ
	τι-θέ-τωσαν	ί-έ-τωσαν	ί-στά-τωσαν	δι-δό-τωσαν

Προστακτική.

[᾽] Αόρ. ᾽.				
Ἐν.	θέ-ς	έ-ς	στήθι	δό-ς
	θέ-τω	έ-τω	στή-τω	δό-τω
Δ.	θέ-τον	έ-τον	στή-τον	δό-τον
	θέ-των	έ-των	στή-των	δό-των
Πλ.	θέ-τε	έ-τε	στή-τε	δό-τε
	θέ-ντων	έ-ντων	στή-ντων	δό-ντων
	ἦ	ἦ	ἦ	ἦ
	θέ-τωσαν	έ-τωσαν	στή-τωσαν	δό-τωσαν

Ἀπαρέμφaton.

[᾽] Ενεστ.	τι-θέ-ναι	ί-έ-ναι	ί-σταναι	δι-δό-ναι
---------------------	-----------	---------	----------	-----------

[᾽] Αόρ. ᾽.	θεί-ναι	εί-ναι	στή-ναι	δοῦ-ναι
----------------------	---------	--------	---------	---------

Μετοχή.

[᾽] Ενεστ.				
	τι-θείς	ί-είς	ί-στά-ς	δι-δούς
	τι-θείσα	ί-είσα	ί-στάσα	δι-δούσα
	τι-θέν	ί-έν	ί-σάν	δι-δόν
	γεν.	γεν.	γεν.	γεν.
	τι-θέντ-ος	ί-έντ-ος	ί-σάντ-ος	δι-δόντ-ος

[᾽] Αόρ. ᾽.				
	θείς	είς	στά-ς	δούς
	θείσα	είσα	στάσα	δούσα
	θέν	έν	σάν	δόν
	γεν.	γεν.	γεν.	γεν.
	θέντ-ος	έντ-ος	σάντ-ος	δόντ-ος

ΜΕΣΟΝ.

Προστακτική.

τί-θεις-σο	ί-ε-σο	ί-στυ-σο	δί-δο-σο
τι-θεί-σθω	ί-έ-σθω	ί-στά-σθω	δι-δό-σθω
τί-θε-σθον	ί-ε-σθον	ί-στα-σθον	δι-δο-σθον
τι-θέ-σθων	ί-έ-σθων	ί-στά-σθων	δι-δό-σθων
τί-θε-σθε	ί-ε-σθε	ί-στα-σθε	δί-δο-σθε
τι-θέ-σθων	ί-έ-σθων	ί-στά-σθων	δι-δό-σθων
ἦ	ἦ	ἦ	ἦ
τι-θεί-σθωσαν	ί-έ-σθωσαν	ί-στά-σθωσαν	δι-δό-σθωσαν

Προστακτική.

θοῶ	οῶ	πρίω	δοῶ
θεί-σθω	έ-σθω	πρί-σθω	δό-σθω
θεί-σθον	έ-σθον	πρί-σθον	δό-σθον
θεί-σθων	έ-σθων	πρί-σθων	δό-σθων
θεί-σθε	έ-σθε	πρί-σθε	δό-σθε
θεί-σθων	έ-σθων	πρί-σθων	δό-σθων
ἦ	ἦ	ἦ	ἦ
θεί-σθωσαν	έ-σθωσαν	πρί-σθωσαν	δό-σθωσαν

τί-θε-σθαι	ί-ε-σθαι	ί-στα-σθαι	δί-δο-σθαι
------------	----------	------------	------------

Ἀπαρέμφaton.

θεί-σθαι	έ-σθαι	πρί-σθαι	δό-σθαι
----------	--------	----------	---------

Μετοχή.

τι-θεί-μενος,	ί-έ-μενος,	ί-στυ'-μενος,	δι-δό-μενος,
η, ον	η, ον	η, ον	η, ον

θεί-μενος,	έ-μενος,	πρί-μενος,	δό-μενος,
η, ον	η, ον	η, ον	η, ον

ἐνεργ. μέλλ.	θήσω	ῥήσω	στήσω	δώσω
παρακ.	τέθεικα	εἶκα	έστηκα	δέδωκα
		μέλλ. τετέλ.	έστηξω	
ὑπερσ.	έτεθείκειν	εἶκειν	έστηκειν ἢ εἰστήκειν	έδεδώκειν
μέσ. μέλλ.	θήσομαι	ῥήσομαι	στήσομαι	δώσομαι
μέσ. καὶ { παρατ. παθητ. { ὑπερσ.	τέθειμαι	εἶμαι		δέδομαι
παθ. ἀόρ. α'	έτεθείμην	εἶμην		έδεδόμην
μέλλ. α'	έτεθήην	εἰθήην	έστηθην	έδοθην
ῥημ. επίθ.	τεθήσομαι	εῤῥήσομαι	σταθήσομαι	δοθήσομαι
	θετός	έτός	στατός	δοτός

Σημ. α'. Οἱ τύποι τοῦ παρατατικοῦ εἰτίθεις, εἰτίθει, εἰδίδουν, εἰδίδους, εἰδίδου, γεις, γει τῶν ῥημάτων τίθημι, δίδωμι καὶ ἴημι ἐσχηματίσθησαν κατὰ τὰ συννηρημένα ῥήματα. Ἐπὶ δὲ ἀπαντᾷ μετάφρασις εἰς τὴν συζυγίαν εἰς ω καὶ δὴ συννηθέστατα ἐν τῇ Εὐκτικῇ τοῦ μέσου τοῦ τίθημι καὶ ἴημι, ὡς τίθειτο, ἐπίθειτο, ἴοιτο, πρόειτο. Ἡ ὑποτακτικὴ τῶν ῥημάτων τούτων ἀπαντᾷ μετ' ἀναδιπλασμένου τόνου, ὡς ἴηται, πρίηται πρβλ. § 105, 2.

Σημ. β'. Τὸ σ τῶν καταλήξεων σαι καὶ σο ἐν τῇ ἐνεστώτι καὶ παρατατικῇ μεταξὺ δύο φωνηέντων φυλάττεται, ὡς τίθειςαι, τίθειςο, εἰτίθειςο, ἐν δὲ τῇ β'. ἐνικῇ προσ. τοῦ μέσου ἀορίστ. β'. ἐκκρούεται καὶ τὰ συμπύκνοντα φωνήεντα συναιροῦνται, ὡς ἔθου ἐκ τοῦ ἔθειςο καὶ θοῦ ἐκ τοῦ θεσο, ἀλλ' εἶσο τοῦ εἶμην.

Σημ. γ'. Τὰ σύνθετα τονίζονται ὡς τὰ ἀπλᾶ πλὴν τῆς προστακτικῆς τοῦ ἀορίστου β', ἣτις ἀναδιβάλλει τὸν τόνον εἰς τὴν πρόθεσιν· οἶον, ἀπόστηθε, ἀπύδα, ἄφες, περίθεις, πρόσθετε, πρόσθεθε, ἀλλ' ὅμως τὸ β'. ἐνικὸν προσ. τοῦ μέσου ἀορ. β'. φυλάττει τὴν περισπωμένην ἐπὶ τῆς ληγούσης, ἐὰν ἡ πρόθεσις εἴη μονοσύλλαβος ἢ δυσύλλαβος παθοῦσα ἐκθλιψίην· οἶον, προθού, ἀροῦ, ἀλλὰ περίθου.

Σημ. δ'. Τὰ τρία ῥήματα τίθημι, ἴημι, δίδωμι, σχηματίζουσιν ἀνώμαλον ἀορ. α', εἰς κα, ὅστις ὅμως μόνον ἐν τῇ ὁριστικῇ ἀπαντᾷ· τούτου οἱ πληθυντικοὶ τύποι καὶ μάλιστα τὸ γ'. πληθ. (έθηκαν, ἀρῆκαν, ἰδωκαν) ἀπαντῶσι παρὰ τοὺς ἀναλόγους τύπους τοῦ ἀορίστου β' σχεδὸν συχνάκις. Ἐν δὲ τῇ ἐνικῇ εἶνε οἱ τύποι τοῦ ἀορίστου α' οἱ μόνον εὐχρηστοί. Σπανίως δὲ ἀπαντᾷ παρὰ τὸ εἶμην μίσεως ἀορίστος α'. ἡκάμην.

Σημ. ε'. Τὸ ῥήμα ἴστημι ἔχει ἀμφοτέρους τοὺς ἐνεργητικοὺς ἀορίστους, τὸν μὲν πρῶτον ἐπὶ μεταβατικῆς σημασίας, τὸν δὲ δεύτερον ἐπὶ ἀμεταβατοῦ, ὁ παρακείμενος καὶ ὁ ὑπερσυντέλικος ἐνεργητικὸς καὶ ὁ μέλλων τετελεσμένος ἐνεργητικὸς ἔχουσι μόνον ἀμετάβατον σημασίαν.

Σημ. ς'. Ὁ ἐνεργ. παρακ. τέθεικα καὶ ὁ παθητ. παρακ. τέθειμαι, ἀντὶ τοῦ ὁποίου λαμβάνεται ὁ κίβημι, ἐσχηματίσθησαν κατ' ἀναλογίαν τῶν εἶκα καὶ εἶμαι,

τῶν ὁποίων ἡ εἰ προῆλθεν ἐκ τῆς μετὰ τὸν ἀναδιπλασιασμὸν ἐκκρούσεως τῶν συμπεσόντων δύο εε· ρ. σε παρακ. σεσεσμαι, ἔεσμαι, εἶμαι.

Σημ. ζ'. Ὁ παρακ. ἔστηκα καὶ ὁ ὑπερσυντέλικος εἰστήκειν δασύνονται, διότι εἶνε ἀντὶ τοῦ σεστηκα, ἔσεστηκειν. Τῶν δύο τούτων χρόνων παρὰ τοὺς κανονικῶς μετὰ τοῦ κ ἐσχηματισμένους τύπους ἀπαντῶσι βραχύτεροι τύποι ἐσχηματισμένοι ἀνευ τοῦ κ, ὡς παρακείμενος ὁριστ.

Δ. ἔστητον ὑποτακτ. ἔστώμεν, ἔστώσι(ν),

Πλ. ἔστημεν εὐκτικτ. ἔσταίνην, μετ. ἔστώς,

ἔστητε προστακ. ἐν. β. ἔ-στη-θι » ἔστώσα

ἔστασι(ν) γ. ἔ-στη'-τω » ἔστώς,

ὑπερσ. γ. πλ. ἔστησαν δ. β. ἔ-στη-τον γ. ἔστώτος

ἀπαρέμφ. ἔ-στη'-ναι = ἔστατός.

Ὁμοίως κλίνεται τέ-θνη-κα, τοῦ ὁποίου ὁ ἐνεστώς εἶνε ἀποθνήσκω. Ἰδιαιτέρας σημειώσεως ἀξία εἶνε ἡ μετοχὴ τεθνεώς, τεθνεῶσα, τεθνεός, γ. τεθνεῶτος· τοῦ βέβηκα, τοῦ ὁποίου ὁ ἐνεστώς εἶνε βαίνω, ἀπαντῶσι παρὰ τὸ βέβηκώς καὶ οἱ τύποι βεβώς, βεβῶτος, βεβῶσα. Καὶ τοῦ δεδι θέματος τοῦ παρακείμενου ὑπάρχουσι τοιοῦτοί τινες τύποι. § 108, 12.

§ 105.

1. Κατὰ τὸ ἴστημι κλίνονται ἐν τῇ ἐνεστώτι καὶ τῇ παρατατικῇ τὰ ῥήματα ὀνίνημι, πίμπλημι καὶ πίμπρημι· ὁ σχηματισμὸς τῶν χρόνων τῶν ῥημάτων τούτων εἶνε ὁ ἐξῆς : ὀν-ίνη-μι (θ. ὄνα μετ' ἀναδιπλασιασμοῦ ἐν τῇ μέσῃ τοῦ θέματος) παρατ. ὠφέλουν τοῦ ὠφελέω, ὀνήσω, ὠνησα, ὀν-ίνα-μαι, ὀνήσομαι, ἀορ. β', ὠνήμην, -ησο, -ητο, ὀναίμην, ὄναιο (πρβλ. 2), ὄνασθαι, ἀορ. παθητ. ὠνήθην, ῥημ. ἐπίθ. ἀνόνητος.

Σημ. Τὸ ὀνίνημι ἐτυμολογικῶς εἶνε σκοτεινόν, πιθανῶς δὲ ἀνήκει ἐνταῦθα καὶ πρέπει νὰ χωρισθῇ ὀ-νί-νημι.

πί-μ-πλημι (θ. πλη), οἱ δ' ἄλλοι χρόνοι σχηματίζονται ἐκ τοῦ θέματος πληθ. (πλήθω), πλήσω, ἐπλησα, πέπληκα, πέπλησμαι, ἐπλήσθην, σύνθετον ἐμπίμπλημι, ἐνιπίμπλην.

π-ίμ-πρημι (θ. πρη), οἱ δ' ἄλλοι χρόνοι σχηματίζονται ἐκ τοῦ θέματος πρηθ, πρήσω κτλ. σύνθετον ἐμπίμπρημι, ἐνιπίμπρην.

Σημ. Τὸ πίμπλημι καὶ πίμπρημι παρεμβάλλουσιν ἐν μ. μεταξὺ τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ καὶ τοῦ θέματος.

2. Κατὰ τὸ μέσον ἵσταται κλίνονται τὰ μὴ ἀναδιπλασιαζόμενα ἀποθετικά: ἄγαμαι, δύναμαι, ἐπίσταμαι, κρέμαμαι, ἀναδιπλαζοῦσι δὲ τὸν τόνον ἐν τῇ ὑποτακτικῇ καὶ τῇ εὐκτικῇ εἰς τὴν προπαρκαλήγουσαν οἶον, δύνωμαι, δύναιο· ὁμοίως ποιοῦσι καὶ οἱ δύο ἀόριστοι, ἐπιδάμην (πρίωμαι, πρίαο) καὶ ὠνήμην (ὄναιο). Ὁ σχηματισμὸς τῶν χρόνων τῶν μνημονευθέντων ἀποθετικῶν εἶνε ὁ ἑξῆς:

ἄγαμαι (θ. ἀγα) ἡγάσθην, ἀγαστός·

δύναμαι (θ. δυνξ), δύνασαι κτλ. παρατατ. ἐδυνάμην καὶ ἡδυνάμην, (§ 90, 4), ἐδύνω, κτλ. μέλλ. δυνήσομαι, ἀόρ. ἐδυνήθην, σπανίως ἐδυνάσθην, παρακ. δεδύνημαι, ῥημ. ἐπιθ. δυνκτός·

ἐπίσταμαι θ. ἐπίστα, ἐπίστασαι κτλ. προστ. ἐπίστω, παρατ. ἡπιστάμην, ἡπίστω, κτλ. μέλλ. ἐπιστήσομαι, ἀόρ. ἡπιστήθην, ῥημ. ἐπιθ. ἐπιστητός·

κρέμαμαι θ. κρεμα, κρεμήσομαι, πρβλ. κρεμάννυμι § 109, 28.

3. Ἀόριστοι δεῦτεροι κατὰ τὰ εἰς μι εἶνε:

α'. Θεμάτων εἰς α

ἔβην (βα, βη) ἔνεστ. βαίνω § 109, 8

ἔφθην (φθα, φθη) » φθάνω § 109, 1

ἀπ-έδραν (δρα) » ἀπο-διδράσκω § 110, 8

Οἱ ἀόριστοι ἔβην καὶ ἔφθην κλίνονται κατὰ τὸ ἴσθην, ὁ δὲ ἀπέδραν ἔχει πανταχοῦ ᾧ ἀντὶ η, λοιπὸν ἀπέδραμην, ἀποδράω, ᾧς, αἶην, ἀπόδραθι, ἄτω, ἀποδράναι, ἀποδράς, ἄντος.

β'. Θεμάτων εἰς η.

ἀπ-έσβην (σβη) ἔνεστ. ἀπο-σβέννυμι § 109, 32

κλίνεται κατὰ τὸν ἀόρ. β' παθητ. ἐπράπην, λοιπὸν ἀπέσβεμην, ἀποσβῶ, -σβῆς, -σβείην, ἀπόσβεθι, -σβέντων ἢ -σβήτωσαν, -σβῆναι, -σβεῖς.

γ'. Θεμάτων εἰς ω.

ἔγνων (γνω) ἔνεστ. γιγνώσκω § 110, 7

ἔαλων (άλω) » ἀλίσκωμαι § 110, 13

ἔβίω (βιω) » βιώω § 112, 6

δ'. Θεμάτων εἰς υ

ἔδυν (δυ) » δύω § 113, α

ἔφυν (φυ) » φύω § 113, α

Οἱ ἀόριστοι τῶν θεμάτων εἰς ω καὶ υ κλίνονται οὕτως:

ἀόρ.	ὑποτ.	εὐκτ.	προστ.	ἀπαρ.	μετ.
ἔγνων	ὑπότ. γνῶ	εὐκτ. γνοίην	προστ. γνωθι		
ἔγνωμεν	γνῶς	γνοίημεν καὶ γνοῖμεν		γνώτω	
ἔγνωσαν		γνοῖεν		γνόντων ἢ	
			ἀπαρ. γνῶναι	γνώτωσαν	
			μετ. γνοῦς		
			γνόντος		

ἀόρ.	ὑποτ.	εὐκτ.	προστ.	ἀπαρ.	μετ.
ἔαλων	ἄλῳ	ἄλοίην	ἄλωθι	ἄλῶναι	ἄλούς
ἔδυν	δύω	δύην	δύθι	δύναι	δύς
ἔδυμεν	δύης	δύημεν κ. δύμεν	δύτω		δύντος
ἔδυσαν		δύεν	δύντων ἢ		
			δύτωσαν		

β'. Ῥήματα εἰς νυμι (ννυμι) § 106.

Τὸ ῥηματικὸν θέμα προσθήκη τῆς συλλαβῆς νυ ἐκτείνεται εἰς θέμα τοῦ ἐνεστώτος (ἐ-μένος τάξις § 109, 28). Ἡ δὲ ὑποτακτικὴ καὶ εὐκτικὴ σχηματίζονται κατὰ τὴν συνήθη συζυγίαν, οὐχὶ σπανίως δὲ ἀπαντῶσι τύποι ἀνήκοντες εἰς ἐνεστώτα περικοπόμενον εἰς θω· οἶον, δεικνύουσι παρὰ τὸ δεικνύει, δεικνύων παρὰ τὸ δεικνύς.

Ὁ τύπος τῆς προστακτικῆς δείκνυ ἐσχηματίσθη κατὰ τὸ ἴσθην § 103, 2, δ.

δείκ-νυ-μι ῥ. θ. δεικ ἔνεστ. θ. δεκ-νυ

Ἐνεργ.

Μέσσοι.

ἐνεστ. ἀόρ.		
Ἐν.	δείκ-νυ-μι	δείκ-νυ-μαι
	δείκ-νυ-ς	δείκ-νυ-σαι
	δείκ-νυ-σι(ν)	δείκ-νυ-ται
Δ.	δείκ-νυ-τον	δείκ-νυ-σθον
	δείκ-νυ-τον	δείκ-νυ-τθον
Πλ.	δείκ-νυ-μεν	δείκ-νυ'-μεθα
	δείκ-νυ-τε	δείκ-νυ-σθε
	δείκ-νυ'-ουσι(ν)	δείκ-νυ-νται
	(δείκ-νύ-ουσιν)	

ὑποτ.	δεικνύω, ης, η κτλ.	δεικνύομαι, η, ηται
εὐκτ.	δεικνύοιμι, οἰς, οἱ κτλ.	δεικνυοίμην οἶο, οἶτο κτλ.
προστ.	δείκνυ, δεικνύ'τω δείκνυτον, δεικνύ'των δείκνυτε, δεικνύ'ντων ἢ δεικνύ'τωσαν	δείκνυσθ, δεικνύ'σθω δείκνυσθον, δεικνύ'σθων δείκνυσθε, δεικνύ'σθων ἢ δεικνύ'σθωσαν
ἀπαρ.	δεικνύ'ναι	δείκνυσθαι
μετ.	δεικνύ'ς, ὕσα, ὕ'ν γεν. δεικ-νύ'-ντ-ος	δεικνύ'μενος, η, ον
παρατ.	Ἐν. ἐ-δείκ-νυ-ν ἐ-δείκ-νυ-ς ἐ-δείκ-νυ Δ. ἐ-δείκ-νυ-τον ἐ-δείκ-νυ-την Πλ. ἐ-δείκ-νυ-μεν ἐ-δείκ-νυ-τε ἐ-δείκ-νυσαν	ἐ-δεικ-νυ'-μην ἐ-δείκ-νυ-σο ἐ-δείκ-νυ-το ἐ-δείκ-νυ-σθον ἐ-δεικ-νυ'-σθην ἐ-δεικ-νυ'-μεθα ἐ-δείκ-νυ-σθε ἐ-δείκ-νυ-ντο
μέλλ. α'.	δείξω	ἰδού. α'. ἰδειξά
μέλλ. μέσ.	δείξομαι	» μέσ. ἰδειξάμην
μέλλ. παθ.	δειχθήσομαι	» παθ. ἰδείχθην
Ἐν. Παρ.	δέδειχα	ἑπερσ. ἰδεδείχην
μέσ. καὶ παθ.	δέδειγμα	μέσ. καὶ παθ. ἰδεδείγην

ῥημ. ἐπίθετα, δεικτός, δεικτίος

Σημ. Κατὰ τὸ δεικνύμι σχηματίζουσι τὸν ἐνιστώτα καὶ παρατατικὸν τὰ ἑξῆς ῥήματα·

1. κεράννυμι, κρεμάννυμι, πετάννυμι, σκεδάννυμι, ἀμφιέννυμι, ἀποσθέννυμι, ζώννυμι, ῥώννυμι, στρώννυμι. Τῶν ῥημάτων τούτων ὁ χαρακτήρ σ ἀρωμοιώθη τῷ ν τῆς συλλαβῆς νυ· οἶον, ζώννυμι ἐκ τοῦ ζωσ-νυμι· ῥ. ζωσ.

2. ἄγνυμι, ζεύγνυμι, μίγνυμι, ἀνοίγνυμι, ἀπόλλυμι (ἀντί ὀλνυμι), ὀμνυμι, ὁμόργνυμι, πήγνυμι, ῥήγνυμι, στόρνυμι=στρώννυμι, πτάρνυμαι.

Εἰς τὸ ὀλνυμι τὸ ν ἀρωμοιώθη τῷ λ· περὶ τοῦ σχηματισμοῦ τῶν ῥη-

των τῶν ῥημάτων τούτων γίνεται λόγος ἐν τῇ ἐνγρίῳ τάξει § 109, 27—46.

Τὰ μικρὰ ῥήματα εἰς μι. § 107.

1. φημί (θ. φη καὶ φη λ. fari).

ἐνεστ. ὁρ.

Ἐν. φη-μί

Δ.

Πλ. φη-μέν

φη-ς

φη-τόν

φη-τέ

φη-σί

φη-τόν

φη-σί(ν)

ἑποτ.

φῶ, φῆς κτλ.

εὐκτ. φη-ίην

προστ. φη-θι ἢ φάθι, φάτε

ἀπαρ.

φά-ναι

μετ. φά-σκ-ων

παρατ.

Ἐν. ἱ-φη-ν

Δ.

Πλ. ἱ-φα-μεν

ἱ-φη-σθα

ἱ-φα-τον

ἱ-φα-τε

ἱ-φη

ἱ-φά-την

ἱ-φα-σαν

Σημ. α'. Οἱ δισύλλαβοι τύποι τῆς ὀριστικῆς τοῦ ἐνεστώτος πάντες ἐγκλίνονται.

Σημ. β'. Ὁ παρατατικὸς ἑφην καὶ τὸ ἀπαρέμφατον φάναι ἔχουσι καὶ σημασίαν ἀορίστου.

2. ἡμί (ῥ. ἡ. ἡ). Τοῦ ῥήματος τούτου εὐχρηστοὶ εἶνε μόνον τρεῖς τύποι· ἡμί, ἡν δ' ἐγώ (εἶπον ἐγώ), ἡ δ' ὅς, ἡ δ' ἡ (εἶπεν οὗτος, εἶπεν αὐτή).

3. Εἶμι (ῥ. εἶ καὶ ἱ λ. i-re)

ἐνεστ. ὁρ.

Ἐν. εἶ-μι

Δ.

Πλ. εἶ-μεν

εἶ

εἶ-τον

εἶ-τε

εἶ-σι(ν)

εἶ-τον

εἶ-σι(ν)

προστ.

Ἐν. εἶ-θι

Δ. εἶ-τον

Πλ. εἶ-τε

εἶ-τω

εἶ-των

εἶ-όντων

ἢ εἶ-τωσαν

ἑποτ.

ἰώ, ἰῆς κτλ.

εὐκτ. ἰ-οίη-ν, ἰοῖς, ἰοῖ κτλ.

ἀπαρ. ἰ-έ-ναι

μετ.

ἰ-ών, ἰ-ούσα, ἰόν, γεν. ἰ-όν-τος

παρ.ατ.

Εν.	ῥειν ἢ ῥα	Δ.	Πλ.	ῥειμεν ἢ ῥμεν
	ῥεις » ῥεισθα			ῥειτον ἢ ῥτον
	ῥει » ῥειν			ῥειτε » ῥτε
				ῥεσαν ἢ ῥσαν
ἐπίθετα ῥηματ. ἰτός, ἰτέος, ἰτητέον.				

Σημ. α'. Ἡ ὀριστική τοῦ ἐνεστώτος ἔχει σημασίαν μέλλοντος, ἡ δὲ εὐχτική, τὸ ἀπαρέμφατον καὶ ἡ μετοχή τοῦ ἐνεστώτος ἔχει σημασίαν ἐνεστώτος καὶ μέλλοντος.

Σημ. β'. Ὁ ἐνικός τῆς ὀριστικῆς τοῦ ἐνεστώτος καὶ ὁ παρατατικός ἐσχηματίσθησαν ἐκ τοῦ ἰσχυροῦ θέματος εἰ, πάντες δὲ οἱ ἄλλοι τύποι ἐκ τοῦ ἀσθενοῦς θέματος ἰ.

4. εἰμί (θ. ες, λ. es-se)

ἐνεστ. ὁρ.	Εν.	εἰ-μί ἀντί ἐς-μι εἰ ἀντί ἐς-σι ἐστί(ν) λ. esi	Δ.	Πλ.	ἐς-μέν ἐς-τέ εἰστί(ν) ἐκ τοῦ ἐς-νσι=ἐς-ντι
------------	-----	---	----	-----	---

ἑποτ. ὦ ἐκ τοῦ ἐ-ω=ἐς-ω, ῥς, ῥ. ῥτον, ὦμεν, ῥτε, ὦσι(ν).
εὐκτ. εἶην ἀντί ἐ(σ)-ιην, εἶης, κτλ. εἶμεν καὶ εἶμεν, εἶητε, εἶησαν καὶ εἶεν

προστ. ἴσθι ἀντί ἐς-θι, ἔστω, ἔστον, ἔστων, ἔστε, ὄντων καὶ ἔστωσαν ἢ ἔστων

ἀπαρ. εἶναι ἀντί ἐς-ναι

μετ. ὦν ἀντί ἐ-ὦν=ἐς-ων, οὔσα, ὄν, γεν. ὄντος

παρ.ατ.	Εν.	ῥν ἢ ῥ ῥσθα ῥν	Δ.	Πλ.	ῥστον ῥστην ῥμεν ῥτε (σπανίως ῥστε) ῥσαν
---------	-----	----------------------	----	-----	--

παρ. μεσ. ῥμην (σπαν.)

μέλλ. ἔσομαι, ἔση ἢ ἔσει, ἔσται ἀντί ἐσεται κτλ. ἔσεσθαι ῥηματ. ἐπίθετον, συν-εσ-τέον

Σημ. α'. Οἱ δυσάλλατοι τύποι τῆς ὀριστικῆς τοῦ ἐνεστώτος πάντες ἐγκλίνονται, ὅταν χρησιμεύσιν ὡς συνδετικά, ὁρθοτονοῦνται δὲ, ὅταν σημαίνωσιν ὑπαρξίν οἶον, οἱ θεοὶ ἀγαθοὶ εἰσιν, ἀλλὰ εἰσὶ θεοί.

Σημ. β'. Τὸ γ' ἐνικὸν πρὸς τῆς ὀριστ. τοῦ ἐνεστώτος ἐστί(ν) ἀναβιβάζει τὸν τόνον εἰς τὴν παραλήγουσαν.

1. Ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ ὑπάρχει

2. Ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ εἶναι δυνατόν

3. μετὰ τὰ μόρια οὐκ, εἰ, ὥς, καί, καθὼς καὶ μετὰ τὰς λέξεις τοῦτο καί, ἀλλὰ, ὅταν πάσχωσιν ἐκθλιψιν (ἀποστρέφονται).

Σημ. γ'. Τὰ σύνθετα ἀναβιβάζουσι τὸν τόνον μόνον ἐν τῇ ὀριστικῇ καὶ τῇ προστακτικῇ τοῦ ἐνεστώτος, πάρειμι, πάρεστι, πάρεισι(ν), πάρισθι, ἀλλὰ παρῆεν, παρῆναι, παρών, παρόντος, παρέσται (ἀντὶ παρῆσται).

Σημ. δ'. Τὸ ἀκλιτὸν οὐσιαστικὸν χρή=χρεῖα μετὰ τοῦ εἰμί σχηματίζει τοὺς ἐξῆς τύπους. Ὑποτακτικὴ χρῆ(=χρῆ ῥ) εὐκτ. χρεῖη(=χρῆ εἶη.), ἀπαρέμφατον χρῆναι (=χρῆ εἶναι) μετοχὴ χρεών (=χρῆ ὄν, ὅπερ ἐκ μεταθέσεως χρόνου ἐγένετο χρεών), παρ.ατ. χρῆν (=χρῆ ῥν) καὶ μετ' αὐξήσεως=ἐχρῆν, μελλ. χρῆσται (=χρῆ ἴσται).

Τὸ δὲ σύνθετον ἀπόχρη ἀπαντᾷ ὡς ἐξῆς ὀριστ. ἀπόχρη, γ. πληθ. ἀποχρῶσι(ν), ἀπαρεμφ. ἀποχρῆναι, μετ. ἀποχρῶν. παρ.ατ. ἀπέχρη, μελλ. ἀποχρήσει, ὁρ. ἀπέχρησε(ν).

5. Οἶδα (θ. Foiδ, Feid, Fid).

ἐνεστ.	Εν.	οἶδ-α οἶσθα οἶδ-ε(ν)	Δ.	Πλ.	ἴσ-μεν ἴσ-τε ἴσ-ῃσι(ν)
προστ.	Εν.	ἴσ-θι ἴσ-τω	ἴσ-τον ἴσ-των	Πλ.	ἴσ-τε ἴσ-τωσαν

ἑποτ. εἰδῶ, εἰδῆς κτλ.

εὐκτ. εἰδείην, εἰδείης κτλ.

ἀπαρ. εἰδέναι

μετ. εἰδώς, εἰδοῖα, εἰδός, γεν. εἰδότος

ἑπερ. παρ.	Εν.	ῥδ-ειν ἢ ῥδῃ ῥδ-εισθα ἢ ῥδῃσθα ῥδ-εις ἢ ῥδῆς ῥδ-ει(ν) ἢ ῥδῃ	Δ.	Πλ.	ῥδ-ειμεν ἢ ῥδ-ειτον ἢ ῥστον ῥδ-εἴτην ἢ ῥστην
μέλλ.	Εν.	εἰσομαι	Δ.	Πλ.	ῥδ-εἴτε ἢ ῥστε ῥδεσαν ἢ ῥσαν

Σημ. α'. Ἐκ τοῦ ἰσχυροῦ θέματος Foiδ ἐσχηματίσθη ὁ ἐνικός τῆς ὀριστικῆς

τοῦ ἐνεστώτος, ἐκ δὲ τοῦ ἀσθενοῦς θέματος *Feid* ὁ δῶϊκός καὶ πληθυντικός τῆς ὀριστικῆς καὶ ὅλη ἡ προστακτικὴ τοῦ ἐνεστώτος, ἐκ δὲ τοῦ μέσου θέματος *Feid* ἡ μεταγωγή τοῦ ἐνεστώτος, ὁ παρατατικός καὶ ὁ μέλλων, ἐκ δὲ τοῦ δι' ἐνός εἰς ἐπὶ ἡμετέρου θέματος *Feide* ἡ ὑποτακτικὴ, ἡ εὐχτικὴ καὶ τὸ ἀπαρέμφατον τοῦ ἐνεστώτος.

Σημ. 6'. Οἷσθα ἐσχηματίσθη ἐκ τοῦ οἶδ καὶ τῆς καταλήξεως θα τροπῇ τοῦ *δ* πρὸ τοῦ *θ* εἰς *σ* § 25,2.

6. κείμαι (θ. κει).

ἐνεστ. ὁρ.	ἐποτ. ἐν.	προστ. ἐν.
Ἐν. κεί μαι	γ' κέ-η-ται	κείσο
κεί-σαι	ἀντὶ κέ-ι-ηται	κεί-σθω
κεί-ται	Πλ. κέ-ω-νται	κ.τ.λ.
κτλ.	εὐκτ. γ' κέ-οι-το	ἀπαρ. κει σθαι
	ἀντὶ κέ-ι-οιτο	
Πλ. κεί-νται	Πλ. γ' κέ-οι-ντο	μετ. κεί-μενος

παρατ. ἐκεί-μην, ἔ-κει-σο, ἔ-κει-το κτλ. μέλλ. κεί-σομαι.

Σημ. α'. Τὰ σύνθετα ἀναβιβάζουσι τὸν τόνον μόνον ἐν τῇ ὀριστικῇ καὶ τῇ προστακτικῇ τοῦ ἐνεστώτος, παράκειμαι, παράκεισο, ἀλλὰ παρακεῖσθαι.

Σημ. β'. Κεῖμαι λαμβάνεται ὡς παθητικός παρακείμενος τοῦ τίθημι, ἰδιαιτέρως δὲ ἐν τοῖς συνθέτοις, ὡς ὑποτίθημι παρακ. ὑπόκειται, ἀποτίθημι παρακ. ἀπόκειται.

7. Κάθηναι (θ. ἥσ.).

ἐνεστ. ὁρ.	ἐποτ.	εὐκτ.	προστ.
Ἐν. κάθηναι	καθῶμαι	καθοίμην	κάθητο
κάθηται	καθῆται	καθοίτο	ἀπαρ. καθῆσθαι
Πλ. κάθηνται	καθῶνται	καθοῖντο	μετ. καθήμενος

παρατ. Ἐν α'. ἐκαθήμην ἢ καθήμην, σο
β'. ἐκάθητο » καθῆστο (καθῆτο)
γ'. ἐκάθηντο » καθῆντο

Τὸ σ πρὸ τοῦ μ, ν καὶ σ ἐκπίπτει ὀριστ. ἐνεστ. ἐν. ῆμαι, ῆσαι γ'. πληθ. ῆνται, ἀλλὰ γ'. ἐνικ. ῆσται, παρατ. ῆμην, ῆσο, ῆστο κτλ.

Ἐν τῷ ἄττικῳ πεζῷ λόγῳ εἶνε ἐν χρήσει μόνον τὸ σύνθετον κάθηναι, τοῦτο ἐκχρούει ἐν τῷ γ'. ἐνικῷ προσ. τοῦ ἐνεστώτος τὸ σ, λοιπὸν κάθηται, ἐν δὲ τῷ γ'. ἐνικ. προσ. τοῦ παρατ. φυλάττει τὸ σ ἐπὶ χρο-

νικῆς αὐξήσεως καθῆστο, ἐκβάλλει δὲ καὶ ἐνταῦθα ἐπὶ συλλαβικῆς αὐξήσεως ἐκάθητο.

Ἡ τετάρτη τάξις μέχρι τῆς ὀγδόης τῶν ῥημάτων
εἰς ω ἢ τὰ ἀνώμαλα ῥήματα. § 108.

Τὸ μονοσύλλαβον ῥηματικὸν θέμα (πλὴν τοῦ ἀριθμοῦ 13 ἀλείφω πάντοτε) ἐκτάσει τοῦ θεματικοῦ φωνήεντος γίνεται θέμα τοῦ ἐνεστώτος. Ἀνωμαλῶς δὲ πάντων σχεδὸν τῶν ῥημάτων τῆς τάξεως ταύτης καὶ οἱ ἄλλοι χρόνοι, οἵτινες συνήθως σχηματίζονται ἐκ τοῦ ῥηματικοῦ θέματος, ἔλαβον τὴν ἑκτασιν ταύτην πλὴν τοῦ ἀορίστου β' τηρήσαντος τὸ ἀρχαῖον βραχὺ θεματικὸν φωνήεν.

1. σήπ-ω μεταβ., σήπομαι ἀμετ. ἀορ. β' παθ. ἐ-σάπ-ην, μέλλ. σαπ-ήσομαι, παρακ. β' σέ-σηπ-α' ρ. ἐπίθ. σηπτός· θ. σζπ, σηπ.

2. τέκ-ω μεταβ., τέκομαι ἀμετ. ἀορ. β' παθ. ἐ-τεχ'-κ-ην, παρακ. β' τέ-τεκ-α' ρ. ἐπίθ. τηκτός· θ. τεκ, τηκ.

3. ἐκ-ταπλήσσω μετ. (ὁ ἐνεστ. κατὰ τὴν ἐκτεινομένην καὶ τὴν j τάξιν), ἐκπλήξω, ἐξέπληξα, ἐκπέπληγμαι, ἀορ. β' παθ. ἐξεπλάγην, ἐκπλαγήσομαι θ. πλζγ, πληγ.

4. τρώγ-ω, μέλλ. τρώξομαι, ἀορ. ἐ-τρζγ-ον, παρακ. παθ. τέτρωγμαι, ρ. ἐπίθ. τρωκτός· θ. τρζγ (τράγημα), τρωγ.

Σημ. Ὑποαίτιος γίνεται ἑκτασις τοῦ χ εἰς ω ἐν τῷ παρακ. ἔρρωγα θ. ῥζγ § 109,45.

5. πνίγ-ω μεταβ., ἀορ. ἐνεργ. ἐπνίξα, ἀορ. β' παθ. ἐ-πνίγ-ην ἀμετ. θ. πνιγ, πνιγ.

6. τρέβ-ω, ἔτριψα, τέτριφα, τέτριφθαι, ἐτρέβην, καὶ ἐτρέφθην θ. τρέβ., τρέβ.

7. ῥίπτ-ω (ὁ ἐνεστὼς κατὰ τὴν ἐκτεινομένην καὶ τὴν τ τάξιν) ῥέψω, ἔρριψα, ἔρριφα, ἔρριμμαι, ἔρριψην καὶ ἔρριφθην, θ. ριφ, ῥιπτ, ὡς ἐνεστὼς παρὰ τὸ ῥίπτω ἀπαντᾷ συχνάκις ῥιπτέω.

8. πείθ-ω, πείσω, ἔπεισα, πέπεικα, πείθομαι, πείσομαι, ἐπείσθην (ἐπιθόμην μόνον παρὰ ποιηταῖς), πέπεισμαι, παρακ. β' πέποιθα, ῥημ. ἐπίθ. πειστήν, θ. πιθ, πειθ, ποιθ.

9. λείπ-ω, λείψω, ἔλπι-ον, λέ-λοιπ-α, λέ-λειμ-μαι, μέλλ. τετελε-

σμένος λελείψομαι. ἄορ. α' παθ. ἐ-λείφθην, ῥημ. ἐπίθ. λειπτέος, θ. λυπ, λειπ, λοιπ.

10. οἶδ-α, μέλλ. εἴσομαι, ῥημ. ἐπίθ. ιστέον. θ. Fιδ, Fειδ, Fοιδ, §. 107.5.

11. ἔ-οικ-α (παρ. β') = Fε-Fοικ-α, εἰκώς, εἰκυῖα, εἰκός, ὑπερ-συντ. ἐώκειν, μέλλ. εἴζω, θ. Fικ, Fεικ, Fοικ.

12. δέ-δοι-κα (παρ. α' μετὰ σημασίας ἐνεστῶτος εὐχρηστος, ἐν τῇ ὀριστικῇ τοῦ παρ. καὶ τοῦ ὑπερσυντ., ἐν τῷ ἀπαρεμφ. καὶ τῇ μετο-χῇ παρ. β' δέ-δι-α, δέδιμεν, δέδιτε, δέδιχα(ν), ὑποτακτ. δέδιω, προστακτ. δέδιθι, ἀπαρεμφ. δεδιέναι, μετοχ. δεδιώς, ὑπερσυντ. ἐδέδισαν καὶ ἐδέδισαν, μέλλ. δει-σομαι, ἄορ. ἔ-δει-σα. θ. δι, δει, δοι.

13. ἀλείφω, ἀλείψω, ἤλειψα, ἀλ-ήλιφ-α, ἀλήλιμμαι, ἠλείφθην. θ. ἀλιφ, ἀλειφ (ἀλοιφή).

14. φεύγω, φεύξομαι καὶ φευξοῦμαι (μέλλων δωρικὸς § 100.4), ἔ-φυγ-ον, πέ-φευγ-α, φευκ-τός, φευκ-τέος, θ. φυγ, φευγ.

15. πλέω (ἀντὶ πλεύ-ω, ἢ πλεFω § 30,2), πλεύσομαι ἢ πλευσ-οῦμαι (μέλλ. δωρικὸς), ἔ-πλευ-σα, πέ-πλευ-κα πέ-πλευ-σ-μαι. ρ. ἐπίθ. πλευσ-α-τέος, θ. πλυ, πλευ.

16. πνέ-ω (ἀντὶ πνευ-ω) κλίνεται κατὰ τὸ πλέω, θ. πνυ, πνευ, πνε.

17. νέ-ω (ἀντὶ νευ-ω) κλίνεται κατὰ τὸ πλέω, θ. νυ, νευ, νε.

18. θέ-ω (ἀντὶ θευ-ω), θεύσομαι. θ. θυ, θευ, θε, οἱ δὲ ἄλλοι χρόνοι σχηματίζονται ἐκ τοῦ θέματος δραμ. § 112,16.

19. ῥέ-ω (ἀντὶ ρευ-ω), ἄορ. β' παθ. ἐρρύην μέλλ. ῥυήσομαι, παρ. ἐρρύηκα, ῥημ. ἐπίθ. ῥυτός. θ. σρευ, ρευ, ρυ, ρυε.

20. χέ-ω (ἀντὶ χευ-ω), μέλλ. χέω (τ. ἔ. ἐνεστῶς μετὰ μελλοντικῆς σημασίας πρὸς εἶμι), ἄορ. ἐνεργ. ἄνιευ σ, ἔχαια (ἀντὶ ἔχαια ἢ ἔχαιFα), παρ. κέ-χυ-κα, κέ-χυμαι, ἄορ. παθ. ἐ-χύ-θην, ῥημ. ἐπίθ. χυτός. θ. χυ, χευ, χε.

Σημ. Τὸ υ τῶν ἔξ. τελευταίων θεμάτων ἐκτείνεται εἰς ευ, ὥςτις ὅμοιος πρὸ φωνηέντων διαλύεται εἰς εF, τέλος δὲ τὸ F ἀκρίπτει.

Πέμπτη τάξις, ἑνρινος τάξις § 109.

Τὸ ῥηματικὸν θέμα ἐκτείνεται εἰς ἐνεστωτικὸν θέμα προσθήκη τοῦ ν.
α'. προσθήκη ἑνὸς ν.

1. φθάν-ω, φθήσομαι, ἔ-φθασα καὶ ἔ-φθην (§ 105,3 α).

2. πίν-ω θ. πι.

3. τίν-ω, τίσω, ἔτισα, τέτικα, τέτισμαι, ἐτίσθην, μεσ. τίνομαι ἐτι-σάμην. θ. τι.

4. δύν-ω θ. δυ παρὰ τὸ σύνθηες δύ-ομαι.

5. δάκν-ω, δήξομαι, ἔ-δγκ-ον, δέδηγμα, ἐδήχθην, θ. δγκ, δακν, (μετάβασις εἰς τὴν ἑνρινον τάξιν).

6. κάμν-ω, καμῶμαι, ἐκχμον, κέκμηκα, θ. κχμ, καμν, κμη.

7. τέμν-ω, τεμῶ, ἔτεμον (παρὰ ποιηταῖς ἔταμον) τέτμηκα, τέτμη-μαι, ἐτμήθην, θ. τεμ. τεμν, τμη, § 102,1. σημ. β'.

β'. προσθήκη τῆς συλλαβῆς νι (μετάβασις εἰς τὴν j τάξιν).

8. βαίν-ω (ἀντὶ βκ-νj-ω), βήσομαι, ἔβην (§ 105,3 § α)· βέβηκα (§ 104. σημ. γ'), βητός· παραβαίνω (τὸν νομον), παρ. παθ. παρα-βιάσθαι, ἄορ. παθητ. παρεβήθην, θ. βα, βαιν, βη.

γ'. προσθήκη τῆς συλλαβῆς αν.

9. αἰσθάν-ομαι, αἰσθήσομαι, ἤσθόμην, ἤσθημαι, θ. αἰσθ. αἰσθαν. αἰσθε.

10. ἁμαρτάν-ω, ἁμαρτήσομαι, ἡμαρτον, ἡμάρτηκα, ἡμαρτήθην, θ. ἁμαρτ. ἁμαρταν. ἁμαρτε.

11. αὐξάν-ω καὶ αὐξ-ω, αὐξήσω, αὐξήσα κτλ. θ. αὐξ. αὐξαν. αὐξε.

12. βλαστάν-ω, βλαστήσω, ἔβλαστον, βεβλάσθηκα, θ. βλαστ, βλα-σταν, βλαστι.

13. δαρθάν-ω (συνήθως καταδαρθάνω), ἔδαρθον, διδάρθθηκα. θ. δαρθ. δαρθαν, δαρθε, μέλλ. ἐκ τοῦ καθεύδω § 111, 11.

14. ἀπ-εχθάν-ομαι, ἀπεχθήσομαι, ἀπ-ηχθόμην, ἀπήχθημαι, θ. ἐχθ (ἐχθ-ρός), ἐχθαν, ἐχθε.

15. ὀλισθάν-ω, ὀλισθήτω, ὠλισθον. θ. ὀλισθ. ὀλισθαν, ὀλισθε.

16. ὀρλισκάν-ω, ὀρλήσω, ὠρλον, ὠρληκα, θ. ὀφλ. ὀφλισκαν, ὀφλε (ὁ ἐνεστῶς κατὰ τὴν ἑνρινον καὶ τὴν ἐναρκτικήν τάξιν § 110, 17, πρὸς ὁμοίαν § 111, 22).

δ'. προσθήκη τοῦ ανι. (μετάβασις εἰς τὴν j τάξιν).

17. ὀσφραίν-ομαι (ἀντί ὀσφραν-ομαι), ὀσφρήσομαι, ὠσφρόμην, θ. ὀσφρ, ὀσφρανί, ὀσφρε.

ε'. προσθήκη τῆς συλλαβῆς αν μετ' ἐπειθέσεως ἐνὸς ἐνρίνου ἐν τῇ θηματικῇ συλλαβῇ.

18. λαγχάν-ω, λήξομαι, ἔλγχον, ἐλληχα (§ 91. 3ε), ἐλληγμαι, ἐλήχθην, ληκτέον, θ. λγχ, λαγχαν, ληχ.

19. λαμβάν-ω, λήψομαι. ἔλχθον, (λαβί § 91), ἐλληφα, (§ 91.3, ε), ἐλλημμαι, ἐλήφθην (ληπτός) θ. λχβ, λαμβαν, ληβ.

20. λανθάν-ω (καὶ λήθω), λήσω, ἔλχθον, λέληθα, μέσ. ἐπιλανθάνομαι-λήσομαι-ἐλαθόμην-λέλησμαι, θ. λχθ, λανθαν, ληθ.

21. μανθάν-ω, μαθήσομαι, ἔμχθον, μεμάθηκα, θ. μχθ, μανθαν, μαθη.

22. πυνθάν-ομαι, πεύσομαι (ἀντί πειθ-ομαι), ἐπυθόμην, πίπυσμαι (2, ἐνικ. πέπυσαι) πειστέον, ἀνάπυστος, θ. πυθ, πυνθαν, πειθ.

23. τυγχάν-ω, τεύξομαι, ἔτυχον, τετύχηκα, θ. τυχ, τυγχαν, τυχ.

ς'. προσθήκη τῆς συλλαβῆς νε.

24. ἰκνέ-ομαι (συνήθως σύνθετα ἀφ-ἰξ-ἰφ-) ἰξομαι, ἰκόμην, ἰγμαι (ἀφίκαται) θ. ικ, ἰκνε.

25. ὑπο-ισχνέομαι, ὑπο-σχέσομαι, ὑπεσχόμην (ὑπόσχωμαι, ὑπόσχω, ὑποσχέσθαι) (ὑπέσχημαι θ. ισχ, (σχ(ε), ισχνε).

ζ'. προσθήκη τῆς συλλαβῆς νυ.

26. ἐλαύν-ω (ἀντί ἐλα-νυ-ω) ἐλῶ, (ἐλξ μελλ. ἀττικὸς § 100, 3), ἤλχσα, ἐλήλακα, ἐλήλαμαι, ἤλχθην, ἐλατέος, θ. ἐλα, ἐλαυν.

Πάντων τῶν ἄλλων ῥημάτων, τὰ ὅποια προσάπτουσιν εἰς τὸ ῥηματικὸν θέμα τὴν συλλαβὴν νυ (ἢ νυ § 103.5), ὁ ἐνεστώς καὶ ὁ παρατατικὸς κλίνονται κατὰ τὴν συζυγίαν εἰς μι. (§ 106).

27. κεράννυ-μι, κερῶ (§ 100.3), ἐκέρχσα, κέρχκα, κέρχμαι, ἐκέρχθην καὶ ἐκεράσθην, ἀκρχτος, θ. κερχσ, κεραννυ, κρχ.

28. κρεμάννυ-μι, κρεμῶ (§ 100.3), ἐκρέμχσα, ἐκρεμάσθην· ὁ λείπων παθητ. παρακ. ἀναπληροῦται διὰ τοῦ κρέμαμαι, (ὑποτακτ. κρέμωμαι μελλ. κρεμήσομαι, θ. κρεμα. κρεμαννυ.

29. πετάννυ-μι, πετῶ (§ 100.3), ἐπέτχσα, πέπταμαι, ἐπιτάσθην, θ. πετας, πεταννυ.

30. σκεδάννυ-μι, σκεδῶ (§ 100.3), ἐσκέδχσα, ἐσκέδασ-μαι, ἐσκέδασ-θην, θ. σκεδασ, σκεδαννυ.

31. ἀμφι-έννυμι, ἀμφιῶ (§ 100.3), ἀμφιέσομαι, ἡμφίεσα, (§ 92.3), ἡμφίεσμαι, θ. εσ κατ' ἀρχᾶς Fes, προβλ. λ. ves-lis, εννυ· οἱ λείποντες χρόνοι ἐκ τοῦ ἐνδύω.

32. ἀπο-κατα-σθέννυ-μι μεταβ. -σθέσω, -έσθεσα, -έσθεσμαι, ἐσθέσθην, ἀσβεστός, ἀλλὰ ἀποσθέννυμαι ἀμεταβ. -έσθην (§ 105, 3, 6), -έσθηκα, θ. σθεις, σθεννυ.

33. ζώννυ-μι, ζώσω, ἔζωσα, ἐζωσάμην, ἐζωκα, ἐζωσμαι (ζωστήρ), θ. ζωσ, ζωννυ.

34. ῥώννυ-μι, ῥώσω, ἔρρωσα, ἔρρωμαι (ἔρρωμένος), ἔρρωσο, ἐρρώσθην, θ. ῥωσ, ῥωννυ.

35. στρώννυ-μι ἢ στόρννυμι, στρώσω καὶ στορῶ, ἐστρωσα καὶ ἐστόρεσα, ἱστρωμαι, ἱστρώθην, θ. στρωσ, στορ.

36. ᾠγνυ-μι, συνήθως κατὰ γνυμι, ᾠξω, ἔχξα (ᾠξαι), ἔχγα, ἐχ' γην (κατ-αγίς), θ. ᾠγ κατ' ἀρχᾶς Fag (§ 90.6) ᾠγνυ.

37. δείκνυ-μι, δείξω, κτλ. (§ 106), θ. δεικ. δεικνυ.

38. ζεύγνυ-μι, ζεύξω, ἐζεύξα, ἐζευγμαι, ἐζυ' γην (σπανίως ἐζεύχθην), θ. ζεγ, ζευγ. ζευγνυ.

39. μίγνυ-μι, μίξω, μίξαι, μέμιχα, μέμιγμαι, ἐμίχθην καὶ ἐμί' γην, θ. μεγ, μιγ, μιγνυ.

40. ἀν-οίγνυ-μι καὶ ἀνοίγω, (ἀν-έωγον), ἀνοίξω, ἀν-έωξα (ἀν-οίξαι), ἀν-έωχα, ἀν-έωγμαι, ἀν-εώχθην, ἀν-οικτέον θ. οίγ, κατ' ἀρχᾶς Foiγ, (§ 90.6 καὶ 91.3. γ.) οίγνυ.

41. ἀπ-όλλυ-μι (ἀντί ὀλ-νυ-μι), -ολῶ, -ώλεσα, ολώλεκα, ἀπ-όλλυμαι, -ολοῦμαι, -ωλόμην, -ολωλα, θ. ὀλ. ὀλνυ. ὀλε.

42. ὁμνυ-μι, ὁμοῦμαι, (ὁμείται, ὁμείσθαι), ὁμοσα, ὁμώμοκα, ὁμώμοται καὶ ὁμώμοσται, ὁμωμοσμένος, ὁμώσθην καὶ ὁμώσθην, θ. ὁμ ὁμνυ, ὁμο.

43. ὁμόργνυ-μι, ὁμορῶ κατλ., θ. ὁμοργ. ὁμοργνυ.

44. πήγνυ-μι, πήξω, ἔπηξα, πέπηγμαι, ἐπήχθην, μέσ. πήγνυμαι, ἐπχ' γην, πχγίσομαι, πέπηγα, ῥημ. ἐπίθ. πηκτός, θ. πχγ, πηγ, πηγνυ.

45. ῥήγνυ-μι, ῥήξω, ἔρρηξα, μέσ. καὶ παθητ. ῥήγνυμαι, ἐρρχ' γην, ῥχγίσομαι, παρακ. ἱρρωγα, θ. ῥχγ=Fραγ, ῥηγ, ῥωγ, ῥηγνυ.

46. πτάρνυ-μι, ἵπταρν, θ. πτχρ, πταρνυ.

Ἐκτι τάξις, ἐναρκτική τάξις, § 110.

Τὸ ῥηματικὸν θέμα γίνεται θέμα τοῦ ἐνεστώτος προσθήκη τοῦ (ι)σκω.

Ἡ τάξις αὕτη ὀνομάζεται τάξις ἐναρκτική, ἐπειδὴ πολλὰ ῥήματα αὐτῆς ἐναρξιν ἐνεργείας τινὸς ἢ κατὰστάσεως σημαίνουσιν, ὧν τινα λαμβάνουσι καὶ ἀναδιπλασιασμόν, προσθέτοντα τοῦ θέματος τὸ ἀρκτικὸν σύμφωνον μετὰ τοῦ ι.

α'. Ῥήματα φωνηεντόληκτα μετὰ τοῦ προσφύματος σκ καὶ ἄνι ἀναδιπλασιασμοῦ τοῦ ἐνεστώτος.

1. γηρά-σκ-ω, γηράσκει, ἐγήρασα, ἀπαρέμ. γηράναι (πρόβλ. ἀποδράναι), γεγήρακα, θ. γηρα.

2. ἤθα-σκω (γίνομαι ἐξηθός), ἤθησα, ἤθῃω (εἶμαι ἐξηθός), θ. ἤθα (ἤθη).

3. ἰλά-σκ-ομαι, ἰλάσσομαι ἰλασάμεν, παθ. ἰλάσθην θ. ἰλα.

4. φά-σκ-ω, ἔφασκον, φάσκων, θ. φα.

5. χά-σκ-ω, χάζομαι, ἐχζην, κέχνη, θ. χε καὶ χεν (ἔξ οὗ χάνω).

6. ἀρέ-σκω, ἀρέσω, ἤρεσα, ῥημ. ἐπίθ. ἀρετός, θ. ἀρε.

6' ῥήματα φωνηεντόληκτα μετ' ἀναδιπλασιασμοῦ τοῦ ἐνεστώτος.

7. γι-γνώ-σκ-ω, λ. γινώσκω γινώσκει, ἔγνων ἔγνωνκα, ἔγνωσμαι, ἔγνώσθην, γνωστός, θ. γνο καὶ γνω.

8. ἀπο-δι-δρά-σκ-ω, δράσσομαι, -έδρην (§ 105, 3α) -δέδρηκα, θ. δρα.

9. μι-μνή-σκ-ω, μνήσω, ἔμνησα παθ. μιμνήσσομαι, ἐμνήσθην, μνησθήσομαι, μέμνημαι (ὕποτακτ. μεμνώμαι, εὐκτ. μεμνήμεν, μεμνῶ ἢ καὶ μεμνῶην, μεμνῶ, μεμνήσομαι, θ. μνη (κατ' ἀρχάς μιν).

γ' ῥήματα συμφωνόληκτα μετὰ τοῦ προσφύματος ισκ καὶ ἄνι ἀναδιπλασιασμοῦ τοῦ ἐνεστώτος.

10. πι-πρά-σκ-ω θ. προκ ἰδ. § 112, 14.

11. τι-τρώ-σκω, τρώσω, ἔτρωσα, ἐτρώθην, ῥημ. ἐπίθ. τρωτός, ἀτρωτός, θ. τρω.

12. βι-βρώ-σκω, βίβρωκα, βίβρωμαι, ῥ. ἐπίθ. βρωτός, θ. βρω, οἱ δὲ ἄλλοι τύποι λαμβάνονται ἐκ τοῦ ἐσθίω.

13. ἀλ-ίσκωμαι (παθητ. τοῦ αἰρέω § 112, 1) ἀλώσομαι, ἐάλων ἢ

ἔλων (ὡς ἔγνων § 105, 3 γ) ῥημ. ἐπίθ. ἀλωτός (αἰγμ-άλωτος) θ. ἀλω, (ἀλο) ἐν τῷ ἐνεστώτι ἀλ κατ' ἀρχάς φαλ.

14. ἀναλ-ίτκ-ω καὶ ἀνχλό-ω, ἀνχλώσω, ἀνχλώσω καὶ ἀνήλωσα, ἀνάλωκα καὶ ἀνήλωκα, ἀνχλώθην καὶ ἀνηλώθην, θ. ἀναλο, ἐν τῷ ἐνεστώτι ἀναλ.

15. εὐρ-ίσκ-ω, εὐρήσω, εὔρον, (εὐρέ), εὔρηκα, εὔρημαι, εὐρέθην, εὔρετός, θ. εὐρ καὶ εὔρε.

16. στερ-ίσκ-ω καὶ στερέω, στερήσω, ἐστέρησα κτλ. στέρομαι, θ. στερ καὶ στερε.

17. ὀφλ-ίσκ-αν-ω θ. ὀφλ, ἰδ. § 109, 16.

Τὰ ἐπόμενα δύο συμφωνόληκτα ῥήματα δὲν ἀναδιπλασιάζουσι τὸν ἐνεστώτα, λαμβάνουσι δὲ μόνον τὸ πρόσφυμα σκ.

18. διδά-σκ-ω (ἀντί διδάχ-σκ-ω) διδάξω, ἐδίδαξα, δεδίδαχα, μέτ. μέλλ. διδάξομαι μέσ. ἀόρ. ἐδίδαξάμεν, παρκκ. δεδίδαγμα, ἐδιδάχθην, διδάχθήσομαι.

19. πάσχω (ἀντί παθ-σκ-ω), ἰδ. § 112, 10.

Ἐδδόμη τάξις, ε τάξις § 111.

Εἰς τὴν τάξιν ταύτην ὑπάγονται, πάντα τὰ ῥήματα, τὰ ὅποια προσάπτουσιν εἰς τὸ ῥηματικὸν θέμα ἐν ε, ἵνα σχηματίσωσι τὸν ἐνεστώτα ἢ τοὺς ἄλλους χρόνους.

α'. τὸ ῥηματικὸν θέμα προσθήκη ἐνός ε γίνεται θέμα τοῦ ἐνεστώτος.

1. γαμέ-ω, γαμῶ, ἔγημα (ἐπὶ ἀνδρός), γεγάμηκα, μέσ. γαμέομαι (ἐπὶ γυναικός), γαμοῦμαι, ἐγημάμεν, γεγάμημαι θ. γαμ(ε).

2. δοκέ-ω, δόξω, ἔδοξα, δίδοκται θ. δοκ(ε).

3. καλέ-ω, καλέσω, συνήθως καλῶ, (§ 100, 3.), ἐκάλεσα, ἀλλὰ κέκληκα, κέκλημαι, (εὐκτ. κεκλήμεν, κεκλήθην 91 Σημ. 3.), κεκλήσομαι, ἐκλήθην, κληθήσομαι, ῥ. ἐπίθ. κλητός, -τέος, θ. καλ(ε) καὶ κλη διὰ μεταθέσεως καὶ ἐκτάσεως τοῦ φωνήεντος.

4. ὠθέ-ω, ὠσω, ἔωσα (ὠσαι) ὠκα, ὠσμαι, ἐώσθην, ὠστός, μεσ. ὠσομαι, ὠσάμεν, θ. ὠθ(ε) πρόβλ. § 90, 6. 91, 3, γ.

β. Τὸ θέμα τοῦ ἐνεστώτος εἶνε ὁμοίον τῷ ῥηματικῷ, οἱ δὲ ἄλλοι χρόνοι σχηματίζονται ἐκ τοῦ δι' ἐνός ε ἐπηρυσμένου θέματος.

5. αὖξ-ω, αὖξήσω, κτλ. θ. αὖξ(ε) πρβλ. αὖξάνω. §. 109, 11.
 6. ἄχθ-ομαι, ἄχθήσομαι καὶ ἄχθεσθήσομαι, ἄχθέσθην, θ. ἄχθ(ε).
 7. βούλ-ομαι, β. ἐν. βούλει, βουλήσομαι, ἐβουλήθην, βεβούλημαι, αὖξήσεις (§ 90, 4) θ. βουλ(ε).
 8. δέ-ω (= ἔχω χρεῖαν), δεῖ (εἶνε ἀνάγκη), δεήσει, ἐδέησε, μισ. δέομαι, δέη ἢ δέει, δεῖται κτλ. δεήσομαι, ἐδεήθην, δεδέημαι θ. δε(ε).
 9. ἐθέλ-ω καὶ θέλ-ω, παρατ. ἤθελον, μιλ. ἐθελήσω καὶ θελήσω, ἀόρ. ἠθέλησα, (ἀπαρεμφ. ἐθελήσαι καὶ θελήσαι), παρακ. ἠθέληκα θ. ἐθελ(ε) καὶ θελ(ε).
 10. ἐρ-έσθαι, ὀριστ. ἀόρ. β. ἠρόμην, μιλ. ἐρήσομαι, θ. ἐρ(ε), ὡς ἐνεστώως λαμβάνεται ἐρωτάω.
 11. εὖδ-ω, συνήθως καθεύδω, παρατ. ἐκάθευδον καὶ καθηύδον (§ 92, 3), καθευδήτω, ρ. ἐπίθ. καθευδητέον, θ. εὖδ(ε), οἱ δὲ ἄλλοι χρόνοι σχηματίζονται ἐκ τοῦ καταδερθάνω (§ 109, 13).
 12. μάχ-ομαι, μαχοῦμαι, ἐμαχεσάμην, μεμάχημαι, μαχετέον, θ. μαχ(ε).
 13. μέλ-ει, μελήσει, ἐμέλησε, μεμέληκε, μέσ. ἐπιμελόμαι καὶ ἐπιμελέομαι, ἐπιμελήσομαι, ἐπεμελήθην, ἐπιμεμέλημαι, θ. μελ(ε).
 14. μέλλ-ω, ἔμελλον καὶ ἤμελλον, μελλήσω, ἐμέλλησα, αὖξήσεις (§ 90, 4) θ. μελλ(ε).
 15. μέν-ω, μενῶ, ἔμεινα, μεμένηκηκα, μενετέον, θ. μεν(ε).
 16. νέμ-ω, νεμῶ, ἔνειμα, νενέμηκα, ἐνεμήθην, νεμητέον, μέσ. νέμισθαι, θ. νεμ(ε).
 17. οἶ-ομαι (οἶμαι) β' ἐνικὸν οἶει, παρατ. ὤομην (ῶομην), οἶήσομαι, ὤήθην, θ. οἶ(ε).
 18. οἶχ-ομαι, οἶχθήσομαι, θ. οἶχ(ε).

Σημ. Ὁ ἐνεστὼς οἶχομαι ἔχει παρακειμένον σημασίαν, καθὼς καὶ ὁ ἦκω, μιλ. ἤξω, οἱ δὲ παρατατικοὶ ὤχόμην καὶ ἦκον ἔχουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀορίστου σημασίαν.

Γ. Τινὰ ἐκ τῶν μνημονευομένων ῥημάτων σχηματίζουσι χρόνους τινὰς ἐκ τῶν διὰ τοῦ εἰρηυζήμένου ῥηματικοῦ θέματος ὅθεν δύνανται νὰ ὑπαχθῶσι καὶ εἰς τὴν ε τάξιν πρβλ. ῥέω, πολλὰ εἰς ἀνω, ὄλλωμι, εὐρίσκω, στερίσκω. Ὅμοίως μόνον ἐνεκὰ χρόνων τινῶν ὑπάγεται εἰς τὴν ε τάξιν τὸ ἐπόμενον ῥῆμα.

19. γίγν-ομαι, γενήσομαι, ἐγενόμην, γέγονα καὶ γεγένημαι, θ. γεν(ε) ἐνεστώτ. θέμα γιγν ἀντὶ γιγεν (πρβλ. λ. gigno ἀντὶ gigeno).

Δ. Τὸ θέμα τοῦ ἐνεστώτος ἐσχηματίσθη ἤδη κατὰ τὴν τ ἢ j ἢ ἐναρκτικὴν τάξιν. Ἀνωμάλως δὲ τὸ ἐνεργητικὸν τοῦτο θέμα ἐπηυζήθη προσθήκῃ ἐνὸς ε καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἐσχηματισμένου ἤδη νέου θέματος ἐσχηματίσθησαν χρόνοι τινές.

20. τύπτ-ω, τυπτήσω, τέτυμμαι, ἐτύπην θ. τυπ τυπτ τυπτε πρβλ. § 112, 9.

21. ὄζ-ω, ὀζήσω, ὠζήσα, ὄδωδα, (μετὰ σημασίας ἐνεστώτος) θ. ὀδ (λ. od-or) ὄζ, ὄζε.

22. ὀφείλ-ω, ὀφειλήσω, ὠφείλησα, ὠφείληκα, ἀόρ. β' ὠφελον θ. ὀφελ, ὀφειλ, ὀφειλε, (πρβλ. ὀφλισκάνω § 109, 16).

23. χαίρω, χαιρήσω, ἐχάρην, κεχάρηκα, ρ. ἐπ. χαρτός, θ. χαρ χαιρε, χαιρ, χαιρε.

Ὅγδοη τάξις, μικτὴ τάξις, § 112.

Εἰς τὴν τάξιν ταύτην ὑπάγονται ῥήματα, ἅτινα σχηματίζουσι τοὺς χρόνους τῶν ἐκ διαφόρων θεμάτων συγγενῶν ἀλλήλοις κατὰ σημασίαν (πρβλ. fero, tuli, latum).

1. αἰρέ-ω, μέσ. αἰροῦμαι, αἰρήσω, ἤρηκα, ἤρημαι, ἠρέθην, ἀόρ. ἐνεργ. εἶλον (ἐλεῖν) μέσ. εἰλόμην, θ. αἶρε καὶ ἐλ ὡς παθητ. τοῦ αἰρέω λαμβάνεται ἀλίσκομαι, ῥημ. ἐπίθ. αἰρετός καὶ ἀλωτός.

2. ἔρχ-ομαι σχεδὸν μόνον ἐν τῇ ὀριστικῇ τοῦ ἐνεστώτος εὐχρηστος, αἱ δὲ ἄλλαι ἐγκλίσεις καὶ ὁ παρατατικὸς ἀναπληροῦνται ἐκ τοῦ εἶμι, ἀόρ. ἤλθον (ἔλθω, ἐλθέ, § 102, 6, Σημ.) παρακ. ἐλήλυθα καὶ ἦκω, μιλ. ἤξω, ὑπερσ. ἐληλύθειν, (§ 91, 5, Σημ.) θ. ἔρχ, ἐλυθ, ἐλθ, ε, εἰ καὶ ἦκ.

3. ἐσθί-ω, μιλ. ἔδομαι (ἐνεστώως μετὰ σημασίας μέλλοντος καθὼς εἶμι καὶ χίω), παρακ. ἐδήδοκα, ἐδήδεσμαι, κατεδήδεσται καὶ καταβέβρωται, ἀόρ. παθητ. ἠδέσθην, ῥηματ. ἐπίθ. ἐδεστέος, ἀόρ. ἐνεργ. ἔφαγον, θ. ἐσθι, ἐδ(ε), βρω καὶ φαγ, πρβλ. λ. e-do.

4. ἐπ-ομαι. παρατ. εἰπόμην, μιλ. ἐψομαι, ἀόρ. β' ἐν μὲν τῇ ὀριστικῇ ἐσχηματίσθη ἀναδεδιπλασιασμένος ἐσπόμην (ἀντὶ σεσεπομην, ἐφ-

εσπόμεν, ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις τύποις ἐκ τοῦ ἀπλοῦ θέματος, ἐπί-σπωμα, ἐπί-σποιτο, ἐπί-σπου, ἐπι-σπένθαι, ἐπι-σπόμενος, θ. ἐπ καὶ σπ.

5. ἔχω, παρατ. εἶχον, μέλλ. ἔξω καὶ σχήσω, ἀορ. ἐνεργ. ἔσχον (σχῶ, σχοίην, σχέες, σχεῖν, σχών), μέσ. ἀορ. ἐσχόμεν, παρακ. ἔσχηκα, ἔσχημαι, ρ. ἐπίθ. ἐκτός καὶ σχετός· οἱ μέσοι τύποι ἔξομαι καὶ ἐσχόμεν ἔχουσι συγχρόνως παθητικὴν σημασίαν, οἱ δὲ τύποι ἐσχέθην καὶ σχεθήσομαι εἶνε τῶν μεταγενεστέρων, θ. σεχ. ἐχ. καὶ σχ(ε).

Σημ. Σύνθετον παρέχω, παρέξω καὶ παρασχέσω, παρέσχον, παράσχω, παράσχοιμι, παράσχει, παρασχεῖν, παρασχών, παρεσχόμεν, παράσχωμαι, παρασχόμεν, παράσχου, παρεσχέσθαι, παρέσχηκα, παρέσχημαι.

6. ζά-ω, (σπανίως βιά-ω), μελ. ζήσω καὶ βιώσομαι, ἀορ. ἐβίωσα, συνήθως ἐβίων (§ 105, 3, γ.), παρακ. βεβίωκα, θ. ζα, βιο, βιω.

7. ἵζ-ω, συνήθως καθίζω, ἐκάθιζον. καθιῶ (μελ. ἀττικώς), καθίσα καὶ ἐκάθισα (καθίσασι) μεσ. καθίζομαι, καθιζήσομαι, παρακ. κάθημαι (§ 106, 7.), μεσ. καθέζομαι, παρατ. ἐκαθίζομεν (καὶ μετὰ σμικρίας ἀορίστου) μελ. καθεδοῦμαι, θ. ἐδ. ἰδ. ἐζ. ἱζ. ἱζε. ἦς.

8. ὁράω, ἐώρων (§ 90, 6.), μελ. ὄψομαι (β. ἐνικ. ὄψαι), ἀορ. ἐνεργ. εἶδον (ἴδω, ἴδοιμι, ἰδέ, §. 101, 6. Σημ. μέσ.) εἶδόμεν (ἴδου), παρακ. ὠράκα, ὠράμαι καὶ ὠμαι, ἀορ. παθητ. ὠφθην, ρ. ἐπίθ. ὁρατός καὶ περιόπτεον θ. ὄρα, ἰδ. (κυρίως Fi δ. λ. vid-eo) καὶ ὄπ.

9. παί-ω ἢ τύπτω, μελ. παίσω ἢ πατάξω ἢ τυπτήσω, ἀορ. ἔπαισα ἢ ἐπάταξα, παρακ. ἐνεργ. πέπαικα ἢ πέπληγα, παρακ. μεσ. πέπληγμαι ἢ τέτυμαι, ἀορ. παθ. ἐπλήγην ἢ ἐτύπην, θ. παι, παταγ. (ἐπικώς ἐνεστώς πατάσσω), πληγ. καὶ τυπ. (§ 108, 3, § 112, 20).

10. πάσχ-ω (ἀντί παθ-σκ-ω), τὸ κ. ἰδασύνθη διὰ τὸ κατ' ἄρχας ὑπάρξαν θ), πείσομαι (ἀντί πενθσομαι), ἔπαθον, πέπονθα, ρημ. ἐπίθ. παθητός, θ. παθ(ε), πενθ καὶ πασχ.

11. πίν-ω, μελ. πίομαι (ἐνεστ. μετὰ σημασίας μέλλοντος, ὡς ἴδομαι § 112, 3, ἀορ. ἔπιον (προστ. πῖθι καὶ πῖε), παρακ. πίπωκα, πίπομαι, ἀορ. παθ. ἐπόθην, ρημ. ἐπίθ. ποτός, θ. πι, πιν καὶ πο.

12. πέτ-ομαι, πτήσομαι, ἐπτόμεν, (ἀνάπτειτο, ἀναπτέσθαι), πεπτήμαι θ. πετ, πτ, πτε, καὶ ποτα.

13. πίπτ-ω (ἀντί πιπατω), πεσοῦμαι (ἀντί πετσομαι, μελ. δορικ. § 100, 4), ἔπεσον (ἀντί ἐπιτον), πέπτωκα θ. πετ. πεπ(ε)τ καὶ πτω,

πίτομαι καὶ πίπτω ἀναφέρονται εἰς τὸ κοινὸν θέμα πετ. προβλ. λ. pēt-o, impēt-ns.

14. πωλέ-ω καὶ πι-πρά-σκ-ω (§ 111.10) καὶ ἀποδίδομαι πωλήσω ἢ ἀποδώσομαι, ἐπώλησα ἢ ἀπεδόμην, πέπρακα, πέπραμαι, ἐπρξ' ὦν θ. πωλε, δο, πρα.

15. σκοπέ-ω καὶ σκοπέομαι, σκέφομαι, ἐσκεψάμην, ἔσκεμμαι, σκεπτόν θ. σκεπ καὶ σκοπε.

16. τρί-χ-ω καὶ θέω, θεύσομαι καὶ δραμοῦμαι, ἔδραμον, δεδράμηνκα, θρεκτέον θ. τρεχ, θυ, (108.18), δραμ(ε).

17. φέρ-ω (λ. fer-o), μέλλ. οἴσω, ἀορ. ἐνεργ. ἤνεγκα (παρὰ τοῖς πεζολόγοις) καὶ ἤνεγκον (παρὰ ποιηταῖς), ὑποτ. ἐνέγκω, εὐκτ. ἐνέγκαιμι καὶ ἐνέγκοιμι, προστ. ἔνεγκε, οἱ δὲ ἄλλοι τύποι μετὰ α ἐνεγκάτω· ἀπαρέμφ. ἐνεγκεῖν, μετ. ἐνεγκών, μέσ. ἤνεγκάμην, παρακ. ἐνήνοχα, ἐνήνεγμαι, ἀορ. παθητ. ἠνέχθην, μελ. παθ. ἐνεχθήσομαι, ρημ. ἐπίθ. οἰστός, θ. φερ, ἐνεκ. (ἐνεγκ), οἱ.

18. ὠνέο-μαι, ἰωνοῦμαι (§ 90.6), ὠνήσομαι, ἐπριάμην (§ 104), ἰώνημαι (§ 91.3 γ καὶ ἐπὶ παθητικῆς σημασίας), ἰωνήθην (μόνον ἐπὶ παθητικῆς σημασίας) θ. ὠνε καὶ πρια.

19. εἰπ-ον, ἀορ. εἴ' ἐνεργ., εἶπω, εἶπέ (§ 101.6. Σημ.), ἔπειπε, εἰπεῖν, εἰπών. Τύποι τινὲς τῆς ὁριστικῆς καὶ προστακτικῆς ἐσχηματίζοντο ὑπὸ τῶν ἀττικῶν συνήθως κατὰ τὸν ἀορ. α' μετὰ συνδετικοῦ φωνήεντος α· εἶπας, εἶπατον, εἶπάτω, εἶπατε· μέλλ. ἐρῶ, παρακ. εἴρηκα (§ 91.3 ε), εἴρημαι, ἀορ. παθ. ἐρρήθην, ῥηθήσομαι, μέλλ. τετελεσμ. εἴρήσομαι, ρ. ἐπίθ. ῥητός· θ. εἶπ. ἐρ. καὶ ρε.

Σημ. α'. Εἶπον εἶνε ἀναδεδιπλασιασμένος ἀορ. ἀναύξητος· Fe-Fep-on, θ. Fep, (παθητ. ἔπος = Fepos) ἐρῶ = Ferō, εἴρημαι = Fe-Fpē-μαι, ἐρρήθην = ἐFpēθην, ῥητός = Fpētos, θ. Fep [ver-bum] καὶ Fpe.

Σημ. β'. Ὡς ἐνεστὸς λαμβάνεται λέγω, εἰς ὃ σχηματίζονται λέξω, ἐλεξα, λέλεγμαι, ἐλέχθην, λεκτός ἢ φημί ἢ ἰδιαιτέρως ἐν συνθέσει ἀγορεύω, ὡς ἀπαγορεύω, ἀπειρῶ, ἀπείπον, ἀπείρηκα, ἀπόρητος. Συλλέγω σχηματίζει συλλέξω, συνέλεξα, συνέλεγμα, συναίεμαι (§ 91.3. ε), συνέλεχην.

Ἀνωμαλία τῆς σημασίας.

Α'. Μεταβατικὴ καὶ ἀμετάβατος σημασία § 113.

1. Ῥήματά τινα ἔχουσιν ἐν πᾶσι τοῖς τύποις τοῦ ἐνεργητικοῦ μεταβατικὴν καὶ ἀμετάβατον σημασίαν· οἷον, ἔχω, πράττω· (ὁ παρακ. ὁμοῦς πέπραχα ἔχει μόνον μεταβατικὴν σημασίαν).

* Ἄλλα δὲ ῥήματα ἐνεργητικὰ ἔχουσι τὴν ἀμετάβατον σημασίαν μόνον ἐν τῷ ἄορ. 6' καὶ ἐν τῷ παρακ. α' ἢ μόνον ἐν τῷ παρακειμένῳ 6'.

α' ῥήματα ἔχοντα τὴν ἀμετάβατον σημασίαν μόνον ἐν τῷ ἄορίστῳ καὶ τῷ παρακειμένῳ α' εἶνε·

1. ἴστημι	ἄορ. 6'	ἴστην	παρακ. α'	ἴστηκα
2. φύω	»	ἔφυν	»	πέφυκα
3. δύω	»	ἔδυν	»	δέδυκα
4. σβέννυμι	»	ἔσβην	»	ἔσβηκα
5. σκέλλω	»	ἔσκλην	»	ἔσκληκα

6' ῥήματα ἔχοντα τὴν ἀμετάβατον σημασίαν μόνον ἐν τῷ παρακ. 6' εἶνε·

1. ἄγνυμι	παρακειμ. 6'	ἔαγα
2. ἀνοίγνυμι	»	ἄνέωγα
3. δαίω	»	δέδηκα
4. ἐγείρω	»	ἐγρήγορα
5. ὀλλυμι	»	ὀλωλα
6. πείθω	»	πέποιθα
7. πήγνυμι	»	πέπηγα
8. ῥήγνυμι	»	ῥρωγα
9. σήπω	»	σέσηπα
10. τέλω	»	τέτηκα
11. φαίνω	»	πέφηνα.

Β'. Ῥήματα ἔχοντα μέσ. μέλλοντα ἀντὶ ἐνεργητικοῦ § 114.

ᾶδω	μέλλων	ᾶσομαι
ἀκούω	»	ἀκούσομαι
ἀμαρτάνω	»	ἀμαρτήσομαι

ἀπαντάω	μέλλων	ἀπαντήσομαι	
ἀποδιδράσκω	»	ἀποδράσομαι	
ἀποθνήσκω	»	ἀποθανοῦμαι	
ἀπολαύω	»	ἀπολαύσομαι	
ἄρπάζω	»	ἄρπάσομαι	(ἄρπάσω)
βαδίζω	»	βαδιοῦμαι	
βρίνω	»	βήσομαι	
βιόω	»	βιώσομαι	
βλέπω	»	βλέψομαι	
βοάω	»	βοήσομαι	
γελάω	»	γελάσομαι	
γηράσκω	»	γηράσομαι	(γηράσω)
γιγνώσκω	»	γνώσομαι	
δάκνω	»	δήξομαι	
δίδοικα	»	δείσομαι	
διώκω	»	διώξομαι	(διώξω)
ἐγκωμιάζω	»	ἐγκωμιάσομαι	(ἐγκωμιάσω)
εἰμί	»	ἔσομαι	
ἐπαινέω	»	ἐπαινέσομαι	(ἐπαινέσω)
ἔσθίω	»	ἔδομαι	
ἔψω	»	ἔψήσομαι	(ἔψήσω)
θαυμάζω	»	θαυμάσομαι	
θίω	»	θεύσομαι	
κάμνω	»	καμοῦμαι	
κλαίω	»	κλαύσομαι	(κλαύσω)
κλείπτω	»	κλείψομαι	(κλείψω)
λαγχάνω	»	λήξομαι	
λαμβάνω	»	λήψομαι	
μανθάνω	»	μαθήσομαι	
οἶδα	»	εἴσομαι	
οἰμώζω	»	οἰμώξομαι	
ὀμνύμι	»	ὀμοῦμαι	
ὀράω	»	ὀψομαι	
οὔρω	»	οὔρησομαι	(οὔρησω)

παίζω	μέλλων	παιζοῦμαι
πάσχω	»	πείσομαι
πηδάω	»	πηδήσομαι
πίνω	»	πίομαι
πίπτω	»	πεσοῦμαι
πλέω	»	πλεύσομαι καὶ πλευσοῦμαι
πνέω	»	πνεύσομαι καὶ πνευσοῦμαι
ποθέω	»	ποθήσομαι
σιγάω	»	σιγήσομαι
σιωπάω	»	σιωπήσομαι
σκώπτω	»	σκώψομαι
σπουδάζω	»	σπουδάσομαι
τίκτω	»	τέξομαι
τρέχω	»	δραμοῦμαι
τρώγω	»	τρώξομαι
τυγχάνω	»	τεύξομαι
φεύγω	»	φεύξομαι καὶ φευξοῦμαι
φθάνω	»	φθήτομαι καὶ φθάσω
χωρέω	»	χωρήσομαι καὶ χωρήσω

Σημ. Ἐπο-συγ. προσχωρῶ ἔχουσιν ἐνεργητικὸν καὶ μέσον μέλλοντα, ἀνα-προχωρῶ ἔχουσι μόνον ἐνεργητικὸν μέλλοντα.

Γ'. Μέσος μέλλων ἀντὶ παθητικοῦ § 145.

Μέσον μέλλοντα ἀντὶ παθητικοῦ ἔχουσι φωνηεντοληκτὰ ῥήματα, σπανίως δὲ ἀφωνόληκτα· οἷον,

ἀδικέομαι	μέσ. μέλλ.	ἀδικήσομαι
ἀποστερέομαι	»	ἀποστερήσομαι καὶ ἀποστερηθήσομαι
ἄρχομαι	»	ἄρξομαι
ἀφαιρέομαι	»	ἀφαιρήσομαι καὶ ἀφαιρεθήσομαι
βλάπτω	»	βλάψομαι
ἐπιβουλεύω	»	ἐπιβουλεύσομαι
ζημιόω	»	ζημιώσομαι καὶ ζημιωθήσομαι
κωλύω	»	κωλύσομαι

μαστιγώομαι	μέσ. μέλλ.	μαστιγώσομαι
οἰκέομαι	»	οἰκήσομαι
πολεμέομαι	»	πολεμήσομαι
ταράττωμαι	»	ταράξομαι
τιμάομαι	»	τιμήσομαι
τρέφομαι	»	θρέψομαι καὶ τραφήσομαι
φιλέομαι	»	φιλήσομαι
φυλάττωμαι	»	φυλάξομαι καὶ φυλαχθήσομαι
ὠφελέομαι	»	ὠφελήσομαι καὶ ὠφεληθήσομαι.

Δ'. Μέσα ἢ παθητικὰ μετ' ἐνεργητικῆς σημασίας, τῶν ὁποίων τὰ ἐνεργητικὰ ἢ δὲν ἀπαντῶσι παντάπασιν ἢ εἶναι μόνον παρὰ ποιηταῖς εὐχρηστα, ὀνομάζονται ἀποθετικὰ καὶ δὴ μέσα ἀποθετικά, ἐὰν ὁ ἀόριστος ἔχη σημασίαν μὲν ἐνεργητικὴν, μέσον δὲ τύπον· οἷον, δέχομαι, ἰδεξάμην· παθητικὰ δὲ ἀποθετικὰ ὀνομάζονται, ἐὰν ὁ ἀόριστος ἔχη ἐνεργητικὴν μὲν σημασίαν, παθητικὸν δὲ τύπον· ὁ μέλλων συνήθως εἶναι ὁ μέσος.

α'. Μέσα ἀποθετικὰ ἔχοντα μέσον ἀόριστον καὶ μέσον μέλλοντα εἶναι·

ἀγωνίζομαι	ἡγωνισάμην	ἀγωνιοῦμαι (ἀγωνίσομαι)
αἰνίττωμαι	ἡνιξάμην	αἰνίζομαι
ἀποκρίνομαι	ἀπεκρινάμην	ἀποκриноῦμαι
ἀπολογέομαι	ἀπελογησάμην	ἀπολογήσομαι
βιάζομαι	ἐβιασάμην	βιάσομαι
δέχομαι	ἰδεξάμην	δέξομαι
δωρέομαι	ἰδωρησάμην	δωρήσομαι
ἐντέλλομαι	ἐντειλάμην	ἐντελοῦμαι
ἐργάζομαι	εἰργασάμην	ἐργάσομαι
ιάομαι	ἰασάμην	ιάσομαι
κομίζομαι	ἐκομισάμην	κομιοῦμαι
κτάομαι	ἐκτησάμην	κτήσομαι
λογίζομαι	ἐλογισάμην	λογιοῦμαι
λωβέομαι	ἐλωβησάμην	λωβήσομαι
μιμνέομαι	ἐμιμησάμην	μιμήσομαι
χειρόομαι	ἐχειρωσάμην	χειρώσομαι

ψεύδομαι	ἐψεύσάμην	ψεύδομαι
ὠνέομαι	ἐπριάμην	ὠνήσομαι

Σημ. Μέσα τινὰ ἀποθετικά ἔχουσι καὶ παθητικὸν ἄοριστον μετὰ παθητ. σημασίας· οἷον, αἰτιάομαι, ἡτιάθην, βιάζομαι, ἐδιάσθην, δέχομαι, ἐδέχθην, δωρέομαι, ἐδωρήθην, ἰάομαι, ἰάθην, κτάομαι, ἐκτήθην, λογίζομαι, ἐλογίσθην, λωβάομαι, ἐλωβήθην, χειρόομαι, ἐχειρώθην, ὠνέομαι, ἐωνήθην.

Τινὰ δὲ ἔχουσι παθητικὸν ἄοριστον καὶ παθητικὸν παρακ. μετὰ παθητ. σημασίας· οἷον, βιάζομαι, βεβιάσμαι, ἐδιάσθην, δωρέομαι, διδώρημαι, ἐδωρήθην, χειρόομαι, κεχειρώμαι, ἐχειρώθην· τὸ βιάζομαι καὶ χειρόομαι ἔχουσι πολλάκις καὶ ἐν τῷ ἐνεστώτι παθητ. σημασίαν.

Τὸ ἀπολογέομαι, ἀποκρίνομαι καὶ ἐντέλλομαι ἔχουσι μένον ἐν τῷ παρακειμένῳ παθητ. σημασίαν.

β'. Παθητικά ἀποθετικά ἔχοντα παθητικὸν ἄοριστον μετ' ἐνεργητικῆς σημασίας καὶ μέσον μέλλοντα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἶνε·

ἄγαμαι		ἡγάσθην
αἰδέομαι	αἰδέσομαι	ἡδέσθην
ἄρνέομαι	ἄρνήσομαι	ἡρνήθην
ἄχθομαι	ἄχθέσομαι	ἡχθέσθην
βούλομαι	βουλήσομαι	ἐβουλήθην
δέομαι	δεήσομαι	ἐδεήθην
διανοέομαι	διανοήσομαι	διενοήθην
δύναμαι	δυνήσομαι	ἐδυνήθην καὶ ἐδυνάσθην
ἐναντιόομαι	ἐναντιώσομαι	ἡναντιώθην
ἐνθυμέομαι	ἐνθυμήσομαι	ἐνεθυμήθην
ἐπιμέλομαι	ἐπιμελήσομαι	ἐπιμελήθην
ἐπίσταμαι	ἐπιστήσομαι	ἡπιστήθην
εὐλαβέομαι	εὐλαβήσομαι	εὐλαβήθην
οἶομαι	οἶήσομαι	οἶήθην
ὀρέγομαι	ὀρέξομαι	ὠρέχθην
πειράομαι	πειράσομαι	ἐπειράθην
προθυμέομαι	προθυμήσομαι	προϋθυμήθην
φιλοτιμέομαι	φιλοτιμήσομαι	ἐφιλοτιμήθην

Σημ. Ἀποθεματικά τινὰ ἔχουσι τὸν παθητικὸν ἄοριστον καὶ τὸν μέσον μετὰ τῆς αὐτῆς σημασίας· οἷον,

ἄρνέομαι	ἡρνήθην	ἡρνησάμην
αὐλίζομαι	ἡύλισθην	ἡύλισάμην
μίμφομαι	ἐμίμφθην	ἐμεμψάμην
ὀρέγομαι	ὠρέχθην	ὠρεξάμην
πειράομαι	ἐπειράθην	ἐπειρασάμην
πραγματεύομαι	ἐπραγματεύθην	ἐπραγματευσάμην
φιλοτιμέομαι	ἐφιλοτιμήθην	(ἐφιλοτιμησάμην)

Ἀποθετικά τινὰ ἔχουσι καὶ παθητικὸν μέλλοντα· οἷον,

ἄχθομαι	ἄχθέσομαι-σθήσομαι	ἡχθέσθην
διαλέγομαι	διαλέξομαι-χθήσομαι	διελέχθην
διανοέομαι	διανοήσομαι-θήσομαι	διενοήθην
ἐράω	ἐρασθήσομαι	ἡράσθην
προθυμέομαι	προθυμηθήσομαι-ήσομαι	προϋθυμήθην

Σημ. ῥήματά τινὰ ἐνεργητικὰ λαμβάνουσιν ἐν τῷ παθητικῷ ἀμετάβατον ἢ μέσσην σημασίαν, ταῦτα δὲ σχηματίζουσι.

α'. συνήθως παθητ. ἄοριστον καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μέσον μέλλοντα· οἷον,

ἀνιάω	ἀνιάομαι	ἀνιάσομαι	ἡνιάθην
ἐπείγω	ἐπείγομαι	ἐπείξομαι	ἡπείχθην
ἐστιάω	ἐστιάομαι	ἐστιάσομαι	εἰστιάθην
εὐφραίνω	εὐφραίνομαι	εὐφρανοῦμαι	εὐφράνθην
εὐωχέω	εὐωχέομαι	εὐωχήσομαι	εὐωχήθην
κινέω	κινέομαι	κινήσομαι	ἐκινήθην
λυπέω	λυπέομαι	λυπήσομαι	ἐλυπήθην
ὀρμάω	ὀρμάομαι	ὀρμήσομαι	ὠρμήθην
πείθω	πείθομαι	πείσομαι	ἐπείσθην
πλανάω	πλανάομαι	πλανήσομαι	ἐπλανήθην
πολιτεύω	πολιτεύομαι	πολιτεύσομαι	ἐπολιτεύθην
πορεύω	πορεύομαι	πορεύσομαι	ἐπορεύθην
φοβέω	φοβέομαι	φοβήσομαι	ἐφοβήθην

β'. παθητικὸν ἄοριστον καὶ μέλλοντα μέσον καὶ παθητικόν.

αἰσχύνω, αἰσχύνομαι, αἰσχυνοῦμαι - σνθήσομαι, ἡσχύνθην
ἀπαλλάττω, ἀπαλλάττομαι, ἀπαλλάξομαι - αγήσομαι, ἀπηλλάχην

κοιμάω,	κοιμάομαι,	κοιμήσομαι - ηθήσομαι,	έκοιμήθην
όργίζω,	όργίζομαι,	όργισομαι - ισθήσομαι,	ώργισθην
φαίνω,	φαίνομαι,	φανοῦμαι - ήσομαι,	έφάνην.

γ'. παθητ. άόριστον και παθητ. μέλλοντα.

διαλλάττομαι	διαλλαγήσομαι	διηλλάγην
κομίζομαι	κομισθήσομαι	έκομίσθην
πήγνυμι	παγήσομαι	έπαγην
σήπομαι	σαπήσομαι	έσάπην
στρέφομαι	στραφήσομαι	έστράφην
σφάλλομαι	σφαλήσομαι	έσφάλην
τήκομαι	τακήσομαι	έτάκην
φέρωμαι	ένεχθήσομαι	ήνέχθην
ψεύδομαι	ψευσθήσομαι	έψεύσθην.

δ'. άόριστον παθητικόν και μέσον μετά της αὐτῆς σημασίας και μέλλοντα μέσον.

ανάγομαι	ανάξομαι	άνήχθην	και άνηγαγόμην
κατάγομαι	κατάξομαι	κατήχθην	και κατηγαγόμην
μαλακίζομαι		έμαλακίσθην	και έμαλακισάμην
όπλίζομαι		ώπλίσθην	και ώπλισάμην
όρμιζομαι	όρμιουμαι	ώρμισθην	και ώρμισάμην
πειράομαι	πειράσομαι	έπειράθην	και έπειρασάμην
πονέομαι	πονήσομαι	έπονήθην	και έπονησάμην.

Ῥημάτων δέ τινων οἱ άόριστοι έχουν διαφόρον σημασίαν οἷον, έψεύσθην, (ήπατήθην, άπέτυχον), έψευσάμην (είπον ψεύμα), έκομίσθην (έκόμισα έμαυτόν, ήλθον), έκομισάμην (έκόμισα έμαυτῶ, έλαβον), έσώθην (έσωσα έμαυτόν), έσωσάμην (έσωσα χάριν έμαυτοῦ), έτρέφθην και έτοάπην (ύπ' άλλου παθητ.), έτραπόμην (έτρεφα έμαυτόν), έτρεψάμην (έτρεφα άπ' έμαυτοῦ, έφυγάδευσα).

Σημ. Πολλῶν άποθετικῶν οἱ παρακείμενοι έχουν ενεργητικὴν και παθητικὴν σημασίαν. Οὕτως άπαντῶσιν οἱ παρακείμενοι τῶν άποθετικῶν έκείνων, άπανα σχηματίζουν μέσον άφ. και παθητικόν οἷον, ήπιόσθαι, βεβιάσθαι, δεδογῆσθαι, εὐργάσθαι, έωνῆσθαι, μεμιμῆσθαι, άποκεκρίσθαι.

Ἐκλίτα μέρη τοῦ λόγου § 117.

α'. Προθέσεις.

Αἱ προθέσεις άπαντῶσαι έν τῷ λόγῳ ότε μέν έν συντάξει μετά πλαγίων πτώσεων ότε δέ έν συνθέσει χρησιμεύουσι προς δήλωσιν διαφορών σχέσεων οἷον, τῆς σχέσεως τοῦ τόπου, τοῦ χρόνου, τῆς αἰτίας, τοῦ τρόπου κτλ.

Αἱ προθέσεις εἶνε διτταί, κύριαι και καταχρηστικαί.

α'. αἱ κύριαι προθέσεις εἶνε δέκα όκτώ, έξ ὧν μονοσύλλαβοι μέν εἶνε έξ, έν, εἰς (ές), έκ (έξ), σύν (ζύν). προς, πρό, δυσύλλαβοι δέ δώδεκα, ανά, κατά, διά, μετά, παρά, αντί, επί, περί, άμφί, από, υπό, ύπέρ.

Σημ. Έκ τῶν κυρίων προθέσεων ή προς άπαντῶ έν τῷ άττικῷ πεζῷ λόγω άνευ πτώσεως επί τῆς σημασίας τοῦ προσέτι έν ταῖς φράσεσι: προς δέ, και προς.

β'. αἱ καταχρηστικαί προθέσεις εἶνε αἱ έξῆς: ένεκα (ένεκεν), άνευ, μέχρι, άχρι, ώς, χωρίς, πλήν, χάριν, δίκην, άμα, όμοῦ.

Αἱ προθέσεις αὗται άπαντῶσι μόνον έν συντάξει έκτός τῆς πλήν συντεθειμένης εἰς τό πλημμελῆς και τῆς όμοῦ εἰς τό όμογενῆς, όμόδοξος, όμοδικίτος κτλ.

β'. Ἐπιρρήματα.

Τά έπιρρήματα προσδιορίζουσι κυρίως τό ῤῆμα κατά τόπον, χρόνον, τρόπον και ποσόν: όθεν όνομάζονται.

α'. Τοπικά: οἷον, ένταῦθα, ένταῦθεν, εκεί, εκείθεν, εκείσε, άλλαχού, άλλοθι, άλλοθεν, άλλοσε. αὐτοῦ, αὐτόθεν, αὐτόσε, πανταχού, πανταχούθεν, πανταχόσε, οὐδάμῶ, οὐδαμόσε, ποῦ, πόθεν, ποῖ, έγγύς, πόρρω, άνω, κάτω, έσω, έξω κτλ.

β'. Χρονικά: νῦν, αἰ, τότε, τότε, σήμεραν, αύριον, χθές, πέρυσι, πνίκα, τνηκαῦτα, τνηκάδε, άρτι, νεωστί, πάλαι κτλ.

γ'. Τροπικά: εὔ, καλῶς, σωφρόνως, οὕτως, άλλως, άγεληδόν, σωρηδόν, έλληνηστί, γυναικιστί, άντικρυς, διαρρήδην, συλλήβδην, προτροπάδην, άναφανδόν, λάθρα, κοινῇ, ιδίῃ κτλ.

δ'. Ποσότητος σημαντικά: άπαξ, δῖς, τρίς, πολλάκις, ολιγάκις, μυριάκις, μάλα, λίαν, άγαν, σφόδρα, πάνυ, μάλιστα, ήκιστα κτλ.

Πλήν τῶν άνωτέρω έπιρρημάτων ύπάρχουσι και τά έξῆς:

- α'. Βεβαιωτικά· ναί, ναίχι, γέ, δή, δήτα, δήπουθεν, ἤ, μὲν, τοί.
 β'. Ερωτηματικά· ἦ, μή, μῶν, ἄρα.
 γ'. Εὐκτικά· εἴθε, εἰ γάρ, εἴθ' ὦφελον.
 δ'. Ἀρνητικόν· οὐ.
 ε'. Ἀπαγορευτικόν· μή.
 ς'. Ὁμωτικά, νή, μά, ναί, μά, οὐ μά.
 ζ'. Ἐπεξηγηματικά, ἤγουν, ἤτοι, οἶον.
 η'. Εἰκαστικά, ἴσως, τάχα.

Καὶ πτώσεις τινὲς ὀνομάτων μετὰ προθέσεων σύνθετοι εἶνε ἀντὶ ἐπιρρημάτων· οἶον, παραχρῆμα, προὔργου, διό, ἐκποδῶν, ἔμποδῶν.

Καὶ ῥηματικοὶ τινες τύποι λαμβάνονται ἐπιρρηματικῶς, ὡς τὸ συγκαταθετικὸν εἶεν (ἄς εἶνε), τὸ εὐκτικὸν ὦφελον (=εἴθε), τὸ βεβαιωτικὸν ἀμέλει (=μή φρόντιζε, βεβαίως), τὰ παρακλιευσματικά, ἄγε, φέρε, ἴθι καὶ τὰ δεικτικά ἰδοῦ, ἴδε.

γ'. Σύνδεσμοι.

Οἱ σύνδεσμοι χρησιμεύοντες εἰς τὸ νᾶ συνδέωσι λέξεις καὶ προτάσεις μετ' ἀλλήλων εἶνε διάφοροι.

- α'. Συμπλεκτικοί, καί, τέ, οὔτε, μήτε, οὐδέ, μηδέ.
 β'. Διαζευκτικοί, ἦ, ἤτοι, εἴτε, ἂν τε, ἦν τε.
 γ'. Ἐναντιωματικοί, μὲν, δέ, ἀλλὰ, ἀτάρ, μέντοι, ὅμως, αὖ, εἰ καί, καίτοι, καίπερ, καὶ μὴν, ἀλλὰ μὴν, οὐ μὴν ἀλλὰ.
 δ'. Συγκριτικοί, ἢ, ὥς, ὥσπερ.
 ε'. Συλλογιστικοί, ἄρα, δὴ, οὖν, τοίνυν, τοιγάρτοι, τοιγαροῦν.
 ς'. Χρονικοί, ὅτε, ὅποτε, ἐπεὶ, ἐπειδὴ, ἐπειδὴν, ἕως, ἄχρι, μέχρι, πρὶν, ἔστε.
 ζ'. Αἰτιολογικοί, ὥς, ὅτι, διότι, ἐπεὶ, ἐπειδὴ, ἅτε, γάρ.
 η'. Τελικοί, ἵνα, ὥς, ὅπως.
 θ'. Εἰδικοί, ὅτι, ὥς.
 ι'. Ὑποθετικοί, εἰ, ἐάν, ἄν, ἤν.
 ια'. Δυνητικός, ἄν.

δ'. Ἐπιφωνήματα.

Τὰ ἐπιφωνήματα ἐκφράζοντα ψυχικὸν πάθος εἶνε,

- α'. Θαυμαστικά, ὦ, βαβαί, παπαί.
 β'. Σχετλιαστικά, φεῦ, οἴμοι, ἰώ, ἰού, οὐαί.
 γ'. Θειαστικά, εὐοί, εὐάν.
 δ'. Ἐκπληκτικόν, ᾶ.
 ε'. Γέλαστικά, ᾶ, ᾶ, ᾶ.

Σημ. Τὰ ἄκλιτα μέρη τοῦ λόγου καλοῦνται καὶ μόρια.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΟΝ

Α'. Περὶ παραγωγῆς. § 118.

1. Τὸ ἑτυμολογικὸν διδάσκει τὸν σχηματισμὸν τῶν λέξεων διὰ παραγωγῆς καὶ συνθέσεως καθ' ὁρισμένους νόμους.

2. Αἱ λέξεις εἶνε ἢ ἀπλαῖ ἢ σύνθετοι, καὶ ἀπλαῖ μὲν εἶνε αἱ ἐκ μιᾶς ῥίζης ἢ ἐξ ἑνὸς θέματος γινόμεναι· οἷον γύψ (ῥ. γυπ), πλέκ-ω (ῥ. πλεκ), νικάω (θ. νικα), σύνθετοι δὲ αἱ ἐκ πλειόνων τοῦ ἑνὸς θεμάτων σχηματιζόμεναι· οἷον, λογο-γράφο-ς, φιλό-μουσο-ς.

Σημ. α'. Αἱ ῥίζαι εἶνε μονοσύλλαβαι ἔχουσαι ἢ ἐν βραχὺ φωνῆεν· οἷον, ἡ ῥίζα ἰ τοῦ ἰέναι ἢ σύμφωνον πρὸς τῷ φωνήεντι εἴτε προτεταγμένον εἴτε ἐπιτεταγμένον· οἷον, ἡ ῥίζα λυ τοῦ λύω καὶ ἡ ἀγ τοῦ ἄγω ἢ δύο ἢ πλείονα σύμφωνα πρὸς τῷ φωνήεντι· οἷον, ἡ συρ τοῦ συρίζω, ἡ λαγ τοῦ λέγω, ἡ φερ τοῦ φέρω, ἡ πλεκ τοῦ πλέκω καὶ ἡ γραφ τοῦ γράφω.

Σημ. β'. Ἐὰν ῥίζα ἀρχίζῃ ἀπὸ δύο συμφώνων ἢ λήγῃ εἰς δύο σύμφωνα, τὸ ἐν ἐξ αὐτῶν εἶνε ὑγρὴν ἢ ἑρπυλὴν ἢ σ· οἷον, πλέκ-ω, γράφ-ω, θλίβ-ω, ἀρχ-ω, πέμπ-ω, μέλπ-ω, σπά-ω, σκι-ά.

3. Αἱ ἀπλαῖ λέξεις εἶνε ῥιζικάι, πρωτότυποι καὶ παράγωγοι.

α'. Ῥιζικάι λέξεις εἶνε αἱ ἀμείσως ἐκ τῆς ῥίζης σχηματιζόμεναι διὰ προσθήκης μόνον τῆς πτωτικῆς ἢ τῆς προσωπικῆς καταλήξεως ἀνευ προσφύματος· οἷον, βήξ=βηχ-ς (ῥ. βηχ), τί-ς, (ῥ. τι), ε-ς (ῥ. ὅ), ἐσ-μὲν (ῥ. ἐσ).

β'. Πρωτότυποι λέξεις εἶνε αἱ ἐκ τῆς ῥίζης γινόμεναι διὰ προσθήκης προσφύματος· οἷον, γραφ-εῖ-ς ἐκ τῆς ῥίζης γραφ τοῦ γράφω καὶ τοῦ προσφύματος εν· γράφ-ο-μαι ἐκ τῆς ῥίζης γραφ καὶ τοῦ προσφύματος ο.

γ. Παράγωγοι λέξεις εἶνε αἱ ἐκ ῥηματικῆς ἢ ὀνομαστικῆς θέματος διὰ προσφύματος γινόμεναι· οἷον, ποίη-μα ἐκ τοῦ ῥημ. θ. ποιε (ποιῶ)

καὶ τοῦ προσφύματος μα, δικά-ιο-ς ἐκ τοῦ ὀνομ. θέμ. δικά (ὄν. δίκη), καὶ τοῦ προσφύματος ιο.

Σημ. Πρόσφμα ὀνομάζονται τὰ γράμμα ἢ τὰ γράμματα, ἅτινα πρὸ τῆς πτωτικῆς ἢ τῆς προσωπικῆς καταλήξεως προσεπτόμενα εἰς τὴν ῥίζαν ἢ εἰς τὸ θέμα ὀρίζουσι τὴν ἔννοιαν τῶν λέξεων.

4. Αἱ ἐκ ῥημ. θέματος παραγόμεναι λέξεις ὀνομάζονται ῥηματικά· οἷον, ἀρχὴ ἐκ τοῦ ῥ. θ. ἀρχ τοῦ ἀρχω, αἱ δὲ ἐξ ὄν. θ. γινόμεναι ὀνομάζονται παρώνυμοι· οἷον, ἀρχα-ιο-ς, ἐκ τοῦ ὀνομ. θ. ἀρχα (ὄν. ἀρχή).

5. Εἰς τὴν παραγωγὴν τῶν λέξεων σημειωτέα τὰ ἑξῆς·

α'. Ὁ χαρακτηρ τοῦ θέματος, εἰάν εἶνε σύμφωνον, πάσχει πρὸ τῶν ἀπὸ συμφώνων ἀρχομένων προσφύματων τὰς ἐν § 25 σημειούμενας μεταβολάς· οἷον, ὁμ-μα (θ. ὁπ), τάξις (θ. ταχ), πιστός (θ. πιθ).

β'. Πολλάκις τρέπεται τὸ θεματικὸν φωνήεν· οἷον, τροφή (θ. τρεφ), φλόξ (θ. φλεγ), ἀρωγός (θ. ἀρηγ) ἢ ἐκτείνεται· οἷον, νικη-τής (θ. νικα), ποιη-τής (θ. ποιε).

γ'. Ἐνίοτε γίνεται ἀναδιπλασιασμός· α' ὁμοιος τῷ ἀναδιπλασιασμῷ τοῦ παρὰκειμένου· οἷον, πε-ποίη-σι-ς (πέ-ποιθα). β' ὁμοιος τῷ ἄττικῷ ἀναδιπλασιασμῷ μετ' ἐκτάσεως τοῦ ἀρκτικοῦ φωνήεντος τοῦ θέματος· οἷον, ἐδ-ωδ-ή (θ. ἐδ), ὁπ-ωπή (θ. ὁπ), ἀγ-ωγ-ός (θ. ἀγ). γ' ὁμοιος τῷ ἀναδιπλασιασμῷ τῶν ῥημάτων εἰς μι· οἷον, δι-δαχ-ή· δ' δι' ἐπαναλήψεως τῆς ῥίζης· οἷον, βάρ-βαρ-ος· ε' ἐνίοτε γίνεται ἐπένθεσις γράμματος μεταξὺ τοῦ θέματος καὶ τοῦ προσφύματος· οἷον, σει-σ-μός (σειώ), πορ-θ-μός (περάω), αὐ-χ-μός (αὔω), ἐρε-τ-μός (ἐρε), κάμ-α-τος (κάμνω), τοκ-ε-τός (τεκ, τίκτω), ὁμ-ό-της (ὁμνυμι).

6. Αἱ ἐκ ῥηματικῶν ἢ ὀνομαστικῶν θεμάτων παραγόμεναι λέξεις εἶνε ὀνόματα (οὐσιαστικά καὶ ἐπίθετα), ῥήματα καὶ ἐπιρρήματα.

α'. Οὐσιαστικά ἐκ ῥηματικῶν θεμάτων § 119.

Τὰ ἐκ ῥηματικῶν θεμάτων παραγόμενα οὐσιαστικά σημαίνουσιν ἢ τὸ ἐνεργεῖν πρόσωπον ἢ τὴν διάθεσιν τοῦ ῥήματος ἢ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς διαθέσεως ἢ τὸν τόπον, ἐνθα γίνεται τὸ ὑπὸ τοῦ ῥήματος σημαίνόμενον ἢ τὸ ὄργανον, δι' οὗ γίνεται τὸ ὑπὸ τοῦ ῥήματος δηλούμενον.

Σημ. Ἐν ταῖς ἑξῆς τὰ προσφύματα καὶ τὰς καταλήξεις ὁμοῦ ἢ τὰς καταλήξεις μόνον εὐκαλῶς χάρην ὀνομάζομεν ἀπλῶς καταλήξεις.

1. Καταλήξεις σημαίνουσαι τὸ ἐνεργεῖν πρόσωπον εἶνε αἱ ἐξῆς· εὐς, της, τωρ, τήρ, ος, μων, ων, τισ· οἶον· γραφ-εὺς (θ. γραφ), τοκ-εὺς (θ. τεκ), νικη-τή-ς (θ. νικα), ῥή-τωρ (θ. ῥε), σω-τήρ (θ. σω), τροφ-ό-ς (θ. τρεφ), ἡγε-μῶν (θ. ἡγε), θε-ράπ-ων (θ. θεραπ), μάν-τις (θ. μαν, μάν-νομαι).

Σημ. Τινὰ τῶν εἰς εὐς καὶ τήρ σημαίνουσι πράγμα· οἶον, ζωσ-τήρ, λαμπ-τήρ, λου-τήρ, χο-εὺς, κοπ-εὺς. Ἐκ δὲ τῶν εἰς της τινὰ σχηματίζουσι τὸ θηλυκὸν εἰς τρια, τρι-ς, τισ· οἶον, ποιη-τή-ς, ποιήτρια, αἰλη-τή-ς, αἰλη-τρέ-ς, προφή-τη-ς, προφή-τι-ς. Ἐκ δὲ τῶν εἰς -τήρ καὶ τωρ τινὰ σχηματίζουσι τὸ θηλυκὸν εἰς τετρα· οἶον, σω-τήρ, σώ-τειρα, παιδολέ-τιρ, παιδολέτειρα.

2. Καταλήξεις σημαίνουσαι τὴν διάθεσιν τοῦ ῥήματος εἶνε α, η, μη, ια, ος, μος, τισ, σισ, σια· οἶον, χαρ-ά (θ. χαρ), τομ-ή (θ. τεμ) γραμ-μή (θ. γραφ), μαν-ία (θ. μαν, μάνινομαι), δουλει-α (θ. δουλει), λόγ-ος (θ. λεγ), ὁδω-μὸ-ς (θ. ὁδω), πίσ-τι-ς (θ. πιθ.), μίμη-σι-ς (θ. μιμη), θυσία (θ. θυ).

Τὴν διάθεσιν τοῦ ῥήματος σημαίνουσι καὶ αἱ καταλήξεις τος καὶ τη· οἶον, ἄρο-τος (θ. ἄρο), ἔμε-τος (θ. ἔμε) ὕ-ε-τό-ς (θ. ὕ, ὕω), νιφ-ε-τό-ς (θ. νιφε), κοί-τη (θ. κει, κείμαι), μελ-έ-τη (θ. μελ, μέλει).

3. Καταλήξεις σημαίνουσαι τὸ ἀποτελεσμα τῆς διαθέσεως τοῦ ῥήματος εἶνε -μα καὶ -ος· οἶον, πράγ-μα (θ. πραγ), γράμ-μα (θ. γραφ), τέκ-ος (θ. τεκ, τίκω) ἔθ-ος (θ. ἔθ-εῖωθα).

Σημ. Τινὰ τῶν εἰς -μα σημαίνουσι τὴν ἀφρημένην ἔννοιαν τοῦ ῥήματος· οἶον, φρόνη-μα (θ. φρονε), μέλημα (θ. μελ).

4. Καταλήξεις σημαίνουσαι τὸ ὄργανον, δι' οὗ γίνεται τὸ ὑπὸ τοῦ ῥήματος σημαίνόμενον, εἶνε τρον (θρον) καὶ τρα (θρα)· οἶον, ἄρο-τρο-ν (θ. ἄρο, ἄρώω), λύ-τρο-ν (θ. λυ, λύω) κλει-θρο-ν (θ. κλει, κλείω) ξύ-σ-τρα (θ. ξυ, ξύω) χύ-τρα (θ. χυ, χέω) κυκή-θρα (θ. κυκα, κυκάω).

Σημ. α'. Τινὰ τῶν εἰς τρον (θρον) καὶ τρα (θρα) σημαίνουσι τόπον· οἶον, θέα-τρον, βά-θρον, παλαί-σ-τρα, ὀρχή-σ-τρα, ἀλινδῆθρα.

Σημ. β'. Σπάνια καταλήξεις τοῦ ὀργάνου δηλωτικαὶ εἶνε αἱ-ανον, ανη, ονη, ιων· οἶον, δρέπανον, γλύφανον, θηγάνη, βελόνη, ἀγγώνη, κόσκιον.

5. Κατάληξις σημαίνουσα τὸν τόπον, ἐνθα γίνεται τὸ ὑπὸ τοῦ ῥήματος σημαίνόμενον εἶνε ἡ τήριον· οἶον, δικασ-τήριον (θ. δικαδ), βουλευ-τήριον (θ. βουλευ) ἀκροα-τήριον (θ. ἀκροα).

Σημ. Τινὰ τῶν εἰς -τήριον σημαίνουσι τὸ ὄργανον· οἶον, πο-τήριον (θ. πο), σιγ-μαν-τήριον (θ. σιμαν).

Οὐσιαστικὰ ἐξ ἐπιθετικῶν θεμάτων § 120.

Οὐσιαστικὰ τῆς ιδιότητος παράγονται ἐξ ἐπιθετικῶν θεμάτων τῆς β' καὶ γ' κλίσεως διὰ τῶν ἐξῆς καταλήξεων·

α'. ια· οἶον, ἐκ τοῦ σοφ-ος σοφ-ία, ἡλίκ-ος ἡλικ-ία, εὐδαίμων εὐδαι-μον-ία καὶ κατ' ἀναλογίαν τούτων εὐτυχής εὐτυχ-ία, εὐφυής εὐφυ-ία.

Ἡ κατάληξις ια μετὰ τοῦ ε τῶν ἐπιθετικῶν θεμάτων εἰς ες (ὄν. ης) καὶ μετὰ τοῦ πρώτου ο τῶν ἐπιθετικῶν θεμάτων εἰς οο συναϊρεῖται· εἰς εια καὶ οια· οἶον, ἀλήθε-ια ἐπιθ. θ. ἀληθες (ὄν. ἀληθής), εὖνο-ια, ἐπιθ. θ. εὔνοο (ὄν. εὔνους). Κατ' ἀναλογίαν τοῦ ἀλήθεια σχηματίζονται τὸ βοήθεια (βοηθός) καὶ ἐνέργεια (ἐνεργός). Ὁ δὲ χαρακτήρ ο τῶν δευ-τεροκλίτων καὶ ὁ χαρακτήρ σ τῶν τριτοκλίτων θεμάτων ἀποβάλλον-ται πρὸ τῆς καταλήξεως ια.

Σημ. Ἐπιθέτων τινων εἰς ος σχηματίζεται τὸ ἀφρημένον οὐσιαστικὸν ἐκ τοῦ θηλυκοῦ των δι' ἀναδιπλασμοῦ τοῦ τόκου· οἶον, ἐχθρός, ἐχθρά, ἐχθρα, κακός, κακή, κάκη, θερμός, θερμή, θερμη, ὀργνός, ὀργνή, ὀργνη. Ἐπιθέτων δὲ τινων εἰς ιος, τὸ ἀφρημένον οὐσιαστικὸν τονίζεται, ὅπου καὶ τὸ θηλυκὸν των· οἶον, ἀξιος, ἀξία, οὐσιαστ. ἀξία· αἷτιος, αἷτία οὐσιαστ. αἷτία.

β'. σύνη· οἶον, δίκαιος δικαιο-σύνη, ἱερός ἱερω-σύνη, σώφρων, σωφρο-σύνη.

Σημ. Τὸ ο πρὸ τῆς καταλήξεως συνη φυλάττεται, ἐὰν ἡ πρὸ αὐτοῦ συλλαβὴ εἶνε μακρά, ἐκτείνεται δὲ εἰς ω, ἐὰν εἶνε βραχεῖα.

γ'. της· οἶον, νέος νεότης, ἴσος ἰσότης, παχὺς παχύτης, γλυ-κὺς γλυκύτης.

δ'. ος (θ. ες)· οἶον, βαθὺς βάθος, βαρὺς βάρος, αἰσχρὸς αἰσχος, μακρὸς μήκος.

Οὐσιαστικὰ ἐκ θεμάτων οὐσιαστικῶν § 121.

Τὰ ἐξ οὐσιαστικῶν παραγόμενα οὐσιαστικὰ εἶνε ὑποκοριστικά, με-γεθυντικά, πατρωνυμικά, γονεωνυμικά, ἔθνη καὶ τοπικά.

Ὑποκοριστικά § 122.

Ὑποκοριστικὰ ὀνομάζονται τὰ σμικρύνοντα τὴν σημασίαν τοῦ πρω-τοτύπου θωπευτικῶς ἢ περιφρονητικῶς, καταλήξεις δὲ αὐτῶν εἶνε

α'. ισκος, ισκη· οἶον, νεανίας νεαν-ίσκος, στέφανος στεφαν-ίσκος, παῖς παιδ-ίσκη.

β'. ιον· παῖς παιδ-ιον, κήπος κηπ-ιον.

Σημ. Παρασχηματισμός τῆς καταλήξεως ιον εἶναι ἰδιο-ν, αριο-ν, υἱο-ν, υλλιο-ν· οἶον, οἰκί-α οἰκ-ίδιον, παῖ-ς παιδ-άριον, μέλο-ς μελ-ύριον, ἔπο-ς ἐπ-ύλλιον.

γ'. Σπάνιαι καταλήξεις εἶναι -άσιο-ν υἱο-ν, ἰχνη· οἶον, κόρη κορ-ά-σιο-ν, ζῶο ν ζω-ύσιο-ν, πόλις πολ-ίχνη.

Σημ. α'. Τινὰ τῶν ὑποκοριστικῶν ἀπέβαλον τὴν ὑποκοριστικὴν σημασίαν των καὶ ἀπέβησαν συνώνυμα τοῖς πρωτοτύποις των· οἶον, βίβλος βιβλίον, θῆρ θηρίον, σῖτος σιτίον, ἄκων ἀκόντιον.

Σημ. β'. Τὸ ι τοῦ ἰδίου α) μετὰ προηγούμενου ι καὶ υ συναίρεται εἰς ι καὶ ι· οἶον, οἰκία οἰκίδιον (ἀντὶ οἰκιδιον), ἰχθὺς ἰχθυίδιον (ἀντὶ ἰχθυιδιον)· β) μετὰ προηγούμενου ο καὶ ε συναίρεται εἰς οι καὶ ει· οἶον, βοῦς βοίδιον, λέξις λεξίδιον, ῥῆσις ῥησιδίων· ἀλλὰ ξηρίδιον· γ) μετὰ προηγούμενου α, η, ω συναίρεται εἰς η, γι, φ, οἶον, γραῦς γράδιον, γῆ γῆδιον, λαγὼς λαγώδιον· δ) ὑπὸ προηγούμενου ι καταπίνεται· οἶον, ἄγγετον ἄγγειδιον.

Σημ. γ'. Τῶν εἰς ιον ὑποκοριστικῶν τὰ ὑπερτιςύλλαβα προπαριζύνονται· οἶον, ἀσπίδιον, χυτρίδιον, κυνίδιον, μαχαιρίδιον, ἀνθρώπιον, λογίδιον, τὰ δὲ τρισύλλαβα παροξύνονται μὲν, ἐὰν ἔχωσι τὴν παραλήγουσαν φωνήν ἢ θέσι μακράν· οἶον, παιδίον, ἀνδρίον, κηπίον, σαρκίον, βιβλίον, προπαροξύνονται δὲ, ἐὰν ἔχωσι τὴν προπαραλήγουσαν βραχεῖαν, οἶον, θρόνον, πύργιον, κτίον, ῥάκιον, σωματίον, ἀλλὰ παιδίον.

Μεγεθυντικὰ § 123.

Τὰ μεγαθυντικὰ μεγαθύνουσι τὴν σημασίαν τοῦ πρωτοτύπου ἀπλῶς ἢ σκωπτικῶς, καταλήξεις δὲ αὐτῶν εἶναι ων καὶ ας· οἶον, χεῖλος χείλων, γαστήρ γάστρων, μέτωπον μετωπίας, ῥρόνημα ῥρονημακτίας.

Πατρωνυμικὰ § 124.

Τὰ πατρωνυμικὰ σημαίνουσι τὴν καταγωγὴν ἐκ πατρὸς ἢ προγόνου, σπανίως δὲ ἐκ μητρός, καταλήξεις δὲ αὐτῶν εἶναι

α'. δης διὰ τὸ ἀρσενικὸν παροξύτονος καὶ ις διὰ τὸ θηλυκὸν ὀξύτονος.

Αἱ καταλήξεις αὗται προσάπτονται 1. εἰς θέματα πρωτόκλητα περατούμενα εἰς α' οἶον, Αἰνείας θ. Αἰνεία Αἰνεία-δης Αἰνεία-ς, Βορέας θ. Βορέα Βορέα-δης Βορέα-ς.

2. Εἰς θέματα δευτερόκλητα περατούμενα εἰς ιο, ὧν ὅμοιος τὸ ο πρὶν

τοῦ δη-ς μεταβάλλεται εἰς α' οἶον, Μενότιος θ. Μενοτιο Μενοτιά-δης-ς Μενοτιά-ς, Θέστιος θ. Θέστιο Θεστιά-δης-ς Θεστιά-ς, κατ' ἀναλογίαν δὲ τούτων σχηματίζονται καὶ Τελαμών Τελαμωνιάδης, Ἄγις Ἀγιάδης, Φέρης Φερητιάδης.

β) ἰδης διὰ τὸ ἀρσενικὸν παροξύτονος καὶ ις διὰ τὸ θηλυκὸν ὀξύτονος.

Αἱ καταλήξεις αὗται προσάπτονται 1. εἰς δευτερόκλητα θέματα περατούμενα εἰς ο μὴ καθαρὸν, τὸ ὅποιον πρὸ τοῦ ἰδης ἀποβάλλεται· οἶον, Τάνταλος θ. Τανταλο Τανταλί-δης-ς Τανταλί-ς, Κρόνος θ. Κρονο Κρον-ίδης-ς, Πρίαμος θ. Πριαμο Πριαμ-ίδης-ς Πριαμί-ς· 2. εἰς τριτόκλητα θέματα περατούμενα εἰς σύμφωνον ἢ εἰς τὰ φωνήεντα ο ἢ ω, μετὰ τῶν ὁποίων συναίρεται εἰς οι καὶ ω· οἶον, Κέκροψ θ. Κεκροπ Κεκροπ-ίδης-ς Κεκροπίς, Ἀγαμέμνων θ. Ἀγαμεινον Ἀγαμεινον-ίδης Ἀγαμεινον-ίς, Ἀητώ θ. Ἀητο Ἀητο-ίδης-ς, ἦρω θ. ἦρω ἦρω-ίδης-ς ἦρώδης, Μίνως θ. Μινω Μινώδης.

Σημ. Τὰ τριτόκλητα θέματα εἰς εσ καὶ ευ καὶ τὰ δευτερόκλητα θέματα εἰς οο ἀποβάλλουσι πρὸ τοῦ ἰδης τὴν χαρακτῆρά των σ, υ, ο καὶ συναίρουσι τὸ ι τοῦ ἰδης μετὰ τοῦ ε καὶ ο εἰς ει καὶ οι· οἶον, Ἡρακλῆς (Ἡρακλε(σ)ίδης) Ἡρακλειδης Πηλεὺς (Πηλε(υ)ίδης) Πηλειδης, Πάνθος (Πανθο(ο)δης) Πανθοδης.

Συγγενῇ τοῖς πατρωνυμικοῖς εἶναι τὰ καλούμενα συγγενικά· οἶον, ἀδελφ-ιδεὺς, ἰδῆ (ἀνεψιός, ιά), θυγατρ-ιδεὺς, ἰδῆ (ἐγγονός, νή), ἀνεψιαδεὺς, ἀδῆ, (μικρανεψιός, ιά).

Γονωνυμικὰ § 125.

Τὰ Γονωνυμικὰ παράγονται ἐκ θήλατος ὀνομάτων ζώων καὶ σημαίνουσι τὸ νεγνὸν αὐτῶν, κατὰληξιν δὲ ἔχουσι τὴν ἰδεὺς ὀξύτονον· οἶον, λέων λεοντ-ιδεὺς, ἄετος ἀετ-ιδεὺς, λαγὼς λαγ-ιδεὺς, ἀλώπηξ ἀλωπηκ-ιδεὺς.

Σημ. Ζῶων τινῶν τὸ νεγνὸν ἔχει ἴδιον ὄνομα· οἶον, τὸ νεγνὸν τοῦ λέοντος ὀνομάζεται σκῆνος, τῆς ἀρκτοῦ ἀρκτόλος, τῆς ἐλάφου νεβρός, τῆς αἰγῆς ἱριός, τοῦ προβάτου ἄμνός, τοῦ σκύλου καὶ τοῦ λύκου σκδαξ, τοῦ ἵππου καὶ τοῦ ὄνου πῶλος, τοῦ βοῦς μόσχος, τοῦ χοίρου δόλοξ.

Ἑθνικά § 126.

Ἑθνικά ὀνομάζονται τὰ παραγόμενα ἐξ ὀνομάτων πόλεων ἢ χωρῶν· σημαίνοντα τὸν καταγόμενον ἐξ αὐτῶν, καταλήξεις δ' ἔχουσι.

α'. ιος, ια' οἶον, Κόρινθος Κορίνθ-ιος Κορινθία, Σαλαμίς Σαλαμίν-ιος Σαλαμινία, Τροιζήν Τροιζήν-ιος Τροιζηνία, Λακεδαιμόνων Λακεδαιμόνιος Λακεδαιμονία, Βυζάντιον Βυζάντ-ιος Βυζαντία.

Σημ. α'. Ὁ χαρακτήρ ο τῶν δευτεροκλίτων θεμάτων πρὸ τῆς καταλήξεως ιος ἀποβάλλεται.

Σημ. β'. Τὸ ι τῆς καταλήξεως ιος μετὰ προηγουμένου α, ε, ι, ω, συναίρεται εἰς αι, ει, ι, φ' οἶον, Κέρκυρα Κερκυράτος Κερκυραία, Ἄργος Ἀργεῖος (ἀντὶ Ἀργε(σ)ῖος) Ἀργεῖα, Χίος Χῖος (Χίος) Χία, Κῶς Κῳός. Ἀνωμαλῶς δὲ ἐσχηματίσθησαν ἐκ τοῦ Συράκοσαι Συρακόσιος, Τέως Τήϊος, Τροία Τρώς.

Σημ. γ'. Τὸ τ πρὸ τοῦ ι μεταβάλλεται πολλάκις εἰς σ' οἶον, Μίλητος Μιλήσιος Μιλησία, Ἀμαθοῦς Ἀμαθούσιος Ἀμαθουσία, Ἀγνοῦς Ἀγνούσιος Ἀγνουσία, ἀλλὰ Τραπεζοῦς Τραπεζούντιος Τραπεζουντία, Σελινούς Σελινούντιος Σελινουντία, Ὀποῦς Ὀπούσιος Ὀπουντία. Εἰς τινα δὲ ἐκ τῶν εἰς αὐτὸς γ. συντος οὐ μόνον τὸ τ πρὸ τοῦ ι μεταβάλλεται εἰς σ, ἀλλὰ καὶ ἡ διφθόγγος ου, ἐὰν αὐτῇ προηγῇται φωνῇεν ἢ ρ, μεταβάλλεται εἰς χ' οἶον, Φλιοῦς Φλιασίος Φλιασία, Ἀναγυροῦς Ἀναγυράσιος Ἀναγυρασία.

δ'. ευ-ς, ις' οἶον, Μέγαρα Μεγαρ-εὺς Μεγαρίς, Χαλκίς Χαλκιδεύς, Ἀλικαρνασσός Ἀλικαρνασσεύς, Ἑρμιόνη Ἑρμιονεύς, Μαντίνεια Μαντινεύς, Πλάταια Πλαταιεύς, Εὐβοία Εὐβοεύς, Φώκεια Φωκαεὺς Φωκαῖς.

ε'. ατης (ιατης), -της, ιτης, ωτης' οἶον, Τέγαια Τεγε-άτης, Ποτίδαια Ποτιδαι-άτης, Πίσσα Πισ-άτης, Σπάρτη Σπαρτιάτης, Αἰγίνα Αἰγιν-ήτης, Χερρόνησος Χερρονησ-ίτης, Σύβαρις Συβαρ-ίτης, Ἀθῆναι Ἀθῆν-ήτης, Ἑπείρος Ἑπειρ-ώτης, Ἰταλία Ἰταλι-ώτης, Σικελία Σικελι-ώτης, Ἀμπρακία Ἀμπρακι-ώτης, Ἡράκλεια Ἡρακλε-ώτης (ἀντὶ Ἡρακλει-ώτης).

Τούτων τὸ θηλυκὸν λήγει εἰς στις, ητις, ιτις, ωτις' οἶον, Τεγιστίς, Σικελιωτίς.

Σημ. Ἰταλιῶται καὶ Σικελιωταὶ ὀνομάζονται οἱ ἐν Ἰταλίᾳ καὶ Σικελίᾳ ἄπαντες Ἕλληνες, Ἰταλοὶ δὲ καὶ Σικελοὶ οἱ αὐτόχθονες.

δ'. ανος (ανη), ηνος (ηνη), ινος (ινη). Τὰς καταλήξεις ταύτας λαμβάνουσι τὰ παράγωγα ἐξ ὀνομάτων πόλεων ἢ χωρῶν κειμένων ἐκτὸς τῆς κυρίως Ἑλλάδος' οἶον, Ἀσία Ἀσι-ανός, Ἀγκυρα Ἀγκυρ-ανός, Σάρδεις Σαρδι-ανός, Τρέλλεις Τρελλι-ανός, Κύζικος Κυζικ-ηνός, Λάμψακος Λαμψακ-ηνός, Ἀβυδος Ἀβυθ-ηνός, Πήγιον Πηγ-ίνος, Τάροις Ταραντ-ίνος, Ἀμοργός Ἀμοργ-ίνος.

Σημ. Ἐθνικά τινα εἶνε ῥιζικά ἢ πρωτότυπα, ἐξ ὧν παράγονται τὰ ὀνόματα.

τῆς χώρας' οἶον, Κάρ Καρία, Φρύξ Φρυγία, Κίλιξ Κιλικία, Βιθυνός Βιθυνία, Θράξ Θράκη, Θεσσαλός Θεσσαλία, Ἴων Ἰωνία.

Τοπικά § 127.

Τοπικά ὀνομάζονται τὰ παράγωγα οὐσιαστικά, ἅτινα σημαίνουν τόπον, ἐνθα ἐπιτηδεύεται ἢ ὑπάρχει τὸ ὑπὸ τοῦ πρωτοτύπου σημαίνον, καταλήξεις δ' αὐτῶν εἶνε·

α'. ιο-ν, ειο-ν, κρεοπώλιον, γυμνάσιον, βιβλιοπωλεῖον, μαχαιροποιεῖον, κουρεῖον, κηπηλεῖον, χαλκεῖον, Μουσεῖον.

Σημ. α'. Τὰ τοπικά εἰς ιον καὶ ειον, ἐὰν παράγονται ἐξ ὀνόματος θεοῦ ἢ ἥρωος ἢ ἐπιστήμου ἀνδρός, σημαίνουν καὶ τὴν ἢ μνημα καθιερωμένον εἰς τὸν θεόν, τὴν ἥρωα ἢ τὸν ἐπίσημον ἄνδρα' οἶον, Διονύσιον, Ἀπολλώνιον, Ἀφροδίσιον, Ἀρτεμίδιον, Ἡρατόν, Ἀθήναιον, Θησεῖον, Ἀσκληπιδεῖον, Ἡρώων, λητῶν.

Σημ. β'. Τὸ ι τοῦ ιον μετὰ προηγουμένου α, ε, ω συναίρεται εἰς αι, ει, φ.

Σημ. γ'. Αἱ καταλήξεις ιον καὶ ειον σημαίνουν προσέτι α) ὄργανον' οἶον, πορθητεῖον, φορεῖον β) ἀμοιβήν, μάλιστα ἐν τῷ πληθυντικῷ διδασκαλία, τροφεῖα γ) φάρμακον' οἶον, φθόριον, ἐχθόριον, ἐχθόριον δ) ἐορτήν ἐν τῷ πληθυντικῷ' οἶον, Κρόνια, Διονύσια, Παναθήναια ε) ἐγκλημα' οἶον, λιποτάξιον, ἀγάμιον.

β'. ων (ιων), ια Αἱ καταλήξεις αὗται δηλοῦσι τόπον πολλὰ ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ πρωτοτύπου σηματινομένων περιέχοντα' οἶον, δάφνη δαφνῶν, ἄμπελος ἄμπελῶν, περιστέρη περιστερῶν, ἐλαία ἐλαίων, στρατός στρατῶν, ἵππος ἵππῶν, παρθένος παρθενῶν, ἀνὴρ ἀνδρῶν, γυνή γυναικῶν, ἀλλὰ καὶ ἀνδρωνίτις καὶ γυναικωνίτις, ῥόδον ῥοδῶν καὶ ῥοδωνιά, κρίνος κρινῶν καὶ κρινωνιά, Ἴον ἰῶν καὶ ἰωνιά, νεοσσός νεοσσιᾶ, ἄνθραξ ἀνθρακιά, σποδός σποδιά, μύρμηξ μυρμηκιά, σφήξ, σφηκιά.

Παράγωγα οὐσιαστικά § 128.

α'. Ἀρθενικά εἰς εὺς καὶ της.

Οὐ μόνον ἐκ ῥημάτων, ἀλλὰ καὶ ἐξ οὐσιαστικῶν παράγονται οὐσιαστικά εἰς εὺς καὶ της' οἶον, κέραμος κεραμ-εὺς, γρίπος γριπ-εὺς, ἄλς ἀλι-εὺς, ἵππος ἵππεύς, ἱερὸν ἱερ-εὺς, ναὺς ναύ-της, πρέσβυς πρεσβύ-της, πόλις πολί-της, ὄπλον ὀπλίτης, κώμη κωμή-της, γυμνός γυμν-ήτης, οἶκος οἰκ-έτης, φυλή φυλ-έτης, δῆμος δημ-ότης, ἀλλὰ δεσμός δεσμιώ-της, στάσις στασι-ώτης, νῆσος νησι-ώτης.

β'. Θηλυκά εἰς ια, ις, τρις, τρια τειρα καὶ αἶνα.

α'. ια ἔχουσι τὰ παραγόμενα ἐξ ἀρσενικῶν εἰς εὐς καὶ ἐξ ἀφρωνολήκτων τριτοκλίτων· οἶον, βασιλεὺς βασιλε-ια, ἱερεὺς ἱερε-ια, Θράξ Θράσσα (ἀντὶ Θρακία), Κίλιξ Κίλισσα (ἀντὶ Κιλικία), Φοῖνιξ Φοίνισσα (ἀντὶ Φοινικία).

β'. ις (ιδος), τρις, τρια, καὶ τειρα ἔχουσι τὰ παραγόμενα ἐξ ἀρσενικῶν εἰς -της καὶ -τηρ· οἶον, πολίτης πολίτις, αὐλητής αὐλητρίς, ὀρχηστής ὀρχη-σ-τρίς, ψάλτης ψάλ-τρια, δοτὴρ δό-τειρα καὶ κατ' ἀναλογίαν παιδολέ-τωρ παιδολέ-τειρα.

γ'. αἶνα ἔχουσι τὰ παραγόμενα ἐξ ἀρσενικῶν εἰς ων· οἶον, θεράπων θεράπ-αἶνα, λέων λέαινα καὶ κατ' ἀναλογίαν τούτων, λύκος λύχ-αἶνα, ἵς ὤ-αἶνα, θεός θεάινα.

Ἐπίθετα παράγωγα § 129.

Ἐπίθετα παράγονται ἐκ ῥηματικῶν καὶ ὀνομαστικῶν θεμάτων διὰ τῶν ἐξῆς καταλήξεων.

α'. ος καὶ ας (αδ) παράγονται ἐκ ῥηματικῶν θεμάτων καὶ ἔχουσιν ἐνεργητικὴν ἢ παθητικὴν σημασίαν· οἶον, φανός (θ. φαν, φαίνω), πηγός (θ. πηγ, πήγνυμι), τομός (θ. τεμ, τέμνω), περι-διάστροφος (θ. στρεφ, στρέφω), ἐπίκλοπος (θ. κλεπ, κλέπτω), λοιπός (θ. λειπ, λείπω), φυγός (θ. φυγ, φεύγω), λογός (θ. λεγ, λέγω).

Σημ. Τὰ εἰς ος τρέπουσι τὸ θεματικὸν ε εἰς ο καὶ τὸ εἰς οἰ.

β'. ιος. Τὰ εἰς ιος παράγονται ἐξ ὀνομαστικῶν θεμάτων καὶ σημαίνουν τὸν ἀνήκοντα ἢ ἔχοντα σχέσιν πρὸς τὸ ἐξ οὗ παράγονται· οἶον, οὐρανός οὐράνιος, ποταμός ποτάμιος, ἑσπέρα ἑσπέριος, τιμὴ τίμιος, φόνος φόνιος, ξένος ξένιος, φίλος φίλιος, καθαρὸς καθάριος, ἐλευθέριος ἐλευθέριος.

Σημ. α'. Πρὸς τῆς καταλήξεως ιος συνήθως ἐκπίπτει τὸ τελικὸν φωνήεν τοῦ θέματος ο ἢ α.

Σημ. β'. Τὸ ι τοῦ ιος συμπύεται μετὰ τοῦ τελικοῦ φωνήεντος α, ε, ο, ω εἰς αι, ει, οι, ω· οἶον, ἀγορά (θ. ἀγορα) ἀγορα-τος, κορυφή (θ. κορυφα) κορυφα-τος, βασιλεὺς (θ. βασιλε(υ) βασιλε-ιος, τέλος (θ. τελε(σ) τέλε-ιος, θέρος (θ. θερε(σ) θέρε-ιος, αἶδώς (θ. αἶδος) αἶδο-τος, γέλος ποιητ. (θ. γέλο) γέλο-τος, ἥρως (θ. ἥρω) ἥρως.

Κατ' ἀναλογίαν τοῦ ἀγοραίος σχηματίζονται, χέρσος, χερσαῖος, κήπος κηπ-αῖος· κατ' ἀναλογίαν τοῦ θέριος, τὸ αὐλ-εῖος (αὐλή), κατ' ἀναλογίαν τοῦ αἰδοῖος, τὸ παντ-εῖος (πᾶς γ. παντ-ός), κατ' ἀναλογίαν τοῦ ἡρώος, τὸ πατρῷος, μητρῷος.

Σημ. γ'. Ἡ κατάληξις εἰος προσάπτεται συνήθως μὲν εἰς θέματα ἐμφύγων· οἶον, ἀνθρώπ-εῖος, γυναικ-εῖος, βό-εῖος, ἵππ-εῖος, χήν-εῖος, ἰδιαιτέρως δὲ εἶνε ἡ συνηθιστάτη κατάληξις παραγῶγων ἐκ προσωπικῶν κυρίων ὀνομάτων· οἶον, Ὀμήρ-εῖος, Ἐπίκουρ-εῖος, Ἐπικούρ-εῖος, Πυθαγόρας Πυθαγόρ-εῖος. Σπανίως δὲ προσάπτεται εἰς θέματα ἀφύγων· οἶον, δούρ-εῖος, σπονδ-εῖος.

γ'. αἰῖος. Τὰ ἐπίθετα εἰς αἰῖος σημαίνουν μέτρον· οἶον, πούς θ. ποδ ποδ-αἰῖος, πλῆθρον θ. πλεθρο πλεθρ-αἰῖος, δάκτυλος θ. δακτυλο δακτυλ-αἰῖος, σπιθαμὴ θ. σπιθαμα σπιθαμ-αἰῖος.

δ'. εῖος (ους). Τὰ εἰς εῖος-ους ἐπίθετα σημαίνουν τὴν ὕλην, ἐξ ἧς εἶνε τι κατεσκευασμένον (μετουσιαστικά)· οἶον, χρυσοῦς, ἀργυροῦς, χαλκοῦς, ἱεριοῦς, ἐνίοτε δὲ χρώμα· οἶον, φοινικοῦς, πορφυροῦς.

ε'. κός-ικος. Τὰ εἰς -κος καὶ -ικος ἐπίθετα σημαίνουν τὸν ἀνήκοντα ἢ τὸν ἐπιτελῆσειν εἰς τὸ σημαίνόμενον τοῦ θέματος, ἐξ οὗ παράγονται· οἶον, φύσις φυσι-κός, θῆλυς θηλυ-κός, μάντις μαντι-κός, ὄθεν τὸ -ικος, ἵππος ἵππ-ικός, κύκλος κυκλ-ικός, ἐμπειρος ἐμπειρ-ικός, ψυχὴ ψυχ-ικός, ἡδονὴ ἡδον-ικός.

Σημ. Τὸ τελικὸν α καὶ ο τῶν πρωτοκλίτων καὶ δευτεροκλίτων θεμάτων πρὸ τοῦ -ικος ἐκκρούεται· ὥς φίλος φιλ-ικός, ἀρχὴ ἀρχικός, ὡσαύτως δὲ ἐκκρούεται πρὸ τοῦ -ικος τὸ υ τῶν εἰς ευ θεμάτων, τὸ δὲ ε συναϊρεῖται μετὰ τοῦ ι εἰς ει· οἶον, κεραμεύς θ. κεραμευ κεραμεικός. Πολλάκις δὲ ἀποβάλλεται καὶ τὸ ε· οἶον, βασιλεὺς βασιλικός, Ὀρφεὺς Ὀρφικός, τῶν δὲ θεμάτων εἰς εσ ἀποβάλλεται πρὸ τοῦ -ικος τὸ εσ κατ' ἀναλογίαν τῶν εἰς ος δευτεροκλίτων· οἶον, γένος θ. γενεα γενικός, ἔθνος θ. ἔθνεα ἔθνεος.

Σημ. α'. Πολλὰ τῶν εἰς -ικός ἐν τῷ θηλυκῷ γένει ἐγενίαν οὐσιαστικά κατ' ἑλληνισμὸν τοῦ τέχνη ἢ ἐπιστήμη· οἶον, γραμματικὴ, ῥητορικὴ, μουσικὴ, τακτικὴ, βαπτικὴ, μαντικὴ.

Σημ. β'. Τῶν εἰς ια οὐσιαστικῶν συνήθως ἀποβάλλεται τὸ α πρὸ τῆς καταλήξεως -ικός· οἶον, ὀλιγαρχία ὀλιγαρχικός, δημοκρατία δημοκρατικός, πανίως δὲ φυλάσσεται· οἶον, κοιλία κοιλιακός, καρδία καρδιακός. Κατ' ἀναλογίαν δὲ τούτων σχηματίζονται καὶ ἐκ τοῦ ἡλῖος ἡλιακός, Ἰλιον Ἰλιακός καὶ πάντα τὰ ἐκ τῶν εἰς αἰος παράγωγα· οἶον, κύριος κυριακός, Πελοποννήσιος Πελοποννησιακός, τὰ δὲ ἐκ τῶν εἰς αἰος παράγωγα λήγουσιν εἰς αἰικός· οἶον, ἀρχαῖος ἀρχαῖικός, Ἀχαιοὶ Ἀχαιικός.

ς'. τος, καί τέος, ἴδ. § 98, 4.

ζ'. νος. Τὰ εἰς νός παραγόμενα μὲν ἐκ ῥηματικῶν θεμάτων ἔχουσιν ἐνεργητικὴν σημασίαν, σπανίως δὲ παθητικὴν, παραγόμενα δὲ ἐξ ὀνοματικῶν θεμάτων σημαίνουσι πλησμονήν· οἷον, τερπνός ἐκ τοῦ θ. τερπ-τέρπω, στιλπνός ἐκ τῶν θ. στιλβ-στιλβω, σεμνός (σεβαστός) ἐκ τοῦ θ. σεβ-, σέβομαι, σκότος ἐκ τοῦ θ. σκοτεσ- (σκοτεσ-νος, σκοτεννος, σκοτεινός, φαεινός ἐκ τοῦ φαεσ-όν. φάος=φῶς φαεσνος, φαεννος. Κατ' ἀναλογίαν τοῦ σκοτεινός ἔγινε καὶ τὸ φωτεινός.

Σημ. Τὸ σ. πρὸ τοῦ ν ἀφομοιοῦται αὐτῷ, εἴτα δὲ ἀπλοεῖται μετ' ἀναπληρωτικῆς ἐκτάσεως τοῦ πρὸ αὐτοῦ φωνήεντος.

Ἐπὶ τινων ἀναπτύσσεται ἐν α μεταξὺ τοῦ θέματος καὶ τῆς καταλήξεως νος· οἷον, στεγ-α-νός. (=στέγων) θ. στεγ-, στέγω, πιθ-ανός (πείθων καὶ πιστός) θ. π(ε)ιθ-, πείθω, ικ-α-νός θ. ικ-ινέομαι.

η'. Τὰ εἰς ινος προπαροξύτονα παράγονται ἐξ οὐσιαστικῶν θεμάτων καὶ σημαίνουσι τὴν ὕλην, ἐξ ἧς εἶνέ τι κατασκευασμένον· οἷον, ξύλον ξύλινος, λίθος λίθινος, κριθή κρίθινος, γῆ γήινος, πλὴν τοῦ ἀνθρώπινος, ὅπερ εἶνε ἴσον τῷ ἀνθρώπειος.

Τὰ δὲ εἰς ινός ὀξύτονα παράγονται ἐξ οὐσιαστικῶν καὶ ἐπιρρημάτων καὶ σημαίνουσι χρόνον (χρονικὰ ἐπίθετα)· οἷον, ἡμέρα ἡμερ-ινός, ἐσπέρα ἐσπερ-ινός, ὁπώρα ὁπωρ-ινός, θέρος θερ-ινός, χθὲς χθεσ-ινός, πέρυσι περυσ-ινός, νύξ νυκτ-ερ-ινός, χειμὼν χειμ-ερ-ινός· τὰ δύο τελευταῖα ἐσχηματίσθησαν μετ' ἐπηυξημένου προσφύματος.

Σημ. Τὰ φωνηεντόληκτα θέματα ἀποβάλλουσι πρὸ τοῦ ινός τὸ τελικόν φωνήεν των.

θ'. λος, αλος, ηλος, υλος, ωλος, αἱ καταλήξεις αὗται σημαίνουσι τὸν ἔχοντα κλίσιν εἰς τὸ σημαίνομενον ὑπὸ τοῦ ἐξ οὗ παράγονται θέματος· οἷον, δει-λός, ἀπ-αλός, ἀπατ-ηλος, μιμ-ηλός, καμπύλος, φειδ-ωλός, ἀμαρτ-ωλός.

ι'. μος, ιμος. Τὰ εἰς μος καὶ ιμος παράγωγα ἐπίθετα σημαίνουσι τὸν ἐπιτήδειον πρὸς τὸ ὑπὸ τοῦ θέματος σημαίνομενον· οἷον, χρήσις χρήσι-μος, ἄροσις ἄρόσι-μος, πλόος πλό-ιμος, αἰοδὴ αἰοδ-ιμος, πότος πότ-ιμος, θάνατος θανάσ-ιμος, νόστος νόστ-ιμος, πένθος (πενθεσ) πένθ-ιμος, φρήν φρόν-ιμος.

Πολλὰ γίνονται κατ' ἀναλογίαν· οἷον, ἐργάσιμος, θηράσιμος, ἀκείσιμος, ὠφέλιμος.

Σημ. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐπιθέτων τινὰ μὲν ἔχουσιν ἐνεργητικὴν σημασίαν· οἷον, μάχιμος, ὁ ἐπιτήδειος νὰ μάχηται, ὠφέλιμος ἐπιτήδειος νὰ ὠφελῇ, τινὰ δὲ παθητικὴν· οἷον, πόσιμος ὕδωρ, τὸ ἐπιτήδειον νὰ πίνηται, ἄλλα δὲ ἔχουσιν ἀμφοτέρως τὰς σημασίας· οἷον, πλόιμος ποταμός, ὁ δυνατὸς νὰ πλέηται καὶ πλόιμος ναῦς, ἢ δυνατὴ νὰ πλέῃ.

ια'. ρος. Τὰ εἰς ρος παράγωγα ἐπίθετα σημαίνουσι τὸν ἔχοντα ἐν πλησμονῇ τὸ ὑπὸ τοῦ θέματος δηλούμενον ἢ τὸν ἔχοντα κλίσιν εἰς αὐτό· οἷον, οἰκτ-ρός, αἰσχ-ρός, ἐχθ-ρός, σαθ-ρός, ὀκνη-ρός, ἰσχυ-ρός, φοβε-ρός, δροσε-ρός.

Πολλὰ τῶν εἰς ρος ἔχουσιν ἐνεργητικὴν σημασίαν ὥς τὰ ἐκ ῥηματικῶν θεμάτων παραγόμενα εἰς νος· οἷον, λαμπρός=ὁ λάμπων, ἀνιάρος ὁ προξενῶν ἀνίαν, λύπην.

ιβ'. Τὰ εἰς λιος παράγωγα ἐπίθετα σημαίνουσι τὸν ἔχοντα ἐν πλησμονῇ τὸ ὑπὸ τοῦ οὐσιαστικοῦ σημαίνομενον, ἐξοῦ παραγόνται· οἷον, πεινα-λέος, διψα-λέος, ῥωμα-λέος, φρικα-λέος, δειμ-αλέος, ῥωγ-αλέος.

ιγ'. τήριος· τὰ εἰς τηριος παράγονται ἐκ τῶν εἰς τηρ καὶ σημαίνουσι τὸν ἐπιτήδειον εἰς τὸ δηλούμενον ὑπὸ τοῦ θέματος, ἐξ οὗ παράγονται· οἷον, δραστήριος, σωτήριος, λυτήριος, πολεμηστήριος.

ιδ'. Τὰ εἰς ὠδης παράγονται ἐξ οὐσιαστικῶν καὶ σημαίνουσι πλησμονὴν τοῦ ὑπὸ τοῦ θέματος δηλουμένου ἢ ὁμοιότητα αὐτῷ· οἷον, ἰχθύς ἰχθυ-ώδης, ψάμμος ψαμμ-ώδης, αἷμα αἵματ-ώδης, ἰλὺς ἰλυ-ώδης, ζόφος ζοφ-ώδης, ζῶον ζω-ώδης, κτήνος κτην-ώδης, γυνή γυναικ-ώδης.

ιε'. εις, γεν. εντος. Τὰ εἰς εις παράγονται ἐξ οὐσιαστικῶν καὶ σημαίνουσι πλησμονὴν τοῦ ὑπὸ τοῦ θέματος σημαίνομενου· οἷον, φωνή φωνή-εις, ὕλη ὕλή-εις, τόλμη τολμή-εις, δόλος δολό-εις, ἄνεμος ἀνεμό-εις, πτερόν πτερό-εις, πῦρ πυρό-εις, ἀστὴρ ἀστερόεις.

ις'. μων. Τὰ εἰς μων παράγονται ἐκ ῥηματικῶν θεμάτων καὶ σημαίνουσι τὸν ἔχοντα κλίσιν πρὸς τὸ ὑπὸ τοῦ ῥήματος δηλούμενον· οἷον, νοτή-μιον θ. νοί, νοέω, ἐλέη-μιον θ. ἐλεε, ἐλεέω, φιλο-πράγ-μιον θ. πραγ-, πράττω, ἡγε-μιον θ. ἡγε, ἡγέομαι.

Ἐπιρρήματα § 130.

Ἐκ ῥηματικῶν καὶ ὀνοματικῶν θεμάτων παράγονται ἐπιρρήματα τοπικὰ διὰ τῶν ἐξῆς καταλήξεων·

α'. δὸν (ἡδὸν)· οἶον, ἀναφανδὸν (θ. φαν), χαν-δὸν (θ. χαν), ἐμβα-δὸν (θ. βα), βοτρυ-δὸν (θ. βοτρυ), ἀγέλη-δὸν (θ. ἀγέλη), κατ' ἀναλογίαν τοῦ ἀγέλη δὸν σχηματίζονται, ταυρ-ηδόν, κυν-ηδόν.

β'. δην (αδην), οἶον, ἄρδην (θ. ἄρ. αἶρω), φύρ-δην (θ. φυρ φύρω), μίγ-δην (θ. μιγ, μίγ νυμι) κρύβ-δην, συλλήβ-δην, διακρή-δην (θ. ρε), σπορ-άδην, τροχ-άδην, προτροπ-άδην, φορ-άδην.

γ'. ἰνδην μετ' ἐπηρεζομένης καταλήξεως· οἶον, πλουτ-ἰνδην, ἀριστ-ἰνδην.

δ'. ἰνδα πρὸς δῆλωσιν παιγνιδίων· οἶον, κρυπτ-ἰνδα, ψηλαρ-ἰνδα, ὀστρακ-ἰνδα, διελκυστ-ἰνδα, χυτρ-ἰνδα.

ε'. ι, ει, τι· οἶον, ἀμισθί, ἐκοντί, ἐθειλοντί, ἀμαχεί, αὐτοχειρί, πανδημεί, ἐλληνισ-τί, ἀνδραποδισ-τί, νεωσ-τί, μεγαλωσ-τί, ἐγρηγορ-τί.

ς'. ξ, οἶον, ἀνχιμῖξ, ἐναλλάξ, ὁκλάξ, πύξ, λάξ, ὁδάξ.

Παράγωγα ῥήματα § 131.

Τὰ παράγωγα ῥήματα γίνονται ἐξ ὀνομάτων, ῥημάτων, ἐπιρρημάτων καὶ ἐπιφωνημάτων.

α'. Ῥήματα παραγόμενα ἐξ ὀνομάτων.

Τὰ ἐξ ὀνομάτων παραγόμενα ῥήματα λήγουσιν ἐν τῷ ἐνεστώτι·

α'. εἰς αω· οἶον, νικάω νίκη, βοάω βοή, τολμάω τολμή.

Σημ. Τὰ εἰς αω παράγονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκ πρωτοκλίτων θεμάτων, κατ' ἀναλογίαν δὲ καὶ ἐξ ἄλλων θεμάτων, οἶον, γόος γοάω, λόγος λογάω, ἄριστος ἀριστάω.

β'. εἰς εω· ἀριθμέω ἀριθμός, ὀκνέω ὀκνος, κοσμέω κόσμος.

Σημ. Τὰ ῥήματα εἰς εω παράγονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκ δευτεροκλίτων θεμάτων, κατ' ἀναλογίαν δὲ καὶ ἐξ ἄλλων θεμάτων, οἶον, ἀπειλέω ἀπειλή, εὐδαίμονέω εὐδαίμων, ἀλγέω ἄλγος, ἀτυχέω ἀτυχία.

Σημ. β'. Ἐὰν τὸ θέμα τῆς πρωτοτύπου λέξεως λήγῃ εἰς εσ, ἐκπίπτει τοῦτο πρὸ τῆς προσωπικῆς καταλήξεως· οἶον, μισέω (θ. μισεσθ. ὄν. μῖσος, εὐτυχέω (θ. εὐτυχεσθ. ὄν. ἀτυχία).

γ'. εἰς οω δηλόω δηλός, χρυσάω χρυσός, ἐλευθερόω ἐλεύθερος.

Σημ. Τὰ εἰς οω σχηματίζονται σχεδὸν πάντα ἐξ οὐσιαστικῶν καὶ ἐπιθέτων δευτεροκλίτων καὶ ἔχουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐνεργητικὴν σημασίαν, κατ' ἀναλογίαν δὲ σχηματίζονται καὶ ἐξ ὀνομάτων τῶν δύο ἄλλων κλίσεων· οἶον, ζημιόω ζημία, κορυφάω κορυφή, πυρόω πῦρ, πληρόω πλήρης.

δ'. εἰς ευω· οἶον, βασιλεύω βασιλεύς, χαλκεύω χαλκεύς, ἵππεύω ἵππεύς, φονεύω φονεύς.

Σημ. Τὰ εἰς ευω παράγονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκ προσωπικῶν ὀνομάτων εἰς εως, κατ' ἀναλογίαν δὲ καὶ ἐξ οὐσιαστικῶν καὶ ἐπιθέτων πάσης κλίσεως· οἶον, ἀγορεύω ἀγορά, βουλεύω βουλή, ἱκετεύω ἱκέτης, παρθενέω παρθένος, τοξεύω τόξον, κολακεύω κόλαξ, ἀληθεύω ἀληθής, φυγαδεύω φυγάς.

ε'. εἰς ζω. Τὰ εἰς ζω (αζω, ιζω, οζω) σχηματίζονται ἐκ θεμάτων, ὧν ὁ χαρακτήρ εἶναι οὐρανισκόφωνον ἢ ὀδοντόφωνον· οἶον, ἄρπαξ, ἄρπάζω, ὅθεν τὸ αζω, ὡς δόξα δοξάζω, δίκη δικάζω, ἄτιμος ἀτιμάζω, θαῦμα θαυμάζω, μάστιξ μαστιζώ, ἐλπίς ἐλπίζω, ἔρις ἐρίζω, ὅθεν τὸ ιζω, ὡς ὕβρις ὕβριζω, σώφρων σωφρονίζω, ὄπλον ὀπλίζω, πλούτος πλουτίζω, τείχος τειγίζω, ἄρμος ἄρμόζω, δεσπότης δεσπόζω, οἰμωγή οἰμωζώ.

Σημ. Τὰ ἐξ ἰθνηκῶν ἢ κυρίων ὀνομάτων παραγόμενα ῥήματα εἰς ιζω σημαίνουν μίμησιν τῆς γλώσσης ἢ τῶν ἰθῶν ἢ τῶν φρονημάτων τοῦ ἐξ οὗ παράγονται ἰθνηκοῦ ἢ κυρίου ὀνόματος· οἶον, ἐλληνίζω, μιμούμαι τοὺς Ἕλληνας, ὁμιλῶ τὴν ἐλληνικὴν γλῶσσαν, φιλιππίζω, ἔχω τὰ φρονήματα τοῦ Φιλίππου, μηδίζω, φρονῶ τὰ τῶν Μήδων.

ς'. Εἰς αινω. Ταῦτα παράγονται ἐκ θεμάτων εἰς αν, κατ' ἀναλογίαν δὲ καὶ ἐξ ἄλλων θεμάτων· οἶον, μέλας (θ. μελαν), μελαίνω ἀντὶ μελανῶ, ἀλλὰ καὶ δυσχερὲς δυσχεραίνω, κέρδος κερδαίνω, κοῖλος κοιλαίνω, ὁρμή ὁρμαίνω.

ζ'. Εἰς υνω. Τὰ εἰς υνω σχηματίζονται ἐκ θεμάτων εἰς υ, κατ' ἀναλογίαν δὲ καὶ ἐξ ἄλλων θεμάτων· οἶον, βραδύς βραδ-ύνω, βαρύς βαρ-ύνω, ὄξύς ὄξ-ύνω, ἀλλὰ καὶ αἰσχος αἰσχύνω, κάλλος καλλύνω, μῆκος μηκύνω, λαμπρός λαμπρύνω, μέγας μεγαλύνω.

η'. Εἰς αιρω. Τὰ εἰς αιρω σχηματίζονται ἐκ θεμάτων εἰς ρ· οἶον, καθαρὸς καθαίρω, ἐχθρὸς ἐχθαίρω.

θ'. Εἰς λλω. Τὰ εἰς λλω σχηματίζονται ἐκ θεμάτων εἰς λ· οἶον, ποικίλος ποικίλλω, ἄγγελος ἀγγέλλω.

ε'. Εἰς ττω (ωττω) ἢ σσω. Τὰ εἰς ττω ἢ σσω σχηματίζονται ἐκ θεμάτων εἰς κ ἢ τ· οἶον, κῆρυξ κηρύττω, αἶμα αἰμάσσω, πτώξ πτώσσω· ὅθεν τὸ ωσσω (ωττω) λιμός λιμώσσω, ὕπνος ὑπνώττω, τυφλός τυφλώττω.

6'. Ῥήματα παραγόμενα ἐκ ῥημάτων § 132.

Τὰ ἐκ ῥημάτων παραγόμενα ῥήματα λήγουσιν εἰς σιω καὶ σημαίνουν ἐφελκυστίνην τοῦ ὑπὸ τοῦ πρωτοτύπου ῥήματος σημαίνοντος, ὅθεν καὶ ἐφελκυστίνην ὀνομάζονται, γίνονται δὲ ἐκ τοῦ χρονικοῦ θέματος τοῦ μέλλοντος· οἶον, γελάσω γελασείω, πολεμήσω πολεμησείω, παραδώσω παραδωσείω, ναυμαχήσω ναυμαχησείω, δράσω δρασεῖω, ὄψομαι ὀφείω, ἤτοι ἐπιθυμῶ νὰ γελάσω, νὰ πολεμήσω, νὰ παραδώσω κτλ.

Σημ. Ἐφελκυστίνην γίνονται καὶ ἐξ ὀνομάτων καὶ λήγουσιν εἰς αὐ· οἶον, θάνατος θανατάω, ἐπιθυμῶ τοῦ θανάτου, κατ' ἀναλογίαν δὲ καὶ μαθητὴς μαθητιάω, στρατηγὸς στρατηγιάω, ἐπιθυμῶ νὰ ὦ μαθητής, στρατηγός, ὠνητής ὠνητιάω, ἐπιθυμῶ νὰ ἀγοράσω. Αἱ καταλήξεις ιάω καὶ αὐ σημαίνουν καὶ νότους σωματικὰς καὶ ψυχικὰς· οἶον, ὕδρος ὑδριάω καὶ ὑδράω, σπλήν σπληνιάω, λίθος λιθιάω, ὀφθαλμός ὀφθαλμιάω, βράγχος βραγχιάω, νύμφη νυμφιάω (πάσχω νυμφοληψίαν, εἶμαι φρενοβλαβής). δύσεως δυσερωτιάω (ἐρωτεύομαι πρὸς τινὰ περιπαθῶς).

γ'. Ῥήματα παραγόμενα ἐκ ἐπιρρημάτων καὶ ἐπιφωνημάτων § 133.

Τὰ ἐξ ἐπιρρημάτων καὶ ἐπιφωνημάτων παραγόμενα ῥήματα λήγουσιν εἰς ζω· οἶον, πέλας πελαζώ, δίχα διχάζω, χωρίς χωρίζω, ὀφέ ὀφίζω, ἀλαλά ἀλαλάζω, οἶμοι οἰμώζω, ἐλελεῦ ἐλελίζω.

Β'. Περί συνθέσεως.

Αἱ σύνθετοι λέξεις εἶναι σύνθετοι μετ' ὀνόματος ἢ μετὰ προθέματος.

α'. Σύνθετοι λέξεις μετ' ὀνόματος § 134.

Ἐκ τῆς συνθέσεως δύο ὀνομαστικῶν θεμάτων ἢ ὀνομαστικοῦ καὶ ῥηματικοῦ γίνονται νέα ὀνομαστικά θέματα, οὐσιαστικά καὶ ἐπίθετα· οἶον, ζωό-φρυτον, βαθύ-κολπος, ἀκρό-πολις, τραγέ-λαρος, ἐχέ-φρων, λογογράφος, φιλό-ξενος. Ἀμφότερα δὲ τὰ συνθετικά ἔχουσι πρὸς ἀλλήλα

ὁρισμένην συντακτικὴν σχέσιν, προσδιοριστικὴν, ἐπιρρηματικὴν καὶ ἀντικειμενικὴν, ἥτις ὁμῶς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δὲν δηλοῦται διὰ καταλήξεως, ἀλλὰ πρέπει νὰ νοηθῇ.

1. Οὐσιαστικά σύνθετα.

Τὸ δεύτερον συνθετικὸν εἶναι συνήθως οὐσιαστικόν, τὸ ὅποιον ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ φυλάττει τὸν τύπον καὶ τὴν κλίσιν τοῦ ἀμετάβλητον, τὸ δὲ πρῶτον συνθετικὸν εἶναι ὅτε μὲν ἐπίθετον, τὸ ὅποιον πρέπει νὰ νοηθῇ ἐν τῇ σχέσει τοῦ ἐπιθέτου πρὸς τὸ οὐσιαστικόν, ὅτε δὲ εἶναι οὐσιαστικόν, τὸ ὅποιον πρέπει νὰ νοηθῇ ἢ ὡς προσδιοριστικὴ γενικὴ ἢ ὡς παράθεσις· οἶον,

ἀκρό - πολις	=	ἄκρα πόλις
νεο - πολίτης	=	νέος πολίτης (νεοδαμώδης)
λοχαγός	=	λόχου ἄγός
νομο - φύλαξ	=	νόμου φύλαξ
μητρό - πολις	=	μήτηρ πόλις.

2. Ἐπίθετα σύνθετα.

α'. Ἐπίθετα σύνθετα, ὧν καὶ τὰ δύο συνθετικά εἶναι ὀνόματα.

Τὸ δεύτερον συνθετικὸν εἶναι οὐσιαστικόν, τὸ ὅποιον ἢ μένει ἀμετάβλητον ἢ μεταβάλλεται μόνον, ὅπου εἶναι ἀνάγκη, ἵνα μετασχηματισθῇ εἰς ἐπίθετον ἐπιτήδειον πρὸς παράστασιν οὐχὶ ἐνὸς μόνου γένους· τὸ πρῶτον συνθετικὸν ἔχει πρὸς τὸ δεύτερον σχέσιν ἐπιθέτου πρὸς οὐσιαστικόν, ἢ ὅλη δὲ λέξις ἔχει τὴν σημασίαν κτητικοῦ ἐπιθέτου· οἶον,

μακρό - χεῖρ	=	ὁ ἔχων μακράς χεῖρας
μεγά - θυμος	=	ὁ ἔχων μέγαν θυμὸν (καρδίαν)
σώφρων	=	ὁ ἔχων σώας φρένας
δεκαετής	=	ὁ ἔχων ἢ διαρκῶν δέκα ἔτη.

β'. Ἐπίθετα σύνθετα, ὧν τὸ ἕτερον τῶν συνθετικῶν εἶναι θεμα ῥήματος.

Τὸ ῥηματικὸν θεμα λαμβάνει πολλάκις ὀνομαστικὸν τύπον· οἶον, δεισι-δαίμων = ὁ δειδιώς τοὺς δαίμονας = τοὺς θεούς, ἡνίοχος, ὁ ἔχων τὰ ἡνία, λογο-ποιός = ὁ ποιῶν λόγους, οἰκο-γενής = ὁ γενόμε-

νος ἐν οἴκῳ, φερί-πονος = ὁ φέρων πόνους. Θεο-βλαβής = ὁ βλαβείς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ.

Τύπος τῆς συνθέτου λέξεως § 133.

1. Τὸ πρῶτον συνθετικὸν ἐμφανίζεται ἐν τῷ τύπῳ τοῦ θέματος του οἷον, ἀγορα-νόμος, λογο-γράφος, ἀστυ-γείτων, τελεσ-φόρος, σκίεσ-παλος, μελάμ-πεπλος, πυρ-φόρος, ἀλλ' ὅμως ἀπαντῶσιν αἱ ἐξῆς ἐξαιρέσεις·

Α'. Οὐσιαστικὸν ὡς πρῶτον συνθετικὸν ἐμφανίζεται ἐνίοτε ὡς γενική, δοτική, τοπική καὶ αἰτιατική.

α'. γενική· οἷον, Διὸς κούρος, Ἑλλήσ-ποντος, ἄλσος ἄχνη, Κυνὸς-οὐρα, Βόσ-πορος (ἀντὶ Βοΐσ-πορος), νεώσ-οικος, Διὸς-δοτος.

β'. δοτική· Ἀρνίφιλος, πυρι-κάης, πυρί-κυστος, διορί-κτητος, δορι-άλωτος, ναυσί-κλυτος, ναυσι-δάτης, ναυσι-πόρος, ὄρεσι-τροφός, πασιφανής.

γ'. τοπική· ὕψι-θρεμέτης, ὁδοιπόρος, Πυλοί-γενής, Θηβαί-γενής, χαμαι-κοίτης, χαμαι-λεχτής, ὄρει-δάτης.

δ'. αἰτιατική· νουν-εχής, φως-φόρος, σελασ-φόρος, τερασ-κόπος, ὀνομά-κλυτος.

Αἱ τοιαῦται συνθέσεις καλοῦνται νόθοι.

Β. Ῥηματικὸν θέμα ὡς πρῶτον συνθετικὸν λαμβάνει πολλάκις τὸν τύπον ὀνόματος ἐνεργείας εἰς σις· οἷον, δεισιδαίμων, τερψίθυμος, τερψίμβροτος, θελξίφρων, ὡς δεῦτερον δὲ συνθετικὸν μετὰ προσφύματος ος τρέπει συνήθως τὸ φωνῆν του· οἷον, λιθο-δόλος, πατρο-κτόνος, ὕψι-γόνος, δορυ-φόρος.

2. Ἐν τῇ συναρμογῇ τῶν δύο συνθετικῶν παρατηρεῖται·

α'. Ὅταν τὸ πρῶτον συνθετικὸν εἴναι θέμα λήγον ἐν ο, α, γ ἢ σι, ἐκθλίβεται τὸ τελικὸν φωνῆν αὐτοῦ πρὸ τοῦ ἀρκτικοῦ φωνήεντος τοῦ δευτέρου συνθετικοῦ· οἷον, ἱππαρχος, χρύσεαςις, ψυχάγωνος, πλῆξιππος.

Σημ. Ἀν ἐκθλίβεται τὸ τελικὸν φωνῆν τοῦ πρώτου συνθετικοῦ πρὸ τοῦ ἀρκτικοῦ φωνήεντος τοῦ δευτέρου συνθετικοῦ, εἰς ταῦτα ἔρχονται ἄλλοτε ἀπὸ ῥ ἢ ἀπὸ σ, τὰ δὲ συμπύκνυνται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον συναρπάζονται· οἷον, δημιουργός ἐκ τοῦ δημιουργός, ἀμαρτωλός ἐκ τοῦ ἀμαρτωλότης, παλιούχος ἐκ τοῦ παλιούχος, βαθυδύχος ἐκ τοῦ βαθυδύχος, χειρῶναξ ἐκ τοῦ χειροῖναξ, παντοφύγις ἐκ τοῦ παντοφύγιος.

φίλος, ξυλοφυγός ἐκ τοῦ ξυλοφύγιος, ὀρθοεπής ἐκ τοῦ ὀρθοεπής, ἀλλὰ αἰγμ-άλωτος, φίλ-εργος, ἡνίοχος καὶ τὸ μεταγενέστερον προφητ-άνας.

β'. Τὸ θέμα πρωτοκλίτων ὀνομάτων ἐμφανίζεται πολλάκις μετὰ τοῦ χαρακτηῖρος ο ἀντὶ α ἢ η κατ' ἀναλογίαν τῶν δευτεροκλίτων ὀνομάτων· οἷον, ἡμεροδρόμος, χωρογράφος, λυροποιός.

Σημ. α'. Τοῦναντίον τὸ θέμα δευτεροκλίτων τινῶν ὀνομάτων ἐμφανίζεται μετὰ χαρακτηῖρος η ἢ α ἀντὶ ο κατ' ἀναλογίαν πρωτοκλίτων ὀνομάτων· οἷον, θανατηφόρος, βαλανη-φύγιος, ελαφρ-δόλος.

Σημ. β'. Τὸ γῆ, ὡς πρῶτον συνθετικὸν ἢ μένει ἀμετάβλητον· οἷον, γήλορος, γήπεδον, γηγενής ἢ μετασχηματίζεται κατὰ τὰ δευτερόκλιτα εἰς γηρ, ἐξ οὗ κατ' ἀντιμετάθεσιν τοῦ χρόνου γίνεται γεω· οἷον, γεω-μέτρης, γεω-γράφος.

γ'. Ἡ σύμπτωσης δύο συμφώνων ἐν τῇ συναρμογῇ τῶν δύο συνθετικῶν εἶναι σπανία, κυρίως δὲ ἀπαντᾷ μόνον παρὰ ποιηταῖς· οἷον, τελεσφόρος, σκίεσ-παλος, πυρ-φόρος, μελάγ-χολος, χέρ-νιψ, κανονικῶς δὲ εἰς τὰ σύνθετα μετὰ τοῦ πᾶν μετ' ἐπιρρηματικῆς σημασίας· οἷον, παντελής, πάγκακος, πάγκαλος, παμμέλας, παμποίικλος, παρρησία.

Σημ. α'. Σπανίως τίθεται τὸ θέμα παντ καὶ πρὸ συμφώνου παντο κατὰ τὰ δευτερόκλιτα· οἷον, παντάρχεις, παντόμορφος, παντούργος.

Σημ. β'. Τὸ τελικὸν σύμφωνον τοῦ πρώτου συνθετικοῦ ἐκπίπτει ἐν τοῖς αἰπόλος, ἀντὶ τοῦ αἰγ-πόλος, γυναι-μανής ἀντὶ τοῦ γυναικιμανής, τὸ τελικὸν δὲ φωνῆν μετὰ τοῦ προηγουμένου συμφώνου ἐν τοῖς καλινεφής, ἀντὶ τοῦ καλινονεφής, ξύλογος ἀντὶ τοῦ ξυλόλογος. Τὰ δὲ εἰς σ περατούμενα θέματα (ὄν. ης, ες καὶ ος) ἀποβάλλουσι τὸ σ καὶ λαμβάνουσιν ἀντ' αὐτοῦ τὸ συνθετικὸν φωνῆν ο· οἷον, ψευδοκῆρυξ, ἀνθοφόρος, ξισοφόρος, ξισοκτόνος.

δ'. Ὅταν συμπέσωσι δύο σύμφωνα, παρεντίθεται συνήθως μεταξὺ αὐτῶν συνθετικὸν φωνῆν καὶ μάλιστα

ο. Συνήθως μὲν, ὅταν τὸ πρῶτον συνθετικὸν εἴναι ὀνοματικὸν θέμα, σπανίως δὲ, ὅταν εἴναι ῥηματικόν· οἷον, ἀνδριαντοποιός, φυγοπτόλεμος, μισοθάραβρος, φυγόξενος, φιλόλογος, ὀρνιθοσκόπος, πατροκτόνος.

ε. Συνήθως, ὅταν τὸ πρῶτον συνθετικὸν εἴναι ἀμετάβλητον ῥηματικὸν θέμα· οἷον, φερίπονος, ἐχέφρων, μενεπτόλεμος, δακέθυμος.

ι. Σπανίως· οἷον, ἀργίπους, τερπικέραυνος, ἀρχιτέκτων.

Σημ. α'. Τὸ ῥημα ὡς πρῶτον συνθετικὸν καταλήγει ἐνίοτε εἰς σι ἢ σο, ὡς τὰ φωνήεντα πρὸ φωνήεντος ἐκθλίβονται· οἷον, λυσίππος, πλῆξιππος (πλήσσω), ἀτρεψίδας (στρέψω), μισο-θάραβρος.

Σημ. β'. Ἐνίοτε παρεντίθεται συνθετικὸν φωνῆν καὶ ὅταν τὸ πρῶτον συνθετικὸν

λήγη εις ι ή υ· οἶον, φυσιολόγος, ιχθυοπώλης, ιχθυοφάγος, ιχθυοτρόφος, ἀλλ' ὅμως κανονικῶς πτολίπορθος, ὑβρίγελος, πελεκυ-φόρος, ἀστυ-νόμος, ἡδυλόγος, πολυράγος, δρυκολάπτης καὶ δρυοκολάπτης, δρυτόμος καὶ δρυοτόμος.

ζ'. Ὄταν τὸ δεῦτερον συνθετικὸν ἀρχίζῃ ἀπὸ α, ε, ο, πρὸ ἐνὸς συμφώνου ἐκτείνονται τὰ φωνήεντα ταῦτα, τὸ α καὶ ε εἰς η, τὸ ο εἰς ω· οἶον, στρατηγός, μεγαλὼνυμος, ῥηξήνωρ, εἰς δὲ τὸ λοχαγός, ξεναγός, οὐραγός, ναυαγός ἐκτείνεται τὸ α εἰς α, ἀλλὰ παιδᾶγωγός.

Ὡσαύτως δὲ καὶ εἰς τὰ σύνθετα μετ' ἀκλίτων μερῶν τοῦ λόγου ἐκτείνονται τὰ ἀρκτικά βραχέα φωνήεντα τοῦ δευτέρου συνθετικοῦ· οἶον, εὐήμερος, δυσήρετος, κατηρεφής, ἀνώνυμος, τριώβολον, κ' ἄλ.

3. Τὸ τέλος τῶν συνθέτων μετ' ὀνόματος παρέχει τοὺς ἐξῆς τύπους.

α'. Τὰ σύνθετα οὐσιαστικὰ δὲν μεταβάλλουσι τὸ τέλος τοῦ ἐν τῷ δευτέρῳ συνθετικῷ οὐσιαστικοῦ, πρὸβλ. ἀκρόπολις, μόνον δὲ τὸ πρόσφυμα τὴν μεταβάλλεται εἰς τωρ· οἶον, πατρομήτωρ, εὐπάτωρ.

Σημ. Ὄταν τὸ δεῦτερον συνθετικὸν εἶνε ῥηματικὸν εἰς σις, τὸ δὲ πρῶτον συνθετικὸν εἶνε πᾶν ἄλλο πλὴν προθέσεως, τὸ εἰς σις ῥηματικὸν μεταβάλλεται εἰς σια· οἶον ἀκρισία (ἐκ τοῦ α. καὶ κρίσις), αἱμοχυσία καὶ αἱματοχυσία (ἐκ τοῦ αἷμα καὶ χύσις), παρρησία (ἐκ τοῦ πᾶν καὶ ῥῆσις).

β'. Περὶ τῶν συνθέτων ἐπιθέτων σημειωτέα τὰ ἐξῆς·

α'. Ὄταν τὸ δεῦτερον συνθετικὸν εἶνε οὐσιαστικόν, ἢ μένει ἀμετάβλητον ἢ μεταβάλλεται μόνον, ὅσον εἶνε ἀνάγκη, ἵνα γείνη ἡ ὅλη σύνθετος λέξις ἐπιτηδεῖα πρὸς πράστασιν οὐχὶ ἐνὸς μόνου γένους· οἶον, μακρόχειρ, φιλόλογος, λευκόπηχυς, ῥοδοδάκτυλος, ἄπαις, φιλόπολις, ἀλλὰ φιλόμουσος, ἀργυρότοξος, δεκαετής, εὐρυσθενής, σώφρων, φθισήνωρ.

Σημ. Τὰ εἰς -μα οὐδέτερα ὡς δευτέρα συνθετικὰ μεταβάλλουσι τὸ μα εἰς μο· οἶον, μεγαλὼνυμος, (ὄνομα). ἐπίσημος (σῆμα), ὡς πρῶτα δὲ συνθετικὰ σπανίως φυλάττουσι τὸ μα ἀμετάβλητον· οἶον, ὀναμάκλυτος, χαιμάρρος, συνήθεος δὲ πρὸ συμφώνου μεταβάλλουσιν αὐτὸ εἰς μο· οἶον, σπερμαλόγος, αἱμοχαρής καὶ πρὸ φωνήεντος ἐκθλίβουσι τὸ τελικὸν φωνήεν· οἶον, σταμαλγής, ἐνίοτε δὲ ἔχουσι τὸ θέμα ματ μετὰ τοῦ συνθετικοῦ φωνήεντος ο· οἶον, αἱματο-σταγής καὶ αἱμοσταγής, σωματ-ο-ειδής, θυματ-ο-ποιός, κυματ-ο-πλήξ, ἄρματ-ο-πηγός.

β'. Ὄταν τὸ δεῦτερον συνθετικὸν εἶνε ἐπίθετον, ἢ φυλάττει τὸ τέλος τοῦ ἢ μεταβάλλει αὐτὸ εἰς ης, ες· οἶον, κορυθαίολος, ἀρπύριλος, θεωρηλός, ποδάκης, οἰνοβαρής.

γ'. Ὄταν τὸ δεῦτερον συνθετικὸν εἶνε ῥηματικὸν θέμα, λαμβάνει ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ πρόσφυμα καὶ δὴ α) πρόσφυμα ο(ς), ἐὰν εἶνε θέμα μονοσύλλαβον, τὸ δὲ θεματικὸν ε(α) μεταβάλλει εἰς ο· οἶον, λογο-γράφος, ἡνί-ο-χος, ὀψίγονος.

β'. τοις ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μετὰ παθητικῆς σημασίας· οἶον, χειροποίητος, πολυεύκτος, χρυσόδετος, ἀδύνατος ἔχει ἐνεργητικὴν καὶ παθητικὴν σημασίαν, ἀλλὰ ἄπρακτος ἔχει ἐνεργητικὴν—ὁ μὴ πράξας.

γ. ης, ες ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μετὰ παθητικῆς ἢ ἀμεταβάτου σημασίας· οἶον, οἰκογενής, θεοδλαβής, μεγαλοπρεπής, φιλομαθής, ἀδλαβής.

δ. ης ἢ ας γ. ου, μετὰ ἐνεργητικῆς σημασίας· οἶον, ιχθυοπώλης, ὀρνιθοθήρας, παιδοτρίβης, γεωμέτρης, βιβλιοπώλης, μυροπώλης, λεξιθήρας.

ε. τῆς, τῆρ μετὰ ἐνεργητικῆς σημασίας· οἶον, νομοθέτης, προφήτης, ἐπιστάτης, ἀποδεικτής, ἀπολυμαντής, σωτήρ, παιδολέτωρ, πανδαμάτωρ, ῥήτωρ.

ς. μετὰ ἐνεργητικῆς σημασίας, σπανίως δὲ μετὰ παθητικῆς· οἶον, ἀγνώς, ἀπτῶς (πίπτω), ἀδμής, ἀνδροκμής, βουπλήξ, δίξυξ, πρόσφυξ, προβλής, παραπλήξ, οἰκότριψ, νομοφύλαξ.

Σημ. Τὰ σύνθετα ἐπίθετα μετ' ὀνόματος χρησιμεύουσι πάλιν ὡς πρωτότυπα εἰς τὴν παραγωγὴν ῥημάτων καὶ ἀφρημένων οὐσιαστικῶν· οἶον, σώφρων σωφρονέω σωφροσύνη, λογογράφος λογογραφέω λογογραφία, νομοθέτης νομοθετέω νομοθεσία.

Σημ. α'. Ῥήματα μετὰ προθέσεων μόνον συντιθέμενα δὲν μεταβάλλουσι τὸν τύπον των (καταχρηστικὰ σύνθετα), ἐν πάσῃ δ' ἄλλῃ συνθέσει πρέπει πρῶτον νὰ σχηματισθῇ σύνθετον ὄνομα καὶ ἐξ αὐτοῦ νὰ παραχθῇ παρώνυμον ῥῆμα· οἶον, ἐκ τοῦ οἶκος καὶ δέμω γίνεται πρῶτον οἰκοδόμος καὶ ἐξ αὐτοῦ ἔπειτα οἰκοδομέω, ἐκ τοῦ ναῦς καὶ μάχομαι γίνεται ναυμάχος καὶ ἐξ αὐτοῦ ναυμαχέω, ἐκ τοῦ εὖ καὶ θ. ἐργ γίνεται εὐεργέτης καὶ ἐξ αὐτοῦ εὐεργετῶ, ἐκ τοῦ λίθος καὶ θ. βαλ γίνεται λιθοβόλος καὶ ἐξ αὐτοῦ λιθοβολέω, ἐκ τοῦ νόμος καὶ τίθημι νομοθέτης καὶ ἐξ αὐτοῦ νομοθετίω.

Σημ. β'. Καὶ ἀφρημένον οὐσιαστικὸν δὲν μεταβάλλει τὸ τέλος τοῦ μόνον μετὰ προθέσεως συντιθέμενον· οἶον, προβουλή, ἀπόλογος, διάταξις, ἐκλυσίς, διασκευή, συγγνώμη, σύλλογος, ἐν πάσῃ δὲ ἄλλῃ συνθέσει πρέπει νὰ λάβῃ τὸ ἀφρημένον οὐσιαστικὸν παραγωγικὴν κατάληξιν· οἶον, λιθοβολία ἐκ τοῦ λίθος καὶ βολή, ναυμαχία ἐκ τοῦ ναῦς καὶ μάχη, εὐπραγία ἐκ τοῦ εὖ καὶ πράξις.

Προσέτι ἀμετάβλητα μένουσι καὶ τινὰ ἀφρημένα οὐσιαστικὰ εἰς η, πὰ ὅποια συντιθέμενα γίνονται συγκεκριμένα καὶ ἀναδιεχίζουσι τὸν τό-

νον· οἶον, οἶνοχόη, ὕδρορρόη, ἰστοδόκη, καπνοδόκη. Προσέτι δὲ καὶ
τινα εἰς σις ὁμοίως μετὰ συγκεκριμένης σημασίας· οἶον, οἶνήρυσις,
ἐτνήρυσις.

β'. Λέξεις σύνθετοι μετὰ προθεμάτων § 136.

Ὑπὸ τὴν λέξιν προθέματα νοοῦνται λέξεις μονοσύλλαβοι ἢ δισύλλα-
βοι, αἵτινες δὲν ἐκφράζουσιν αὐτοτελῆ ἔννοιαν, ἀλλὰ προτίθενται ῥη-
μάτων καὶ ὀνομάτων, ἵνα μεταβάλλωσι τὴν σημασίαν αὐτῶν.

Τῶν προθεμάτων τούτων τινὰ μὲν ἀπαντῶσι καὶ καθ' ἑαυτὰ καὶ
σύνθετα μετ' ἄλλων λέξεων, (αἱ προθέσεις καὶ τὰ ἐπιρρήματα), τινὰ δὲ
εὐρίσκονται μόνον ἐν συνθέσει μετ' ἄλλων λέξεων, τὰ ἀχώριστα μόρια.

Α'. Λέξεις σύνθετοι μετὰ προθέσεων § 137.

1. Ῥήματα συντιθέμενα μετὰ προθέσεων μένουσιν ἀμετάβλητα. Ἡ
πρόθεσις ἔχει πρὸς τὸ ῥῆμα μόνον τὴν σημασίαν ἐπιρρήματος, δύναται
δὲ νὰ ἔχη συγχρόνως σημασίαν προθέσεως ἀναφορικῶς εἰς οὐσιαστικὸν
ἢ ἀντωνυμίαν· οἶον, ἐκβάλλειν ἐδρας, βάλλειν ἐξ ἐδρας.

2. Οὐσιαστικὰ συντιθέμενα μετὰ προθέσεων ἢ φυλάττουσι τὸν οὐ-
σιαστικὸν χαρακτήρα των, τ. ἔ. μένουσι κατὰ τὸν τύπον ἀμετάβλητα,
ἢ μετασχηματίζονται εἰς ἐπίθετα.

α'. Οὐδιαστικά σύνθετα μετὰ προθέσεων.

Ἡ προτιθεμένη πρόθεσις δύναται ἐν τῇ συνθέσει ἶσα προσδιοριστικῶς
ἐπιθέτω· οἶον, ἀμφιθέατρον = κυκλικὸν θέατρον, πρόδομος = πρόσθιος
δόμος, σύνδειπνον = κοινὸν δείπνον.

β'. Επίθετα σύνθετα μετὰ προθέσεων.

α'. Ἡ προτιθεμένη πρόθεσις ἔχει ἐπιρρηματικὴν σημασίαν· οἶον,
ἐμψυχος = ἔχων ψυχὴν ἢ ζωὴν ἔνδον, ἐπίπνοος = προσέτι πόνω.

β'. Ἡ πρόθεσις ἐπὶ προθετικῆς σημασίας συντιθεμένη μετὰ πρωτο-
τύπου οὐσιαστικοῦ μετασχηματίζει αὐτὸ εἰς ἐπίθετον· οἶον, ἐνδημος =
ἐν τῷ δήμῳ, παράδοξος = παρὰ τὴν δόξαν.

Β'. Λέξεις σύνθετοι μετὰ προθεμάτων (ἐπὶ στενοτέρας σημασίας).

Προθέματα εἶνε πλὴν τῶν προθέσεων τὰ ἐπιρρήματα καὶ τὰ ἀχώ-
ριστα μόρια.

α'. Ἐπιρρήματα § 138.

Τὰ ἐπιρρήματα καθὼς καὶ αἱ προθέσεις ἀπαντῶσιν ἐν συνθέσει καὶ
ἐκτὸς συνθέσεως πάσχοντα, ὅπου εἶνε ἀνάγκη, τὰς φθογγολογικὰς με-
ταβολὰς· οἶον, πλημμελής, (πλὴν μέλος), ἀγχιβαθής (ἄγχι, βάθος),
εὐτυχής (εὐ, τύχη), ἀρτιθαλής (ἄρτι, θάλος), ἀγανακτῶ (ἄγαν, ἔχω)
ἀγακλής, (ἄγαν, κλέος), ἀγάρροος (ἄγαν ῥόος), ἀγάννιφος, (ἄγαν νίφω)
παλίμβλαστος, (πάλιν, βλαστός), ὕψιπέτης, ὀψιμαθής, ὀπισθόδομος,
προσθόδομος, διχόβουλος, λακπατῶ, ἀειθαλής.

Σημ. Τὸ ἄγαν φυλάττει τὸ ν πρὸ φωνήεντος, πρὸ τοῦ ν καὶ πρὸ τοῦ ρ, τῷ ὁ-
ποῖω ἀφομοιοῦται, πρὸ ἄλλου δὲ συμφώνου τὸ ἀποβάλλει, τὸ δὲ ὄψι καὶ ὀψοῦ με-
ταβάλλονται εἰς ὄψι καὶ ὄψι, τὸ δὲ ὀπισθε(ν) καὶ πρόσθε(ν) καὶ τὸ δίχα εἰς ὀπισθο,
πρόσθο καὶ δίχρ κατ' ἀναλογίαν τῶν δευτεροκλίτων θεμάτων, τὸ δὲ λάξ καὶ πύξ
γίνονται λάκ καὶ πύκ, τ ἔ ἀποβάλλουσι τὸ σ,

β'. Ἀχώριστα μόρια § 139.

Ἀχώριστα μόρια εἶνε, α'. α στερητικὸν καὶ νη· τὸ στερητικὸν α πρὸ
συμφώνου μένει α, πρὸ φωνήεντος δὲ γίνεται αν· οἶον, ἄβρατος, ἄτιμος,
ἄπαις, ἀδύνατος, ἄδηλος, ἄσπορος, ἀνελεύθερος, ἀνήλιος, ἀνάτιος, ἀνά-
ξιος, ἀνώνυμος.

Σημ. Λέξεις, αἵτινες ἄλλοτε ἔρχοντο ἀπὸ F ἢ ἀπὸ σ, ἔχουσι πρόθεμα α· οἶον,
ἀόρατος, = ἄFόρατος, ἄοικος = ἄFοικος, αἶνος, ἄFαινος, ἄὑπνος, ἄFυπνος, ἀη-
δής = ἄσFηδής, νη, οἶον, νηπενθής (πένθος) νηλεής (ἐλεος) νήνεμος (ἄνεμος), νώ-
νμος (ὄνομα), νήκιστος, νημερτής, νήριθμος, νηκηδής· β'. α, ἀθροιστικὸν· οἶον,
ἄλογος καὶ ἄκοιτις, ἄπας, ἀθρόος, ἀτάλαντος, ἀκόλουθος.

Σημ. Τὸ ἀθροιστικὸν α εἶνε ἐνίοτε ἐπιτακτικόν· οἶον, ἀτενής (τείνω) ἄσκιος,
ἀγανής, ἄβρομος, ἄστονος.

γ'. Ὡς ἐπιτακτικὰ προθέματα χρησιμεύουσι παρὰ ποιηταῖς ὡς ἐπὶ
τὸ πλεῖστον, ἀρι, ἐρι, ζα, θα· οἶον, ἀριδείκτος, ἀριπρεπής, ἀρίδης, ἀ-
ρίγνωτος, ἐρικυδής, ἐριβώλαξ, ζάκοτος, ζάλευκος, ζαπληθής, δύ-
σκιος, θαφρινός.

Σημ. Πρὸς δήλωσιν ἐπιτάσεως τίθενται ἐν συνθέσει ὡς πρῶτα συνθετικά καὶ τὸ ἐπίρρημα ἄγαν, καὶ προθέσεις περί, ὑπέρ, διά, κατά, καὶ τὸ πολὺ καὶ τὸ πᾶν ἐπὶ ἐπιρρηματικῆς σημασίας· οἷον, περιδεής, περιχαρής, περιμήκης, ὑπέρβιος, ὑπερμεγέθης, ὑπέρπλουτος, διάδηλος, κατάδηλος, καταφανής, πολυτίμητος, πάμπολος, πικρόνηρος, πάνδεινος, παντελής, πάγκαλος.

δ'. Ἀριθμητικὰ προθέματα ἡμι, τοῦ ὁποίου τὸ ἰ οὐδέποτε ἐκθλίβεται, δι (δεις), τρι (τρεις)· οἷον, ἡμίπλεκτος, ἡμίεφθος, ἡμίονος, δίπους, δίχρονος, δίχρωμος, τρίπους, τρίμετρος, τριμελής.

ε'. Τροπικὸν πρόθεμα δυσ, τὸ ὁποῖον σημαίνει δυσκολίαν ἢ κακότη-
τα· οἷον, δύσβατος, δυστυχής, Πάρις, Δύσπαρις, γάμος, δύσγαμος.

Σημασία τῶν συνθέτων § 140.

Τὰ σύνθετα διακροῦνται κατὰ τὴν σημασίαν εἰς ὀριστικά, κτητικά καὶ ἀντικειμενικά.

α'. Ὀριστικά, ὧν τὸ δεύτερον συνθετικὸν ἐκφράζει τὴν κυρίαν ἐννοιαν, τὸ δὲ πρῶτον ἀποδίδεται εἰς τὸ δεύτερον ὡς ἐπιθετικὸς ἢ ἐπιρρηματικὸς διορισμός· οἷον, ἀκρόπολις=ἄκρα πόλις, μεσημβρία=μέση ἡμέρα, ψευδοκῆρυξ=ψευδὴς κῆρυξ, ὁμόδουλος=ὁμοῦ δουλεύων, ὁφίγονος=ὁφείγοντος, ὁμηλὴς=ὁμοίως ἑλκικωμένος, εὐτραφής=εὖ τετραμμένος, δυσμαθής=κακῶς, δυσκόλως μαθητὴν, ὠκυπέτης=ὠκὺ=ὠκέως πετῶν, νέηλος=νεωστὶ ἐλθὼν, νεόγαμος=νεωστὶ γάμος, νεόδαρτος=νεωστὶ δαρτεῖς, ἀρτιτέλειος=ἀρτίως τελειθεῖς.

β'. Κτητικά, ὧν τὸ δεύτερον συνθετικὸν ὀρίζεται ὡσαύτως ὑπὸ τοῦ πρῶτου συνθετικοῦ, ἀμφοτέρω δὲ τὰ συνθετικά συναποτελοῦσι νέαν ἐννοιαν, ἣτις ἀποδίδεται ὡς ἰδιότης ἄλλῃ τιᾷ λέξει ἐκτὸς τῆς συνθέσεως κειμένη, ἀναλύονται δὲ τὰ κτητικά εἰς τὴν μετοχὴν τοῦ ἔχω ἢ ἄλλου τῇ ἐννοίᾳ προσφόρου ῥήματος· οἷον, μακρόχειρ=μακρῶς χεῖρας ἔχων, ἀργυρότοξος=ἀργυροῦν τόξον φέρων, ὁμότροπος=ὁμοιον τρόπον ἔχων, γλαυκῶπις=γλαυκοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχουσα, σώρων=σώας φρένας ἔχων, εὐεῖδής=καλὸν εἶδος ἔχων, ἀνώνημος=ὄνομα μὴ ἔχων.

γ'. Ἀντικειμενικά ἢ κατ' ἐξάρτησιν, ὧν τὸ προσδιοριζόμενον συνθετικόν, ὅπερ ὅτε μὲν προτάσσεται, ὅτε δὲ ἐπιτάσσεται, εἶναι συνήθως μὲν ῥηματικὸν θέμα, σπανίως δὲ ἐπίθετον ἢ πρόθεσις, τὸ δὲ προσδιο-

ρίζον συνθετικὸν εἶναι πάντοτε οὐσιαστικόν· ἀναλύονται δὲ τὰ ἀντικειμενικά εἰς μετοχὴν τῇ ἐννοίᾳ πρόσφορον καὶ μίαν τῶν πλαγίων πτώσεων ἀπρόθετον ἢ συμπρόθετον.

α'. Εἰς μετοχὴν καὶ αἰτιατικήν· οἷον, φερέοικος καὶ οἰκοφόρος=φέρων οἶκον, Φιλόθεος καὶ Θεοφίλος=φιλῶν τὸν Θεόν, δακέθυμος καὶ θυμοδακής=θυμὸν δάκνων, ἐχέφρων=ἔχων φρένας, φιλόκαλος, φιλόσοφος, φιλόδοξος, μισάνθρωπος, φιλαυτός=ἑαυτὸν φιλῶν.

β'. Εἰς μετοχὴν καὶ γενικήν ἀπρόθετον ἢ συμπρόθετον· οἷον, ἄμαρτο-επής=ἄμαρτων ἐπῶν, ἀψί-μαχος=μάχης ἀπτόμενος, ἀψί-κορος, ἔρασι-χρήματος, λαθί-πονος, Φεῖδ-ιππος, ἀξιολόγος=ἄξιος λόγου, Διο-τραφής=ὑπὸ Διὸς τραφεῖς, Θε-ήλατος=ὑπὸ Θεοῦ ἐλαθεῖς, Θεό-δμητος, ἀκουσί-θεος, Θεοβλαβής.

γ'. Εἰς μετοχὴν καὶ δοτικήν (ἀπρόθετον ἢ συμπρόθετον) ἢ ἐπίθετον· οἷον, λιμο-θνής=λιμῷ θνήσκων, πολεμο-φθόρος=πολέμῳ φθείρων, τερπι-κέραυνος=κεραυνῷ τερπόμενος, χειρο-ποίητος=χερσὶ ποιητός, ἐπιχαίρεακος=ἐπιχαίρων τοῖς κακοῖς, μιζ-ό-λευκος=λευκῷ μεμιγμένος, ἰσόθεος=θεῷ ἴσος, θεοείκελος ἀντὶ θεοῦ Γείκελος, ἐξ οὗ ἐκπτώσει τοῦ ο καὶ τροπῇ τοῦ Γ εἰς σ προήλθε Θέσκελος, ἄγραυλος=ἐν ἀγροῖς αὐλιζόμενος, οἰκογενής=ἐν οἴκῳ γενόμενος, ἔνθεος=ἐν ἑαυτῷ θεὸν ἔχων, ἐγχώριος=ἐν τῇ χώρᾳ ὧν, ἔντιμος=ἐν τιμῇ ὧν.

δ'. Εἰς μετοχὴν καὶ ἀπαρέμφατον· οἷον, φιλομαθής=φιλῶν μαθηά-ναι, φιλομεμφής=φιλῶν μέμψεσθαι, φιλοπότης, φιλοθύτης, φιλο-οἰκτιστος, φιλο-όδυρτος, φιλό-τροφος, φιλό-τροπος, φιλό-ήκοος.

Πλὴν τῶν συνθέτων ὀριστικῶν, κτητικῶν καὶ ἀντικειμενικῶν ὑπάρχουσι καὶ τὰ συνθετικά καὶ τὰ συγκριτικά σύνθετα.

α'. Συνθετικά σύνθετα ὀνομάζονται δύο οὐσιαστικά ἢ δύο ἐπίθετα ἡνωμένα ἐν μιᾷ λέξει, ἅτινα ἀναλυόμενα συνδέονται διὰ τοῦ καὶ· οἷον, θεάνθρωπος, ξιρο-μάχαιρα, ζωό-φυτον, κλαυσί-γελως, ἰατρό-μαντις, ἀνδρό-γυνος, ὠό-γαλα, ἵππο-κάνθαρος, τρυγ-ἐλαφος, φαγησι-πόσις δηλ. ἱερά, κοινῶς φαγο-πότις, γλυκύ-πικρος, θρασύ-δειλος.

β'. Συγκριτικά σύνθετα εἶναι πολλὰ ἐπίθετα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ παρὰ ποιηταῖς εὐχρηστα, ἅτινα ἐκφράζουσι σύγκρισιν. Τὸ συγκρινόμενον συνθετικὸν εἶναι συνήθως τὸ πρῶτον συνθετικόν· οἷον, μελι-ηδὺς=ἡδὺς ὡς τὸ μέλι, ἀργί-θεος=θεὸς (ταχὺς) ὡς ὁ Ἄρης, χολοί-δόρος=βιβρώσκων

ὡς ἡ χολή, ταυρο-βόας—μυκώμενος, βρυχώμενος ὡς ταῦρος, χιονόλευκος, ποδ-άνεμος Ἴρις, Ἴρις ταχεῖα ὡς ὁ ἄνεμος, κυρίως ἔχουσα ταχεῖς πόδας ὡς ὁ ἄνεμος.

Τονισμὸς τῶν συνθέτων § 142.

1. Τὰ σύνθετα ἀναβιβάζουσι τὸν τόνον, ὅσον ἐπιτρέπει ἡ λήγουσα, ἀλλ' οὐδέποτε πέρα τῆς ληγούσης τοῦ πρώτου συνθετικοῦ οἶον, φιλό-θεος, φιλό-τεκνος, μακραίων, αὐτόχειρ, φιλό-φρων.

2. Ἰδίᾳ περὶ τοῦ τονισμοῦ τῶν συνθέτων λέξεων παρατηρητέον τὰ ἑξῆς·

α'. Τὰ ῥηματικά εἰς α, η, εὐς, μος, τῆρ, τῆς καὶ τεος φυλάττουσι καὶ ὡς σύνθετα τὸν τόνον, ἐφ' ἧς ἔχουσιν αὐτὸν συλλαβῆς καὶ ὡς ἀπλᾶν οἶον, μισθοφορά, διαφθορά, ἀποβολή, ἐπιτομή, οἰκοδομή, συγγραφεύς, διαφθορεύς, συλλογισμός, διασυρμός, ἀπολυμαντήρ, συνδικαστής, ἀποδοτέος, ἐπιτιμητέος, πλὴν τῶν, ὀνειροκρίτης, ναύσταθμος, καὶ τῶν ἐκ τοῦ δεσμός συνθέτων οἶον, σύνδεσμος, κατὰδεσμος.

β'. Τὰ σύνθετα ἐπίθετα εἰς τῆς εἶνε συνήθως ὀξύτονα οἶον, ἀσαφής, ἀπαθής, φιλομειδής, περικαλλής, ὀξυδερκής, εὐσεβής, θεοφιλής, ἐξαίρουνται δὲ ὡς παροξύτονα.

α'. Τὰ εἰς ὠδης, ὠκης, ὠλης, αντης, αδης, ηρης, αρκης οἶον, εὐώδης, γυναικώδης, ποδώκης, ἐξώλης, πανώλης, ἀνάντης, αὐθάδης, τριήρης, αὐτάρκης, ἀλλὰ διαρκής, ἐπαρκής εἶνε ὀξύτονα, ἐπειδὴ τὸ πρῶτον συνθετικὸν εἶνε πρόθεσις.

β'. Τὰ σύνθετα εἰς -ητης, μεγέθης, -μήκης, -κητης, καὶ τὰ κύρια ὀνόματα εἰς -γενης, -σθενης, -κρατης, -μενης, -φνης οἶον, συνήτης, ἀήτης, εὐμεγέθης, ὑπερμεγέθης, ἐπιμήκης, περιμήκης, μεγακήτης, Διογένης, Δημοσθένης, Σωκράτης, Ἀριστομένης, Ἀριστοφάνης.

Σημ. α'. Τὰ σύνθετα μετὰ τοῦ ἔτος διαφοροῦνται ὡς πρὸς τὸν τονισμόν οἶον, δεκάτης καὶ δεκαετής, τριακοντούτης καὶ τριακονταετής, δίτης καὶ διετής.

Σημ. β'. Τὰ σύνθετα εἰς -πέτης γινόμενα μὲν ἐκ τῆς ῥίζης πετ τοῦ πίπτει εἶνε ὀξύτονα καὶ τριτόκλιτα οἶον, ὑψιπέτης = ὁ πεσὼν ἀπὸ τοῦ ὕψους, γινόμενα δὲ ἐκ τῆς ῥίζης πετ τοῦ πέτωμαι εἶνε παροξύτονα καὶ πρωτόκλιτα οἶον, ὑψιπέτης ὁ πετὼν εἰς τὸ ὕψος.

γ'. Τὰ σύνθετα εἰς-ος, ὧν τὸ μὲν πρῶτον συνθετικὸν εἶνε ὄνομα ἢ ἐ-

πίρρημα, τὸ δὲ δεύτερον θέμα ῥήματος μεταβατικοῦ, εἶνε α'. ὀξύτονα, ὅταν ἔχωσι τὴν παραλήγουσαν φύσει ἢ θέσει μακράν καὶ σημασίαν ἐνεργητικὴν οἶον, στρατηγός, (ἀλλὰ συστράτης ὡς δισύνθετον), λογοποιός, ψυχοπομπός, σκυτοδεφός, ἵπποβοσκός, λιθουλκός, (ἐλκω) λιθουργός, ἀργυραμοιβός, ἀλλὰ πανοῦργος, κακοῦργος· β'. παροξύτονα, ὅταν ἔχωσι τὴν παραλήγουσαν βραχείαν καὶ σημασίαν ἐνεργητικὴν οἶον, οἰκονόμος, μητροκτόνος, λιθοβόλος, δικογράφος, ἀδηφάγος, ναυσίπορος, οἰνοχόος· γ'. προπαροξύτονα, ὅταν ἔχωσι τὴν παραλήγουσαν βραχείαν καὶ σημασίαν παθητικὴν οἶον, μητροκτόνος, λιθοβόλος, ὀρεσίτροφος, ναυσίπορος.

Σημ. Ἐξαίρουνται ἐκ τῶν ἐχόντων ἐνεργητικὴν σημασίαν ὡς προπαροξύτονα.

α'. Τὰ ἔχοντα δεύτερον συνθετικὸν τὸ θέμα τῶν : ἄρχω, ἔχω, συλῶ, ἀκούω, ἢ ῥήματος ἀμεταβάτου οἶον, νύαρχος, χιλιάρχος, ἡνίοχος, γαιήοχος, θαλάσσης, ἱερόσυλος, ὑπήκοος, βαρύβρομος, ισόβροπος, αὐτόμολος, αἰμόβροπος, πυρίπνοος καὶ τὰ ποιητικὰ : ἵπποδαμος, ἐγγέσπαλος, σκεῖσπαλος, πολίπορθος καὶ τὰ κύρια ὀνόματα, Ἴπποδαμος, Δηίφοβος.

β'. Τὰ σύνθετα μετὰ μορίων οἶον, εὐφορος, δύστοκος, συνήγορος, πρόμαχος, κατήγορος, ἀείκιστος.

 SISMANOGLIO

August 20

SISMATOCALIO

Aug. 20

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ Γ. Ι. ΣΕΪΤΑΝΙΔΟΥ

Εν Γαλατῇ, ὁδὸς Μαχμουδιῆ, Ἀρ. 2—9.

ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩ, 1864.

ΚΑΙΝΟΦΑΝΕΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΑΜΕΙΟΤΕΡΩΝ ΤΩΝ ἄΛΩΝ

- Ι. Α. ΒΡΕΤΟΥ. Ἐκλεκτὰ Ἀναγνώσματα ὁλως εὐχέμεθα μετὰ 325
εὐρωπαϊκῶν εἰκόνων εἰς τεύχη πέντε. Ἔτος πρῶτον. Α' ἑξα-
μηνία μετὰ 26 εἰκόνων, γρ. 1.20. Ἔτος πρῶτον. Β' ἑξαμηνία
μετὰ 54 εἰκόνων, γρ. 2.— Ἔτος δεύτερον μετὰ 75 εἰκόνων, γρ.
3.20 — Ἔτος τρίτον μετὰ 83 εἰκόνων γρ. 4.20. — Ἔτος τεταρ-
τον μετὰ 85 εἰκόνων γρ. 5.
- Γεωγραφία εἰς τεύχη τρία μετὰ 92 εὐρωπαϊκῶν εἰκόνων.
Τεύχος πρῶτον μετὰ 25 εἰκόνων γρ. 3. τεύχος δεύτερον μετὰ
29 εἰκόνων γρ. 4. τεύχος τρίτον μετὰ 28 εἰκόνων γρ. 4.
- Φ. ΞΗΡΟΥΔΑΚΗ. Ἱερὰ Ἱστορία μετὰ προσευχῶν, ὁπτιῶν, τρο-
πῶν καὶ εὐρωπαϊκῶν εἰκόνων συντεταγμένη ἐπὶ τῇ βάσει
τοῦ προσωποῦ τῆς Π. Κ. Εκπαιδευτικῆς Ἐπιτροπῆς εἰς
τεύχη τρία. Τεύχος α' γρ. 2. τεύχος β' γρ. 3. τεύχος γ' γρ. 3.
- Ι. Χ. ΣΕΦΕΡΙΑΔΟΥ. Ἐδημοδομένη Γραμματικὴ τῆς νῆας Ἑλλ.
Γλώσσης μετὰ πολλῶν γυμνασμάτων εἰς τεύχη δύο. Τεύχ.
πρῶτον γρ. 2. τεύχ. δεύτερον γρ. 3.10.
- Α. ΧΑΡΑΚΤΙΔΟΥ. Ὅθων. Χρονολογία μετὰ σημειώσεων ἱστο-
ρευτικῶν. ἑκδοσις Β' ἐπινηνμένη καὶ βελτιωμένη. Γρ. 6.—
- Νέον Ὅθων. Ἀλφαριθμητικὸν κατὰ νῆαν ὁλως με-
θοδον. " 3
- Γ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ. Ἀριθμητικὴ εἰς τεύχη δύο. Τεύ-
χος Α' γρ. 2.20. τεύχ. Β' " 5.20
- Μ. ΡΑΛΛΗ. Διδάκτορος καὶ καθηγητοῦ τῶν φυσικῶν ἐπι-
στημῶν ἐν τῇ κατὰ Χαλκὴν ἐμπορικῇ Σχολῇ.
Στοιχεῖα Φυσικῆς Πειραματικῆς μετὰ 186 εἰκό-
νων ἐν τῷ κειμένῳ. πρὸς χρῆσιν τῶν Ἀστικῶν, Ἑλλ.
Σχολείων καὶ Παιδομαθητῶν " 10—
- Στοιχεῖα Χημείας Ὀργανικῆς καὶ Ἀνεργάνου
μετὰ 83 εἰκόνων ἐν τῷ κειμένῳ πρὸς χρῆσιν τῶν
Ἀστικῶν Ἑλλην. Σχολείων καὶ Παιδομαθητῶν " 10—
- Κ. Σ. ΠΑΡΙΤΣΗ Ἱερέως, διδασκάλου τῆς θεολογίας καὶ
καθηγητοῦ τῆς Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας Βίαις
καὶ Ἠρώδεις τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων πρὸς χρῆ-
σιν τῶν Ἀστικῶν Σχολείων καὶ Σχολαστικῶν ὁμι-
λῶν τε καὶ θησίων. " 3—

Ἀπαχτὰ Ἀδεία τοῦ Υπουργείου τῆς Παιδείας καὶ ἐγκτερομένα ὑπὸ
τῆς Πατριαρχικῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἐπιτροπῆς.

Τιμῆται ἄδελτος Γρ. 2
" δεδεμένη " 8.50